

MAANEDSSKRIFT FOR SOCIALSTATISTIK.

(*BULLETIN DU TRAVAIL DU BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE
DU ROYAUME DE NORVÈGE.*)

FØRSTE AARGANG.

(*Première Année.*)

(«ARBEIDSMARKEDETS 9DE AARGANG.»)

1911.

UTGIT AV

DET STATISTISKE CENTRALBYRAA.

KRISTIANIA,

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1912.

STEEN'SKE BOGTRYKKERI.

Alfabetisk indholdsfortegnelse.

	Side.
Arbeidsledighet blandt fagforeningsmedlemmer i Storbritannien og Irland, Norge, Danmark, Tyskland, Belgien, Frankrike, New York og Massachusetts.....	11
Arbeidsmarkedet i Norge i aaret 1910.....	1
— — — januar 1911	13— 17
— — — februar 1911.....	29— 33
— — — mars 1911	45— 49
— — — april 1911	61— 65
— — — mai—august 1911	73— 89
— — — september—oktober	117—125
— — — november—december.....	157—165
Arbeids- og lønningsforhold ved bergverksdriften i Norge i aaret 1909	105
Arbeidsoverenskomster og arbeidskonflikter 1908—1910.....	23, 39
Bergverkskonflikten og Stor-lockouten sommeren 1911.....	109
Dagsfortjeneste ved norske jernbaneanlæg	12
Erhvervsfordeling, befolkningens, i de vigtigste industriland	27
Fagoverenskomster i Storbritannien og Irland	12
Fiskeriforsikringen i Norge 1910	71
Forliksmænds, de svenske offentlige, virksomhet i aaret 1909.....	28
Kooperationen i Storbritannien og Irland.....	176
— i Tyskland	71
Kritik, imøtegaaelse av en, av det Statistiske Centralbyraas redegjørelse for bergverkskonflikten og Stor-lockouten sommeren 1911.....	155
Maanedsskrift for Socialstatistik	1
Mægling og voldgift i arbeidstvistemaal etc.....	55
Priser paa livsfordøngheter 15de januar 1911	5
— — — 15de februar 1911	17
— — — 15de mars 1911.....	33
— — — 15de april 1911.....	49
— — — 15de mai 1911.....	65
— — — 15de juni, 15de juli, 15de august 1911	89
— — — 15de september og 15de oktober 1911.....	126
— — — 15de november og 15de decmber 1911	166
Rettelser vedkommende nr. 1 og 2.....	44
Sykekasser, de danske statsanerkjendte	28
Timeløn og dagløn opnaadd gjennem Kristiania arbeidskontors formidling.....	150
Vareprisernes bevægelse 1880—1910	136

P. I. A. J.

Det paa side 176 nævnte tillægshefte vil utkomme som særskilt hefte av den offisielle statistik sammen med tilsvarende opgaver for 1912.

Table alphabétique des matières.

	Pages.
Assurance des pêcheurs en Norvège 1910	71
Bulletin du Travail	1
Caisses de maladie danoises reconnues par l'État	28
Chômage parmi les ouvriers syndiqués en Grande Bretagne, Norvège, Danemark, Allemagne, Belgique, France, New York et Massachusetts	11
Conciliateurs officiels suédois, opérations des, pendant l'année 1909	28
Conciliation et arbitrage en matière de conflits du travail, etc.	55
Conflit des mineurs et le grand lock-out été 1911	109
Conventions et conflits du travail 1908—1910	23, 39
Conventions professionnelles en Grande Bretagne	12
Critique, remarques sur une, de l'exposition du Bureau central de Statistique du conflit des mineurs et du grand lock-out été 1911	155
Errata relatifs aux numéros 1 et 2	44
Marché du travail en Norvège pendant l'année 1910	1
— — — — — en janvier 1911	13— 17
— — — — — - février 1911	29— 33
— — — — — - mars 1911	45— 49
— — — — — - avril	61— 55
— — — — — - mai—août 1911	73— 89
— — — — — - sept.—oct. 1911	117—125
— — — — — - nov.—déc. 1911	157—165
Mines en Norvège: organisation du travail et salaires des ouvriers en 1909....	105
Mouvement coopératif: en Allemagne, en Gr. Bretagne et Irlande	71, 176
Mouvement des prix 1880—1910	136
Prix de divers articles de consommation 15 janvier 1911	5
« — — — — — 15 février 1911	17
« — — — — — 15 mars 1911	33
« — — — — — 15 avril 1911	49
« — — — — — 15 mai 1911	65
« — — — — — 15 juin, 15 juillet, 15 août 1911.....	89
« — — — — — 15 sept. et 15 oct. 1911.....	126
« — — — — — 15 nov. et 15 déc. 1911.....	166
Répartition, par groupes des professions, de la population dans les principaux pays industriels	27
Salaires obtenus par l'intermédiaire de l'Office du Placement de Kristiania....	150
Salaires par jour aux constructions des chemins de fer de l'État	12

MAANEDSSKRIFT FOR SOCIALSTATISTIK.

(«ARBEIDSMARKEDET»S 9DE AARGANG.)

UTGIT AV

DET STATISTISKE CENTRALBYRAA.

1ste aargang.

Nr. 1.

1911.

Indhold.

	Side.		Side.
1. Maanedsskrift for Socialstatistik ..	1	land, Norge, Danmark, Tyskland, Belgien, Frankrike, New York og Massachusetts	11
2. Arbeidsmarkedet i Norge i aaret 1910 (foreløpig oversigt)	1	5. Fagoverenskomster i Storbritannien og Irland	12
3. Priser paa livsfornødenheter (15 ja- nuar 1910)	5	6. Dagsfortjeneste ved norske jernbane- anlæg	12
4. Arbeidsledighet blandt fagforenings- medlemmer i Storbritannien og Ir-			

I. Maanedsskrift for Socialstatistik.

Med nærværende nummer gaar «Arbeidsmarkedet» over til et «Maanedsskrift for Socialstatistik», der, foruten opgaver fra arbeidskontorer, arbeidere og arbeidsgivere angaaende stillingen paa arbeidsmarkedet samt notiser av forskjellig indhold, for hver maaned vil meddele en tabellarisk oversikt over priserne paa en række livsfornødenheter, saaledes som nærmere vil findes omtalt side 5.

De hittil utgivne foreløbige maanedsberetninger, som indeholder opgaver fra arbeidskontorerne samt endel vigtigere fagforeninger m. m., vil da indgaa som et led i det nye maanedsskrift, og det samme vil bli tilfældet med de tabellariske sammendrag av fagforenings- samt av arbeidsgiveropgaver, der hittil har været meddelt i «Arbeidsmarkedet»s halvaarshefter. (For 1910 vil de utkomne foreløbige beretninger (januar—december) tillikemed de sedvanlige tabeller bli utgit som en samlet aargang.)

2. Arbeidsmarkedet i Norge i aaret 1910.

(Foreløbig oversigt.)

Baade arbeidskontorernes og fagforeningernes opgaver tyder paa en betydelig bedring paa arbeidsmarkedet i 1910 sammenlignet med det foregaaende aar. Ogsaa opgaver fra arbeidsgivere tyder paa stigning i det samlede antal av beskjæftigede arbeidere, om end ikke i alle industrigrupper; en række større arbeidsgivere beskjæftiget ved utgangen av 1909 15 585 og ved utgangen av 1910 16 304 arbeidere, idet der var adskillig stigning i metal- og maskinindustrien samt tildels i træstof- og papirindustrien, men nogen nedgang i tekstilindustrien og stenindustrien. — For bergverker var der nogen nedgang i 1910 sammenlignet med 1909, ialfald i de fleste maaneder. — Arbeiderantallet ved de

nye eller gjenoptagne varige bedrifter, der i aaret 1910 indregistrertes i Riks-forsikringsanstalten, oversteg arbeiderantallet ved nedlagte bedrifter med omtrent 3 800.

Det samlede antal arbeidssøkende mænd ved de 17 offentlige arbeidskontorer (antal tilfælde af ledighed) gik ned fra 33 512 i 1909 til 31 378 i 1910, mens antallet av ledige pladser for disse steg fra 17 234 til 20 074. Overskuddet av arbeidssøkende mænd gik altsaa ned fra 16 278 i 1909 til 11 304 i 1910, hvad der tyder paa en væsentlig formindskelse af antallet av arbeidsledige. Det bemerkes, at i disse tal er ofte samme person regnet mange ganger i aarets løp, mens der paa den anden side er adskillige ledige mænd, der ikke melder sig ved arbeidskontorerne. Det er derfor vanskelig fra arbeidskontorernes opgaver likefrem at beregne antallet av arbeidsledige. I Kristiania har imidlertid arbeidskontoret med støtte av tidligere arbeidsledighets-tællinger søkt for hver maaned at beregne det samlede antal ledige mænd i byen; ved utgangen av 1909 anslaaes antallet av saadanne til 1 900 à 2 000 og ved utgangen av 1910 til omkring 1 300. — I Trondhjem anslog arbeidskontoret antallet av ledige mænd til 170 ved utgangen av 1909 og ca. 100 ved utgangen av 1910, i Drammen ved begge disse tidspunkter til ca. 40, i Fredrikstad likesaa til ca. 30, i Skien skulde antallet være gaat ned fra ca. 90 til ca. 10, i Kristiansand S. fra ca. 50 til ca. 30; i Arendal skulde det derimot være steget fra ca. 15 til ca. 50.

Det samlede antal besatte pladser ved de 17 arbeidskontorer steg for mændenes vedkommende fra 12 990 i 1909 til 15 641 i 1910 og for kvindernes vedkommende fra 13 389 til 16 459. Antallet av arbeidssøkende kvinder steg fra 17 627 til 20 312, mens antallet av ledige pladser for disse steg fra 21 499 til 24 052; der var altsaa i begge aar adskillig flere ledige pladser for kvinder end arbeidssøkende.

Ved de 4 kontorer, der har været i virksomhet i en række av aar (Kristiania, Bergen, Trondhjem og Stavanger), utgjorde antallet av arbeidssøkende, ledige og besatte pladser samt for mændenes vedkommende overskuddet av arbeidssøkende (alt underrett for disse kontorer) i hvert av aarene 1906—1910:

Aar.	Ved den mandlige avdeling.			Ved den kvindelige avdeling.			Overskud av arb.- ledige mænd.
	Arbeids- søkende.	Ledige pladser.	Besatte pladser.	Arbeids- søkende.	Ledige pladser.	Besatte pladser.	
1906	26 275	11 963	10 677	11 677	13 176	8 951	14 312
1907	20 748	13 399	10 724	11 604	13 795	9 680	7 349
1908	22 297	12 710	9 355	12 999	15 253	10 186	9 587
1909	26 499	13 085	10 636	15 459	17 021	12 284	13 414
1910	25 792	15 808	13 105	18 127	19 843	15 253	9 984

I 1910 var altsaa overskuddet av arbeidsledige mænd betydelig mindre end i 1906 og 1909, men litt større end i 1908 og adskillig større end i 1907. Antallet av ledige mænd pr. 100 ledige pladser var forørig i 1910 noget mindre end i 1908 og kun ubetydelig større end i 1907, idet det i 1907 utgjorde 155, i 1908 175 og i 1910 163.

Den beregnede gjennemsnitlige ledighetsprocent blandt 16–18 000 *fagforeningsmedlemmer* (i 10 viktigere fag) var i 1910 mindre end i noget av de 5 foregaaende aar. Den var nemlig — i gjennemsnit for aaret — i 1905: 5.7 pct., i 1906: 5.0 pct., i 1907: 4.3 pct., i 1908: 5.8 pct., i 1909: 7.1 pct. og i 1910: 4.0 pct.

For de enkelte maaneder stillet forholdet sig saaledes (ved maanedens utgang):

Maaned.	Beregnet gjennemsnitlig ledighetsprocent.					
	1905.	1906.	1907.	1908.	1909.	1910.
Januar	9.8	10.3	9.7	9.6	13.0	10.8
Februar	10.0	10.0	7.2	8.4	11.9	9.7
Mars	6.0	8.4	4.9	6.0	9.3	8.1
April	3.9	4.6	2.7	4.3	¹⁾ 8.1	1.9
Mai	2.1	2.5	2.5	3.1	4.8	1.6
Junii	1.7	1.9	1.5	0.8	3.6	1.0
Juli	1.6	1.3	2.1	3.1	3.3	1.1
August	2.9	1.8	1.7	2.4	3.7	1.2
September	3.5	2.0	1.9	3.6	4.2	1.8
Okttober	5.6	3.4	2.6	6.2	5.1	2.2
November	8.5	5.3	4.4	8.8	7.6	2.9
December	12.3	9.0	10.3	13.1	10.3	5.3
Gjennemsnit	5.7	5.0	4.3	5.8	7.1	4.0

Det vil herav sees, at det navnlig er fra april maaned av, at forholdet stiller sig gunstig i 1910 sammenlignet med de foregaaende aar.

Ved gjennemsnitsberegningene er hvert fag tillagt den vekt i forhold til de andre av de medtagne fag, som man har regnet skulde svare til det omtrentlige samlede antal arbeidere i riket i vedkommende fag, jfr. «Arbeidsmarkedet» 1909, side 1–2.

De heromhandlede 10 fag er de samme, som er medtatt i oversigterne i «Arbeidsmarkedet» 1909, side 1–2 og side 49–50. Nedenstaende tabel viser særskilt for hvert av dem, hvor stor ledighetsprocenten var ved utgangen av januar, april, juli og desember i de 6 sidste aar:

Fag.	Ledighetsprocent 31 januar					
	1905.	1906.	1907.	1908.	1909.	1910.
Jern- og metalarbeidere	3.5	2.1	1.3	1.2	4.9	3.4
Formere	1.7	-	-	-	3.9	1.2
Traarbeidere	7.5	10.6	8.8	9.2	10.2	10.0
Møbelsnekkkere	6.2	5.3	2.8	0.8	4.1	1.4
Boktrykkere	6.6	5.7	1.7	1.1	1.6	1.9
Bokbindere	0.6	0.5	2.5	2.2	0.8	0.8
Bakere	10.5	11.1	6.1	7.7	13.2	11.8
Skotøiarbeidere	9.2	1.6	2.5	1.7	2.7	5.1
Malere	30.3	44.5	38.3	26.5	23.2	37.3
Murerer	42.6	47.7	57.3	64.6	81.2	51.7
Gjennemsnit	9.8	10.3	9.7	9.6	13.0	10.8

¹⁾ Hvis murerne ikke medregnes: kun 3.5 pct.

Fag.	Ledighetsprocent 30 april					
	1905.	1906.	1907.	1908.	1909.	1910.
Jern- og metalarbeidere	2.6	1.2	0.6	1.2	3.6	2.2
Formere	0.6	1.3	-	-	4.3	1.2
Træarbeidere	2.7	6.3	2.7	3.0	4.8	1.8
Møbelsnekkerer	2.1	1.5	1.3	0.7	1.8	0.3
Boktrykkere	4.8	2.9	2.7	1.2	1.9	2.0
Bokbindere	1.0	1.4	1.3	1.9	1.2	1.9
Bakere	6.0	7.7	9.9	11.5	6.7	7.3
Skotøiarbeidere	-	0.4	0.1	0.3	1.1	1.0
Malere	1.1	0.9	0.1	1.0	1.7	-
Murere	20.2	26.9	15.5	30.4	60.2	-
Gjennemsnit	3.9	4.6	2.7	4.3	8.1	1.9

	Ledighetsprocent 31 juli					
	1905.	1906.	1907.	1908.	1909.	1910.
Jern- og metalarbeidere	1.3	0.8	0.6	1.6	4.4	1.4
Formere	0.1	-	-	-	2.7	0.9
Træarbeidere	1.1	1.5	0.9	1.2	2.4	1.0
Møbelsnekkerer	2.3	3.9	1.1	0.9	1.0	1.5
Boktrykkere	3.7	2.3	2.7	0.6	0.9	1.0
Bokbindere	7.9	3.5	2.4	0.7	1.8	1.9
Bakere	2.1	0.7	1.7	7.8	6.0	4.3
Skotøiarbeidere	-	-	-	0.6	0.3	0.2
Malere	1.2	-	-	0.6	-	-
Murere	4.3	4.8	17.8	20.6	6.3	-
Gjennemsnit	1.6	1.3	2.1	3.1	3.3	1.1

	Ledighetsprocent 31 desember					
	1905.	1906.	1907.	1908.	1909.	1910.
Jern- og metalarbeidere	2.8	2.0	1.5	5.2	4.7	2.0
Formere	0.8	0.2	-	8.7	1.9	0.3
Træarbeidere	15.2	8.7	9.7	13.7	8.5	5.7
Møbelsnekkerer	4.6	3.5	2.3	4.0	1.2	0.6
Boktrykkere	7.8	3.7	2.8	2.4	2.0	1.9
Bokbindere	1.9	2.4	2.0	1.3	0.4	0.8
Bakere	11.2	10.4	8.7	14.2	15.0	8.3
Skotøiarbeidere	1.1	1.3	0.1	2.7	3.8	2.2
Malere	51.1	39.4	28.2	30.0	37.3	22.0
Murere	52.2	43.1	68.7	65.1	42.9	18.1
Gjennemsnit	12.3	9.0	10.3	13.1	10.3	5.3

3. Priser paa livsforødenheter.

Efter socialkomiteens henstilling bevilget Stortinget under byraaets budget for terminen 1910—1911 et beløp til regelmæssig indhentelse av opgaver over detaljpriser paa endel vigtigere forbruksartikler.

I henhold hertil henvendte byraaet sig til endel kjøbmandsforeninger, kooperative foreninger og foreninger av kvinder med forespørsel om, hvorvidt de var villige til regelmæssig at meddele saadanne opgaver i midten av hver maaned. Fra forskjellige kanter av landet er der indløpet imøtekommende svar paa denne henvendelse; for januar 1911 er der ialt (bortset fra Kristiania) indkommet 47¹⁾ prisskemaer, og man tør saaledes haabe, at denne vigtige side av socialstatistikken vil komme i god gjænge. Man benytter anledningen til at rette en tak til de kvinder og mænd, som velvillig har paatatt sig det med opgavernes avgivelse forbundne arbeide.

For Kristianias vedkommende har man benyttet de fra kommunens statistiske kontor velvillig utlaante opgaver (11). Disse angaaer priserne pr. 31 december. En sammenligning, som man har hat anledning til at anstille mellem disse opgaver og endel opgaver pr. 28 januar, synes at peke paa, at der — maa ske med undtagelse av kjøtpriserne, som i januar viser en tendens til at synke — ikke er nogen væsentlig forskjel mellem priserne ved de to nævnte tidspunkter.

Som det av tabellen vil sees, meddeles opgaver fra 12 byer og 7 landdistrikter. Efter planen skulde der indhentes opgaver fra 17 byer og 15 forskjellige landdistrikter, men det har ikke endnu lykkes byraaet at erholde korrespondenter paa alle disse steder. Imidlertid haaber man efterhaanden at kunne utvide omraadet for undersøkelsen; særlig anser man det magtpaalliggende at faa opgaver fra flere industridistrikter.

Gjennemsnitspriserne for rikets byer er utregnet som det aritmetiske middeltal av de enkelte byers gjennemsnitstal; gjennemsnitstallene for riket er middeltallet mellem byernes og landdistrikternes gjennemsnitstal. Uagtet der bør bli spørsmaal om ved disse beregninger ogsaa at ta hensyn til omsætningens størrelse i de forskjellige byer og landdistrikter, ansees den her anvendte metode praktisk tilstrækkelig til at vise bevægelsen i de heromhandlede priser fra maaned til maaned.

Landdistrikternes priser er, som det vil sees, gjennemgaaende lavere end byernes. Dette gjør sig — som ventelig — sterkest gjældende for landprodukternes vedkommende, kjøt, flesk og egg. For enkelte andre varers vedkommende, f. eks. mel og gryn, er forskjellen muligens for en del begrundet i kvalitetsforskjell.

Priserne viser sig gjennemgaaende at være høiere end i det av Arbeidernes faglige landsorganisation ved M. Ormestad utgivne skrift: «Priser paa livsforødenheter» (i 1909).

Foruten de i tabellen anførte varesorter er der en del andre varer, som spiller en væsentlig rolle for den private husholdning, men som man imidlertid ikke har vovet at ta med nu med én gang. For at kunne besvare spørsmaalet: «hvaad koster det at leve?» maa man f. eks. kjende priserne paa beklædningsstoffe, husleie o. s. v. Naar imidlertid den nu paabegyndte statistik er blit mere indarbeidet, er det byraaets plan at søke at utstrække undersøkelsen ogsaa til disse punkter.

En stjerne i tabellen betegner, at der kun foreligger en enkelt opgave.

¹⁾ Foruten 12, som er indkommet forsent til at kunne benyttes til tabellen.

Priser i smaa salg paa endel vigtigere

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Kristiania. ¹⁾		Fredrikstad.		Hamar.	
			Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.
			Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.
1	Oksekjøt, fersk, stek	Kg.	100—120	107	110—130	117	100—110	107
2	— — suppekjøt	-	80—100	87	100—110	102	90—100	93
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	96—110	102	120—130	124	100—120	110
4	— — bakpart	-	110—130	113	120—130	124	110—120	113
5	— salt	-	40—100	86	70—130	110	90	90
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	110—140	122	120—135	123	140	*140
7	— — forpart	-	90—120	104	120—130	122	60—110	85
8	— spædkalv	-	70—80	75	70—90	86	60—70	65
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	140—150	142	120—150	138	130	130
10	— norsk saltet sideflesk	-	120—160	135	140	140	120—140	133
11	— amerikansk	-	140—168	155	152—160	154	150	*150
12	Torsk, fersk	-	—	—	35—80	58	30—40	35
13	— saltet	-	—	—	40—50	42	30—40	35
14	Sild, fersk	-	—	—	25—50	38	30	30
15	— saltet (spekesild)	-	—	—	30—50	43	30—40	35
16	Kveite (hellefisk)	-	120	*120	80—100	90	80	80
17	Makrel, saltet	Stk.	—	—	20—50	35	30	*30
18	Klipfisk	Kg.	60—70	67	70—80	74	50	*50
19	Melk, nysilt	Liter	17	17	15	15	12	12
20	— skummet	-	7	7	6	6	6	6
21	Fløte	-	—	—	65	65	60	60
22	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	210—230	218	210—220	218	210—220	215
23	— fjeldsmør	-	—	—	200	200	200—220	211
24	— margarin, bedste	-	—	—	145—160	151	125—145	136
25	— — billigste	-	—	—	110	110	100—115	108
26	Ost, norsk schweizer	-	140—160	154	120—160	152	160—180	170
27	— gjetost, prima	-	—	—	140—160	156	140—150	147
28	— komysost	-	56—80	72	40—70	60	50—60	55
29	— nøkkelost	-	—	—	42—100	70	60—72	67
30	— pultost	-	72—100	91	40—90	72	30—80	60
31	Egg, friske, norske	Snes	220—300	259	200	200	190—200	200
32	— preserverte	-	140—180	167	170—180	178	—	—
33	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	30—40	33	30—35	32	32—36	34
34	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	15—24	19	15—20	16	15—18	16
35	Potetesmel	-	40—45	43	40—46	44	20—48	40
36	Rugbrød ²⁾	-	—	—	—	—	—	—
37	Erter, gule (Victoria)	-	27—40	34	30—35	31	32—40	35
38	Byggryn, hele, 1ma	-	24—32	27	20—30	23	25—30	26
39	Risengryn (middels kvalitet)	-	—	—	36—60	42	37—60	*48
40	Havregryn, norske	-	—	—	30—50	31	33—35	34
41	— — amerikanske	-	—	—	30—40	31	30—35	32
42	Poteter, norske	5 liter	20—25	24	25—30	26	20	20
43	Kaffe, brændt, Java Malang . . .	Kg.	240—300	272	240—300	265	240—260	250
44	— — Guatemaala	-	200—260	222	200—220	215	220	220
45	— — Santos ell. Rio	-	180—220	196	200—240	208	180—200	190
46	Sukker, raffinade, klipp. Stett..	-	54—58	56	55—60	57	57—59	58
47	— — crushed	-	52—56	54	54—60	59	59	*59
48	— — farin, tysk	-	50—54	52	52—54	52	53	53
49	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	65—70	69	80—108	88	80—90	87
50	— alm. (Standard white)	-	55—60	59	70	70	75	75
51	Kul	Hl.	—	—	155—160	158	180	180
52	Koks nr. 2	-	120	120	110—130	124	140—158	149
53	Granved	mf.	—	—	1 400	1 400	1200—1400	1 300

¹⁾ Efter opgave fra Kristiania kommunens statistiske kontor. Priserne er notert burde benyttes, da det synes usikkert, om de gjelder stykke eller kg.

forbruksartikler 15 januar 1911.

Gjøvik.		Drammen.		Skien.		Kristiansand S.		Bergen.		Nr.
Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.									
Øre.	Øre.									
100—120	110	110—120	115	120	*120	100	100	100—110	103	1
80—90	85	100	100	100	*100	92—100	94	85—95	90	2
100—110	103	—	—	120	*120	80—110	95	—	—	3
110	110	—	—	120	*120	120	*120	100	100	4
100	*100	75	75	100	*100	70—92	85	90	*90	5
—	—	110—120	115	140	*140	120	120	110—120	115	6
60	*60	80	80	120	*120	100—120	110	95	*95	7
60—70	63	60—90	75	80	*80	80—88	84	60	60	8
120—140	125	120	*120	—	—	140—160	147	100—140	125	9
140	140	130—140	135	140	*140	120—160	140	100—110	105	10
150—160	155	140	140	140	*140	—	—	—	—	11
35—100	69	50	*50	50	*50	50—55	52	25—35	30	12
40	*40	35—40	37	40	*40	40—48	45	35	*35	13
25	25	—	—	50	*50	—	—	—	—	14
30—40	33	30—40	33	40	*40	—	—	—	—	15
100	*100	—	—	—	—	68	*68	80	*80	16
30	*30	20	20	70	*70	35—50	43	—	—	17
70—75	72	60—70	66	70	*70	55—68	60	—	—	18
13—14	14	14—15	14	15	*15	14	14	16	16	19
6—7	7	7	7	8	*8	8	8	10	10	20
60	60	70	70	80	*80	70—80	75	60—100	80	21
220	220	200—210	207	205	*205	208—220	213	200—220	210	22
200—210	207	190—200	195	—	—	180—200	191	170—200	185	23
145—150	148	140—150	145	150	*150	140—145	140	125—127	126	24
110	110	100—110	107	110	*110	110	110	106—110	108	25
140—150	147	120—150	132	130	*130	160	160	140	*140	26
140—160	150	140—160	147	160	*160	120—180	158	135—140	138	27
50—60	52	40—70	58	45—60	53	55—80	68	60—80	67	28
60—75	65	40—100	70	50—60	55	60—80	68	—	—	29
65—70	68	50—100	70	50—80	65	52—60	57	—	—	30
180—200	193	200—210	203	200	*200	150—200	177	180—200	193	31
170—180	175	160—170	167	160	*160	160	160	150	150	32
33—35	34	27—30	29	33	*33	30—34	32	33—36	35	33
16—18	17	15—16	15	—	—	16—22	19	20—22	21	34
50	50	38—40	39	44	*44	46—48	48	40—45	41	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
30—35	34	27—35	29	34	*34	22—30	27	26—50	37	37
25—28	26	19—25	21	25	*25	20—25	21	20—23	22	38
40	40	38—40	39	45	*45	40—46	45	32—50	41	39
40—50	43	40	40	35	*35	28—34	31	26—32	29	40
35	35	26—36	30	—	—	28—30	30	26—28	27	41
21—25	23	25—28	27	—	—	30	30	23—25	24	42
240—250	245	240—250	243	260	*260	260	260	260—280	270	43
220	220	220	220	220	*220	220	220	—	—	44
200	200	200—220	207	200	*200	190—220	203	200	*200	45
60	60	56—58	57	54	*54	60—64	61	58—60	59	46
58	*58	52—56	54	54	*54	56—66	60	58	*58	47
55—56	56	50—52	51	50	*50	52—56	53	50—58	52	48
90	90	80	80	70	*70	70—85	80	—	—	49
70—80	75	60	60	70	*70	60—65	64	55	55	50
—	—	145—155	150	150	*150	170—180	173	140—160	150	51
140—150	143	130	130	120	*120	120—130	128	105—115	112	52
1 200	1 200	1 200	*1200	—	—	1 200	1 200	—	—	53

31 december 1910. ²⁾ De opgivne priser paa rugbrød har man foreløbig ikke fundet at

Priser i smaasalg paa endel vigtigere

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Kristiansund N.		Trondhjem.		Tromsø.
			Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	*
			Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.
1	Okskjøt, fersk, stek	Kg.	100—120	110	110	*110	98
2	— — suppekjøt	-	80— 90	85	90	*90	80
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	90	90	100	*100	100
4	— — bakpart	-	100	100	120	*120	100
5	— salt	-	70— 80	75	90	*90	85
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	120	120	—	-	-
7	— — forpart	-	90—100	95	—	-	-
8	— spædkalv	-	60	60	60	*60	40
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	100—120	113	130	*130	120
10	— norsk saltet sideflesk	-	120—140	133	135	*135	130
11	— amerikansk	-	—	—	—	-	-
12	Torsk, fersk	-	—	—	—	-	23
13	— saltet	-	50	*50	—	-	25
14	Sild, fersk	-	—	—	—	-	-
15	— saltet (spekesild)	-	—	—	30	*30	-
16	Kveite (hellefisk)	-	60	*60	—	-	50
17	Makrel, saltet	Stk.	—	—	—	-	-
18	Klipfisk	Kg.	60	*60	—	-	-
19	Melk, nysilt	Liter	16	16	—	-	18
20	— skummet	-	6	6	—	-	10
21	Fløte	-	70— 80	78	—	-	75
22	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	200—220	210	220—240	230	220
23	— fjeldsmør	-	190—215	200	200—210	205	200
24	— margarin, bedste	-	140—155	146	140—145	143	140
25	— — billigste	-	110—115	111	105—115	110	105
26	Ost, norsk schweizer	-	150—160	155	140—150	145	160
27	— gjetost, prima	-	120—160	140	140—160	150	120
28	— komyost	-	50— 60	58	50	50	50
29	— nøkkelost	-	60— 80	70	60— 80	70	-
30	— pultost	-	—	—	70	*70	-
31	Egg, friske, norske	Snes	200	*200	190—200	195	200
32	— preserverte	-	—	—	—	-	-
33	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	26— 35	31	32— 34	33	40
34	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	18— 20	19	18— 20	19	16
35	Potetesmel	-	40— 45	43	43— 44	44	45
36	Rugbrød	-	—	—	—	-	-
37	Erter, gule (Victoria)	-	28— 30	30	30	30	30
38	Byggryn, hele, 1ma	-	20	20	22— 24	23	20
39	Risengryn (middels kvalitet)	-	40	40	40— 45	43	40
40	Havregryn, norske	-	30	30	30	*30	30
41	— amerikanske	-	27— 30	28	30	30	28
42	Poteter, norske	5 liter	18— 25	23	35	*35	-
43	Kaffe, brændt, Java Malang . . .	Kg.	280—300	290	280	280	185
44	— — Guatemala	-	180—260	230	240—250	245	180
45	— — Santos ell. Rio	-	155—220	204	190—220	205	150
46	Sukker, raffinade, klipp. Stett. . .	-	60— 65	61	60	60	65
47	— — crushed	-	60	60	58	*58	-
48	— — farin, tysk	-	55— 60	56	55	55	60
49	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	75	75	75	*75	85
50	— alm. (Standard white)	-	60— 65	61	60	*60	65
51	Kul	Hl.	160	*160	—	-	160
52	Koks nr. 2	-	110	110	—	-	150
53	Granved	mf.	1 000	1 000	—	-	-

1) Smaakveite. 2) Furuved.

forbruksartikler 15 januar 1911 (forts.).

Hammerfest.		Søndre Land.	Kvinesdal.	Gjesdal.	Odda.	Nordfj.eid.	Røros.	Nr.
Høieste og laveste opgave.	Gjen- nemsnit.	*	Gjennem- snit.	*	*	*	*	
Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	
90	*90	110	90	100	95	75	90	1
80	*80	90	75	85	-	70	70	2
-	-	95	-	-	70	70	90	3
90	*90	110	-	-	85	80	100	4
80—100	90	-	80	85	70	-	110	5
80	*80	110	-	-	-	80	90	6
-	-	90	-	-	-	70	80	7
-	-	50	75	55	-	40	50	8
120	*120	-	*120	120	120	90	120	9
-	-	-	*140	120	115	-	125	10
150	*150	-	-	-	-	-	140	11
12	*12	40	-	-	30	-	30	12
15	*15	-	33	-	25	-	30	13
-	-	-	-	-	-	-	25	14
-	-	30	-	-	25	-	30	15
-	-	-	-	-	-	-	16	
-	-	-	*23	-	-	-	-	17
-	-	80	58	53	-	-	75	18
20	*20	11	10	12	12	10	12	19
10	*10	5	5	4	8	5	5	20
80	*80	60	90	80	60	50	60	21
-	-	220	-	210	200	180	-	22
200	*200	200	160	175	190	170	180	23
135—150	143	140	*140	135	125	125	140	24
100—105	103	120	110	105	105	100	110	25
-	-	140	-	-	140	140	150	26
-	-	140	*140	-	130	130	110	27
-	-	55	50	45	60	50	30	28
-	-	65	70	-	-	-	60	29
80	*80	-	-	50	-	-	80	30
-	-	160	145	130	200	160	-	31
-	-	-	-	-	-	-	-	32
35—40	37	30	30	30	30	30	33	33
18	*18	15	17	18	16	16	16	34
40—50	47	44	40	40	40	40	45	35
-	-	-	-	-	-	-	-	36
30	30	30	25	27	25	20	30	37
25—30	28	25	21	-	20	15	20	38
40	40	40	45	50	40	40	45	39
30—35	32	35	*28	30	-	25	30	40
30—35	32	-	*30	-	27	25	-	41
35	35	-	*25	20	-	25	-	42
200—280	240	-	*200	-	-	240	-	43
-	-	-	*200	250	200	200	220	44
150—220	177	200	180	200	-	180	200	45
60—70	67	60	60	60	60	60	58	46
70	*70	-	-	-	-	60	-	47
60—65	62	56	50	50	54	55	54	48
80—100	88	90	73	-	-	-	75	49
75	*75	80	-	60	63	60	65	50
135—140	138	-	-	170	160	180	200	51
110—115	113	145	-	157	-	150	160	52
1 000	*1000	-	-	-	-	-	53	

Priser i smaaasalg paa endel viktigere forbruksartikler 15 januar 1911 (forts.).

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Sparbu.	Gjennemsnit for byerne.	Gjennemsnit for landdistrikterne.	Gjennemsnit for riket.
			Gjennemsnit.	Øre.	Øre.	Øre.
			Øre.			
1	Oksekjøt, fersk, stek	Kg.	100	107	94	101
2	— — suppekjøt	-	80	91	78	85
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	95	105	84	95
4	— — bakpart	-	95	110	94	102
5	— salt	-	-	90	86	88
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	*100	119	95	107
7	— — forpart	-	*100	93	85	89
8	— spædkalv	-	43	68	52	60
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	110	128	113	121
10	— norsk saltet sideflesk	-	123	133	125	129
11	— amerikansk	-	*120	149	130	140
12	Torsk, fersk	-	17	42	29	36
13	— saltet	-	28	36	29	33
14	Sild, fersk	-	-	36	*25	31
15	— saltet (spekesild)	-	30	36	29	33
16	Kveite (hellefisk)	-	-	81	*45	63
17	Makrel, saltet	Stk.	-	38	*23	31
18	Klipfisk	Kg.	-	67	67	67
19	Melk, nysilt	Liter	10	16	11	14
20	— skummet	-	5	8	5	7
21	Fløte	-	65	72	66	69
22	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	*240	215	210	213
23	— fjeldsmør	-	-	199	181	190
24	— margarin, bedste	-	140	143	135	139
25	— — billigste	-	120	108	110	109
26	Ost, norsk schweizer	-	145	149	143	146
27	— gjetost, prima	-	-	147	150	149
28	— komyost	-	*50	58	49	54
29	— nøkkelost	-	63	67	65	66
30	— pultost	-	-	70	65	68
31	Egg, friske, norske	Snes	160	202	158	180
32	— preserverte	-	-	165	-	165
33	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	30	34	30	32
34	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	18	18	17	18
35	Potétesmel	-	42	45	42	44
36	Rugbrød	-	-	-	-	-
37	Erter, gule (Victoria)	-	27	32	26	29
38	Byggryn, hele, Ima	-	20	24	20	22
39	Risengryn (middels kvalitet)	-	40	42	43	43
40	Havregryn, norske	-	30	33	30	32
41	— amerikanske	-	30	30	28	29
42	Poteter, norske	5 liter	-	27	23	25
43	Kaffe, brændt, Java Malang	Kg.	-	255	220	238
44	— — Guatemaala	-	200	219	212	216
45	— — Santos ell. Rio	-	-	195	192	194
46	Sukker, raffinade, klipp. Stett.	-	60	60	60	60
47	— — crushed	-	-	59	*60	60
48	— — farin, tysk	-	56	54	54	54
49	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	-	81	79	80
50	— alm. (Standard white)	-	65	66	66	66
51	Kul	Hl.	165	158	175	166
52	Koks nr. 2	-	-	127	153	140
53	Granved	mf.	1 225	1 186	1 112	1 149

4. Arbeidsledighet blandt fagforeningsmedlemmer i Storbritannien og Irland, Norge, Danmark, Tyskland, Belgien, Frankrike, New York og Massachusetts.

Ifølge *Labour Gazette* for januar 1910 (for Storbritannien og Irlands vedkommende) samt efter *Fourth Abstract of Foreign Labour Statistics* (London 1911) for de øvrige i overskriften anførte stater, var arbeidsledighetsprocenten blandt fagforeningsmedlemmer gjennemsnitlig:

Aar.	Stor- brit. og Irland.	Norge. ¹⁾	Dan- mark.	Tysk- land.	Bel- gien.	Frank- rike.	New York.	Massa- chus- sets.
1904	6.0	4.0	²⁾ -	2.1	3.0	10.8	12.1	²⁾ -
1905	5.0	4.4	13.3	1.6	2.1	9.9	8.5	²⁾ -
1906	3.6	3.2	6.1	1.1	1.8	8.4	6.8	²⁾ -
1907	3.7	2.5	6.8	1.6	2.0	7.5	13.6	²⁾ -
1908	7.8	3.6	11.0	2.9	5.9	9.5	28.0	12.6
1909	7.7	5.0	13.3	2.8	3.4	8.1	14.9	6.3

Opgaverne er altfor uensartede til, at man derved kan sammenligne selve arbeidsledighets omfang i de forskjellige land. Herpaa er der uttrykkelig gjort opmerksom i det engelske verk. Der nævnes saaledes, at de forskjellige fag er i meget ulike grad repræsentert; efter sidste opgave vedkommende faggrupperingen, heter det side XXV, repræsenteret metalfagene i Norge 45 pct. av de arbeidere, opgaverne gjælder, i Tyskland 32 pct., i Danmark 14 pct., i staten New York 9 pct., i Massachusetts 6 pct., mens forholdstallet i Storbritannien og Irland var 38 pct. Bygnings- og træarbeiderfagene var repræsentert i følgende forhold: staten New York 34 pct., Massachusetts 23 pct., Norge 24 pct., Danmark 17 pct., Tyskland 12 pct., Storbritannien og Irland 13 pct. Transportfagene: i Massachusetts 18 pct., staten New York 16 pct., Tyskland 7 pct., Danmark 4 pct., men var overhodet ikke repræsentert i de norske og de britiske opgaver.

Ovenstaaende sammenstilling har dog sin interesse derved, at de viser, at utviklingen fra aar til andet har væsentlige hovedtræk tilfælles for de fleste land: En bedring fra 1904—1905 til 1906 og 1907 og saa atter en forværring til 1908 og tildels 1909. (I 1910 bedredes derimot forholdene igjen, ialfald i Storbritannien og Irland, hvor aarets gjennemsnitlige ledighetsprocent gik ned til 4.7 («Labour Gazette», januar 1911), i Tyskland, hvor den gik ned til 1.9 (jfr. «Reichs-Arbeitsblatt» 1911, nr. 1) og i Norge, se side 1—4 i nærværende nummer.)

Ogsaa med hensyn til bevægelsen i arbeidsledigheten fra maaned til maaned viser der sig overensstemmelse mellem opgaverne fra de forskjellige land, idet der som regel er en sterkt avtagende arbeidsledighet i løpet av vaarmaanederne, men stigende ledighet i aarets sidste maaneder. I januar, mars, juni, september og december 1908 og 1909 stillet ledighetsprocenten sig saaledes:

¹⁾ Beregnet paa en anden maate end ovenfor side 3 omhandlet. ²⁾ Opgave mangler.

Maaned og aar.	Stor-brit. og Irland.	Norge.	Dan-mark.	Tysk-land.	Bel-gien.	Frank-rike.	New York.	Massa-chu-setts.
Januar 1908	5.8	5.7	15.0	2.9	12.0	10.9	35.1	1) -
Mars —	6.4	3.6	12.4	2.5	6.0	10.5	35.9	16.4
Juni —	7.9	1.3	6.2	2.9	4.6	7.8	28.6	13.0
September —	9.3	2.4	8.4	2.7	5.3	7.2	23.0	9.0
December —	9.1	8.6	20.4	4.4	5.7	11.4	25.9	12.0
Januar 1909	8.7	8.3	21.6	4.2	7.3	13.5	26.4	1) -
Mars —	8.2	6.3	20.6	3.5	3.8	9.5	21.2	10.0
Juni —	7.9	3.9	8.6	2.8	2.6	6.4	13.1	4.9
September —	7.4	3.4	8.4	2.1	2.6	6.8	11.0	3.6
December —	6.6	6.1	16.1	2.6	2.7	7.3	17.7	8.0

5. Fagoverenskomster i Storbritannien og Irland.

(Report on Collective Agreements between Employers and Workpeople.)

- Det britiske Labour Department har i september 1910 offentliggjort en statistik over bestaaende fagoverenskomster. Efter denne fordeler overenskomsterne sig saaledes:

Industrigrupper.	Antal overens-komster.	Antal arbeidere, som omfattes av overenskomsterne.
Grube- og stenindustri	56	900 000
Transportvirksomhet	92	500 000
Tekstilindustri	113	460 000
Metal-, maskin- og skibsbygningsindustri	163	230 000
Bygningsindustri	803	200 000
Beklædningsindustri	303	50 000
Boktrykkerier	79	40 000
Andre industrigrupper	87	20 000
Tilsammen	1 696	2 400 000

6. Gjennemsnitlig dagsfortjeneste for arbeidere ved de norske jernbane-anlegg i budgetterminen 1909—1910.

(Efter Arbeidsdepartementets budgetforslag 1911—1912, st. prp. nr. 1, hovedpost IX A.)

Anlegg.	Akkordarbeide.				Dagarbeide.			
	1ste kvartal.	2det kvartal.	3dje kvartal.	4de kvartal.	1ste kvartal.	2det kvartal.	3dje kvartal.	4de kvartal.
Bergensbanen østenfelds	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Bergensbanen østenfelds	4.80	4.35	4.14	4.28	3.65	4.03	3.61	3.53
Arendal—Aamlibanen	5.10	4.72	4.59	4.89	3.33	3.13	3.65	3.57
Flisen—Elverumbanen			4.29				3.42 ²⁾	
Otta—Domaasbanen			4.10				3.14 ³⁾	
Kristiania ostb.stations utvidelse ⁴⁾	4.45	4.43	4.29	4.60	3.45	3.25	2.65	2.80
Kristiania—Drammensb. ombygn.	-	-	4.19	4.65	-	-	3.63	3.70
Bergens station	4.26	4.40	4.17	4.45	3.88	3.80	3.29	3.64

¹⁾ Opgave mangler. ²⁾ For haandverkere kr. 4.19. ³⁾ Do. kr. 4.24. ⁴⁾ Do. kr. 4.69, 4.70, 4.67 og 4.92.

MAANEDSSKRIFT FOR SOCIALSTATISTIK.

(«ARBEIDSMARKEDET» S 9DE AARGANG.)

UTGIT AV

DET STATISTISKE CENTRALBYRAA.

1ste aargang.	Nr. 2.	1911.
---------------	--------	-------

Indhold.

	Side.		Side.
1. Arbeidsmarkedet i Norge i januar 1911	13—17	3. Arbeidsoverenskomster og arbeidskonflikter 1908—1910	23
A. Almindelig oversigt	13	4. Befolningens erhvervsfordeling i de vigtigste industrieland	27
B. De offentlige arbeidskontorer 14		5. De svenske offentlige foriksmaands virksomhet i aaret 1909	28
C. Opgaver fra fagforeninger .. 17		6. De danske statsanerkj. sykekasser	28
2. Priser paa livsformødenheter (15 februar 1911)	17		

I. Arbeidsmarkedet i Norge i januar 1911.

A. Almindelig oversigt.

Likesom i en række tidligere maaneder synes der ogsaa i januar 1911 i det hele tat at ha været betydelig mindre arbeidsledighet end ved samme tid det foregaaende aar. Overskuddet av ledige mænd over ledige pladser ved 16 offentlige arbeidskontorer er saaledes gaat ned fra 1932 til 1643 og ledighetsprocenten blandt 10—12 000 fagforeningsmedlemmer likeledes 5.9 til 3.1. — I Kristiania var overskuddet av ledige mænd sunket fra 982 til 773, i Bergen fra 187 til 144, i Trondhjem fra 90 til 48, i Stavanger fra 287 til 217, i Skien fra 91 til 57. Derimot viser Arendal en betydelig, og flere andre byer en mindre stigning i overskuddet av ledige mænd.

For fagforeningernes vedkommende kan merkes betydelig nedgang i ledighetsprocenten for murere, træarbeidere og bakers.

En række større arbeidsgivere beskjæftiget ved utgangen av januar 1911 tilsammen 16 843 arbeidere, hvilket var litt færre end ved utgangen av januar 1910 (16 977). Hvis man bortser fra bergverks- og hyttedrift, var der imidlertid fra januar 1910 til januar 1911 en stigning (fra 14 671 til 14 814).

Fra december 1910 til januar 1911 viser fagforeningsopgaverne en nedgang i ledighetsprocenten fra 4.3 til 3.1. Arbeidskontorernes opgaver viser derimot stor stigning i overskuddet av ledige mænd, nemlig fra 945 til 1 643; men herved maa tages i betragtning, at december maaned indtar paa grund av julen en særstilling. Arbeidsstyrken hos medlemmer av mekaniske verksteders landsforening steg i løpet av januar 1911 fra 12 787 til 13 258.

Det samlede antall ledige mænd i vedkommende by ved utgangen av januar 1911 beregnes av arbeidskontoret i Kristiania til 1 645 (ifjor 2 089), i Trondhjem anslaaes det til 120 (ifjor 210), i Fredrikstad til 120 (ifjor 80), i Drammen til ca. 50 (ifjor mindst 50), i Horten til ca. 20 (ifjor 30), i Skien til ca. 25 (ifjor ca. 60), i Arendal til 50 (ifjor ikke nogen større arbeidsledighet), i Bodø til 10 à 15 (ifjor ingen), samt i Hamar, Gjøvik og Elverum til ingen (ifjor henholdsvis nogen faa, ca. 5 og endel).

B. De offentlige arbeidskontorer.¹⁾

Steder.	Januar 1911:						Arbeidssøkende mænd flere end ledige pladser.			
	Ved den mandlige avdeling.			Ved den kvindelige avdeling.			Januar 1911.	Januar 1910.	Decbr. 1910.	Decbr. 1909.
	Arbeids- søk. ²⁾	Ledige pladser.	Besatte pladser.	Arbeids- søk. ²⁾	Ledige pladser.	Besatte pladser.				
1. Kristiania	1 354	581	465	979	950	773	773	982	452	718
2. Bergen	317	173	142	148	130	99	144	187	97	210
3. Trondhjem	55	7	3	-	-	-	48	90	42	79
4. Stavanger	473	256	204	197	198	148	217	287	173	240
Nr. 1-4 tils.	2 199	1 017	814	1 324	1 278	1 020	1 182	1 546	764	1 247
5. Fredrikstad	206	22	11	13	15	1	184	175	52	58
6. Hamar	10	13	3	1	31	1	÷ 3	9	-	÷ 4
7. Gjøvik	4	4	-	9	23	3	-	÷ 1	-	÷ 11
8. Drammen	168	86	84	55	97	42	82	78	31	32
9. Horten	22	15	6	9	13	3	7	6	6	8
10. Skien	111	54	37	2	3	1	57	91	8	91
11. Arendal	139	35	29	44	65	12	104	6	59	÷ 9
12. Kristiansand S.	35	11	11	51	19	19	24	12	29	28
13. Kristiansund N.	7	2	-	3	7	-	5	8	2	3
14. Stenkjær	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
15. Bodø	1	-	-	-	-	-	1	÷ 3	1	÷ 1
16. Elverum	4	4	1	6	19	2	-	5	÷ 7	2
Nr. 1-16 ³⁾ tils.	2 906	1 263	996	1 517	1 570	1 104	1 643	1 932	945	1 445
Nr. 1-16 i januar 1910	3 335	1 403	1 147	1 423	1 530	941	-	1 932	-	-
- - decbr. 1910	1 912	967	840	1 490	1 700	1 387	-	-	945	-
- - decbr. 1909	2 853	1 408	1 262	1 358	1 597	1 237	-	-	-	1 445

Av de ovenanførte 2 906 arbeidssøkende mænd i januar 1911 var der 470 sæsonarbeidere, 764 ulært arbeidere og 1 672 andre. Av sæsonarbeiderne ansattes 144, av de ulært arbeidere 285, av de øvrige 567. Av de besatte pladser var kun 75 ved sæsonarbeide, mens 501 var ved ulært arbeide og 420 ved andet arbeide.

Blandt de 1 354 arbeidssøkende mænd i Kristiania var der 373 ulært arbeidere (hvorav 164 blev ansat; ved ulært arbeide var der 301 ledige pladser, hvorav 288 besattes), 270 landtransportarbeidere (111 ansat; 130 ledige pladser, hvorav 92 blev besat), 145 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere (45 ansat; 48 ledige pladser, 25 besat), 121 almindelige bygningsindustriarbeidere (33 ansat; 19 ledige og 13 besatte pladser) samt 94 fjeldarb., hvorav 26 blev ansat (ingen ledige pladser i faget). — I Bergen var blandt 317 arbeidssøkende mænd 46 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere (16 ansat; av 16 ledige pladser blev 10 besat), 28 almindelige bygningsindustriarbeidere (12 ansat; av 9 ledige pladser blev 8 besat), 49 maskinister og fyrbøtere (35 ansat; 22 pladser

¹⁾ Arbeidsledige anmeldt fra arbeidsledighetskasser er kun medtatt, forsaavidt de ved personlig fremmøte har søkt om arbeide, jfr. «Arbeidsmarkedet» 1908, side 47-48. Hvor nødsarbeide forekommer, er dette overalt fraregnet. ²⁾ Antal tilfælde af ledighet. ³⁾ Trysil arbeidskontor, om hvis eventuelle nedlæggelse forhandlinger paagaar, og fra hvilket ingen beretning for januar 1911 er mottatt, er ikke medregnet i nogen af de anførte maaneder.

blev besat), 34 matroser, letmatroser, stuarter m. v. (19 ansat; 15 pladser blev besat) og 41 ulære arbeidere (8 ansat; 43 pladser blev besat). — I Trondhjem var av 55 arbeidssøkende mænd 19 almindelige bygningsindustriarbeidere (ingen ansat), 10 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere (ingen ansat) og 8 ulære arbeidere (1 ansat). — I Stavanger var av 473 arbeidssøkende mænd 219 sjøfolk (iberegnet 76 maskinister og fyrbøtere¹⁾, 30 almindelige bygningsindustriarbeidere, 44 hermetikarbeidere og 66 ulære arbeidere. Av sjøfolk ansattes 103 (antallet av besatte pladser ved denne erhvervsgren var 68), av de almindelige bygningsindustriarbeidere 11 (8 besatte pladser), av hermetikarbeiderne 22 (11 besatte pladser) og av de ulære arbeidere 28 (75 besatte pladser). Forøvrig kan merkes, at der var 38 ledige pladser ved fiskeri, hvorav 16 besattes (kun 2 arbeidssøkende av faget). — I Fredrikstad kan blandt 206 arbeidssøkende mænd merkes 22 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere (ingen ansat), 16 almindelige bygningsindustriarbeidere og 92 ulære arbeidere (6 ansat); de ulære arbeidere var antagelig overveiende sagarbeidere, idet der ialt meldte sig 59 saadanne, hvorav ialfald de fleste var ulære; kun 4 av sagarbeiderne fik ansættelse. — I Drammen var av 168 arbeidssøkende mænd 70 ulære arbeidere (40 ansat), 23 almindelige bygningsindustriarbeidere (ingen ansat) og 15 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (8 ansat); av de 84 besatte pladser var 56 ved ulært arbeide og 13 ved jordbruk og skogdrift. — I Skien 32 ulære arbeidere (15 ansat), 27 skofabrikarbeidere (ingen ansat gjennem kontoret)²⁾ og 17 sjøfolk (8 ansat); av 54 ledige pladser var 15 ved betjening av kraftmaskiner (6 besat) og 13 ved ulært arbeide (alle besat). — I Arendal 52 ulære arbeidere (8 ansat) og 42 vandtransportarbeidere (4 ansat). — I Kristiansand S. 17 ulære arbeidere (11 ansat).

Av 1517 arbeidssøkende kvinder ansattes 1104; der var 1570 ledige pladser for kvinder, væsentlig som vask- og rengjøringsarbeidersker samt tjenestepiker.

For de enkelte steders vedkommende hitsættes følgende utdrag av arbeidskontorerernes beretninger for januar 1911:

Kristiania: Paa det mandlige arbeidsmarked var forholdet mellem tilbud og efterspørsel ved arbeidskontoret 233 arbeidssøkende paa 100 ledige pladser mot 194 i december og 255 i januar ifjor. Tilgangen paa fremmed arbeidskraft er steget fra 13 pct. i december til 15 pct. i januar; januar ifjor var den 14 pct. — Det beregnede overskud av arbeidskraft i byen var 1 645 personer mot 961 i december og 2 089 i januar ifjor. Her har i maanedens løp været utilstrækkelig tilgang av gifte kværgøttere, av formere og kjelsmeder, men overflod av smedgutter og opslagere, mekanikere, platearbeidere, fyrbøtere, møbelsnekke, arbeidere i bygningsfagene, bakere, kontor- og butikkfolk, kjørere, sjøfolk, fjeldarbeidere og ulære arbeidere. Utenbys arbeidsledige fraraades fremdeles at reise hit paa det uvisse og anbefales at forespørre hos nærmeste arbeidskontor om arbeidsforholdene. — Paa det kvindelige arbeidsmarked har der i maanedens løp været mangel paa sætersker samt fremdeles ingen bedring paa tilgangen av tjenestepiker.

Bergen: Den mandlige avdeling har hat overflod av maskinarbeidere, klinkere, maskinister og fyrbøtere, bygningsnakkere, skomakere, bakere, dæks-

¹⁾ Hvorav muligvis enkelte kan være tillands. ²⁾ De var dog kommet i arbeide, jfr. nedenfor side 16.

folk og ulærte arbeidere, men har manglet gaardsdrenger til landet samt fiskere. — Den kvindelige avdeling har hat overflod av vask- og rengjøringsarbeidersker, men har manglet tjenestepiker. — Av de mandlige arbeidssøkende var 15.9 pct. hjemmehørende utenbys.

T r o n d h j e m: Tilgangen paa fremmed arbeidskraft er steget fra 10 pct. i desember til 27 pct. i januar; januar ifjor var den ogsaa 27 pct.

S t a v a n g e r: Tilgangen av fremmed mandlig arbeidskraft var i januar 19 pct. Desember var den 23 pct. og januar ifjor 18 pct. — Den mandlige avdeling har i maanedens løp hat overflod av maskinarbeidere, verkstedsarbeidere, skibstømmermænd, maskinister, fyrbøtere, tømmermænd, skomakere, hermetikarbeidere, sjøfolk, dagarbeidere og yngre gutter uten livsstilling. — Den kvindelige avdeling har hat mangel paa tjenestepiker til by og land. — Til nødsarbeide er i januar maaned anvist 34 mand.

F r e d r i k s t a d: Tilgangen av fremmed mandlig arbeidskraft er gått ned fra 56 pct. i desember til 35 pct. i januar. I januar f. a. var den 42 pct. — Kontoret har denne maaned hat utilstrækkelig tilgang av kvægrøgtere og gaardsgutter til landet, hvorimot der har været overflod av teglverksarbeidere, stenhuggere, blikslagere, elektrikere, smeder, opslagere, filere, jerndreiere, platearbeidere, skibstømmermænd, fyrbøtere, maskinister, sagmestre, høvleri-arbeidere, murere, malere, indredningssnekere, tømmermænd, tomtearbeidere, stuarter, sjømænd, anlagsarbeidere, sagarbeidere og ulærte arbeidere. — Den kvindelige avdeling har hat mangel paa tjenestepiker til landet.

H a m a r: Megen efterspørsel, omtrent ikke tilbud [av arbeidskraft].

G j ø v i k: Kontoret har heller ikke denne maaned været synnerlig benyttet.

D r a m m e n: Den mandlige avdeling har hat overflod av skibstømmermænd, fyrbøtere, snekkere, hustømmermænd, kjørere, sjøfolk, anlagsarbeidere, dagarbeidere og ulærte arbeidere. — Ved den kvindelige avdeling har der været overflod av vask- og rengjøringskvinder samt yngre tjenestepiker.

H o r t e n: Her er for tiden nogen ledighet i bygningsfaget, av sjøfolk samt av dagarbeidere uten faglig utdannelse. — Tjenestepiker er der fremdeles utilstrækkelig tilgang paa.

S k i e n: Kontoret har denne maaned hat overflod av gaardsgutter til landet, fyrbøtere, bygningssnekere, graastensmurere, sjøfolk, anlags- og ulærte arbeidere, men mangel paa tømmerhuggere. — Likeledes er her mangel paa tjenestepiker fremdeles. — De skofabrikarbeidere, der meldtes ledige, er nu i arbeide.

A r e n d a l: At der denne maaned har meldt sig saamange arbeids-søkende mænd, kommer av, at der har været noksaa mange sjøfolk hjemme, likeledes mange fremmede ulærte arbeidere, der kom hertil, da de hadde hørt at her var paabegyndt et større anlæg.

K r i s t i a n s a n d S.: Tilstanden paa arbeidsmarkedet har været daarlig denne maaned, saa her gaar mange ledige arbeidere.

K r i s t i a n s u n d N.: Siden sidste maanedssberetning har arbeids-forholdene her paa stedet forandret sig noget, idet storsildfisket nu kan siges at være omtrent slut her omkring. Der skal saaledes efter sigende være en del ulærte arbeidere ledige, likesom der i de sidste dage ogsaa er opdaget bryggearbeidere.

S t e n k j æ r: Som ved forrige maanedsskifte, [da der indberettes, at der ikke hadde meldt sig nogen arbeidsledige og at det antoges, at væsentlig arbeidsledighet ikke fant sted].

B o d ø: Et stormfuldt veir har forsinket utreisen til det store Lofotfiske, likesom alle de fiskere, der ernærer sig av hjemmefiske, har været hindret i sin bedrift.

Elverum: Ved den mandlige avdeling har der været utilstrækkelig tilbud av formere, filere og vedhuggere, mens der har været tilbud av en gaardsgut, en skyssgut og to dagarbeidere uten tilsvarende efterspørsel. — Ved den kvindelige avdeling har der været utilstrækkelig tilbud av budeier og av tjenestepiker.

C. Opgaver fra fagforeninger.

(Endel vigtigere foreninger.)

Fag.	31 december.				31 januar			
	Medlemstal.		Derav pct. ledige.		Medlemstal.		Derav pct. ledige.	
	1909.	1910.	1909.	1910.	1910.	1911.	1910.	1911.
Jern- og metalarbeidere	5 322	6 226	3.8	2.2	5 431	6 265	3.1	1.8
Boktrykkere	1 405	1 510	1.9	2.3	1 424	1 538	2.2	0.9
Træarbeidere	891	1 007	11.0	5.2	903	991	12.4	5.2
Træstof- og papirfabrikarb.	837	848	0.2	6.1	799	872	1.1	0.3
Skotoiarbeidere	544	631	5.9	2.4	551	654	7.3	4.6
Murere	350	441	42.9	18.1	348	459	51.7	12.4
Sag- og høvleriarb.	408	444	17.6	24.8	405	452	10.1	13.7
Møbelsnekere	395	433	1.5	0.5	400	446	1.0	2.5
Bakere	260	300	15.0	8.3	254	310	11.8	7.7
Tilsammen	10 412	11 840	6.0	4.3	10 515	11 987	5.9	3.1

2. Priser paa livsfornødenheter.

Tabellen for februar omfatter opgaver fra 14 byer og 5 landdistrikter, idet der er tilkommet opgaver fra 2 byer, Fredrikshald og Narvik, mens man derimot mangler opgaver fra to av de i forrige nummer medtagne landdistrikter (Nordfjordeid og Sparbu). Ialt er der for februar indkommet 54 opgaver. Hertil kommer for Kristianias vedkommende de fra kommunens statistiske kontor velvillig utlaante opgaver fra 17 detaljforretninger.

Sammenlignet med januar synes prisopgaverne for februar i det hele tat at vise en noget synkende tendens for byernes vedkommende. I landdistrikterne synes priserne efter de forøvrig faatallige opgaver at være fastere.

Heller ikke for februar har man fundet at kunne benytte de i endel skemaer opgivne priser paa rugbrød, idet det som regel synes at fremgaa av opgaverne, at de gjelder prisen pr. stykke. Det vil imidlertid være av betydelig interesse at faa opgit en enhetspris (pr. kg.) av dette vigtige fødemiddel og særlig nu, naar der er tale om ved lov at gi kommunestyrenerne adgang til at paabyde salg av brød efter vekt.

Angaaende tabellens indretning m. m. henvises til det i forrige nummer av maanedsskriftet side 5 anførte.

Priser i smaasalg paa endel vigtigere

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Kristiania. ¹⁾		Fredrikshald.		Fredrikstad.	
			Høieste og laveste opgave.	Gjennemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjennemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjennemsnit.
			Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.
1	Oksekjøt, fersk, stek	Kg.	90—110	101	85—120	104	100—120	109
2	— — suppekjøt	-	72—100	84	75—100	89	90—110	98
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	90—120	102	80—120	103	120—130	123
4	— — bakpart	-	100—130	112	100—120	113	120—130	125
5	— salt	-	40—90	75	80—90	85	90—130	104
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	100—140	122	120—140	125	120—130	123
7	— — forpart	-	80—120	103	100—120	113	110—130	118
8	— spædkalv	-	50—80	65	50—70	65	70—90	81
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	130—140	136	130—140	137	140—150	142
10	— norsk saltet sideflesk	-	120—160	146	140	140	140	140
11	— amerikansk	-	140—160	145	140	*140	140—160	150
12	Torsk, fersk	-	—	-	30—80	53	35—80	58
13	— saltet	-	—	-	27—40	34	40—45	41
14	Sild, fersk	-	—	-	—	-	25—50	36
15	— saltet (spekesild)	Stk.	—	-	—	-	5—10	6
16	Kveite (hellefisk)	Kg.	120	*120	—	-	90	90
17	Makrel, saltet	Stk.	—	-	20	*20	20—60	33
18	Klipfisk	Kg.	60—80	70	70	*70	40—80	66
19	Melk, nysilt	Liter	16—17	17	13—14	14	15	15
20	— skummet	-	6	6	6—7	7	6	6
21	Fløte	-	—	-	80—120	85	60—65	64
22	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	200—210	208	200	200	212—220	219
23	— fjeldsmør	-	—	-	200	*200	200—210	202
24	— margarin, bedste	-	—	-	145—160	155	145—150	149
25	— — billige	-	—	-	110—120	113	90—110	105
26	Ost, norsk schweizer	-	140—160	153	120—140	133	130—160	148
27	— gjetost, prima	-	—	-	160	160	140—160	153
28	— komyost	-	50—80	66	60—70	65	50—80	64
29	— nøkkelost	-	—	-	60—80	70	40—90	67
30	— pultost	-	60—100	87	60—80	70	40—100	68
31	Egg, friske, norske	Snes	160—200	177	150—180	171	160—190	173
32	— preserverte	-	140—165	151	150	*150	150—160	158
33	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	30—40	33	30—35	32	30—34	31
34	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	15—24	20	16	*16	15—16	15
35	Potetesmel	-	40—45	43	45—48	46	40—46	43
36	Rugbrød ²⁾	-	—	-	—	-	—	—
37	Erter, gule (Victoria)	-	26—40	34	25	25	30—35	32
38	Byggryn, hele, 1ma	-	20—30	27	20	20	20—30	24
39	Risengryn (middels kvalitet)	-	—	-	20—50	41	36—60	48
40	Havregryn, norske	-	—	-	15—40	28	30—40	33
41	— — amerikanske	-	—	-	20	*20	30—40	31
42	Poteter, norske	5 liter	20—25	24	25—30	28	25—28	26
43	Kaffe, brændt, Java Malang	Kg.	220—300	270	240—280	260	200—300	256
44	— — Guatemala	-	220—240	227	200	200	200—240	212
45	— — Santos ell. Rio	-	180—220	204	160	*160	180—240	210
46	Sukker, raffinade, klipp. Stett..	-	56—58	56	50—56	55	54—58	56
47	— — crushed	-	54—56	54	48—56	52	54—60	58
48	— — farin, tysk	-	52—54	52	50—52	52	52	52
49	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	65—70	69	75—85	80	80—85	83
50	— alm. (Standard white)	-	55—60	59	70	*70	70	70
51	Kul	Hl.	147	147	—	-	147—160	150
52	Koks nr. 2	-	140	140	130	130	120—130	125
53	Granved	mf.	—	-	—	-	1 400	1 400

¹⁾ Efter opgave fra Kristiania kommunens statistiske kontor. Burde benytte, da det synes usikkert, om de gjelder stykke eller kg.

Priserne er notert

forbruksartikler 15 februar 1911.

Hamar.		Gjøvik.		Drammen.		Skien.		Kristiansand S.		Nr.
Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.									
Øre.	Øre.									
100—110	105	100—110	*105	110	*110	110—120	118	100	100	1
90	90	80—90	*85	100	*100	90—100	93	90—92	91	2
110	*110	105—110	*108	120	*120	120	120	110	*110	3
120	*120	110—120	*115	140	*140	120	120	110—120	113	4
90	*90	100	*100	75	*75	90	90	70—92	62	5
140	*140	—	—	130	*130	120—140	125	110—120	118	6
110	*110	—	—	120	*120	110—120	113	100—110	105	7
60—65	63	65—70	*68	80	*80	80—90	85	80	80	8
140	*140	125—130	*128	140	*140	140	140	140	140	9
140	*140	140	*140	140—160	150	140	140	140—160	144	10
150	*150	—	—	140	*140	—	—	—	—	11
40	*40	—	—	60	*60	70	70	50	*50	12
40	*40	40	*40	40	40	40—50	45	36—48	41	13
25—30	28	20	*20	—	—	30—35	*33	—	—	14
3—4	3	—	—	3—6	5	5—10	8	5—10	6	15
50	*50	—	—	80	*80	100—120	115	60—75	64	16
—	—	—	—	20	*20	30—35	33	15—30	23	17
75	*75	70	*70	70	70	70—80	75	60—70	65	18
12	12	—	—	14	14	13—15	14	14—15	14	19
6	6	—	—	7	7	7—9	8	8	8	20
60	60	—	—	70—80	*75	120	120	70—100	79	21
210—220	215	220	*220	210—215	213	200—220	210	200—212	207	22
200—210	207	210	*210	200	200	200	200	140—200	187	23
135—145	140	145	*145	145	145	140	140	140	140	24
110—115	113	120	*120	100—110	105	100	*100	110—115	111	25
160	160	140	*140	120—160	150	120—130	125	160	160	26
140—150	147	150	*150	120—160	150	160	160	160	160	27
40	40	50	*50	40—60	48	65	*65	40—80	70	28
60—100	77	60	*60	60—100	75	50—70	60	40—100	74	29
60—80	70	70	*70	50—100	73	60—70	65	52—80	60	30
190	190	200	*200	180	180	160—200	180	140—170	160	31
—	—	—	—	140	*140	160	*160	130	130	32
32—34	33	33	*33	30—33	32	30	30	28—32	31	33
16—18	17	15	*15	15—16	16	17—20	19	15—20	19	34
45—48	47	50	*50	40—43	42	40	40	48	48	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
27—35	31	30	*30	32—33	32	24—30	27	24—30	26	37
20—26	24	25	*25	20—25	23	20—24	22	20—22	20	38
40—50	47	18	*18	40	40	40	40	23—50	44	39
35—40	38	—	—	36—40	38	30—32	31	28—34	30	40
35	35	35	*35	30—35	33	30	*30	28—30	30	41
20	20	—	—	30	*30	25—30	28	30—40	31	42
220—260	240	—	—	240—260	250	220—240	230	240—260	257	43
220	220	220	*220	220	220	200	*200	220—240	228	44
180	180	200	*200	200	200	180	*180	200—220	207	45
57—58	57	60	*60	56	56	50—54	52	60	60	46
55—57	56	—	—	54	54	54	*54	56—60	57	47
53	53	56	*56	50	50	48	48	52	52	48
75—90	85	90	*90	80	*80	70—80	75	70—85	80	49
75	75	75	*75	65	*65	—	—	65	65	50
180	180	—	—	140	*140	150—160	155	160	160	51
150	150	—	—	130	*130	120	120	130	130	52
1400—1600	1500	—	—	1400	*1400	—	—	1100—1200	*1150	53

28 januar 1911. *) De opgivne priser paa rugbrød har man foreløbig ikke fundet at

Priser i smaasalg paa endel vigtigere

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Bergen.		Kristiansund N.		Trondhjem.	
			Høieste og laveste opgave.	Gjennemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjennemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjennemsnit.
			Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.
1	Oksekjøt, fersk, stek	Kg.	100—110	103	—	—	100—120	*110
2	— — suppekjøt	-	80—88	85	—	—	90	*90
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	80—100	90	—	—	—	—
4	— — bakpart	-	80—120	100	—	—	—	—
5	— salt	-	100—112	106	—	—	—	—
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	70	*70	—	—	—	—
7	— — forpart	-	100	*100	—	—	—	—
8	— spædkalv	-	60	60	—	—	55	*55
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	100	100	—	—	—	—
10	— norsk saltet sideflesk	-	100—120	110	140	*140	140	*140
11	— amerikansk	-	—	—	120	*120	—	—
12	Torsk, fersk	-	27—40	32	—	—	—	—
13	— saltet	-	30	30	—	—	—	—
14	Sild, fersk	-	—	—	—	—	—	—
15	— saltet (spekesild)	Stk.	2—5	4	—	—	—	—
16	Kyeite (hellefisk)	Kg.	80	*80	—	—	—	—
17	Makrel, saltet	Stk.	—	—	—	—	—	—
18	Klipfisk	Kg.	40—60	50	—	—	—	—
19	Melk, nysilt	Liter	15—16	16	16	*16	16	*16
20	— skummet	-	10	10	6	*6	7	*7
21	Fløte	-	100	*100	70	*70	80	*80
22	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	170	*170	190—200	197	210	*210
23	— fjeldsmør	-	160	*160	180—190	183	180—190	185
24	— margarin, bedste	-	110—120	113	140—155	148	135—140	138
25	— — billigste	-	105—110	108	100—110	107	105—115	110
26	Ost, norsk schwäizer	-	140	140	140—160	153	140—160	150
27	— gjetost, prima	-	140	140	140—160	150	120—160	135
28	— komysost	-	68—80	73	50—80	59	45—60	53
29	— nøkkelost	-	—	—	80	80	80	*80
30	— pultost	-	—	—	—	—	—	—
31	Egg, friske, norske	Snes	150—180	160	165—200	188	200	*200
32	— preserverte	-	—	—	—	—	—	—
33	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	26—38	33	30—35	34	33—34	34
34	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	20	20	17—18	18	18—20	19
35	Pøtetesmel	-	40	40	40—45	43	42—44	43
36	Rugbrød	-	—	—	—	—	—	—
37	Erter, gule (Victoria)	-	26—30	28	28—35	30	30	30
38	Byggryn, hele, 1ma	-	20—23	22	20	20	22	*22
39	Risengryn (middels kvalitet) . .	-	32—40	38	35—40	38	38—40	39
40	Havregryn, norske	-	26—30	28	28—35	31	26	*26
41	— amerikanske	-	26—28	27	28	28	30	30
42	Poteter, norske	5 liter	25—45	33	25	*25	38	*38
43	Kaffe, brændt, Java Malang . .	Kg.	220	*220	260—300	280	280—300	290
44	— — Guatemaia	-	160	*160	240—260	250	240—260	250
45	— — Santos ell. Rio	-	220	*220	200—220	217	220	220
46	Sukker, raffinade, klipp. Stett. .	-	58—60	59	60	60	60	60
47	— — crushed	-	52—58	55	60	60	58	*58
48	— — farin, tysk	-	51—55	53	55	55	55	55
49	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	—	—	70—75	73	75	*75
50	— alm. (Standard white)	-	55	55	60	60	60	*60
51	Kul	Hl.	140—160	147	160	*160	—	—
52	Koks nr. 2	-	105—125	116	110	*110	—	—
53	Granved	mf.	—	—	—	—	—	—

forbruksartikler 15 februar 1911 (forts.).

Narvik.		Tromsø.	Hammerfest.		S. Land.	Kvinesdal.	Gjesdal.	Odda.	Nr.
Høieste og laveste opgave.	Gjen- nemsnit.	*	Høieste og laveste opgave.	Gjen- nemsnit.	*	Gjennem- snit.	*	*	
Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	
95—110	101	95	90	*90	110	*100	100	95	1
85—90	88	80	80	*80	85	*80	85	-	2
100	100	90	80	*80	95	-	-	70	3
100—110	102	100	90	*90	110	-	-	85	4
80—90	84	83	80	80	-	80	80	65	5
-	-	-	-	-	110	-	-	55	6
-	-	-	-	-	90	-	-	-	7
50—60	55	50	-	-	50	-	55	-	8
120—130	125	130	-	-	-	*120	120	115	9
130—140	135	140	140	*140	-	-	120	-	10
-	-	140	150	*150	-	-	-	-	11
20—25	*23	-	10	*10	40	*35	-	20	12
30	*30	-	12	*12	-	45	-	28	13
-	-	-	-	-	20	-	-	-	14
3—4	*4	4	3—4	4	-	4	8	2	15
-	-	-	45	*45	80	-	-	-	16
-	-	-	-	-	-	-	-	-	17
-	-	-	-	-	80	*55	55	50	18
16	*16	18	20	*20	11	10	12	13	19
-	-	10	10	*10	5	5	4	7	20
80	*80	80	80	*80	60	*100	80	98	21
220	220	220	220	*220	200	-	210	190	22
210	210	200	200	*200	-	155	150	170	23
155—160	158	140	120—150	137	140	120	125	130	24
110—120	115	110	100—110	104	120	*100	105	100	25
150	150	-	-	-	160	-	-	150	26
160—170	165	120	-	-	140	-	-	140	27
50—80	62	50	-	-	55	50	45	65	28
70—80	72	-	-	-	60	-	-	-	29
-	-	-	-	-	-	-	50	-	30
200	200	200	217	*217	150	140	120	200	31
-	-	-	-	-	-	-	-	-	32
38—35	34	35	35—40	37	30	30	30	30	33
18	18	18	22	*22	16	16	18	17	34
40—50	42	45	40—50	47	44	40	40	40	35
-	-	-	-	-	-	-	-	-	36
30	30	30	30	30	30	30	28	25	37
20	20	26	25—30	28	25	20	-	20	38
40—50	42	38	35—40	39	40	48	50	38	39
30	30	30	30—35	32	35	30	30	30	40
30	*30	30	30	30	-	-	-	27	41
-	-	38	35—38	37	-	-	20	25	42
240	240	260	300—320	310	-	*180	-	-	43
-	-	-	220	*220	-	150	250	240	44
210	*210	220	220	220	200	*90	220	200	45
60	60	65	60—70	65	60	*60	60	60	46
60	*60	-	-	-	-	*60	-	-	47
55	55	60	60	60	56	50	50	50	48
-	-	85	85—90	88	90	-	-	-	49
-	-	65	75	*75	80	60	60	63	50
-	-	160	135	135	168	-	170	160	51
-	-	145	110	110	145	-	157	160	52
-	-	-	1 600	*1600	-	-	-	-	53

Priser i smaaalg paa endel viktigere forbruksartikler 15 februar 1911 (forts.).

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Røros.	Gjennemsnit for byerne.	Gjennemsnit for landdistrikterne.	Gjennemsnit for riket.
			*	Øre.	Øre.	Øre.
			Øre.			
1	Oksekjøt, fersk, stek	Kg.	90	104	99	102
2	— — suppekjøt	-	75	89	81	85
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	100	105	88	97
4	— — bakpart	-	110	112	102	107
5	— salt	-	120	86	86	86
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	90	119	85	102
7	— — forpart	-	70	110	80	95
8	— spædkalv	-	50	67	52	60
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	120	133	119	126
10	— norsk saltet sideflesk	-	130	139	125	132
11	— amerikansk	-	140	142	140	141
12	Torsk, fersk	-	30	44	31	38
13	— saltet	-	35	35	36	36
14	Sild, fersk	-	20	29	20	50
15	— saltet (spekesild)	Stk.	2	5	4	5
16	Kveite (hellefisk)	Kg.	¹⁾ 45	81	63	72
17	Makrel, saltet	Stk.	-	26	-	26
18	Klipfisk	Kg.	75	68	63	66
19	Melk, nysilt	Liter	12	16	12	14
20	— skummet	-	5	8	5	7
21	Fløte	-	60	81	80	81
22	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	-	209	200	205
23	— fjeldsmør	-	180	196	164	180
24	— margarin, bedste	-	140	142	131	137
25	— billigste	-	110	109	107	108
26	Ost, norsk schweizer	-	140	147	150	149
27	— gjetost, prima	-	110	149	130	140
28	— komysost	-	30	59	49	54
29	— nøkkelost	-	60	72	60	66
30	— pultost	-	80	70	65	68
31	Egg, friske, norske	Snes	-	185	153	169
32	— preserverte	-	-	148	-	148
33	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	33	33	31	32
34	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	16	18	17	18
35	Potetesmel	-	45	44	42	43
36	Rugbrød	-	-	-	-	-
37	Erter, gule (Victoria)	-	30	30	29	30
38	Byggryn, hele, 1ma	-	20	23	21	22
39	Risengryn (middels kvalitet)	-	45	39	44	42
40	Havregryn, norske	-	30	31	31	31
41	— amerikanske	-	-	30	27	29
42	Poteter, norske	5 liter	-	29	23	26
43	Kaffe, brændt, Java Malang	Kg.	-	259	180	220
44	— — Guatemala	-	220	217	215	216
45	— — Santos ell. Rio	-	200	203	182	193
46	Sukker, raffinade, klipp. Stett.	-	58	59	60	60
47	— — crushed	-	-	56	60	58
48	— — farin, tysk	-	54	54	52	53
49	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	75	78	83	81
50	— alm. (Standard white)	-	65	66	66	66
51	Kul	Hl.	200	153	175	164
52	Koks nr. 2	-	160	128	156	142
53	Granved	mf.	1 000	1 412	1 000	1 206

¹⁾ Smaakveite.

3. Arbeidsoverenskomster og arbeidskonflikter 1908—1910.

(Foreløbig oversigt.)

Byraaet har for tiden under utarbeidelse en oversikt over arbeidsoverenskomster og arbeidskonflikter i aarene 1908—1910, der vil danne en fortsættelse av de i «Arbeidsmarkedet» meddelte oplysninger vedkommende arbeidskonflikter m. v. i aarene 1903—1906 og 1907¹⁾). Den nye oversikt utarbeides forøvrig etter en mere omfattende plan end tidligere, og man har for aaret 1910 (og tildels for 1909) fra forskjellige fagforbund av arbeidere mottat en række vel utfylde skemaer vedkommende overenskomster og konflikter. Fra Norsk Arbeidsgiverforening har man ifjor mottat en skrivelse indeholdende fortegnelser over overenskomster og konflikter i 1909 med henvisning til vedk. steder i «Meddelelser fra Norsk Arbeidsgiverforening» m. m.

Hovedsagelig paa grundlag av de nævnte skemaer samt Arbeidernes faglige Landsorganisationers aarsberetninger²⁾ og Arbeidsgiverforeningens nævnte «Meddelelser» for 1909 (og 1910) skal der her foreløbig gives nogen oplysninger om de viktigste arbeidskonflikter i de to sidste aar. Derhos meddeles en oversigtstabell for de tre sidste aar over a) tarifoverenskomster m. v. der er kommet i stand uten arbeidsstans, b) arbeidskonflikter med arbeidsstans. For 1909 og 1910 er denne tabel væsentlig et sammendrag av tabeller i Arbeidernes faglige Landsorganisationers aarsberetninger (tildels supplert ved andre oplysninger og skjønsmessige tillæg). For 1908 har man for de fire første talrækker benyttet en tabel i samme organisations «Meddelelsesblad», 1909, side 31 (dog delvis supplert paa lignende maate som nævnt for 1909 og 1910); opgaverne over konfliktsunderstøttelse i 1908 er væsentlig hentet fra landsorganisationens aarsberetning for 1909, side 182, og antallet av tapte arbeidsdage for det meste beregnet paa grundlag av denne understøttelse.

Opgaverne er forøvrig ikke ganske fuldstændige, navnlig forsaavidt angaaer uorganiserte arbeidere.

Det vil sees av tabellen, at tarifbevægelser uten arbeidsstans både i 1909 og 1910 har omfattet et betydelig større antal arbeidere end de i samme aar paagaende arbeidsstansninger, hvad der ogsaa stemmer med det i «Arbeidsmarkedets» oversigter for 1903—1906 og 1907 uttalte om, at ordning av arbeids- og lønningsforhold overveiende har fundet sted gjennem forhandling uten arbeidsnedlæggelse. Dette passer ogsaa sammen med, hvad der oplyses i Arbeidsgiverforeningens «Meddelelser» for 1910, side 229, nemlig at der av 314 ved hovedkontoret kjendte konflikter i tiden fra 5 august 1907 til 2 august 1910 var 227 som ordnedes uten arbeidsstans. En undtagelse herfra synes dog aaret 1908 at danne, idet arbeidsstansningerne er beregnet at omfatte omkring 12 000 arbeidere mot ca. 8 000 ved tarifoverenskomster m. v. uten arbeidsstans. I dette aar hadde arbeidsstansningerne et usedvanlig stort omfang, idet de tapte arbeidsdages antal er beregnet til omkring 380 000 (heri dog ogsaa medregnet tapte arbeidsdage efter konfliktenes avslutning, forsaavidt vedkommende arbeidere har faat bidrag av sin organisation, samt ogsaa under samme forutsetning medregnet arbeidere, der indirekte er blit ledige under en konflikt). For 1903 er det samlede antal tapte arbeidsdage beregnet til ca. 130 000, for 1904 til ca. 45 000, for 1905 til ca. 30 000, for 1906 til ca. 95 000, for 1907 til ca. 340 000, for 1908 til ca. 380 000, for 1909 til ca. 185 000 og for 1910 til ca. 179 000.

(Forts. side 26.)

¹⁾ «Arbeidsmarkedet» 1906, side 73—90, og 1908, tillægshefte, side 34—45. ²⁾ Av aarsberetningen for 1910, der er under trykning, er korrekturavtryk velvillig overlatt Byraaet.

Viktigere konflikter med arbeids-

Nr.	Aar. Forbund av arbeidere. Fag.	Sted. Arbeidsgivere.	Aarsak.
1909.			
1	Arbeidsm.forbundet.	Heggedal. Viking gummivarefabrik.	Arb.s krav om overenskomst (med lønstillæg).
2	Do.	Mjøndalen. Den norske galoge- og gummivarefabrik.	Tarif op sagt av arb.; krav om lønstillæg.
3	Do. (mandl. herm.arb.)	Stavanger. Hermetikfabrikker.	Tarif op sagt av arb.
4	Do (uldvarefabrikarb.).	Haus. Arne uldvarerefabrik.	Som nr. 1.
5	Do. (grube- og anl.arb.).	Meldalen. Løkkens verk (Orkla grube-aktiebolag).	Arb.s krav om mindsteløn for anlægsarb.
6	Do. (karbidarb.).	Notodden. The Albion Products Co. ltd.	Tarif op sagt av arb. ²⁾ .
7	Jern- og metalarb.forb.	Modum. Westad armaturfabr.	Arb.s krav om 8-daglig løn.
8	Træarbeiderforbundet.	Bergen. 30 tømmer- og bygmestre.	Tarif op sagt av arb.; krav om lønstillæg og forkortelse av arbeidstiden.
1910.			
	<i>A. Bygningskonflikten i Kristiania:</i>		
1	Arb.m.forb. (murarb.).	Kristiania. Murmestrene.	Tarif op sagt av arbeiderne.
2	Do. (sten-, jord-, cement)	Do. Do. og entreprenørerne.	Do.
3	Jern- og metalarb.forb.	Do. Rør læggerne.	Do.
4	Do.	Do. Blikslagerne.	Tarif op sagt av arb.giverne.
5	Malerforbundet.	Do. Ca. 200 malermestre.	Do.
6	Murerforbundet.	Do. Samtl. mur- og bygmestre.	Som nr. 1.
7	Træarbeiderforbundet (tømrere).	Do. 51 tømmermestre, arkitekter og bygmestre.	Som nr. 4.
8	Do. (bygn.snekker).	Do. 36 snekkermestre.	Do.
9	Møbelsnekkerforb.	Do. Bygningssnekkermestre.	Bygn.konflikten (sympatistr.)
	<i>B. Andre konflikter:</i>		
10	Arb.m.forb. (grubearb.).	Meldalen. Se 1909, nr. 5.	Se 1909, nr. 5.
11	Do. (karbidarb.).	Notodden. Se 1909, nr. 6.	Se 1909, nr. 6.
12	Do. (fabrikarb.).	Vennesla. Viglands bruk (aluminiumsfabrik).	Arb.s krav om høiere løn.
13	Do. (murarb.).	Trondhjems murmestre.	Tarif op sagt av arb., der krævet lønstillæg.
14	Do.	Sævareid pap- og papirfabrik.	³⁾
15	Do. (skogsarb.).	Godseier Treschows skoger.	Tvist om hugstpriser.
16	Murerforbundet.	Trondhjem. Samtl. murmestre.	Som nr. 13.

¹⁾ Desuten 32 medlemmer av jern- og metalarbeiderforbundet, som arbeidsgiverne fant paa grund av konjunkturerne, at lønnen burde nedsættes. ³⁾ Streik 14-daglig lønning, men 8-daglig efter den nye fabriklovs ikrafttræden (1 januar 1910). 32 medlemmer av jern- og metalarbeiderforbundet ant. ca. 3 000 arbeidsdage under streiken. Efter dennes avslutning indtoges endel av de streikende (paa arbeids- et arbeide for bruket). ⁴⁾ Ifg. «Arbeidsmanden» (1910, nr. 8): lockout p. g. av oprettelse

⁵⁾ Herunder ogsaa tilfælde, hvor arbeiderne har regnet opsigelse som lockout, men

stansning i aarene 1909 og 1910.

Streik (s.), lockout (l.) eller blandet (bl.)*)	Høieste ant. arb. som del- tok i stans- ningen:		Arbeidsstansningens			Antal tapte arb.dage i vedk. aar.	Arbeider- organisa- tionernes under- støttelses- utgifter i vedk. aar.	Resultat.	Nr.
	organi- serte.	andre.	første dag.	sidste dag.	varighet: arb.dage i vedk. aar.				
							Kr.		
s.	45	-	(16/11 08)	12/6	133	6 255	6 321	Overenskomst.	1
s.	98	19	(24/12 08)	12/6	133	16 263	20 173	Ny overenskomst.	2
bl.	408	82	5/4	3/5	22	10 000	10 897	Ny overenskomst.	3
s.	152	37	8/7	8/11	102	19 278	24 683	Overenskomst.	4
s.	1)311	c. 50	19/7	-	142	c. 51 800	57 094	Se 1910, nr. 10.	5
l.	47	-	1/10	-	78	3 666	4 992	Se 1910, nr. 11.	6
3) bl.	42	18	8/3	14/7	105	6 420	10 964	Overenskomst 4).	7
s.	5)125	10	1/6	19/7	42	5) 5 930	7 549	Ny overenskomst; arb.tid forkortet, løn noget forhøjet.	8
s.	168	-	4/5	25/6	44	6 092	10 313	Ny overenskomst.	1
s.	130	-	10/5	28/6	38	4 500	7 488	Do.	2
s.	135	46	18/4	28/6	59	8 120	13 061	Do.	3
s.	92	38	4/5	22/6	41	3 214	6 321	Do.	4
s.	420	c. 180	4/5	22/6	41	16 151	16 230	Do.	5
s.	355	9	4/5	22/6	41	16 464	23 965	Do.	6
s.	219	10	4/5	23/6	42	9 130	13 028	Do.	7
s.	92	5	4/5	23/6	42	3 342	4 492	Do.	8
s.	12	-	4/5	28/6	42	333	342	-	9
s.	6)290	? c. 50	(19/7 09)	20/8	192	6) c. 43 000	6) 64 297	{ Ingen overenskomst. Mange nye arbeidere. Overensk. fornyet med nogen bedring for arb.	10
l.	46	-	(1/10 09)	14/6	134	3 145	4 717	{ Overensk., fornyet med nogen bedring for arb.	11
s.	84	-	18/4	3/8	90	8 268	11 738	Mislykket for arb. 7).	12
s.	82	-	16/6	19/9	82	5 292	7 810	Ny overenskomst.	13
bl.	62	-	26/8	-	109	6 474	8 900	Paagik ved aarets utg.	14
s.	347	?	ant. okt.	novbr.	c. 25	c. 8 000	-	{ 20 pet. tillæg til hugst- priserne m. v.	15
s.	97	-	16/6	21/9	84	5 826	10 093	Ny overenskomst.	16

tilsammen tapte 3 540 dage; understøttelse kr. 5 273. *) Arbeiderne foreslog lønstillæg; efter forutgaaende, men senere tilbakekaldt opsigelse fra arbejdsgiverne. *) Om foreløbig 5) Samtidig streiket 45 bygningssnekere og tapte 1 051 arbeidsdage. *) Desuden tapte (understøttelse betalt for 1 750 dage med kr. 2 556). *) Mange nye arbeidere indtages givernes lønningsvilkaar). De fleste streikende fik arbeide hos en entreprenør, der hadde av fagforening; iflg. «Morgenavisen» for 17/8 10: opsigelse p. g. af forretningsmæssige hensyn. arbejdsgiverne regnet den som begrundet i forretningsmæssige hensyn.

Det ved arbeidsstansningerne forvoldte tap har saaledes i de to sidste aar været adskillig mindre end i de store konfliktsaar 1907 og 1908, men dog i sig selv været af et betydelig omfang.

Tarifoverenskomster m. v. uten arbeidsstans og arbeidskonflikter med arbeidsstansninger 1908 — 1910.

Aar. Arbeiderforbund (eller foreninger).	A. Tarifoverenk. m. v. avsluttet uten arbeidsstans.		B. Arbeidskonflikter med arbeidsstansning ¹⁾ .			
	Antal overensk. ²⁾	Antal arbeidere.	Antal.	Antal arb., der deltok i arb.stansn. ³⁾	Tapte arbeids- dage. ³⁾	Konflikts- under- støttelse.
1908.						
Arbeidsmandsforbundet.....	43	4 101	c. 35	? c. 9 000	c. 280 000	379 920
Stenhusgerforbundet	3	1 300	-	-	-	-
Jern- og metalarbeiderforbundet	⁴⁾ 17	⁴⁾ 537	⁴⁾ 18	⁴⁾ 311	9 000	16 477
Træarbeiderforbundet	5	70	9	795	24 000	29 489
Møbelsnekkerforbundet	6	194	13	139	3 500	4 971
Skotoiarbeiderforbundet	4	106	4	359	25 000	31 896
Murerforbundet	5	123	5	c. 350	11 000	13 952
Malerforbundet	2	50	3	582	11 000	9 884
Havne- og transportarbeiderforb.	2	171	2	560	12 500	13 942
Salmakere, Kristiania.....	-	-	1	62	2 000	3 858
Andre	30	1 352	? c. 10	?	? 2 000	2 828
Tilsammen 1908	117	8 004	? c. 100	omkr. 12 000	c. 380 000	507 217
1909.						
Arbeidsmandsforbundet.....	29	1 965	⁵⁾ 24	c. 1 900	c. 135 000	153 927
Aalesunds fiskerforening	-	-	1	300	c. 3 000	1 114
Jern- og metalarbeiderforbundet	14	320	⁵⁾ 11	c. 400	20 846	30 988
Formerforbundet	-	-	2	44	2 934	5 283
Træarbeiderforbundet	7	212	⁵⁾ 7	c. 345	c. 7 900	10 273
Skotoiarbeiderforbundet	3	367	2	64	2 224	2 707
Murerforbundet	5	134	⁵⁾ 7	c. 210	c. 2 300	2 283
Malerforbundet	4	832	3	52	474	397
Litografisk forbund	1	460	-	-	-	-
Havne- og transportarbeiderforb.	-	-	1	126	5 040	8 088
Andre	21	1 125	⁵⁾ 18	c. 370	4 882	5 755
Tilsammen 1909	84	5 415	⁵⁾ 76	⁶⁾ c. 3 811	⁶⁾ c. 184 600	220 815
1910.						
Arbeidsmandsforbundet.....	21	3 282	14	c. 1 554	c. 93 000	125 556
Jern- og metalarbeiderforbundet	12	435	6	442	c. 19 000	28 162
Skind- og lærindustriforbundet.	3	43	1	17	1 936	3 130
Træarbeiderforbundet.....	4	215	5	418	16 315	21 841
Baker- og konditorforbundet	3	509	1	4	92	79
Skotoiarbeiderforbundet	6	192	3	121	4 052	5 447
Skrædderforbundet	5	555	-	-	-	-
Murerforbundet	1	10	3	482	22 542	34 264
Malerforbundet	1	44	4	786	18 707	18 586
Havne- og transportarbeiderforb.	-	-	1	200	1 400	-
Sporveisforbundet	1	480	-	-	-	-
Andre	14	268	7	89	1 882	2 411
Tilsammen 1910	71	6 033	45	c. 4 113	c. 178 926	239 476

(Forts. i næste nr.).

¹⁾ Arbeidsstansninger, der begynder i et aar og ogsaa eller foranlediger tap av arbeidsdage i det næste, er medregnet i begge aar (med fordeling af konfliktsunderstøttelsen og de tapte arbeidsdage). Av de anførte 76 konflikter i 1909 var 10 (med 382 arbeidere og ca. 37 950 tapte arbeidsdage) begyndt i 1908, og av de 45 konflikter i 1910 var 7 (med ca. 542 arbeidere og ca. 49 800 tapte arbeidsdage) begyndt i 1909. ²⁾ For 1908 medregnet endel bevægelser, der avsluttedes uten nogen tarifoverenskomst.

³⁾ Jfr. side 23. ⁴⁾ Jern- og metalarb.forb.s beretning 1905—1908, side 129 og 131.

⁵⁾ Desuden forskjellige smaankonflikter (medr. i de fgg. rubr.). ⁶⁾ Desuten en konflikt ved et høvleri (uorganiserte arbeidere)-med et par dages stans.

4. Befolkningens erhvervsfordeling i de vigtigste industriland.

I det engelske *Fourth Abstract of Foreign Labour Statistics* (trykt 1911) anføres bl. a. efter de sidst foreliggende tællinger¹⁾ opgave over antallet af personer, som er beskæftiget i de forskjellige erhvervsgrupper i de vigtigste industriland.

Nedenstaende tabel viser forholdet (i procenter) mellem antallet af personer, der var beskæftiget i endel særskilt fremhævede erhvervsgrupper, og den hele erhvervende befolkning:

Erhvervsgrupper.	Frankrike.	Tyskland.	Østerrike.	Ungarn.	Italien.	Belgien.	Forenede Stater.	Storbrit. og Irland.
Jordbruk (med skogdrift)	41.42	35.11	60.80	70.15	59.06	21.90	35.64	12.66
Handel	6.54	6.30	3.34	2.56	3.43	11.79	9.91	11.39
Transport	2.89	2.89	1.70	1.55	3.12	2.03	5.95	8.20
Bergverk m. v.	1.59	3.25	1.56	0.78	0.89	6.46	2.09	5.00
Metal- og maskinindustri	4.35	6.99	2.78	2.15	2.14	5.95	3.72	7.89
Bygningsindustri	4.20	6.99	2.96	1.48	5.02	7.28	4.43	6.77
Tekstilindustri	4.55	3.75	3.26	0.37	4.81	6.86	2.02	6.92
Beklædningsindustri	8.05	5.39	3.92	2.85	6.64	7.86	4.29	7.23

Som man av tabellen vil se, optar jordbruket i samtlige land en større del av befolkningen end de andre grupper. Av særlig vigtighet er jordbruket i Ungarn, hvor ca. 70 pct. av den arbeidende befolkning beskæftiges i denne gruppe, endvidere i Østerrike og i Italien (henholdsvis ca. 61 og ca. 59 pct.). I Storbritannien og Irland og Belgien har derimot kun ca. 13 og ca. 22 pct. sit erhverv ved jordbruk.

Som specielle handels- og industriland fremträder især Storbritannien og Irland samt Belgien, og dernæst Tyskland, Frankrike og De Forenede Stater. Betragter man de enkelte undergrupper, viser handelen sig især av vigtighet for Belgien, Storbritannien og Irland, De Forenede Stater, Frankrike og Tyskland. Transportvirksomheten spiller forholdsvis størst rolle i Storbritannien og Irland og i De Forenede Stater.

Bergverksindustri findes væsentlig i Belgien (6.46 pct.), Storbritannien og Irland (5 pct.), Tyskland (3.25 pct.) og De Forenede Stater (2.09 pct.).

Metal- og maskinindustrien spiller forholdsvis mindst rolle i jordbrukslandene Italien, Ungarn og Østerrike, derimot er i Belgien ca. 6, i Tyskland ca. 7 og i England ca. 8 pct. beskæftiget ved denne industri.

Bygningsindustrigruppen beskæftiger flest mennesker i Belgien, Tyskland og Storbritannien og Irland. Ogsaa i Italien er den av ikke liten betydning, idet 5 pct. av den arbeidende befolkning arbeider i denne industrigruppe.

Tekstilindustrien beskæftiger 4 à 5 pct. i Frankrike, Tyskland og Italien, noget mindre (ca. 3 pct.) i Østerrike og De Forenede Stater (ca. 2 pct.). I Storbritannien og Irland og Belgien er ca. 7 pct. beskæftiget her, mens i Ungarn kun 0.37 pct. av den arbeidende befolkning er tekstilarbeidere.

¹⁾ For Tyskland 1907, ellers 1900 eller 1901.

Beklædningsindustrien er især av vigtighed i Frankrike, hvor den beskæftiger 8.05 pct.; den er der den næststørste af de anførte grupper, idet kun jordbruket beskæftiger flere. Ogsaa i Belgien, Storbritannien og Irland, Italien og Tyskland hører denne industrigruppe til de vigtigere.

5. De svenske offentlige forliksmænds virksomhet i aaret 1909.

Efter den av *Kungl. kommerskollegii afdeling för arbetsstatistik* i januar d. a. utgivne beretning om *Statens förlikningsmåns verksamhet under år 1909* forsøktes mægling i 79 arbeidskonflikter, av hvilke imidlertid kun de 60 blev gjenstand for mægling. I de 19 tilfælde, som ikke blev undergit mægling, var for 14 konflikters vedkommende grunden den, at parterne — i samtlige tilfælde arbeidsgiverne — negtet at underhandle. Av de øvrige 60 konflikter medførte 46 arbeidsstansning. Av disse var 31 streik, 13 lockouter og 2 av blandet natur (baade streik og lockout). I det overveiende antal tilfælde (42) hadde arbeidsstansning fundet sted før det første mæglingsmøte.

Den uten sammenligning betydeligste av disse 60 saker var den bekjedte storstreik (med forutgaaende lockouter), der berørte 7857 arbeidsgivere og 290 558 arbeidere.

I 34 tilfælde utgik initiativet til mæglingen fra forliksmændene, i 13 tilfælde fra arbeidsgiverne, i 8 fra arbeiderne og i 5 fra begge parter.

Av konflikterne bilagdes 43 ved mægling (11 paa arbeidsgivernes vilkaar, 7 paa arbeidernes, 21 gjennem kompromis og 4 med ukjendt resultat); 4 bilagdes ved voldsgift (efter forliksmandens initiativ), mens mæglingen i 13 tilfælde blev resultatløs (i ett av disse blev dog saken ordnet av parterne selv).

Overhodet sees forliksmændene at ha hat meget at gjøre i anledning av de svenske arbeidskonflikter, særlig vistnok ved storstreiken, hvor de allerede samtidig med utbruddet søkte at mægle, men rigtignok da blev avvist av begge parter. I september og likeledes i november blev der dog holdt mæglingsmøter, og om end heller ikke disse ledet til nogen principiel løsning af striden, blev det dog slut paa arbeidsstansningerne.

Der beregnes (jfr. det anførte verk, side 19), at forliksmændene fungerte som mæglere ved 21 pct. av samtlige arbeidsstansninger i aaret 1909, og at antallet av arbeidere, som berørtes av de konflikter, hvor saadan mægling fandt sted, utgjorde 98.5 pct. av det samlede arbeiderantal, der overhodet berørtes av arbeidsstansninger i nævnte aar.

Ifølge officiel statistik blev i aaret 1909 ialt 8 188 arbeidsgivere og 301 749 arbeidere berørt av streik og lockouter.

6. De danske statsanerkjendte sykekasser.

Ifølge *Statistiske Efterretninger* (utgit av det danske statistiske byrå), var der ved utgangen av 1910 ialt 666 269 medlemmer i de statsanerkjendte sykekasser, hvorav 155 874 i hovedstaden, 117 039 i provinsbyerne, 392 859 i landdistrikterne og 497 paa Færøerne.

Medlemsantallet steg i 1910 med 39 735 medlemmer eller ca. $6\frac{1}{2}$ pct. I forhold til befolkningen over 15 aar utgjør procentantallet av sykekasse-medlemmer nu ca. $36\frac{1}{2}$ pct. mot ca. $25\frac{1}{2}$ pct. i 1905 og ca. $20\frac{1}{3}$ pct. i 1901, hvilket vil si, at nu er over $\frac{1}{3}$ av den voksne befolkning medlemmer av statsanerkjendte sykekasser mot $\frac{1}{4}$ for 5 aar siden og $\frac{1}{5}$ for 10 aar siden.

Statstilskuddet til sykekasserne utgjorde for 1910 ca. 2 280 000 kr.

MAANEDSSKRIFT FOR SOCIALSTATISTIK.

(«ARBEIDSMARKEDET» S 9DE AARGANG.)

UTGIT AV

DET STATISTISKE CENTRALBYRAA.

1ste aargang.	Nr. 3.	1911.
---------------	--------	-------

Indhold.

	Side.	Side.
1. Arbeidsmarkedet i Norge i februar 1911	29—33	
A. Almindelig oversigt	29	
B. De offentlige arbeidskontorer ..	30	
C. Opgaver fra fagforeninger ..	33	
2. Priser pa livsforødenheter (15 mars 1911)	33	
3. Arbeidsoverenskomster og arbeids- konflikter 1908—1910 (forts.)	39	
Rettelser vedkommende nr. 1 og 2 ..	44	

I. Arbeidsmarkedet i Norge i februar 1911.

A. Almindelig oversigt.

Ogsaa i februar synes der likesom i en række tidligere maaneder i det hele tat at ha været adskillig mindre arbeidsledighet end ved samme tid det foregaaende aar. Overskuddet av ledige mænd over ledige pladser ved 16 offentlige arbeidskontorer er saaledes gaat ned fra 1 542 til 1 106 og ledighetsprocenten blandt 10—12 000 fagforeningsmedlemmer likeledes fra 5.2 til 3.0. — I Kristiania er overskuddet av ledige mænd sunket fra 773 til 621, i Bergen fra 198 til 92, i Trondhjem fra 75 til 50, i Stavanger fra 255 til 126, i Skien fra 33 til 8. Derimot viser Arendal, Kristiansand og Drammen stigning i overskuddet av ledige mænd.

For fagforeningenes vedkommende kan der, sammenlignet med februar 1910, merkes betydelig nedgang i ledighetsprocenten for murerne og bævere.

For murerne vedkommende var der dog ogsaa i februar 1911 adskillig arbeidsledighet, betydelig større end i den foregaaende maaned. Ogsaa enkelte andre fag viser større ledighet i februar end i januar; i gjennemsnit for de i tabellen side 33 anførte fag var ledighetsprocenten omtrent den samme i begge maaneder. — Arbeidskontorernes opgaver viser derimot en stor nedgang i overskuddet av ledige mænd, fra 1 643 i januar til 1 106 i februar. — Arbeidsstyrken hos medlemmer av mekaniske verksteders landsforening steg i løpet av februar fra 13 258 til 13 397.

Det samlede antall ledige mænd i vedkommende by ved utgangen av februar 1911 beregnes av arbeidskontoret i Kristiania til 1 321 (ifjor 1 645), i Trondhjem anslaaes det til 120 (ifjor ca. 170), i Fredrikstad til 70 (ifjor 50), i Drammen til ca. 60 (ifjor 60), i Horten til ca. 10 (ifjor 30), i Skien til ca. 10 (ifjor ca. 40), i Kristiansand S. til ca. 50 (ifjor ca. 50), i Bodø til 5 à 10, i Hamar, Gjøvik og Elverum til ingen (ifjor i Hamar nogen faa, i Gjøvik et par mænd og i Elverum endel).

B. De offentlige arbeidskontorer.¹⁾

Steder.	Februar 1911:						Arbeidssøkende mænd flere end ledige pladser.			
	Ved den mandlige avdeling.			Ved den kvindelige avdeling.			Februar 1911.	Februar 1910.	Januar 1911.	Januar 1910.
	Arbeids- søk.	Ledige pladser.	Besatte pladser.	Arbeids- søk.	Ledige pladser.	Besatte pladser.				
1. Kristiania	1 163	542	445	951	1 030	830	621	773	773	982
2. Bergen	300	208	180	112	97	72	92	198	144	187
3. Trondhjem	60	10	6	-	-	-	50	75	48	90
4. Stavanger	432	306	228	233	268	170	126	255	217	287
Nr. 1-4 tils.	1 955	1 066	859	1 296	1 395	1 072	889	1 301	1 182	1 546
5. Fredrikstad	152	40	9	13	34	2	112	126	184	175
6. Hamar	6	11	2	9	32	1	÷ 5	÷ 7	÷ 3	9
7. Gjøvik	7	9	1	7	29	-	÷ 2	4	-	÷ 1
8. Drammen	135	74	63	79	149	71	61	52	82	78
9. Horten	13	21	4	9	14	1	÷ 8	5	7	6
10. Skien	87	79	54	5	8	3	8	33	57	91
11. Arendal	37	9	3	47	69	23	28	1	104	6
12. Kristiansand S.	42	14	10	48	20	10	28	17	24	12
13. Kristiansund N.	5	1	-	2	6	-	4	8	5	8
14. Stenkjær	-	-	-	-	-	-	-	÷ 2	-	-
15. Bodø	1	-	-	-	-	-	1	-	1	÷ 3
16. Elverum	4	14	5	23	37	6	÷ 10	4	-	5
Nr. 1-16 tils.	2 444	1 338	1 010	1 538	1 793	1 189	1 106	1 542	1 643	1 932
Nr. 1-16 i februar 1910	3 244	1 702	1 467	1 433	1 757	984	-	1 542	-	-
- - januar 1911	2 906	1 263	996	1 517	1 570	1 104	-	-	1 643	-
- - januar 1910	3 335	1 403	1 147	1 423	1 530	941	-	-	-	1 932

Trysil arbeidskontor er ifølge kgl. res. av 7 april 1911 nedlagt indtil videre, regnet fra 1 januar d. a.

Av de ovenanførte 2 444 arbeidssøkende mænd i februar 1911 var 410 sæsonarbeidere, 608 ulært arbeidere og 1 426 andre. Av sæsonarbeiderne ansattes ca. 150, av de ulært arbeidere ca. 260, av de øvrige ca. 600. Av de besatte pladser var 70 ved sæsonarbeide, 444 ved ulært arbeide og 496 ved andet arbeide.

Blandt de 1 163 arbeidssøkende mænd i Kristiania var der 343 ulært arbeidere (hvorav 153 blev ansat; ved ulært arbeide var der 243 ledige pladser, hvorav 235 besattes), 215 landtransportarbeidere (107 ansat; 126 ledige og 94 besatte pladser), 134 metal-, maskin- og skibsbrygningsindustriarbeidere (36 ansat; 67 ledige og 35 besatte pladser), 107 almindelige bygningsindustriarbeidere (40 ansat; 25 ledige og 22 besatte pladser) samt 69 fjeldarbeidere (21 ansat; kun 1 ledig plads, som blev besat). — I Bergen var der blandt 300 arbeidssøkende mænd 49 metal-, maskin- og skibsbrygningsindustriarbeidere (12 ansat; av 14 ledige pladser blev 8 besat), 23 almindelige bygningsindustriarbeidere (14 ansat; 13 pladser besat), 42 maskinister og fyrbøtere (34 ansat; 28 pladser besat), 43 matroser, letmatroser, stuarter m. v. (40 ansat; 30 besatte pladser) og 38 ulært arbeidere (24 ansat; 47 pladser blev besat). — I Trondhjem var av 60 arbeidssøkende mænd 32 almindelige bygningsindustriarbeidere

1) Jfr. «Maanedsskrift for Socialstatistik» nr. 2, noterne side 14.

(1 ansat), 7 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere (ingen ansat) og 6 ulærte arbeidere (2 ansat). — I Stavanger var av 432 arbeidssøkende mænd 186 sjøfolk (iberegnet 62 maskinister og fyrbøtere), 18 almindelige bygningsindustriarbeidere, 50 hermetikarbeidere, 58 ulærte arbeidere og 54 uten livsstilling (foruten 12 barn). Av sjøfolk ansattes 107 (antallet av besatte pladser ved denne erhvervsgren var 85, av de almindelige bygningsindustriarbeidere 7 (9 besatte pladser), av hermetikarbeiderne 31 (5 besatte pladser) og av de ulærte arbeidere 37 (81 besatte pladser). — I Fredrikstad kan blandt 152 arbeidssøkende mænd merkes 14 almindelige bygningsindustriarbeidere, 15 jordbruks- og skogdriftsarbeidere og 54 sagarbeidere. — I Drammen var av 135 arbeidssøkende mænd 27 ulærte arbeidere (12 ansat), 24 almindelige bygningsindustriarbeidere (5 ansat), 14 vandransportarbeidere (12 ansat) og 21 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (8 ansat); av 74 ledige pladser var 39 ved ulært arbeide og 19 ved jordbruk og skogdrift. — I Skien 30 sjøfolk, 10 fyrbøtere og 29 ulærte arbeidere (henholdsvis 18, 8 og 16 ansat); av 79 ledige pladser var 20 for sjøfolk, 15 for fyrbøtere og 29 ved ulært arbeide. — I Arendal 10 vandransportarbeidere (ingen ansat) og 8 ulærte arbeidere (ingen ansat). — I Kristiansand 20 ulærte arbeidere (8 ansat).

Av 1538 arbeidssøkende kvinder ansattes 1189; der var 1793 ledige pladser for kvinder, væsentlig som vask- og rengjøringsarbeidersker samt tjenestepiker. Av ledige pladser i andre fag kan merkes 83 ved jordbruk og skogdrift, derav i Stavanger 26 (3 besat), Hamar 12 (1 besat) og Arendal 10 (2 besat).

For de enkelte steders vedkommende hitsættes følgende utdrag av arbeidskontorenes beretninger for februar 1911:

Kristiania: Paa det mandlige arbeidsmarked var forholdet mellem tilbud og efterspørsel ved arbeidskontoret 215 arbeidssøkende paa 100 ledige pladser mot 233 i januar og 180 i februar ifor. Tilgangen paa fremmed arbeidskraft er den samme som i januar og som i februar ifor, nemlig 15 pct. — Det beregnede overskud av arbeidskraft i byen var 1 321 personer mot 1 645 i januar og likesaa 1 645 i februar ifor. — Der har i maanedens løp været utilstrækkelig tilgang av gifte kvægragtere, av kjelsmeder, formere, modelsnekere; men overflod av smedgutter, filere, platearbeidere, fyrbøtere, indrednings-snekere, malere, tømmermænd, murere, rørlæggere, skofabrikarbeidere, kontor- og lagerfolk, kjørere, sjøfolk, fjeldarbeidere og ulærte arbeidere. Utenbys arbeidsledige fraraades at reise hit paa det uvisse og anbefales at forespørge hos nærmeste arbeidskontor om arbeidsforholdene. — Der har ingen bedring været i tilgangen av tjenestepiker.

Bergen: Den mandlige avdeling har hat overflod av smeder og opslagere, elektrikere, maskinarbeidere, malere, hustømmermænd, skomakere og bakere. — Ved den kvindelige avdeling har der vist sig nogen øket tilgang av tjenestepiker, dog utilstrækkelig til at tilfredsstille efterspørslen. — Av de mandlige arbeidssøkende var 21.3 pct. hjemmehørende utenbys.

Trondhjem: Tilgangen paa fremmed mandlig arbeidskraft er gåaet ned fra 27 pct. i januar til 20 pct. i februar; februar ifor var den 28 pct. — Overskuddet av mandlig arbeidskraft i byen ved maanedsskiftet anslaaes til 120 likesom i januar; i februar ifor 170.

Stavanger: Tilgangen av fremmed mandlig arbeidskraft er gåaet ned til 17.2 pct. i februar, mot 19.3 pct. i januar. Februar ifor var den 20.9 pct. — Den mandlige avdeling har i maanedens løp hat mangel paa tjeneste-

drenger til landet og erendsgutter, men overflod av verkstedsarbeidere, skibstømmermænd, maskinister, fyrbøtere, trævarearbeidere, tømmermænd, skomakere, hermetikarbeidere, sjøfolk, dagarbeidere og yngre gutter uten livsstilling. — Den kvindelige avdeling har hat mangel paa tjenestepiker til by og land.

Fredrikstad: Tilgangen av fremmed mandlig arbeidskraft er gaat ned fra 35 pct. i jannar til 29 pct. i februar. I februar f. a. var den 42 pct. — Kontoret har denne maaned hat utilstrekkelig tilgang av kvægrøtere og gaardsgutter til landet, jernflere og platearbeidere, hvorimot der har været overflod av teglverksarbeidere, formere, blikslagere, klinkere, fyrbøtere, sagmestre, indredningssnekere, tømmermænd, malere, tomtearbeidere, sjømænd, sagarbeidere og ulærte arbeidere. — Den kvindelige avdeling har hat mangel paa budeier og tjenestepiker. — Til avhjælpelse av arbeidsnøden er der i likhet med tidligere aar igangsat planeringsarbeider paa Cicignon, likesom flere har erholdt arbeide ved de kommunale anlægsarbeider. Fra kontoret er i maanedens løp anvist nødsarbeide til 36 mand.

Hamar: Adskillig efterspørsel, men faa tilbud, især av kvinder. Med fjøshjælp blir det værre og værre.

Gjøvik: Tilbud av og efterspørsel efter arbeidskraft har i denne maaned været omrent som i forrige.

Drammen: Der har været liten efterspørsel efter arbeidshjælp denne maaned, likesom der heller ingen utsigt er til nogen større bedring endnu. — Kontorets mandlige avdeling har hat overflod av skibstømmermænd, fyrbøtere, snekkere, hustømmermænd, kjørere, sjøfolk, jordarbeidere, fabrikarbeidere og ulærte arbeidere, men utilstrekkelig av dygtige gaardsarbeidere og sveitsere til 14 april. — Ved den kvindelige avdeling har der været overflod av vask- og rengjøringskvinder samt yngre tjenestepiker, men derimot mangel paa flinke tjenestepiker og budeier til flyttetid.

Horten: I motsætning til februar ifjor er nu anmeldt færre mandlige arbeidere end der er pladser. — Der antages dog at være enkelte arbeidsledige (saaledes blandt bygningssnekere), hvorfor antallet av arbeidsledige mænd skjønsmæssig sættes til 10. — Det bemerkes, at arbeidsledigheten ifjor vinter var ekseptionel stor. — Antallet av anmeldte ledige kvinder dækker — som vanlig — ikke behovet, og de ledige er gjerne enten for unge eller av andre aarsaker usikkert for de ledige pladser.

Skiens: Kontoret har denne maaned hat mangel paa gaardsgutter til landet, blikslagere, styrmænd og pølsebakere, men overflod av kjørere, yngre gutter, som søger hyre, samt ulærte arbeidere. — Fremdeles mangel paa kvindelig arbeidskraft.

Arendal: Søkningen i februar har været betydelig mindre end maaneden før, der har heller ikke i vinter været nogen stans paa de almindelige arbeidssteder her, desuten har et av de herværende mek. verksteder faat igang en ny slip for landsætning av skibe og har ved denne anbragt en hel del folk.

Kristiansand S.: Tilstanden paa arbeidsmarkedet er fremdeles daarlig, og der har været overflod av bygnings- og indredningssnekere, malere, visergutter og ulærte arbeidere. — Der er mangel paa piker til landet.

Kristiansund N.: Forholdene paa arbeidsmarkedet maa ansees at være normale, skjønt det i februar stadig vedvarende uveir har hindret enhver fiskebedrift, saa utsigterne for skreifisket er elendige. — De i decemberberetningen nævnte hustømmermænd er igjen traadt i arbeide. — Her var ogsaa denne maaned mangel paa kvindelig tjenerhjælp.

S t e n k j æ r: Arbeidsforholdene antages tilfredsstillende, da ingen har meldt sig ved kontoret.

B o d ø: Det stormfulde veir i februar skyldes vel for en stor del, at saavel Lofotfisket som «hjemmefiske» hittil har git litet utbytte. — Nogen arbeidsledighet er der merket væsentlig blandt murere, jord- og stenarbeidere.

E l v e r u m: Ved den mandlige avdeling har der været utilstrækkelig tilbud av tjenestegutter og dagarbeidere. — Ved den kvindelige avdeling har der været utilstrækkelig tilbud av budeier og av tjenestepiker; derhos 1 ledig plads for en kassererske.

C. Opgaver fra fagforeninger.

(Endel vigtigere foreninger.)

Fag.	31 januar.				28 februar.			
	Medlemstal.		Derav pct. ledige.		Medlemstal.		Derav pct. ledige.	
	1910.	1911.	1910.	1911.	1910.	1911.	1910.	1911.
Jern- og metalarbeidere	5 431	6 265	3.1	1.8	5 510	6 420	3.3	2.0
Boktrykkere	1 424	1 538	2.2	0.9	1 430	1 567	2.9	0.7
Træstof- og papirfabrikarb.	857	917	2.6	0.3	863	963	2.3	0.4
Skotoiarbeidere	551	654	7.3	4.6	571	657	5.8	3.8
Træarbeidere	565	578	6.5	2.9	568	590	4.8	4.7
Sag- og høvleriarbeitere	405	452	10.1	13.7	429	470	7.2	5.7
Murere	348	459	51.7	12.4	347	460	46.1	20.7
Møbelsnekere	400	446	1.0	2.5	401	454	1.0	2.2
Bakere	254	310	11.8	7.7	260	306	14.2	6.9
Hermetikarbeidere	230	264	16.5	2.7	231	275	6.5	6.9
Tilsammen	10 465	11 883	5.7	2.9	10 610	12 162	5.2	3.0

2. Priser paa livsfornødenheter.

Opgaverne for mars maaned omfatter 14 byer og 6 landdistrikter. Ialt er der indkommet 62 opgaver, hvortil kommer de fra Kristiania kommunes statistiske kontor utlaante opgaver fra 17 forretninger.

Det synes at fremgaa av opgaverne, at varepriserne i det store og hele holder sig jevnt; ialfald kan man ikke konstatere nogen bestemt tendens i stigende eller synkende retning.

Man meddeler denne gang — under tvil — endel opgaver over priser paa rugbrød. Som det vil sees, ligger opgaverne, som alle er fra byer, mellem 15 og 28 øre, hvad der synes at være et vel stort spillerum for denne vare. Naar man allikevel anfører opgaverne, er det for at fæste opmerksomheden paa forholdet, saaledes at man muligens derved for fremtiden kan faa flere og sikrere opgaver.

Angaaende tabellens indretning m. m. henvises til det i maanedsskriftets nr. 1 side 5 anførte.

Priser i smaasalg paa endel vigtigere

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Kristiania. ¹⁾		Fredrikshald.		Fredrikstad.	
			Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.
			Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.
1	Okskjøt, fersk, stek	Kg.	90—110	103	100—110	105	100—120	110
2	— — suppekjøt	-	72—100	88	90—100	*95	80—100	94
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	100—120	110	100—120	110	90—130	116
4	— — bakpart	-	110—130	122	100—120	110	100—130	120
5	— salt	-	40—100	87	—	—	80—120	99
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	100—130	119	130	*130	120—130	124
7	— — forpart	-	90—120	107	120	*120	100—120	116
8	— spædkalv	-	50—70	64	70	*70	80—90	82
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	130—140	136	125	*125	120—140	134
10	— norsk saltet sideflesk	-	110—160	144	—	—	130—140	138
11	— amerikansk	-	120—152	132	—	—	140—160	150
12	Torsk, fersk	-	—	—	60—80	75	40—70	58
13	— saltet	-	—	—	—	—	40—50	42
14	Sild, fersk	-	—	—	—	—	25—40	32
15	— saltet (spekesild)	Stkr.	—	—	—	—	3—7	6
16	Kveite (hellefisk)	Kg.	120	*120	—	—	75—100	88
17	Makrel, saltet	Stkr.	—	—	—	—	20—60	36
18	Klipfisk	Kg.	64—75	71	—	—	70—80	.71
19	Melk, nýsilt	Liter	16—17	17	14	*14	15	15
20	— skummet	-	6	6	—	—	6	6
21	Fløte	-	—	—	80—110	*95	60—65	64
22	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	210—230	218	210	210	220	220
23	— fjeldsmør	-	160—210	196	—	—	200	200
24	— margarin, bedste	-	125—145	136	—	—	150	150
25	— — billigste	-	—	—	110	*110	100—110	108
26	Ost, norsk schweizer	-	140—160	154	—	—	120—160	143
27	— gjetost, prima	-	—	—	160	*160	120—160	150
28	— komysost	-	50—80	64	—	—	40—80	59
29	— nøkkelost	-	—	—	64	*64	40—80	67
30	— pultost	-	60—100	87	—	—	40—100	74
31	Egg, friske, norske	Snes	160—200	171	140—150	143	140—150	148
32	— preserverte	-	140—150	143	—	—	—	—
33	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	30—40	33	33—35	34	30—35	33
34	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	15—20	19	—	—	15—20	17
35	Potetesmel	-	40—45	43	—	—	40—46	45
36	Rugbrød	-	—	—	—	—	15—17	²⁾ 16
37	Erter, gule (Victoria)	-	26—40	34	—	—	30—35	32
38	Byggryn, hele, lma	-	20—82	27	—	—	20—30	24
39	Risengrypn (middels kvalitet)	-	—	—	40	*40	36—60	46
40	Havregrypn, norske	-	—	—	—	—	30—50	37
41	— amerikanske	-	—	—	—	—	30—40	32
42	Poteter, norske	5 liter	20—27	25	30—35	33	25—30	28
43	Kaffe, brændt ²⁾ , Java Malang .	Kg.	240—300	269	240	*240	200—300	250
44	— — Guatemaala	-	220—240	228	—	—	180—260	225
45	— — Santos ell. Rio	-	200—220	203	—	—	180—240	215
46	Sukker, raffinade, klipp. Stett..	-	54—58	56	56	*56	56—60	57
47	— — crushed	-	52—56	54	—	—	54—60	58
48	— — farin, tysk	-	50—54	52	52	*52	52	52
49	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	65—70	69	—	—	80—108	87
50	— alm. (Standard white)	-	55—60	59	—	—	70	70
51	Kul	Hl.	147	147	—	—	147—160	158
52	Koks nr. 2	-	140	140	—	—	120—190	128
53	Granved	mf.	—	—	—	—	1000—1400	1 200

¹⁾ Efter opgave fra Kristiania kommunes statistiske kontor. Priserne er notert gjelder muligvis ubränt kaffe.

forbruksartikler 15 mars 1911.

Hamar.		Gjøvik.		Drammen.		Skien.		Kristiansand S.		Nr.
Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.									
Øre.	Øre.									
110	*110	100—115	*108	100—120	108	120	120	100	100	1
90	*90	85— 90	*88	80—110	98	90—110	98	90— 92	91	2
110	*110	110—115	*113	130	*130	100—140	120	92—110	101	3
120	*120	125	*125	140	*140	100—140	120	95—120	110	4
100	*100	110	*110	70— 85	79	90—100	95	70—100	84	5
140	*140	—	—	130—140	*135	120—140	130	100—126	115	6
110	*110	—	—	90—120	103	110—120	115	82—120	101	7
65	*65	65— 75	*70	60— 80	75	80	80	80— 85	82	8
120	*120	140	*140	130—160	138	140	140	120—150	138	9
140	140	140	140	120—160	139	140	140	140—160	143	10
140	*140	—	—	100—140	122	140	*140	100	*100	11
35— 50	43	—	—	50— 60	*55	30— 70	57	40— 60	53	12
35	*35	40	*40	30— 40	38	35— 60	41	32— 48	39	13
25	*25	25	*25	—	—	25	*25	—	—	14
3— 5	3	3	*3	3— 6	5	5— 7	6	3— 7	5	15
60	*60	—	—	70— 90	83	80—120	107	60— 68	*64	16
—	—	—	—	18— 20	19	25— 70	51	12— 40	26	17
50	*50	70	*70	65— 70	69	50— 80	72	50— 70	64	18
12	*12	13	*13	13— 14	14	13— 15	14	14— 15	14	19
6	*6	6	*6	7	7	7— 8	8	8	8	20
60	*60	60	*60	70—110	84	70—120	104	70—100	73	21
210—220	215	210—220	215	200—220	214	220—240	230	200—220	215	22
200	200	200	200	185—200	195	200	200	180—200	191	23
130—135	133	140—150	145	130—140	137	140	140	135—145	138	24
105—110	108	110	110	95—110	103	90—100	95	105—110	107	25
160	160	140—160	150	120—170	150	120—140	130	160	160	26
140—150	145	150	150	120—180	154	160	160	150—160	159	27
40— 50	45	50— 55	53	40— 60	50	60	60	55—120	77	28
60— 70	65	60	60	40—100	71	40—100	63	40— 80	68	29
60— 70	65	60— 65	63	40— 90	72	40— 72	61	52— 80	62	30
170—175	173	160—180	170	140—180	164	140—180	160	120—150	138	31
—	—	—	—	120—160	147	120—170	145	120	*120	32
32— 34	33	33	33	28— 33	30	30	30	30— 34	32	33
15— 18	17	16— 18	17	15— 17	16	20	20	18— 24	20	34
45— 48	47	50	*50	38— 44	41	40— 44	42	45— 48	48	35
*) 20	*20	—	—	*) 18— 20	*) 20	—	—	—	—	36
32— 35	34	30— 32	31	25— 33	29	24— 25	25	22— 30	26	37
25— 26	26	25	25	16— 25	19	20	20	17— 20	20	38
40— 50	45	40— 50	48	38— 50	43	40— 44	42	40— 50	47	39
35— 40	38	40— 50	45	25— 45	36	30— 40	35	26— 34	30	40
35	*35	35	35	24— 36	30	30— 36	33	26— 30	29	41
20	20	20— 21	21	25— 30	29	25— 30	28	30— 35	31	42
280	280	250—260	255	240—280	267	240—260	250	240—260	250	43
210—240	225	220	220	220—240	230	220	*220	200—240	220	44
170	*170	200	200	200—220	210	200	*200	180—220	200	45
57	57	60	60	54— 58	56	54	54	60— 66	61	46
57	*57	58	*58	52— 54	54	54— 60	57	52— 62	57	47
53	53	56	56	46— 52	49	48	48	52	52	48
90	90	90	90	70— 80	77	80— 90	85	70— 85	79	49
75	75	70— 80	75	60— 70	64	60— 70	65	65	65	50
180	180	—	—	180—200	193	150	150	144—230	180	51
150	150	—	—	120—130	127	120	120	125—180	139	52
1 200	*1200	—	—	1 200	*1200	1 400	*1400	1200—1300	1 225	53

Priser i smaaasalg paa endel vigtigere

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Bergen.		Kristiansund N.		Trondhjem.	
			Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.
			Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.
1	Oksekjøt, fersk, stek	Kg.	90—120	103	100—120	108	100—120	110
2	— — suppekjøt	-	80—95	86	80—90	83	90—100	93
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	80—100	93	100	*100	100—120	113
4	— — bakpart	-	100—120	111	120	*120	120—125	122
5	— salt	-	70	70	70	*70	90—110	100
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	100—130	115	100—120	*110	140—160	145
7	— — forpart	-	80—100	91	90—100	*95	100—120	108
8	— spædkalv	-	50—60	59	50—60	*55	45—70	57
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	100—140	115	110—120	*115	130—140	137
10	— norsk saltet sideflesk	-	110—140	126	140	140	135—140	138
11	— amerikansk	-	130	*130	130	*130	135	*135
12	Torsk, fersk	-	30—60	40	40	*40	25—40	36
13	— saltet	-	25—50	35	—	-	30—35	33
14	Sild, fersk	-	—	—	—	-	—	-
15	— saltet (spekesild)	Stkr.	2—5	3	—	-	2—3	3
16	Kveite (hellefisk)	Kg.	80	*80	—	-	80	80
17	Makrel, saltet	Stkr.	—	-	—	-	—	-
18	Klipfisk	Kg.	40—60	50	—	-	70	70
19	Melk, nysilt	Liter	14—16	16	16	*16	16	16
20	— skummet	-	7—10	9	6	*6	6—7	7
21	Fløte	-	80—100	90	70—80	*75	70—80	78
22	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	180—210	195	190—200	198	200—220	210
23	— fjeldsmør	-	160—200	180	165—180	173	180—210	187
24	— margarin, bedste	-	115—160	129	140—145	143	130—150	140
25	— — billige	-	100—110	104	100	100	100—115	108
26	Ost, norsk schweizer	-	140—160	148	150	*150	140—160	145
27	— gjetost, prima	-	140—160	150	140—160	150	120—160	145
28	— komysost	-	60—80	71	50—60	55	40—55	48
29	— nøkkelost	-	80	*80	80	80	60—80	69
30	— pultost	-	80	*80	—	-	80—110	95
31	Egg, friske, norske	Snes	120—140	133	140—150	147	150—200	170
32	— preserverte	-	—	-	—	-	—	-
33	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	32—36	34	33—35	34	30—35	33
34	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	20	20	16	*16	18—20	19
35	Potetesmel	-	30—48	41	40—45	43	40—44	43
36	Rugbrød	-	¹⁾ 17—25	¹⁾ 21	¹⁾ 20	*20	¹⁾ 28	*28
37	Erter, gule (Victoria)	-	28—32	29	30	30	30—35	31
38	Byggryn, hele, 1ma	-	20—28	24	20	20	20—25	21
39	Riseñgrym (middels kvalitet)	-	32—40	38	35—40	38	40—50	43
40	Havregryn, norske	-	26—30	27	28—30	29	26—50	39
41	— amerikanske	-	26—28	27	28	28	30—40	32
42	Poteter, norske	5 liter	25—30	28	25	*25	35—40	38
43	Kaffe, brændt, Java Malang	Kg.	280	*280	180—300	240	255—300	279
44	— — Guatamala	-	220—240	230	180—260	220	240—280	257
45	— — Santos ell. Rio	-	—	-	140—220	180	220	220
46	Sukker, raffinade, klipp. Stett.	-	50—60	58	60	60	58—62	60
47	— — crushed	-	48—58	56	60	60	58—65	62
48	— — farin, tysk.	-	50—52	51	55	55	55—58	56
49	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	70—85	75	75	75	75—80	76
50	— alm. (Standard white)	-	55	55	60	60	60	60
51	Kul	Hl.	140—160	150	—	-	140—160	155
52	Koks nr. 2	-	100—125	112	120	*120	120—145	134
53	Granved	mf.	—	-	—	-	1500—1700	1 567

¹⁾ Jfr. bemerkningerne side 33. ²⁾ Pr. kg.

forbruksartikler 15 mars 1911 (forts.).

Priser i smaasalg paa endel vigtigere forbruksartikler 15 mars 1911 (forts.).

Nr.	Varesort.	Mangde-enhet.	Nordfjord	Røros.	Gjennemsnit for byerne.	Gjennemsnit for land-distr.ne.	Gjennemsnit for riket.
			*	*	Øre.	Øre.	Øre.
			Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.
1	Oksekjøt, fersk, stek	Kg.	85	90	107	96	102
2	— — suppekjøt	-	65	70	90	77	84
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	-	100	107	91	99
4	— — bakpart	-	-	110	117	103	110
5	— salt	-	-	120	88	91	90
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	-	90	120	91	106
7	— — forpart	-	-	70	102	75	88
8	— spædkalv	-	-	45	67	53	60
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	95	120	129	112	121
10	— norsk saltet sideflesk	-	-	135	139	118	129
11	— amerikansk	-	-	130	134	130	132
12	Torsk, fersk	-	-	30	44	37	41
13	— saltet	-	-	30	34	30	32
14	Sild, fersk	-	-	25	25	23	24
15	— saltet (spekesild)	Stkr.	-	-	4	4	4
16	Kveite (hellefisk)	Kg.	-	¹⁾ 50	79	65	72
17	Makrel, saltet	Stkr.	-	-	33	-	33
18	Klipfisk	Kg.	-	70	65	64	65
19	Melk, nysilt	Liter	20	12	15	13	14
20	— skummet	-	10	5	7	6	7
21	Fløte	-	-	60	78	65	72
22	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	180	-	213	202	208
23	— fjeldsmør	-	160	170	195	170	183
24	— margarin, bedste	-	130	130	138	130	134
25	— — billigste	-	115	110	105	104	105
26	Ost, norsk schweizer	-	-	150	151	150	151
27	— gjetost, prima	-	-	-	151	132	142
28	— komysost	-	-	30	56	44	50
29	— nøkkelost	-	-	60	72	60	66
30	— pultost	-	-	80	74	65	70
31	Egg, friske, norske	Snes	120	120	164	121	143
32	— preserverte	-	-	-	139	-	139
33	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	30	-	34	30	32
34	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	18	16	18	17	18
35	Potetesmel	-	50	45	45	45	45
36	Rugbrød	-	-	-	21	-	21
37	Erter, gule (Victoria)	-	20	30	30	27	29
38	Byggryn, hele, 1ma	-	18	20	23	21	22
39	Risengryn (middels kvalitet)	-	40	45	42	44	43
40	Havregryn, norske	-	30	30	34	31	33
41	— amerikanske	-	30	-	31	28	30
42	Poteter, norske	5 liter	-	-	29	21	25
43	Kaffe, brændt, Java Malang	Kg.	240	-	257	225	241
44	— — Guatemala	-	215	-	219	235	227
45	— — Santos ell. Rio	-	200	165	200	201	201
46	Sukker, raffinade, klipp. Stett.	-	55	58	59	59	59
47	— — crushed	-	-	-	59	-	59
48	— — farin, tysk	-	50	54	54	52	53
49	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	-	75	81	80	81
50	— alm. (Standard white)	-	60	65	67	66	67
51	Kul	Hl.	-	200	161	177	169
52	Koks nr. 2	-	-	160	133	156	145
53	Granved	mf.	-	1 000	1 299	1 000	1 150

¹⁾ Smaakveite.

3. Arbeidsoverenskomster og arbeidskonflikter 1908—1910.

(Foreløpig oversikt, fortsat fra nr. 2.)

Som anført i nærværende maanedsskrift nr. 2, side 23, har tarifbevægelser ute en arbeidsstans baade i 1909 og 1910 med hensyn til arbeidernes antal hat et betydelig større omfang end arbeidsstansningerne i de samme aar.

Forsaavidt angaaer aaret 1909 synes ogsaa de av arbeiderne opnaadde resultater at ha været meget større ved overenskomster uten arbeidsnedlæggelse end etter arbeidsstansninger. Paa førstnævnte maate er der nemlig ifølge Arbeidernes faglige landsorganisations aarsberetning for 6 209 arbeidere opnaadd en aarlig forhøielse i arbeidslønnen av ialt 462 959 kroner, eller gjennemsnitlig kr. 74.56 for hver av disse¹⁾) og for 1 894 arbeidere en samlet forkortelse i den ukentlige arbeidstid av 6 619 timer eller gjennemsnitlig 3.5 time for hver, mens der efter arbeidsstansninger er opnaadd 172 639 kroners lønsforhøielse for 2 728 arbeidere²⁾), altsaa kr. 63.28 for hver, og for 617 arbeidere tilsammen 1 731 timers ukentlig arbeidstids-forkortelse, altsaa 2.8 time for hver.

I det førstnævnte beløp, 462 959 kr., er medregnet 107 450 kr., der falder paa 4 overenskomster, som i tabellen i nærværende maanedsskrift nr. 2, side 26, er henført til 1908, men som først traaede i kraft i januar 1909³⁾), samt 55 047 kr., der opnaaddes gjennem lønsbevægelser, der ikke førte til egentlige overenskomster. Paa den anden side er ikke medregnet tarifoverenskomsten mellom Litografiske Anstalters Forening og Norsk Litografisk Forbund, omfattende 460 arbeidere⁴⁾.

Ved de i nærværende maanedsskrift nr. 2, side 26, anførte 84 overenskomster, som blev avsluttet i 1909 uten arbeidsstans, skulde der da for 5 415 arbeidere være opnaadd en samlet lønsforhøielse av ca. 306 000 kr. Herav falder 42 750 kr. paa 600 malere i Kristiania⁵⁾ og 30 450 kr. paa 210 malere i Bergen⁶⁾.

Av de 6 619 timers arbeidstids-forkortelse, der opnaaddes uten arbeidsstans, faldt ifølge nævnte beretning 1 800 paa de nysnævnte 600 malere i Kristiania, der fik den ukentlige arbeidstid nedsat fra 60 til 57 timer, 1 380 paa 115 pølsemakere i samme by (arbeidstid pr. uke nedsat fra 72 til 60 timer) og 1 308 paa 109 smeltehyttearbeidere m. v. ved Sulitjelma (fra 60 til 48 timer).

Av de 76 arbeidsstansninger i 1909, der er anført i nærværende maanedsskrift nr. 2, side 26, avsluttedes 31 i samme aar med tarifoverenskomst. Den viktigste av disse overenskomster gjaldt 490 mandlige hermetikarbeidere

¹⁾ Under overenskomster uten arbeidsstans er ogsaa medregnet enkelte med delvis arbeidsstans (for et ubetydelig antal arbeidere). ²⁾ 150 arbeidere ved Greaaker cellulosefabrik, der er medregnet i den nævnte landsorganisations-beretning, er her fratrukket, da arbeidsstansningen fandt sted i 1908. ³⁾ Nemlig 2 tariffer, hvorved 800 medlemmer av Stenhugger forbundet opnaadde en samlet lønsforhøielse av 100 000 kr., samt 2 boktrykkertariffer (7 450 kr.), jfr. landsorganisations-beretningen for 1909, side 117—118, 148 og 152. ⁴⁾ Denne tarif betegner sig forøvrig som en omedredaktion med nogen forandringer av en ældre tarif fra 1907; ifølge et fra vedkommende forbund mottatt skema er som viktigste forandringer anført, at 10 rotationsmaskintrukkere fik mindstelønnen forhøjet fra 24 til 36 kr. pr. uke og den ukentlige arbeidstid forkortet fra 54 til 45 timer. ⁵⁾ Timelønnen forhøiedes med 5 øre pr. time, fra 45—50 til 50—55; jfr. landsorganisationens beretning 1909, side 150 og Arbeidsgiverforeningens medd., side 259. Med 57 timer pr. uke og 50 uker pr. aar svarer dette til kr. 142.50 pr. mand aarlig; men da arbeidstiden tidligere var 3 timer længere pr. uke, reduseres tillægget i aarsfortjenesten til ca. 70 kr. pr. mand ($\times 600 = 42\,000$). ⁶⁾ Mindstelønen forhøjet (fra 1 juli 1909) fra 45 til 50 øre. Arbeidstid reducert fra $58\frac{1}{2}$ til 58 timer. Samme kilder som note 5.

i Stavanger, som ifølge landsorganisations-beretningen fik sin aarlige arbeidsløn forhøjet med 51 000 kr.; samtidig blev ogsaa overenskomsten med de kvindelige hermetikarbeidere sammesteds revidert, hvorved endel av de 500 arbeidersker fik sin løn noget forhøjet, tilsammen ifølge nævnte kilde med 9 000 kr. pr. aar. Det bør forøvrig bemerkes, at størsteparten av den nævnte lønsforbedring for de mandlige hermetikarbeidere kunde været opnaadd efter et forslag, der var vedtatt i mars maaned av Arbeidsgiverforeningens og Arbeidsmandsforbundets forhandlere, førend nogen egentlig arbeidsstansning hadde fundet sted, og som blev godkjent av arbeidsgiverne men forkastet av arbeiderne. Efter dette forslag skulde mindstelønnen pr. time, der før var fra 28 til 34 øre (efter alder og øvelsestid), forhøjes til 30–37 øre; ved overenskomsten efter arbeidsstansningen blev mindstelønnen sat til 30–38 øre. Arbeidstiden, $56\frac{1}{2}$ time pr. uke, blev uforandret. Hvis man regner 50 arbeidsuker pr. aar, svarer 51 000 kr. tillæg om aaret for 490 mand til 3.7 øres tillæg pr. arbeidstime, hvad der passer godt sammen med det omhandlede tillæg i mindstelønnen; dette tillæg varierede for de forskjellige klasser av arbeidere mellem 2 og 6 øre.

Arbeidskonflikten var forøvrig av en noget blandet karakter, hvorom henvises til «Meddelelser fra Norsk Arbeidsgiverforening» 1909, side 122–123 og 246–250, samt Arbeidsmandsforbundets aarsberetning for 1909, side 21–22. Jfr. ogsaa landsorganisationens aarsberetning for 1909, tabel IV, nr. 15 og 17 og tabel V, nr. 13–14, samt nærværende maanedsskrift nr. 2, side 24–25 (1909, nr. 3).

Dernæst kan merkes streiken ved Arne uldvarefabrik (nysnævnte tabel, nr. 4, landsorganisations-beretningen side 146–147, nr. 35 og side 154–155, nr. 17), efter hvilken 189 arbeidere fik sin aarsfortjeneste forhøjet med ca. 9 000 kr. (forhøelsen utgjorde for daglønsarbeidere gjennemsnitlig kr. 1.20 pr. uke og for akkordarbeide fra 0 til 20 pct.), jfr. Arbeidsmandsforbundets aarsberetning for 1909, side 25.

I de 31 arbeidsstansninger, der som nævnt avsluttedes med overenskomst i 1909, deltok ialt vel 1900 arbeidere foruten endel kvindelige hermetikarbeidere (antal ubekjendt); de efter stansningerne avsluttede overenskomster omfattet noget flere arbeidere, nemlig i det hele, som før nævnt, noget over 2 700. Av de ca. 184 600 arbeidsdage, der ialt taptes ved arbeidsstansninger i 1909 faldt omtrent 73 000 paa de 31, der endte med tarifoverenskomst. Herav vedkøm 10 000 dage de mandlige hermetikarbeidere i Stavanger og 19 300 dage arbeiderne ved Arne uldvarefabrik.

De øvrige arbeidsstansninger¹⁾ i 1909 medførte for ca. 1 900 arbeidere et samlet tap av ca 110 000 arbeidsdage. Herav falder halvparten, nemlig ca. 55 000 paa den langvarige streik ved Løkkens verk i Meldalen, i hvilken der deltok 311 medlemmer av Arbeidsmandsforbundet, 32 medlemmer av Jern- og Metalarbeiderforbundet og antagelig omkring 50 uorganiserte. Konflikten avsluttedes først i august 1910 efter over 1 aars varighet og hadde da ialt forvoldt et tap av omtrent 100 000 arbeidsdage. Der blev under konflikten indtatt mange nye arbeidere, og den maa betragtes som helt mislykket for arbeiderne. Jfr. Arbeidsgiverforeningens «Meddelelser» 1910, side 236–238, Arbeidsmandsforbundets aarsberetning for 1909, side 31–32, «Arbeidsmanden» august 1910, landsorganisationens beretning for 1909, side 154–155 (nr. 18) og

¹⁾ Herunder ogsaa medregnet en (med 19 arbeidere og 893 tapte dage), der endte med, at arbeidsgiveren (en tobaksfabrikant) undertegnet en tarif, der ialt gjælder 310 cigar- og tobaksarbeidere og er medregnet blant overenskomster uten arbeidsstans samt endel andre konflikter, der helt eller delvis blev ordnet efter arbeidernes ønsker.

for 1910, side 94—95 (nr. 1), samt nærværende maanedsskrift nr. 2, side 24—25 (1909, nr. 5 og 1910, nr. 10).

Foruten de 3 ovenfor særlig omhandlede arbeidsstansninger i 1909 var der antagelig kun én, som medførte et tap av 10 000 arbeidsdage eller der-over, nemlig den i nysnævnte tabel under nr. 2 anførte streik ved Den norske galoge- og gummidvarefabrik ved Mjøndalen. Denne medførte for 117 arbeidere et tap av noget over 16 000 arbeidsdage, jfr. landsorganisations-beretningen side 154—155 (nr. 5), Arbeidsgiverforeningens «Meddelelser» 1908 (side 608 og 645), 1909 (side 89—90 og side 303—305), samt Arbeidsmands forbundets aarsberetning for 1909, side 9—11.

I 1910 er 'der ifølge Arbeidernes faglige landsorganisations netop utgivne aarsberetning, side 83, ved 71 overenskomster uten arbeidsstans opnaadd en lønsforhøielse av 335 059 kr. for 6 054 arbeidere eller gjennemsnitlig kr. 55,35 for hver, mens der ved 27 overenskomster efter arbeidsstans blev opnaadd 506 331 kr.s lønsforhøielse for 3 372 arbeidere eller kr. 150,16 for hver. Uagtet overenskomsterne efter arbeidsstans kun omfattet noget over halvparten saamange arbeidere som overenskomsterne uten arbeidsstans, var altsaa den opnaadde lønsforbedring betydelig større ved de førstnævnte. Hvis man imidlertid sammenligner den efter arbeidsstansningerne opnaadde lønsforhøielse med hvad der i saa henseende vilde været opnaadd ved antagelsen af arbeidsgivernes tilbud før stansningen, vil de 506 331 kr. bli betydelig reduceret, saaledes at det da ogsaa for 1910 formentlig kan siges, at der er opnaadd større lønsforhøielse gjennem forhandlinger end gjennem arbeidsstansninger.

Dette fremgaar av en undersøkelse av forholdet ved aarets største arbeidsstansning, bygningskonflikten i Kristiania (jfr. nærværende maanedsskrift nr. 2, side 24—25). Av de 506 331 kr. vedkommer nemlig over to tredjedele, 352 789 kr., denne konflikt. Herav falder 114 000 kr. paa 400 tømrere, 23 940 kr. paa 140 bygningssnekkerne og 85 500 kr. paa 600 malere, for hvilke 3 fags vedkommende der var overensstemmelse mellem begge parters forslag til timelønsatser før stansningen¹⁾ og som heller ikke ved overenskomsterne fik disse mere forhøiet end efter disse forslag. Timelønnen for tømrerne blev sat til 50 øre med forhøielse til 55 øre fra 1 april 1911 og videre til 60 øre fra 1 april 1913; bygningssnekkerne fik, naar de var verkstedsarbeidere, en mindsteløn av 42 øre pr. time, hvorhos alle verkstedsarbeidere fik et lønstillæg av 3 øre pr. time og fra 1 april 1913 yderligere 3 øre; dygtige bygningssnekker fik utenfor verksteder samme løn som tømrere; malersvene m. v. fik i timeløn 55 øre, fra 1 april 1911 57 øre og fra 1 april 1913 60 øre, malerarbeidere 5 øre mindre. (Tidligere hadde tømrerne hat 50 øre, bygningssnekkerne 40 øre og malerne 55—50 øre. Den ovenanførte lønsforhøielse er regnet efter den fra 1 april 1913 avtalte betaling og beregnet efter 50 arbeidsuker i aaret; hvis man tar hensyn til sæson-arbeidsledighet i vintertiden, blir altsaa lønsforhøielsen endel mindre, jfr. note 2 vedkommende murerne). — For murerne er lønsforhøielsen beregnet til 52 012 kr.²⁾ for 365 arbeidere.

¹⁾ Se Arbeidsgiverforeningens «Meddelelser» 1910, side 137—138 og Arbeidernes fagl. landsorganisations «Meddelelsesblad» 1910, nr. 5—6. Med hensyn til garantert mindsteløn ved akkordarbeide var der dog en uoverensstemmelse, som i overenskomsterne for disse fag lostes efter arbeidernes forslag. ²⁾ Beregnet efter 50 arbeidsuker i aaret. Murerforbundet regner, efter 35 arbeidsuker, 35 711 kr.

Arbeidsgivernes forhandlere hadde tilbuddt en forhøielse av den tidligere time-løn fra 60 til 62 øre og fra 1 mars 1913 65 øre; ved overenskomsten ble det sidstnævnte tidspunkt forandret til 1 april 1911, men selve satserne som etter tilbuddet. — For 172 murarbeidere er lønsforhøielsen (etter 50 arbeidsuker) beregnet til 19 608 kr. Tidligere timeløn 50 øre; for arbeide over 2den etage tilbød arbeidsgiverne 52 øre straks og 55 øre fra 1 mars 1913, ellers 50 øre (for flækarbeide 45 øre). Resultatet blev, at den almindelige timeløn for murhaandlangerarbeide sattes til 50 øre med forhøielse til 53 øre fra 1 april 1911 og 55 fra 1 april 1913, og at flækarbeide betales med 50 øre. — 211 sten-, jord- og cementarbeidere fikk 24 054 kr.s lønstillæg, hvorav antagelig vel halvparten vilde været opnaadd ved arbeidsgivernes forslag før stansningen¹⁾. Det samme gjelder vistnok den største del av de tillæg paa henholdsvis 18 200 kr. og 15 475 kr. som 130 blikkenslagere og 181 rørlæggere fikk²⁾.

Av de 335 000 kr.s lønsforhøielse, der opnåddes ved overenskomster uten forutgaende arbeidsstans, faldt 50 300 kr. paa 503 skræddere i Kristiania³⁾ (ukeløn forhøjet fra 21 til 23 kr. (mindsteløn), samtidig med at arbeidstiden forkortedes fra 63 til 60 timer), 50 750 kr. paa 389 bakersammesteds⁴⁾ (2–3 kr.s forhøielse av ukelønnen), 38 400 kr. paa 480 sporveisfunktionærer sammesteds (aarslønnen forhøjet med 80 kr., fra 1 280–1 700 kr. til 1 360–1 780 kr.)⁵⁾ og 30 000 kr. paa 200 laste- og lossearbeidere i Fredrikstad (10 pct.s tillæg iakkordpriserne). Derhos kan merkes overenskomsterne ved 8 sagbruk og høvlerier (i Fredrikstad-distrirktet, Fredrikshald og Lillestrøm) vedkommende 1972 arbeidere, hvis samlede arbeidsløn forøvrig neppe er synderlig forandret (jfr. landsorganisationsberetningen, side 84 og 88 og Arbeidsgiverforeningens «Meddelelser» for 1910, side 58–61); arbeidstiden er ved alle disse bruk uforandret 60 timer ukentlig.

Ved overenskomster uten arbeidsstans i 1910 blev den ukentlige arbeidstid ifølge landsorganisations-beretningen for 1 076 arbeidere ialt forkortet med 3 391½ time eller gjennemsnitlig for hver med 3.15 time; heri er ikke medregnet forkortelse av arbeidstid i slagter- og pølsemakerfaget (ifølge skemaer over 500 timer). Av de 3 391 timer falder 1 509 paa skrädderne i Kristiania (jfr. ovenfor). — Efter arbeidsstans forkortedes arbeidstiden ifølge nævnte beretning for 392 arbeidere med 1 085 timer ukentlig (2.77 time for hver).

De 45 arbeidsstansninger, som begyndte i 1910 eller vedvarte fra forrige år og som er anført i landsorganisations-beretningen og i nærværende maanedsskrift nr. 2, side 26, medførte for ca. 4 100 arbeidere et samlet tap av ca 178 900 arbeidsdage. Naar man bortser fra en kaiarbeiterstreik i Stavanger, som i virkeligheten allerede avsluttedes i 1909, og en enkelt møbelsnekkers

¹⁾ Den opnaadde forhøielse svarer til 4 øre pr. time; forskjellen mellem den ved overenskomsten opnaadde timeløn (42 øre for jordarbeidere, 47 øre for sten- og cementarbeidere, bortsett fra cementpuds m. v. (55 øre)) og arbeidsgivernes tilbud var 2 øre for jord-, sten- og alm. cementarbeidere og ingen for cementpudsere m. v. ²⁾ Jfr. Arbeidernes fagl. langsorganisations beretning 1910, side 90, sammenholdt med Arbeidsgiverforeningens «Meddelelser» s. a., side 106 og side 137. ³⁾ Jfr. landsorganisations-beretningen side 92 og Arbeidsgiverforeningens «Meddelelser» side 69–70. ⁴⁾ Likesaa henholdsvis side 88 og side 117–118. ⁵⁾ Do. side 92 og side 403–428. Av det side 423–424 anførte sees, at lønnen for den faste vognbetjening sattes til 1 310–1 730 kr. straks og 1 360–1 780 kr. fra 1 januar 1914.

arbeidsnedlæggelse i Kristiansand, indtil hans mester hadde undertegnet en overenskomst, som andre uten arbeidsstans hadde gått med paa, blir der igjen 43 arbeidsstansninger omfattende ca. 4 040 arbeidere med ca. 178 800 tapte arbeidsdage. Av disse 43 arbeidsstansninger endte 27 med 2 986 arbeidere og ca. 98 400 tapte arbeidsdage med tarifoverenskomster, 1 med 347 arbeidere og ca. 8 000 tapte arbeidsdage, med lønstillæg uten nogen egentlig tarifoverenskomst (jfr. nærværende maanedsskrift nr. 2, tabellen side 24–25, nr. 15), 2 med 33 arbeidere og 587 tapte arbeidsdage var sympastreiker (vedkommende hovedstreiker avsluttedes med overenskomst), 5 med ca. 460 arbeidere og ca. 52 800 tapte arbeidsdage hævedes som resultatløse (herav falder antagelig vel 43 000 dage paa den før omtalte store grubekonflikt i Meldalen), mens 8 med 211 arbeidere og ca. 19 000 tapte arbeidsdage endnu paagik ved aarets utgang.

Det samlede antal tarifoverenskomster, der efter eller uten arbeidsstans opprettedes i aarene 1909 og 1910 og er medtatt i Arbeidernes faglige lands-organisationers aarsberetninger, utgjorde 217 og omfattet ialt 18 145 arbeidere, hvorav 14 478 var fagforeningsmedlemmer¹⁾. Den samlede forhøielse av den aarlige arbeidsløn, som blev opnaadd ved disse overenskomster, er beregnet til 1 422 000 kr., heri ogsaa medregnet det tillæg, som er avtalt først efterhaanden at skulle opnaaes. Ved beregningen av den aarlige arbeidsløn er der forøvrig gått ut fra en aarlig arbeidstid av 50 (for ukelønnede arbeidere 52) uker; hvis man for bygningshaandverkere m. v. fratrækker den arbeidsledige tid, vil det nævnte beløp derfor bli endel reducert.

Overenskomsterne i 1909 og 1910 er ikke saa omfattende som de overenskomster, der avsluttedes i 1907 og 1908, i hvilke aar der der tilsammen (med eller uten arbeidsstans) blev oprettet overenskomster for omkring 35 à 40 000 arbeidere. De fleste tariffer blev da oprettet for første gang²⁾, og da de allerfleste av disse tariffer, omfattende ca. 37 000 arbeidere, fremdeles var i kraft i februar 1910³⁾, er det rimelig, at overenskomsterne i 1909 og 1910 ikke blev av saa stort omfang som i de to foregaaende aar. Av de nævnte 37 000 arbeidere faldt 22 000 paa overenskomster avsluttet i 1907 og 15 000 paa overenskomster avsluttet i 1908.

For 1908 foreligger ingen beregning over den samlede forhøielse av arbeidslønnen, men for de i 1907 avsluttede overenskomster er den samlede forhøielse i arbeidslønnen for over 20 000 fagforeningsmedlemmer beregnet til hen imot 3 millioner kroner⁴⁾, hvorav antagelig den allerstørste del falder paa overenskomster avsluttet uten arbeidsstans, jfr. «Arbeidsmarkedet» 1908, tillægsheftet, side 43.

Av de i 1907 avsluttede overenskomster kan særlig merkes «april-overenskomsterne» for de mekaniske verksteder, mellem Norsk Arbeidsgiverforening og 5 forbund (Jern- og metalarbeiderforbundet, Formerforbundet, Arbeidsmandsforbundet, Træarbeiderforbundet og Møbelsnekkerforbundet). Disse overenskomster omfattet ved oprettelsen ialt 9 017 arbeidere, hvorav 5 à 6 000 organiserte, og var gjældende fra 15 april 1907 til 31 mars 1911.

¹⁾ Medregnet 5 overenskomster, der i nærværende oversigt ovenfor er henført til 1908, jfr. side 39, note 2 og 3. ²⁾ Landsorganisations-beretningen for 1909, side 118.

³⁾ Efter utdrag av den i samme beretning side 122–143 indtagne fortegnelse. ⁴⁾ Landsorganisationens «Meddelelsesblad» 1908, nr. 6–7.

I april 1911 er de som bekjendt, etterat langvarige forhandlinger mellem partene var strandet, gjennem mægling lykkeligvis blit erstattet ved nye overenskomster, som antagelig ialt omfatter 12 à 14 000 arbeidere og ifølge «Social-Demokraten» for 4 mai 1911 regnes at medføre et lønstillæg av ca. 1 200 000 kroner. Ogsaa det ved apriloverenskomsterne i 1907 opnaadde lønstillæg i jernindustrien anslaaes til 1 200 000 kroner (ifølge «Femte internationale Beretning over Fagforeningsbevægelsen 1907», side 94).

Rettelser

vedkommende nr. 1 og nr. 2.

Nr. 1.

Side 1. I indholdsfortegnelsen under nr. 3 (Priser paa livsfordødenheter) skal datoene være 15 januar 1911.

Nr. 2.

Side 13. Linje 4 fra neden skal ordet «mindst» utgaa.

Side 20 og 22. Kjøtpriserne nr. 4—7 skal være:

	For Bergen:		I gjennemsnit for byerne.	I gjennemsnit for riket.
	Høieste og laveste oppgaver.	Gjennemsnit.		
4. Faarekjøt, fersk, bakpart.....	100—120	110	113	108
5. — salt	70—112	91	85	86
6. Kalvekjøt, gjødkalv, stek	100	*100	123	104
7. — — forpart	—	—	112	96

Derhos skal gjennemsprisen for nr. 2 (Oksekjøt, suppekjøt) for Bergen være 84 (istedetfor 85), og gjennemsprisen for nr. 14 (Sild, fersk) for riket være 25 (istedetfor 50).

Side 26. Note 1, 1ste linje, skal ordet «eller» utgaa.

MAANEDSSKRIFT FOR SOCIALSTATISTIK.

(«ARBEIDSMARKEDET»S 9DE AARGANG.)

UTGIT AV

DET STATISTISKE CENTRALBYRAA.

1ste aargang.	Nr. 4.	1911.
---------------	--------	-------

Indhold.

Side.	Side.
1. Arbeidsmarkedet i Norge i mars 1911 45—49	49
A. Almindelig oversigt 45	
B. De offentlige arbeidskontorer 46	
C. Opgaver fra fagforeninger .. 49	55

I. Arbeidsmarkedet i Norge i mars 1911.

A. Almindelig oversigt.

Ogsaa i mars synes der likesom i en række tidligere maaneder i det hele tat at ha været adskillig mindre arbeidsledighet end ved samme tid det foregaaende aar. Overskuddet av ledige mænd over ledige pladser ved 16 offentlige arbeidskontorer er saaledes gaat ned fra 1 215 til 809 og ledighetsprocenten blandt 10—12 000 fagforeningsmedlemmer likeledes fra 5.5 til 3.0. — I Kristiania er overskuddet av ledige mænd sunket fra 719 til 480, i Bergen fra 153 til 101, i Stavanger fra 194 til 104, i Fredrikstad fra 40 til 12, i Drammen fra 48 til 37, i Kristiansand S. fra 20 til 14. I Skien var der ifjor et overskud av 28 ledige mænd, men iaar et overskud av 15 ledige pladser. Derimot viser Trondhjem stigning i overskuddet av ledige mænd (nemlig fra 41 til 61), og i Arendal, hvor overskuddet ifjor var 0, er det iaar 32 (der var dog ikke synderlig arbeidsløshet, jfr side 48).

For fagforeningenes vedkommende kan der, sammenlignet med mars 1910, merkes betydelig nedgang i ledighetsprocenten for murerne, bakers, boktrykkere, jern- og metalarbeidere samt sag- og høvleri-arbeidere (for de sidstnævntes vedkommende gjelder opgaverne dog kun et litet antal personer).

Sammenlignet med februar 1911 viser fagforeningsopgaverne vistnok for enkelte fag en noget større ledighetsprocent; men den gjennemsnitlige ledighetsprocent for samtlige de i tabellen side 49 anførte fag er sunket fra 3.4 til 3.0. — Ogsaa arbeidskontorenes opgaver viser synkende overskud av ledige mænd fra februar til mars 1911, nemlig fra 1 106 i februar til 809 i mars. — Arbeidsstyrken hos medlemmer av mekaniske verksteders landsforening viser i løpet av mars litt nedgang, nemlig fra 13 680 til 13 555.

Det samlede antal ledige mænd i vedkommende by ved utgangen av mars 1911 beregnes av arbeidskontoret i Kristiania til 1 021 (ifjor 1 530),

i Trondhjem anslaaes det til 140 (ifjor ca. 120), i Fredrikstad til 10 (ifjor 20), i Drammen til ca. 40 (ifjor 50), i Horten til ca. 10 (ifjor ca. 20), i Bodø til 5 à 10 (ifjor ingen) samt i Hamar, Gjøvik og Elverum til ingen (ifjor likesaa).

B. De offentlige arbeidskontorer.¹⁾

Steder.	Mars 1911:						Arbeidssøkende mænd flere end ledige pladser.			
	Ved den mandlige avdeling.			Ved den kvindelige avdeling.			Mars 1911.	Mars 1910.	Februar 1911.	Februar 1910.
	Arbeids- søk.	Ledige pladser.	Besatte pladser.	Arbeids- søk.	Ledige pladser.	Besatte pladser.				
1. Kristiania	1 203	723	577	1 244	1 470	1 075	480	719	621	773
2. Bergen	388	287	240	165	161	124	101	153	92	198
3. Trondhjem	69	8	5	-	-	-	61	41	50	75
4. Stavanger	481	377	277	278	386	226	104	194	126	255
Nr. 1—4 tils.	2 141	1 395	1 099	1 687	2 017	1 425	746	1 107	889	1 301
5. Fredrikstad ...	91	79	25	19	78	9	12	40	112	126
6. Hamar	13	20	5	12	51	7	÷ 7	÷ 18	÷ 5	÷ 7
7. Gjøvik	8	17	2	5	40	1	÷ 9	÷ 4	÷ 2	4
8. Drammen	174	137	105	124	200	105	37	48	61	52
9. Horten	13	12	3	14	24	6	1	-	÷ 8	5
10. Skien	64	79	32	5	10	3	÷ 15	28	8	33
11. Arendal	47	15	10	46	71	25	32	-	28	1
12. Kristiansand S.	34	20	10	47	38	28	14	20	28	17
13. Kristiansund N.	5	-	-	4	11	2	5	6	4	8
14. Stenkjær	-	-	-	-	-	-	-	÷ 2	-	2
15. Bodø	1	-	-	-	-	-	1	÷ 1	1	-
16. Elverum	5	13	2	34	61	16	÷ 8	÷ 9	÷ 10	4
Nr. 1—16 tils.	2 596	1 787	1 293	1 997	2 601	1 627	809	1 215	1 106	1 542
Nr. 1—16 i mars 1910	2 622	1 407	1 032	1 757	2 360	1 450	-	1 215	-	-
— - februar 1911	2 444	1 338	1 010	1 538	1 793	1 189	-	-	1 106	-
— - februar 1910	3 244	1 702	1 467	1 433	1 757	984	-	-	-	1 542

Av de ovenanførte 2 596 arbeidssøkende mænd i mars 1911 var der 390 sæsonarbeidere, 660 ulærte arbeidere og 1 546 andre. Av sæsonarbeiderne ansattes 198, av de ulærte arbeidere 352, av de øvrige 743. Av de besatte pladser var 96 ved sæsonarbeide, 584 ved ulært arbeide og 613 ved andet arbeide.

Blandt de 1 203 arbeidssøkende mænd i Kristiania var der 384 ulærte arbeidere (hvorav 208 blev ansat; ved ulært arbeide var der 319 ledige pladser, hvorav 309 besattes), 224 landtransportarbeidere (110 ansat; 189 ledige pladser, hvorav 128 blev besat), 110 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere (57 ansat; 65 ledige pladser, 45 besat), 105 almindelige bygningsindustriarbeidere (59 ansat; 35 ledige og 33 besatte pladser) samt 69 fjeldarbeidere, hvorav 32 blev ansat (8 ledige pladser i faget, som alle blev besat). — I Bergen var der blandt 388 arbeidssøkende mænd 58 metal-, maskin- og skibsbygnings-industriarbeidere (28 ansat; av 16 ledige pladser blev 15 besat), 20 almindelige

¹⁾ Jfr. «Maanedsskrift for Socialstatistik» nr. 2, side 14, note 1 og 2.

bygningsindustriarbeidere (11 ansat; av 16 ledige pladser blev 12 besat), 47 maskinister og fyrbøtere (36 ansat; 38 pladser blev besat), 63 matroser, letmatroser, stuarter m. v. (50 ansat; 51 pladser blev besat) og 52 ulærte arbeidere (29 ansat; 39 pladser blev besat). — I Trondhjem var av 69 arbeidssøkende mænd 21 almindelige bygningsindustriarbeidere (1 ansat), 8 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere (ingen ansat), 17 grube- arbeidere (2 ansat) samt 5 ulærte arbeidere (ingen ansat). — I Stavanger var av 481 arbeidssøkende mænd 169 sjøfolk (iberegnet 46 maskinister og fyrbøtere), 26 almindelige bygningsindustriarbeidere, 51 hermetikarbeidere, 37 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere, 71 ulærte arbeidere og 54 uten livsstilling (foruten 13 barn). Av sjøfolk ansattes 89 (antallet av besatte pladser ved denne erhvervsgren var 77), av de almindelige bygningsindustriarbeidere 17 (14 besatte pladser), av hermetikarbeiderne 38 (1 besat plads), av de ulærte arbeidere 50 (134 besatte pladser). — I Fredrikstad kan blandt 91 arbeidssøkende mænd merkes 35 ulærte arbeidere (10 ansat; de ansatte var alle sagarbeidere, av hvilke der var 18 arbeidssøkende), 11 vandtransportarbeidere (2 ansat) og 18 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (7 ansat); ved jordbruk og skogdrift var der 46 ledige pladser. — I Hamar 8 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (3 ansat). — I Drammen var av 174 arbeidssøkende mænd 59 ulærte arbeidere (40 ansat), 27 almindelige bygningsindustriarbeidere (6 ansat), 14 vandtransportarbeidere (11 ansat) og 26 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (14 ansat); av 137 ledige pladser var 71 ved ulært arbeide og 33 ved jordbruk og skogdrift. — I Skien 21 sjømænd, 8 fyrbøtere og 17 ulærte arbeidere (henholdsvis 21, 2 og 3 ansat); av 79 ledige pladser var 42 for sjøfolk (7 for styrmænd, 35 for alm. sjømænd), 6 for fyrbøtere og 8 ved ulært arbeide. — I Arendal 10 vandtransportarbeidere (1 ansat), 12 ved betjening av kraftmaskiner (ingen ansat) og 8 ulærte arbeidere (2 ansat). — I Kristiansand S. 18 ulærte arbeidere (9 ansat).

Av 1997 arbeidssøkende kvinder ansattes 1627; der var 2601 ledige pladser for kvinder, væsentlig som vask- og rengøringsarbeidersker samt tjenestepiker. Av ledige pladser i andre fag kan merkes 112 ved jordbruk og skogdrift, derav i Stavanger 39 (3 besat), i Fredrikstad 15 (2 besat), i Hamar 10 (ingen besat) og i Arendal 11 (2 besat).

For de enkelte steders vedkommende hitsættes følgende utdrag av arbeidskontorenes beretninger for mars 1911:

Kristiania: Paa det mandlige arbeidsmarked var forholdet mellem tilbud og efterspørsel ved arbeidskontoret 166 arbeidssøkende paa 100 ledige pladser mot 215 i februar og 226 i mars ifjor. Tilgangen paa fremmed arbeidskraft er steget fra 15 pct. i februar til 16 pct. i mars. Ifjor i mars var tilgangen 13 pct. — Det beregnede overskud av arbeidskraft i byen var 1021 mot 1321 i februar og 1530 i mars ifjor. — Der har i maanedens løp været utilstrekkelig tilgang av kvægrøgtere og tjenestegutter til landet, av kjelsmeder og modelsnekere; men overflod av smeder og smedgutter, filere, platearbeidere, fyrbøtere, indredningssnekere og tømmermænd, murere, skofabrikarbeidere, bakere, kontor- og lagerfolk, kjørere, sjøfolk, fjeldarbeidere og ulærte arbeidere. Utenbys arbeidsledige fraraades at reise hit paa det usivse og anbefales at forespørre paa nærmeste arbeidskontor om arbeidsforholdene. — Paa det kvindelige arbeidsmarked er der stadig mangel paa alleslags tjenestepiker.

Bergen: Den mandlige avdeling har hat overflod av smeder og opslagere, maskinarbeidere, klinkere, møbelsnekere samt ulærte arbeidere, men

har manglet gaardsdrenger til landet, haandverkslærlinger og løpergutter. I de øvrige erhvervsgrupper staar tilbud og efterspørsel i rimelig forhold til hinanden. — Den kvindelige avdeling har hat utilstrækkelig tilgang av tjenestepiker, men overflod av vask- og rengjøringsarbeidersker. — Av de mandlige arbeidssøkende var 22.7 pct. hjemmehørende utenbys.

T r o n d h j e m: Tilgangen paa fremmed mandlig arbeidskraft gik op fra 20 pct. i februar til 41 pct. i mars. I mars ifjor var den 31 pct. — Overskuddet av mandlig arbeidskraft i byen ved maanedsskiftet anslaaes til 140 mot 120 i februar iaar og 120 i mars ifjor. Overskuddet i bergverksindustrien skyldes tilgang paa fremmede grubearbeidere.

S t a v a n g e r: Tilgangen av fremmed mandlig arbeidskraft er steget fra 17.2 pct. i februar til 21.0 pct. i mars. Mars ifjor var den 21.3 pct. — Den mandlige avdeling har i maanedens løp hat utilstrækkelig tilgang av tjenestedrenger til landet, stenhuggere, yngre jordarbeidere og erendsgutter; men overflod av mekanikere, verkstedsarbeidere, maskinister, fyrbøtere, tømmermænd, hermetikarbeidere, kjøregutter, sjøfolk, dagarbeidere og yngre gutter uten livsstilling. — Den kvindelige avdeling har hat stor mangel paa tjenestepiker til by og land.

F r e d r i k s t a d: Tilgangen av fremmed mandlig arbeidskraft er steget fra 29 pct. i februar til 46 pct. i mars. I mars f. a. var den 59 pct. — Kontoret har denne maaned hat utilstrækkelig tilgang av gaardsgutter til landet, hvorimot der har været oversflod av fyrbøtere, tømmermænd, murere, tomtearbeidere, sjømænd, sagarbeidere og ulært arbeidere. — Nødsarbeide er anvist 11 mand. — Den kvindelige avdeling har hat mangel paa budeier og tjenestepiker.

H a m a r: Stadig efterspørsel, især efter kvindelig arbeidshjælp, ogsaa fra andre, længere bortliggende distrikter.

G j ø v i k: Vanskiligheten ved at skaffe kvindelig arbeidskraft til huslig arbeide blir stadig større.

D r a m m e n: Kontorets mandlige avdeling har hat oversflod av hustømmermænd, kjørere, jord- og fjeldarbeidere, fabrikarbeidere og ulært arbeidere, men utilstrækkelig tilgang av gaardsgutter og sveitsere til 14 april. — Ved den kvindelige avdeling har det særlig været mangel paa budeier og flinke tjenestepiker til landet.

H o r t e n: Her er forholdsvis betydelig øket tilgang — baade hvad angaar tilbud og efterspørsel — mot denne tid ifjor. Der er overskud av ulært arbeidere, væsentlig tilreisende; nogen nævneværdig arbeidsledighed er her imidlertid ikke. Budeier og tjenestepiker til landet er der følelig mangel paa. — En truende konflikt i skomakerfaget blev bilagt, idet det ved forhandling lykkedes parterne at enes om en ny tarif, som bl. a. fastsætter tillæg i timebetalingen for overtidsarbeide.

S k i e n: Kontoret har denne maaned hat mangel paa gaardsgutter til landet, mekanikere, rørlæggere, maskinister, pølsemakere, styrmænd, matroser og letmatroser, men overflod av ulært arbeidere. — Paa kvindelig arbeidskraft er her fremdeles mangel.

A r e n d a l: Likesom forrige maaned har ikke søkningen til kontoret været stor, og der har idetheletat ikke vist sig nogen arbeidsløshet, naar undtages endel fremmede folk som dog ikke har søkt kontoret.

K r i s t i a n s a n d S.: Der har i maanedens løp været utilstrækkelig tilgang av maskinarbeidere og skreddersvender, men overflod av ulært arbeidere. — Der har været mangel paa ældre dygtige piker og budeier.

Kristiansund N.: Efterspørslen efter kvindelig tjenerhjælp har i den forløpne maaned steget til omrent det dobbelte, mens der fremdeles var faa tilbud. — Tilstanden paa arbeidsmarkedet maa forøvrig ansees som normal.

Stenkjær: Arbeidsforholdene antages tilfredsstillende, da ingen har meldt sig ved kontoret.

Bodø: Efter forlydende skal der fremdeles være nogen arbeidsledighet, uten at dog nogen har meldt sig for kontoret.

Elverum: Ved den mandlige avdeling har der været utilstrækkelig tilbud av gaardsarbeidere, sveitsere, platearbeidere, opslagere, bøssemaker-læregutter, skyssgutter og visergutter. — Ved den kvindelige avdeling har der været utilstrækkelig tilbud av budeier og alle slags tjenestepiker; den fra f. m. ledige plads for en kassererske blev heller ikke i mars besat gjennem kontoret.

C. Opgaver fra fagforeninger.

(Endel vigtigere foreninger.)

Fag.	28 februar.				31 mars.			
	Medlemstal.		Derav pct. ledige.		Medlemstal.		Derav pct. ledige.	
	1910.	1911.	1910.	1911.	1910.	1911.	1910.	1911.
Jern- og metalarbeidere.....	5 510	6 420	3.3	2.0	5 607	6 447	3.3	1.5
Boktrykkere.....	1 430	1 570	2.9	0.7	1 436	1 600	4.0	0.9
Træarbeidere	912	1 014	11.0	7.7	921	1 034	4.5	3.7
Træstof- og papirfabrikarb.....	723	802	1.5	0.4	741	833	1.3	0.5
Skotøiarbeidere.....	571	657	5.8	3.8	575	651	3.8	2.5
Murere (Kristiania).....	347	460	46.1	20.7	326	484	42.9	24.2
Bakere (Kristiania).....	260	306	14.2	6.9	300	330	11.3	5.2
Sag- og høvleriarbeitere	125	142	22.4	16.9	131	148	45.8	25.7
Tilsammen	9 878	11 371	6.0	3.4	10 037	11 527	5.5	3.0

2. Priser paa livsfornødenheter.

(15 april 1911.)

Opgaverne for april maaned omfatter 14 byer og 5 landdistrikter, idet der denne gang ikke er indkommet nogen opgave fra Røros. Ialt er der indkommet 47 opgaver, hvortil kommer de fra Kristiania kommunens statistiske kontor utlaante 17 opgaver.

Man har mottat flere beviser paa, at disse opgaver omfattes med interesse.

Varepriserne synes i det hele tat at holde sig jevnt; priserne paa egg er paa grund av aarstiden gaat adskillig ned.

Angaaende tabellens indretning m. m. henvises til det i maanedsskriftets nr. 1 side 5 anførte.

En stjerne i tabellen betegner, at der kun foreligger en enkelt opgave.

Priser i smaa salg paa endel vigtigere

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Kristiania. ¹⁾		Fredrikshald.		Fredrikstad.	
			Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.
			Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.
1	Oksekjøt, fersk, stek	Kg.	90—120	103	100—120	108	100—120	114
2	— suppekjøt	-	80—100	88	90—100	98	80—100	96
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	100—130	115	100	*100	120—140	127
4	— bakpart	-	120—140	127	120	120	120—140	125
5	— salt	-	40—110	82	80	*80	85—100	91
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	100—130	117	120—140	130	120	120
7	— forpart	-	90—110	102	—	-	120	120
8	— spædkalv	-	50—70	62	60—70	65	80	80
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	130—140	138	130—140	135	120—140	134
10	— norsk saltet sideflesk	-	120—160	149	—	-	130—140	138
11	— amerikansk	-	140—160	143	130	*130	130—160	146
12	Torsk, fersk	-	—	—	30—80	60	60—70	63
13	— saltet	-	—	—	30	*30	40	40
14	Sild, fersk	-	—	—	—	-	25—40	33
15	— saltet (spekesild)	Stkr.	—	—	5	*5	3—7	5
16	Kveite (hellefisk)	Kg.	100—120	*110	—	-	90—100	95
17	Makrel, saltet	Stkr.	13	*13	20	*20	20—60	37
18	Klipfisk	Kg.	60—75	69	—	-	40—70	63
19	Melk, nysilt	Liter	16—17	17	13—14	14	15	15
20	— skummert	-	6	6	7	7	6	6
21	Fløte	-	—	—	80—120	100	60—65	64
22	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	210—230	218	216—220	218	210—220	218
23	— fjeldsmør ²⁾	-	155—205	193	220	*220	190—200	194
24	— margarin, bedste	-	—	—	150	*150	140—150	145
25	— — billigste	-	—	—	100—110	105	110	110
26	Ost, norsk schweizer	-	140—160	156	160	*160	130—160	149
27	— gjetost, prima	-	—	—	160	160	140—160	152
28	— komysost	-	52—80	63	60	*60	50—70	61
29	— nøkkelost	-	—	—	60	*60	40—80	68
30	— pultost	-	60—100	88	80	*80	40—100	70
31	Egg, friske, norske	Snes	125—180	146	130—135	132	130	130
32	— preserverte	-	—	—	—	-	—	—
33	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	30—40	33	32—35	33	30—34	31
34	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	15—20	19	17	*17	15—16	16
35	Potetesmel	-	40—45	43	48	*48	45—46	46
36	Rugbrød ³⁾	-	—	—	—	-	16—20	18
37	Erter, gule (Victoria)	-	28—40	34	25	*25	30—35	31
38	Byggrygn, hele, 1ma	-	20—30	27	20	*20	22—30	26
39	Risengrygn (middels kvalitet)	-	—	—	50—60	55	40—50	45
40	Havregrygn, norske	-	—	—	30	*30	30—40	36
41	— amerikanske	-	—	—	40	*40	30—40	31
42	Poteter, norske	5 liter	23—30	26	30—35	32	25—30	29
43	Kaffe, brændt, Java Malang . .	Kg.	260—300	275	—	-	260—300	273
44	— — Guatamala	-	220—240	226	240	*240	200—240	227
45	— — Santos ell. Rio	-	200—220	204	—	-	200—240	217
46	Sukker, raffinade, klipp. Stett..	-	54—58	56	56	56	56—58	56
47	— — crushed	-	52—58	54	54	*54	50—60	57
48	— — farin, tysk	-	48—54	52	52	52	42—56	51
49	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	65—70	69	—	-	80—85	81
50	— alm. (Standard white)	-	55—70	60	—	-	70	70
51	Kul	Hl.	147	147	—	-	147—160	156
52	Koks nr. 2	-	140	140	—	-	120—130	123
53	Granved	mf.	—	—	—	-	800—1400	1100

¹⁾ Efter opgave fra Kristiania kommunes statistiske kontor. Priserne er notert side 33. ²⁾ Inkl. «mellemkalv».

forbruksartikler 15 april 1911.

Hamar.		Gjøvik.		Drammen.		Skien.		Kristiansand S.		Nr.
Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste opgavé.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	
Øre.	Øre.									
110	*110	100—115	*113	110	110	—	—	100—120	106	1
90	*90	85—90	*88	80—100	90	—	—	90—108	96	2
110	*110	110—115	*113	90—130	110	—	—	92—110	101	3
120	*120	120—125	*123	100—140	120	—	—	95—120	108	4
110	*110	110	*110	80—100	88	—	—	80—100	85	5
—	—	—	—	100—140	118	—	—	100—120	114	6
—	—	—	—	110	*110	—	—	82—120	101	7
65	*65	60—65	*63	80	80	—	—	*) 80—100	83	8
130	*130	120	*120	130—160	143	—	—	140	140	9
140	*140	140	*140	130—150	140	—	—	130—152	140	10
120	*120	—	—	120	*120	—	—	—	—	11
35	*35	—	—	40—50	*45	40—60	*50	35—50	46	12
—	—	—	—	40	40	40—50	*45	30—48	38	13
30	*30	—	—	—	—	—	—	—	—	14
3—5	4	—	—	5—10	6	3—7	*5	2—10	6	15
50	*50	—	—	80—100	90	80—100	*90	60—75	*68	16
—	—	—	—	18—30	24	15—35	*25	15—40	26	17
75	*75	—	—	70—80	75	35—80	*58	50—70	61	18
12	*12	—	—	14—15	15	—	—	14—15	14	19
6	*6	—	—	7	7	—	—	8	8	20
60	*60	—	—	80—110	88	—	—	70—100	75	21
200—210	205	210	*210	210—220	217	—	—	208—220	217	22
200	200	200	*200	190—210	200	—	—	170—200	190	23
130—135	133	140	*140	140	140	—	—	135—145	138	24
100—110	105	110	*110	105—110	108	—	—	100—110	105	25
160	*160	140	*140	140—160	153	—	—	160—200	163	26
140—160	150	150	*150	150—160	157	—	—	160—180	163	27
40	40	50	*50	45—80	57	—	—	55—80	69	28
60	60	60	*60	60—100	77	—	—	60—80	72	29
60	60	60	*60	60—90	77	—	—	52—80	61	30
130—140	135	150	*150	150	150	—	—	120—140	131	31
—	—	—	—	140	*140	—	—	120	*120	32
32	32	33	*33	30—34	32	—	—	30—32	31	33
15—18	17	17	*17	16—18	17	—	—	18—24	20	34
45—48	47	50	*50	40—43	41	—	—	46—48	48	35
18	*18	—	—	—	—	—	—	20	*20	36
32—35	34	30	*30	25—33	28	—	—	20—30	25	37
25—26	26	25	*25	16—25	22	—	—	18—22	20	38
40	40	40	*40	25—45	37	—	—	44—50	46	39
35—40	38	40	*40	25—40	35	—	—	28—32	30	40
35	*35	35	*35	30—45	37	—	—	28—30	30	41
20	*20	20	*20	30	30	—	—	30—35	32	42
270—280	275	260	*260	240—300	267	—	—	240—270	259	43
210	*210	220	*220	220	*220	—	—	200—240	220	44
170—220	195	200	*200	220—240	230	—	—	180—220	204	45
57—59	58	60	*60	54—59	57	—	—	58—64	60	46
55	55	—	—	54—59	56	—	—	56—60	57	47
53—55	54	56	*56	50—54	52	—	—	52—56	53	48
90	90	90	*90	70	*70	—	—	70—90	81	49
75	75	70	*70	60	*60	—	—	65	65	50
180	180	—	—	140	*140	—	—	130—154	146	51
150	150	—	—	100	*100	—	—	130	130	52
1 150	*1150	—	—	900	*900	—	—	1100—1200	1 150	53

25 mars 1911. *) For Kristiania: meieribehandlet smør. *) Jfr. bemerkningerne i nr. 3,

Priser i smaaalg paa endel vigtigere

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Bergen.		Kristiansund N.		Trondhjem.	
			Høieste og laveste opgave.	Gjennemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjennemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjennemsnit.
			Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.
1	Okskjøt, fersk, stek	Kg.	100—120	110	100—120	*110	110—120	118
2	— — suppekjøt	-	80—100	92	80—90	*85	100	100
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	95—100	98	90—100	*95	120	*120
4	— — bakpart	-	100—120	110	100—120	*110	130	*130
5	— salt	-	1) 112	*112	70	*70	—	—
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	120—125	123	100—120	*110	140	*140
7	— — forpart	-	95—100	98	80—100	*90	110	*110
8	— spædkalv	-	60—65	63	60—70	*65	55	*55
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	95—120	105	120	*120	130	*130
10	— norsk saltet sideflesk	-	100—120	110	120—130	*125	140	140
11	— amerikansk	-	—	—	120	*120	140	*140
12	Torsk, fersk	-	30—60	45	35	*35	30	*30
13	— saltet	-	25—50	35	25	*25	35	35
14	Sild, fersk	-	15	*15	—	—	—	—
15	— saltet (spekesild)	Stkr.	2—5	3	—	—	2	*2
16	Kveite (hellefisk)	Kg.	80—100	88	—	—	80	*80
17	Makrel, saltet	Stkr.	—	—	—	—	—	—
18	Klipfisk	Kg.	60	*60	—	—	—	—
19	Melk, nysilt	Liter	15—16	16	16	*16	16	*16
20	— skummet	-	10	10	12	*12	7	*7
21	Fløte	-	60—100	80	80	*80	70	*70
22	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	180—190	185	190	190	210	210
23	— fjeldsmør	-	160—180	173	170—180	175	180—195	183
24	— margarin, bedste	-	110—120	115	140—145	143	130—140	133
25	— — billigste	-	100—110	107	100—105	103	100—110	107
26	Ost, norsk schweizer	-	140	*140	150—160	155	140—150	145
27	— gjetost, prima	-	140—150	143	160	*160	120—160	153
28	— komysost	-	65—80	71	40—60	53	45—60	52
29	— nøkkelost	-	—	—	80	80	70—80	75
30	— pultost	-	—	—	60	*60	80	*80
31	Egg, friske, norske	Snes	115—120	119	115—120	118	120—130	123
32	— preserverte	-	—	—	—	—	—	—
33	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	32—38	34	33—35	34	32—34	33
34	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	20	20	16—18	17	18—20	18
35	Potetesmel	-	30—44	39	40—45	43	40—44	42
36	Rugbrød	-	17	*17	—	—	—	—
37	Erter, gule (Victoria)	-	28—36	32	30	30	30	30
38	Byggryn, hele, 1ma	-	25	*25	20	20	20—22	21
39	Risenegrøn (middels kvalitet)	-	32—46	39	35—40	38	40—45	42
40	Havregryn, norske	-	26—28	27	28—30	30	30—40	35
41	— amerikanske	-	28—30	29	28—30	29	30	30
42	Poteter, norske	5 liter	25—33	29	25	*25	35—38	37
43	Kaffe, brændt, Java Malang	Kg.	280	*280	280—300	290	270—300	283
44	— — Guatemala	-	220—240	230	260—280	270	260	260
45	— — Santos ell. Rio	-	200	*200	220	220	220	220
46	Sukker, raffinade, klipp. Stett.	-	58—60	59	60	60	60	60
47	— — crushed	-	58	58	60	60	58—60	59
48	— — farin, tysk	-	50—52	52	55	55	55	55
49	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	70	*70	75	75	75	75
50	— alm. (Standard white)	-	55	55	60	60	60	60
51	Kul	Hl.	140—160	148	—	—	160	*160
52	Koks nr. 2	-	100—125	115	—	—	140	*140
53	Granved	mf.	—	—	—	—	1 400	*1400

1) Tørket faarekjøt. 2) Pr. kg. 3) Salvador.

forbruksartikler 15 april 1911 (forts.).

Narvik.		Tromsø.		Hammerfest.		S. Land.	Kvinesdal	Gjesdal	Odda.	Nr.
Høieste og laveste opgave.	Gjennemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjennemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjennemsnit.	*	*	*	*	
Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	
100—110	105	100	*100	90	*90	110	-	100	110	1
90	90	80	*80	85	*85	90	-	85	95	2
110	110	90	*90	95	*95	105	-	-	100	3
110—120	115	100	*100	110	*110	115	-	-	120	4
90	90	80	*80	80—85	*83	-	-	85	90	5
—	—	100	*100	—	-	-	-	-	85	6
—	—	75	*75	—	-	-	-	-	75	7
50—60	55	45	*45	—	-	-	-	50—60	65	8
120—140	130	125	*125	130	*130	-	100	120	130	9
140—150	143	140	*140	—	-	-	-	120	100	10
—	—	140	*140	140	*140	-	-	-	125	11
25	25	—	-	15	*15	45	-	-	35	12
25—30	28	25	*25	20	*20	-	-	35	28	13
—	—	—	-	-	-	-	-	-	-	14
3—5	4	3—4	*4	3—4	4	-	4	5	3—4	15
—	—	50	*50	55	*55	-	-	-	85	16
—	—	—	-	—	-	-	-	-	-	17
—	—	—	-	—	-	80	-	55	50	18
15	*15	18	*18	20	*20	10	10	12	13	19
—	—	10	*10	10	*10	5	4	7	8	20
100	*100	80	*80	80	*80	60	-	80	70	21
220	220	220	*220	210	210	-	-	210	200	22
200—210	205	200	*200	200	200	-	150	170	170	23
140—160	152	135	*135	130—135	133	130	-	130	120	24
110—115	112	105	*105	100	100	100	-	100	100	25
150—160	153	180	*180	—	-	140	-	-	150	26
120—180	143	—	-	—	-	140	125	-	135	27
50	50	60	*60	—	-	40	-	45	65	28
70	70	—	-	—	-	50	-	-	80	29
—	—	120	*120	—	-	-	-	50	-	30
140—160	157	140	*140	180—184	182	²⁾ 120	100	²⁾ 90	125	31
—	—	—	-	—	-	-	-	-	-	32
30—35	34	40	*40	33—40	38	30	30	30	30	33
18	18	16	*16	—	-	15	16	18	17	34
45	45	50	*50	50	50	44	50	40	40	35
25	25	—	-	—	-	-	-	20	-	36
30—33	31	30	*30	30	30	30	20	30	30	37
20	20	20	*20	30	*30	25	20	-	20	38
40—50	42	35	*35	35—40	39	40	50	50	40	39
30	30	30	*30	30—35	33	35	27	30	30	40
30	30	30	*30	30	*30	-	-	-	27	41
30—40	33	38	*38	35—38	37	-	21	20	-	42
240	240	260	*260	300	*300	-	-	-	240	43
220—240	230	250	*250	—	-	-	-	250	200	44
210—220	215	230	*230	220	220	-	-	³⁾ 220	220	45
60	60	60	*60	60	60	60	60	60	60	46
58—60	59	—	-	—	-	-	-	-	55	47
55	55	55	*55	55—60	59	56	50	50	50	48
85	85	85	*85	85	*85	90	70	-	-	49
75	*75	70	*70	75	*75	80	-	60	63	50
150—180	163	165	*165	135	*135	168	-	170	160	51
160	160	—	-	110	*110	145	-	157	140	52
—	—	—	-	1 600	*1600	-	-	-	-	53

Priser i smaasalg paa endel viktigere forbruksartikler 15 april 1911 (slutn.).

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Nordfjord.	Gjennemsnit for byerne.	Gjennemsnit for land-distr.ne.	Gjennemsnit for riket.
			*	Øre.	Øre.	Øre.
			Øre.	Øre.	Øre.	Øre.
1	Oksekjøt, fersk, stek	Kg.	90	107	103	105
2	— — suppekjøt	-	70	91	85	88
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	-	106	103	105
4	— — bakpart	-	-	117	118	118
5	— salt	-	-	90	88	89
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	-	119	*85	102
7	— — forpart	-	-	101	*75	88
8	— spædkalv	-	-	65	60	63
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	100	129	113	121
10	— norsk saltet sideflesk	-	-	137	110	124
11	— amerikansk	-	-	133	*125	129
12	Torsk, fersk	-	27	41	36	39
13	— saltet	-	25	33	29	31
14	Sild, fersk	-	-	26	-	26
15	— saltet (spekesild)	Stkr.	-	4	4	4
16	Kveite (hellefisk)	Kg.	-	78	*85	82
17	Makrel, saltet	Stkr.	-	24	-	24
18	Klipfisk	Kg.	-	66	62	64
19	Melk, nysilt	Liter	10	16	11	14
20	— skummet	-	5	8	6	7
21	Fløte	-	-	80	70	75
22	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	180	211	197	204
23	— fjeldsmør	-	160	195	163	179
24	— margarin, bedste	-	125	138	126	132
25	— — billigste	-	110	106	103	105
26	Ost, norsk schweizer	-	-	155	145	150
27	— gjetost, prima	-	-	153	133	143
28	— komysost	-	-	57	50	54
29	— nøkkelost	-	-	69	65	67
30	— pultost	-	-	76	*50	63
31	Egg, friske, norske	Snes	130	139	113	126
32	— preserverte	-	-	130	-	130
33	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	30	34	30	32
34	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	18	18	17	18
35	Pøtetesmel	-	50	46	45	46
36	Rugbrød	-	-	20	*20	20
37	Erter, gule (Victoria)	-	25	30	27	29
38	Byggryn, hele, 1ma	-	20	23	21	22
39	Risengryn (middels kvalitet) . . .	-	40	42	44	43
40	Havregryn, norske	-	27	33	30	32
41	— amerikanske	-	27	32	27	30
42	Poteter, norske	5 liter	-	30	21	25
43	Kaffe, brændt, Java Malang . . .	Kg.	220	272	230	251
44	— — Guatemaala	-	-	234	225	230
45	— — Santos ell. Rio	-	-	213	220	217
46	Sukker, raffinade, klipp. Stett. . .	-	55	59	59	59
47	— — crushed	-	-	57	*55	56
48	— — farin, tysk	-	50	54	51	53
49	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	-	80	80	80
50	— alm. (Standard white)	-	60	66	66	66
51	Kul	Hl.	-	154	166	160
52	Koks nr. 2	-	-	130	147	139
53	Granved	mf.	-	1 217	-	1 217

4. Mægling og voldgift i arbeidstvistemaal. Komiteer til fastsættelse av mindsteløn.

I april 1911 er der gjennem mægling opnaadd arbeidsoverenskomster av særdeles vidtrækende betydning baade hos os og i Danmark. Mæglingen utførtes i Danmark af direktøren for Statens statistiske Bureau, hr. M. Koe-fød, der er offentlig forliksmand¹⁾, hos os av to av Stortingets medlemmer, d'hr. stortingspræsident Halvor森 og sogneprest dr. Alfred Eriksen.

Ogsaa fra andre land har man vigtige erfaringer om nytten af mægling og voldgift i arbeidstvistemaal. Der har i en række land i kortere eller længere tid bestaat offentlige eller private institutioner med det formål at tilveiebringe enighet mellem arbeidsgivere og arbeidere om arbeids- og lønningsvilkaar. I flere land spiller saadanne institutioner rigtignok en liten rolle, men andre steder har de været af adskillig betydning, saaledes i Sverige, hvor en lov om offentlig forliksmægling i arbeidsstridigheter har været i kraft siden 1 januar 1907²⁾. Riket er inddelt i distrikter, hver med sin *förlkningsman*; disse forliksmænd staar under ledelse af kommersekollegiet (og særlig chefen for dettes avdeling for arbeidsstatistik). Angaaende deres virksomhet i 1909 henvises til en notis i nummer 2 av nærværende tidsskrift.

I Storbritannien og Irland har allerede i lang tid faste komiteer, opprettet av arbeidsgivere og arbeidere til regulering av arbeidsforholdene, spillet en ikke liten rolle³⁾. Av saadanne komiteer var der i aaret 1909 ialt 124 i virksomhet, hvorav de allerflest (122) var knyttet til et bestemt fag (*trade boards*), mens kun 2 var *districts* eller *general boards*. Disse behandlet i nævnte aar ialt 1997 saker, av hvilke 1025 blev ordnet i aarets løp (de allerflest — 1002 — uten arbeidsstansning). Av de øvrige 972 saker blev de fleste, 777, enten tilbakekaldt eller ordnet paa anden maate end gjennem vedkommende komité, 80 henvist til appelinstanse, mens 115 henstod uavgjort ved aarets utgang⁴⁾.

I visse industrigrener spiller disse komiteer en stor rolle, fremfor alt i kulgrubedriften, idet praktisk talt hvert eneste kulfelt i Storbritannien er gjenstand for en eller anden forliksinstitutions virksomhet; der findes 19 saadanne komiteer, og disse varetar reguleringen av 780 000 kulgrubearbeideres arbeids- og lønningsforhold. I de ti aar 1900—1909 er i nævnte industrigren ialt 4 682 saker ordnet av saadanne komiteer; kun i 51 av disse saker forekom der arbeidsstansning⁵⁾.

Siden 1890-arene har ogsaa det britiske *Labour Department* (under *Board of Trade*) ved siden av sin omfattende arbeidsstatistiske virksomhet ogsaa beskjæftiget sig med at yde bistand ved ordning af arbeidstvistemaal. Lovhjemmel hertil har det i *Conciliation Act* av 1896. I henhold til denne lov har Labour Department til og med 1910 ialt behandlet 432 saker, hvorav 278 efter henvendelse fra begge parter, 95 efter henvendelse fra arbeiderne alene, 26 likesaa fra arbeidsgiverne og 33 efter eget initiativ. I 201 tilfælde forekom arbeidsstansning⁶⁾. Herav falder 67 saker — hvorav 26 arbeidsstansninger med 190 000 arbeidere — paa aaret 1910. Medvirkningen kan bl. a.

¹⁾ Dette offentlige hverv er oprettet ved en lov av 10 april 1910. Jfr. *4th Abstract of Foreign Labour Statistics* (London 1911), side XLII—XLIII. ²⁾ Statens förlkningsmäns för medling i arbetstvister verksamhet under åren 1907 och 1908, side 9 fgg.

³⁾ Jfr. «Statsøkonomisk tidsskrift» 1898, side 131—134. ⁴⁾ Report on Strikes and Lock-outs and on Conciliation and Arbitration Boards, 1909, side 21 fgg. ⁵⁾ 2d Rep. on Rules of Voluntary Conciliation and Arbitration Boards, &c. (London 1910), side IX.

⁶⁾ «Labour Gazette», april 1911.

bestaa i opnævnelse av forliksmand eller -komite eller, hvis begge parter andrager derom, av en voldgiftsmænd¹⁾.

I aaret 1909 utbrød der i Storbritannien ialt 436 arbeidsstansninger, i hvilke 170 258 arbeidere deltok. Av disse blev ialt 62 med 78 870 arbeidere — 46 pct. av deltagernes antal — inden aarets utgang ordnet ved mægling eller henvisning til voldgift, dels ved de faste komiteer, dels ved Labour Departments medvirkning, dels ved enkeltmænd²⁾.

I denne forbindelse kan det ogsaa være av interesse at nævne *Trade Boards Act* av 1909³⁾, der aapner adgang for *Board of Trade* til at oprette offentlige *trade boards* med myndighet til at foreslaa og — efter 3 maaneders frist for mulige indvendinger — at fastsætte mindsteløn i industrigrener, hvor lønningerne er usedvanlig lave, dog saaledes, at avgjørelserne er avhængige af *Board of Trades* godkjendelse. I enkelte specielle industrigrener, nemlig 1) tilvirkning av færdigsydde eller en gros bestilte klær, 2) tilvirkning af papiræsker m. v., 3) visse slags knipling-industri, 4) visse slags *chain-making* (jernkjæder o. l.), har *Board of Trade* i selve loven umiddelbar hjemmel til oprettelse af saadanne komiteer, mens i andre fag Parliamentets stadfæstelse maa meddeles, forinden loven kan komme til anvendelse. Angaaende disse komiteers sammensætning findes i loven en række bestemmelser, hvorav kan nævnes, at arbeidsgivere og arbeidere skal være likelig repræsentert, at kvinder er valgbare saavel som mænd, og at *Board of Trade* bl. a. utnævner komiteens formand og i det hele synes at ha temmelig frie hænder med hensyn til at bestemme komiteens sammensætning. Inden utgangen av 1910 hadde *Board of Trade* oprettet komiteer for de 4 ovennævnte fag (for hele faget eller dele derav). I det under nr. 4 nævnte fag blev oprettelse af komité allerede forordnet af *Board of Trade* under 25 november 1909. Under 14 mai 1910 blev der av denne komité avgitt forslag til mindsteløn pr. time for tilvirkning af haand-hamrede jernkjæder under en viss størrelse (2½ d., hvis arbeidsgiveren sørger for verktøi og brænde, ellers 3⅓ d., d. v. s. henholdsvis 19 og 25 øre) samt minimum-akkordsatser for «short link hand-hammered chain». Efter klagefristens utløp fastsatte saa komiteen mindstelønsatserne (formentlig de nævnte) den 22 august s. a., siden hvilken tid de hadde en begrænset virkekreds, indtil *Board of Trade* ved forordning af 23 februar 1911 gav dem almindelig gyldighed. — For papiræske-i industrien m. v. i Storbritannien blev en komité forordnet oprettet under 27 april 1910 og en lignende for Irland under 23 august s. a. Den førstnævnte af disse komiteer har nylig (ifølge *Labour Gazette*, april 1911) foreslaat mindstelønnen pr. time for kvindelige arbeidere sat til 2¾ d. (21 øre) med forhøielse til 3 d. (23 øre) fra 1 februar 1912 og 3¼ d. fra 1 februar 1913. For kvindelige lærlinger, som arbeider for timeløn, foreslaaes som mindsteløn pr. uke i det første halvaar 4½ sh. (kr. 4.08), stigende hvert halvaar indtil 11½ sh. (kr. 10.44) i det 6te halvaar; alt forutsat en ukentlig arbeidstid av 52 timer; hvis den er længere eller kortere, gjøres forholdsvis tillæg eller fradrag. Likeoverfor dette forslag har de interesserte en klagefrist av 3 maaneder regnet fra 8 april 1911. Arbeidsgivernes repræsentanter i komiteen har reservert sig likeoverfor den ovennævnte sidste forhøielse af mindstelønnen til 3¼ d. pr. time. — Som man ser, gaar man i Storbritannien frem paa denne nyebane under omhyggelige forberedelser og overveielser.

¹⁾ Jfr. Conciliation Act, art. 2 (se den side 55, note 5 nævnte kilde, side 325).

²⁾ Den side 55, note 4 nævnte kilde, side 8 og 19—20. ³⁾ Indsat i *Labour Gazette* for november 1909 (side 363 fgg.). Om lovens anvendelse se samme tidsskrift 1909, side 401; 1910, side 5, 151, 227, 262, 298, 408; 1911, side 85, 125.

Den heromhandlede mindsteløn-lov er en overførelse til Europa av et system, der — tildels allerede i en aarrække — har været praktisert i flere av de australske kolonier. Dels av denne grund, dels fordi det i sig selv er av interesse, hitsættes i det følgende endel oplysninger om den australiske sociallovgivning med hensyn til avgjørelsen av tvist om lønninger m. v. Det bør imidlertid her haves for øje, at forholdene i Australien, hvor der bl. a. er let adgang til billig og fordelagig jord, i social henseende er væsentlig forskjellige fra forholdene i Europa¹⁾.

Om den sociale lovgivning i Australien og dennes virkninger findes bl. a. oplysninger i den av det australiske statsforbunds folketællings- og statistiske byraa i Melbourne ifjor utgivne *Official Year Book of the Commonwealth of Australia 1901—1909*, side 1034—1047, samt i *Victorian Year-Book 1909—1910*, side 411—414 og *New Zealand Official Year-Book 1910*, side 550—554 og 559—561. Der er i Australien to systemer for offentlig regulering av lønninger og almindelige arbeidsvilkaar. Det ene system bestaaer i oprettelse af *wages boards* (lønningskomiteer), der har myndighet til at fastsætte mindsteløn m. v., og er gjeldende i Victoria (siden 1896), Ny-Syd-Wales (siden 1908), Queensland og Syd-Australien. Det andet system, tvungen voldgift, er gjeldende i Ny Zealand (siden 1894) og Vest-Australien (siden 1900) og var fra 1901 til 1908 ogsaa gjeldende i Ny-Syd-Wales. I Syd-Australien indførtes det ved en lov av 1894, som imidlertid oplyses at være forfeilet. Desuden indførtes det i 1904 for det australiske statsforbund (Victoria, Ny-Syd-Wales, Quensland, Syd-Australien, Vest-Australien og Tasmania) for konflikter, som strækker sig ut over en enkelt stats grænser.

I Victoria skulde lønningskomiteer fra først av alene kunne oprettes i nogen enkelte fag, saasom beklædningsindustrien, men systemet er efterhaanden mere og mere utvidet og omfatter nu al fabrikindustri samt bygningsindustri, butikker m. v., forsaavidt det ved en beslutning av nationalforsamlingen er bestemt, at en saadan komité skal oprettes for vedkommende fag. Ialt fandtes der i 1910 lønningskomiteer for 71 fag, én for hvert fag. Komiteen skal bestaa af et like antal repræsentanter for arbeidsgivere og arbeidere samt desuten av en formand, der vælges af disse, eller hvis de ikke kan enes, af guvernøren. 64 lønningskomiteer har truffet avgjørelser gjeldende over 68 000 arbeidere. Som eksempler paa systemets virkninger anfører aarboken for Victoria bl. a. at den gjennemsnitlige ukeløn i bakerfaget (inkl. gutter) fra 1896 til 1909 steg fra $32\frac{1}{2}$ til $45\frac{1}{3}$ sh. og i skotøifaget samtidig fra $23\frac{1}{6}$ til $29\frac{1}{4}$ sh. Til sammenligning kan anføres, at den gjennemsnitlige løn for fagarbeidere i jern- og metalarbeiderfaget i Norge, der i 1901 var 34.4 øre pr. time og kr. 963 pr. aar og i 1905 henholdsvis 36.2 øre og 1014 kr., i 1907 efter apriloverenskomsten var steget til 40.9 øre pr. time og kr. 1145 pr. aar²⁾; i 1910 var den steget til 42.6 øre og 1193 kr.³⁾, og efter den nye apriloverenskomst i 1911 yderligere til 44 à 45 øre pr. time og noget over 1200 kr. pr. aar, en samlet stigning som dels staar fuldt paa høide med, dels ikke saa særdeles meget tilbake for de i Victorias statistiske aarbok anførte eksempler paa stigninger i arbeidsløn. — En ganske særlig betydning har forøvrig den australiske arbeiderlovgivning hat for kvinder i beklædnings- og undertøjindustrien, hvor mindstelønnen (i Victoria) av vedkommende komité blev sat til 16 sh.

¹⁾ Jfr. et foredrag av Th. Schlytter om Industriel fred — tvungen mægling og voldgift i «Statsøkonomisk tidsskrift» 1909 (side 145 fgg, særlig side 152—156).

²⁾ Jfr. «Arbeidsmarkedet» 1909, side 93. ³⁾ Ifølge Jern- og Metalarbeiderforbundets statistik for 1910.

pr. uke med 48 arbeidstimer, mens der tidligere var arbeidsgrener, hvor hjemmearbeidersker med meget lang arbeidsdag kun tjente 10 sh. om uken.

I New Zealand er ifølge den ovennævnte officielle aarbok loven om mægling og voldgift den viktigste av den lange række av arbeiderlove, der i dette land er istandbragt i de senere aar. Denne lov skriver sig oprindelig fra 1894 og i sin nyeste skikkelse fra 1908. Den foreskriver, at enhver registrert arbeidsgiver- eller arbeiderforening har ret til at bringe en arbeidskonflikt ind for et mæglingsraad, og hvis man der ikke kommer til enighet, videre ind for en voldgiftsret. Streik eller lockout er ulovlig, forsaavidt parterne er bundet ved en voldgiftskjendelse eller en overenskomst. I aaret fra 1 april 1909 til 31 mars 1910 blev ialt 102 arbeidskonflikter behandlet av mæglingsraad, av hvilke 67 helt og 23 delvis ordnedes derigjennem, mens 12 helt blev henvist til voldgift. Av voldgiftskjendelser avsagdes i samme aar 89.

I Tyskland kan merkes de i henhold til rikslove av 1890 og 1901 oprettede *Gewerbegerichte*, der — foruten at behandle enkeltvistigheter mellem arbeidsgivere og arbeidere — ogsaa kan gjøre tjeneste som institutioner for mægling og frivillig voldgift i (kollektive) arbeidskonflikter. Isaafald maa de ved siden av præsidenten bestaa af mindst 4 medlemmer, hvorav 2 arbeidsgivere og 2 arbeidere. Ved utgangen av 1909 bestod der i Tyskland 483 saadanne «Gewerbegerichte». Antallet av arbeidskonflikter, som ved hjælp av disse blev ordnet, var i aarene 1894 til 1901 temmelig faa, idet det varierede mellem 8 og 26, men steg saa i løpet av de følgende aar stadig og meget raskt, til 224 i 1906. I 1907 ordnedes paa denne maate 175 arbeidskonflikter, i 1908 177 og i 1909 141 (hvorav 121 overenskomster istandbragt gjennem mægling og 20 voldgiftsavkjørelser, der vedtages av begge parter¹⁾). I *Reichs-Arbeitsblatt* for februar 1911 omhandles en saadan *Gewerbegericht's* virksomhet under en stor arbeidskonflikt, nemlig i bygningsindustrien i Hamburg med tilstøtende kommuner. Der blev her av Bygningsindustriforbundet den 7 og 10 juni 1909 iverksat lockout i en række bygningsfag paa grund av partielle blokader, streik og trusler om streik. Antallet av direkte eller indirekte arbeidsledige blev den 19 juni anslaat til 16 000. Den 5 juli opfordret formanden i vedkommende «Gewerbegericht» begge parter til forhandling, som ogsaa kom stand 14 juli. Da imidlertid parternes tillidsmænd ikke blev enige, og formanden benyttet sig av sin ret til at undlate at avgjøre stemme, blev den første forhandling resultatløs, men ved en ny forhandling — ogsaa paa foranledning av formanden — den 4 august kom man til en foreløbig enighet. Ved den videre forhandling den 11 august gik det dog som ved det første forhandlingsmøte, saa at mæglingsforsøkene ikke direkte ledet til noget endelig resultat. Imidlertid blev striden kort efter bilagt, nemlig den 23 august, gjennem forlikssforhandlinger under forsæte av det tyske arbeidsgiver forbund for bygningsindustrien. I alle vedkommende fag skulde der fra 1 april 1910 indtræde en lønsforhøjelse af 3 pfennig [formentlig pr. time] og fra 1 juli en videre forhøjelse af 2 pf. Den tarifmessige timeløn i Hamburg var i 1911 for murere og tømrere (ifølge en anden notis i samme nummer) 85 pf.

I denne forbindelse kan ogsaa nævnes, at der ved den store tyske bygningslockout fra april til juni 1910, i hvilken deltagernes antal en tid utgjorde henimot 200 000, efter indgripen af det tyske indenriksministerium blev anvendt mægling og voldgift, dog som det synes uten at nogen «Gewerbegericht»

¹⁾ Jfr. nærmere *Reichs-Arbeitsblatt*, september 1910, og *4th Abstract of Foreign Labour Statistics*, side XLI og 270.

traadte i virksomhet, bortset fra Berlin. I denne by blev nemlig freden sikret den 22 april derigjennem, at begge parter vedtok en av Berlins Gewerbe-gericht avsagt voldgiftskjendelse, ved hvilken samtlige bygningsarbeidere fik en lønsforhøielse av 3 pf. pr. time fra 13 august 1910 og videre 2 pf. fra 1 oktober 1911 (en enkelt slags bygningsarbeidere fik større paalæg). Berlins Gewerbegericht fandt, at der trængtes lønsforhøielse paa grund av livsfornødenheternes fordyrelse, navnlig for arbeiderne, og forøkede skattebyrder for disse; murernes og tømrernes gjennemsnitlige aarsindstægt hadde ved statistiske undersøkelser vist sig at utgjøre 1600 mark. Jfr. nærmere *Reichs-Arbeitsblatt*, juli 1910, side 519—531.

I Frankrike har der like siden 1806 bestaat de saakaldte *Conseils de Prud'hommes*, sammensat av arbeidsgivere og arbeidere i like antal, til avgjørelse av konflikter vedrørende enkelte arbeidere. Den første lov vedkommende ordning av kollektive arbeidskonflikter er loven av 1892 om frivillig mægling og voldgift, der fremdeles er ikraft. Enhver av parterne kan henvende sig til den lokale fredsdommer for at faa oprettet en mæglingskomité; dommeren kan ogsaa selv ta initiativet hertil under en streik eller lockout. Komiteerne bestaar av et like antal arbeidsgivere og arbeidere under dommerens forsæte. Hvis mæglingen mislykkes, opfordrer dommeren parterne til at undergi saken voldgift, men det staar dem frit for at avslaa dette.

I aaret 1908 blev der i Frankrike ialt gjort 182 forsøk paa at faa sat mægling igang, væsentlig efter initiativ enten av dommeren (i 95 tilfælde) eller av arbeiderne (i 75 tilfælde); kun i 8 tilfælde efter initiativ av begge parter og i 4 tilfælde efter arbeidsgivernes initiativ. I 53 tilfælde strandet oprettelsen av mæglingskomité paa avvisning fra arbeidsgivernes side, i 11 tilfælde likesaa fra begge parters side og i 5 tilfælde fra arbeidernes side. Antallet av de mæglingskomiteer, som kom istand, var 101, og av disse var der 49, for hvem det lykkedes at faa en ordning istand, derav for 46 gjennem mægling og for 3 ved voldgift. Jfr. den førstnævnte britiske *Abstract*, side XL og side 272—273.

I Kanada har man gaat en mellemvei mellom tvungen voldgift eller tvungen avgjørelse ved lønningskomité og den helt frivillige mægling, idet en lov av 1907 foreskriver forhandlingstvang, naar det gjælder bedrifter av offentlig interesse (bergverk, transport- og samfærsel, gas-, elektricitets- og vandverk samt kraftanlæg), mens det i andre industrigrener er en frivillig sak, om man vil benytte de i loven omhandlede forliksinstitutioner. Streik og lockout er forbudt, indtil forhandlingerne er avsluttet, men ikke bagefter, saafremt enighet ikke opnaaes. Fra lovens ikrafttræden indtil utgangen av august 1909 blev forliksinstitution oprettet i 60 tilfælde; disse gjaldt tilsammen 65 500 arbeidere m. v. I de fleste konflikter lykkedes det derigjennem at komme til enighet og at undgaa streik, idet man kom til enighet uten streik i 45 tilfælde, mens der kun i 5 tilfælde (10 325 arbeidere) blev streik efter mislykket forhandling. Der forekom desuten 8 tilfælde av ulovlig streik (med 8 650 streikende). Ifølge det tyske *Reichs-Arbeitsblatt* (1910, nr. 12), hvorfra disse oplysninger er hentet, synes man i Kanada i det hele tat at være tilfreds med lovens virkninger: dog er der blandt arbeiderne — der fra først av var tilfreds — nu delte meninger, mens arbeidsgiverne overveiende er for lovens principper og likesaa den almindelige offentlige mening.

Den kanadiske lovs grundtanker er ogsaa blit overført til Transvaal ved en lov av 7 juli 1909.

Det nævnte nummer av *Reichs-Arbeitsblatt* omhandler ogsaa den danske og svenske lovgivning paa det heromhandlede omraade, samt det norske lovutkast av 20 november 1909. Om det sidstnævnte bemerker *Reichs-Arbeitsblatt* efter at ha gjort rede for dets indhold, at det i sine grundtanker viser slektskap med den kanadiske lov.

I Danmark har man, foruten den ovenfor nævnte lov av 12 april 1910 om den offentlige forliksmand, en anden lov av samme dato om oprettelse av en fast voldgiftsret¹⁾. Halvparten av dennes medlemmer vælges af «Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening» halvparten af «De samvirkende Fag forbund i Danmark», saalænge disse forbund omfatter flertallet av de organiserte arbeidsgivere og arbeidere. Disse vælger formand og en eller to viceformænd, subsidiært utnævnes disse ved offentlig foranstaltung; formanden og viceformændene maa ha de for dommere foreskrevne egenskaper. Voldgiftsrettens opgave er i første linje at avgjøre tvistigheter vedkommende bestaaende tarifoverenskomster, men den kan ogsaa, naar parterne ved en almindelig overenskomst eller for det enkelte tilfælde er gaat med derpaa, avgjøre andre konflikter.

For Sverige's vedkommende anføres bl. a., til belysning av mæglingsloven av 1906, at denne i aarene 1907 og 1908 ialt kom til anvendelse i 157 arbeidskonflikter; i de allerfleste tilfælde kom parterne til enighet (i 133 tilfælde ved mægling, i 8 tilfælde ved voldgift og i 7 tilfælde ved umiddelbar forhandling mellem parterne). Jfr. forøvrig ovenfor, side 55.

Ogsaa i Amerikas Forenede Stater bestaar der forskjellige slags mæglings- og voldgiftsinstitutioner, som findes nærmere omhandlet i den britiske *4th Abstract of Foreign Labour Statistics*. I Massachusetts, Wisconsin, Ohio og Kalifornien har man (ifølge *Reichs-Arbeitsblatt*) under overveielse at efterligne det kanadiske system.

Ogsaa Tyrkiet har ifølge sidstnævnte kilde en lov (av 1909) angaaende mægling i arbeidskonflikter (ved jernbaner, havner, lysanlæg m. v.).

Endelig kan nævnes, at det britiske *Abstract* ogsaa omhandler mæglingsinstitutioner m. v. i Belgien, Holland og Italien, i hvilke land dog antallet av mæglinger ved disse har været temmelig litet.

¹⁾ Jfr. ogsaa *4th Abstract of Foreign Labour Statistics*, side XLIII.

MAANEDSSKRIFT FOR SOCIALSTATISTIK.

(«ARBEIDSMARKEDET» S 9DE AARGANG.)

UTGIT AV

DET STATISTISKE CENTRALBYRAA.

1ste aargang.	Nr. 5.	1911.
---------------	--------	-------

In d h o l d.

	Side.	Side.	
1. Arbeidsmarkedet i Norge i april 1911	61—65	2. Priser paa livsfordøngheter (15 mai 1911)	65
A. Almindelig oversigt	61	3. Den kooperative bevægelse i Tyskland	71
B. De offentlige arbeidskontorer	62	4. Fiskeriforsikringen i Norge 1910..	71
C. Opgaver fra fagforeninger ..	65		

I. Arbeidsmarkedet i Norge i april 1911.

A. Almindelig oversigt.

I det store og hele tat synes der ogsaa i april 1911 likesom i de tidligere maaneder at ha været mindre arbeidsledighet end ved samme tid i 1910. Dog viser den gjennemsnitlige ledighetsprocent for 10 à 12 000 fagforeningsmedlemmer en smule stigning, nemlig fra 2.3 til 2.5. Derimot er overskuddet av ledige mænd over ledige pladser ved de 16 offentlige arbeidskontorer sunket fra 886 til 533. — I Kristiania er overskuddet av ledige mænd sunket fra 578 til 348, i Bergen fra 115 til 78, i Trondhjem fra 26 til 21, i Stavanger fra 130 til 87. I Skien, hvor der ifjor var et overskud paa 29 ledige mænd, er der iaa et overskud paa 53 ledige pladser. Paa den anden side er overskuddet av ledige mænd steget noget i Fredrikstad (fra 23 til 32), i Drammen (fra 10 til 14), i Arendal (fra 1 til 19) samt i Kristiansand S. (fra 10 til 14).

For fagforeningenes vedkommende kan der, sammenlignet med april 1910, merkes nedgang i ledighetsprosenten blandt boktrykkere og bakere, henholdsvis fra 2.4 til 1.4 og fra 7.3 til 5.8. Derimot er ledighetsprosenten steget litt blandt jern- og metalarbeidere (fra 2.3 til 2.6, jfr. nedenfor) og blandt træarbeidere (fra 1.3 til 2.2).

Sammenlignet med mars 1911 viser fagforeningsopgaverne vistnok en stigning av ledighetsprosenten fra 2.0 til 2.5, men arbeidskontorenes opgaver viser synkende overskud av ledige mænd fra mars til april 1911, nemlig fra 809 i mars til 533 i april.

Arbeidsstyrken hos medlemmer av mekaniske verksteders landsforening sank i løpet av april fra 13 742 til 13 226, altsaa en nedgang paa 516. I denne forbindelse kan nævnes, at ledighetsprosenten blandt ca. 6 400 jern- og metalarbeidere fra mars til april 1911 steg fra 1.5 til 2.6. Dette hænger vistnok sammen med den i april stedfundne tarifrevision; under saadanne forhold pleier nemlig adskillige arbeidere at opsi sine pladser for at søke at faa bedre lønnet arbeide andetsteds.

Det samlede antal ledige mænd i vedkommende by ved utgangen av april 1911 beregnes av arbeidskontoret i Kristiania til 740 (ifor 1230), i Trondhjem anslaaes det til 75 (ifor ca. 100), i Fredrikstad til 30 (ifor 10), i Drammen til ca. 10 (ifor 30), i Horten til ca. 10 (ifor 10), i Skien til ca. 10 samt i Hamar, Gjøvik og Elverum til ingen (ifor likesaa i Hamar og Gjøvik, men endel i Elverum).

B. De offentlige arbeidskontorer.¹⁾

Steder.	April 1911:						Arbeidssøkende mænd flere end ledige pladser.			
	Ved den mandlige avdeling.			Ved den kvindelige avdeling.			April 1911.	April 1910.	Mars 1911.	Mars 1910.
	Arbeids-søk.	Ledige pladser.	Besatte pladser.	Arbeids-søk.	Ledige pladser.	Besatte pladser.				
1. Kristiania	1 199	851	658	1 446	1 728	1 425	348	578	480	719
2. Bergen	360	282	213	243	267	215	78	115	101	153
3. Trondhjem	38	17	10	-	-	-	21	26	61	41
4. Stavanger	424	337	235	213	327	182	87	130	104	194
Nr. 1—4 tils.	2 021	1 487	1 116	1 902	2 322	1 822	534	849	746	1 107
5. Fredrikstad	101	69	26	7	79	6	32	23	12	40
6. Hamar	9	24	5	7	35	5	÷ 15	÷ 16	÷ 7	÷ 18
7. Gjøvik	8	14	1	8	38	3	÷ 6	÷ 4	÷ 9	÷ 4
8. Drammen	157	143	106	81	123	81	14	10	37	48
9. Horten	12	11	2	11	18	3	1	÷ 4	1	-
10. Skien	54	107	40	6	19	5	÷ 53	29	÷ 15	28
11. Arendal	60	41	25	27	42	16	19	1	32	-
12. Kristiansand S.	34	20	14	45	32	28	14	10	14	20
13. Kristiansund N.	3	4	-	3	3	-	÷ 1	÷ 3	5	6
14. Stenkjær	5	4	4	-	2	-	1	÷ 3	-	÷ 2
15. Bodø	1	-	-	-	-	-	1	-	1	÷ 1
16. Elverum	5	13	-	15	46	7	÷ 8	÷ 6	÷ 8	÷ 9
Nr. 1—16 tils.	2 470	1 937	1 339	2 112	2 759	1 976	533	886	809	1 215
Nr. 1—16 i april 1910	2 866	1 980	1 450	2 017	2 540	1 726	—	886	—	—
— - mars 1911	2 596	1 787	1 293	1 997	2 601	1 627	—	—	809	—
— - mars 1910	2 622	1 407	1 032	1 757	2 360	1 450	—	—	—	1 215

Av de ovenanførte 2 470 arbeidssøkende mænd i april 1911 var der 333 sæsonarbeidere, 678 ulært arbeidere og 1 459 andre. Av sæsonarbeiderne ansattes 177, av de ulært arbeidere 400, av de øvrige 762. Av de besatte pladser var 102 ved sæsonarbeide, 570 ved ulært arbeide og 667 ved andet arbeide.

Blandt de 1 199 arbeidssøkende mænd i Kristiania var der 364 ulært arbeidere (hvorav 227 blev ansat; ved ulært arbeide var der 358 ledige pladser, hvorav 335 besattes), 218 landtransportarbeidere (123 ansat; 152 ledige pladser, hvorav 110 blev besat), 102 metal-, maskin- og skibsbrygningsindustriarbeidere (46 ansat; 61 ledige pladser, 27 besat), 107 almindelige bygningsindustriarbeidere (59 ansat; 51 ledige og 41 besatte pladser), 117 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (71 ansat; 155 ledige pladser, hvorav 97 blev besat) samt 60 fjeld-

¹⁾ Jfr. «Maanedsskrift for Socialstatistik» nr. 2, side 14, note 1 og 2.

arbeidere, hvorav 31 blev ansat (6 ledige pladser, som alle blev besat). — I Bergen var der blandt 360 arbeidssøkende mænd 56 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere (23 ansat; 11 ledige og 9 besatte pladser), 25 almindelige bygningsindustriarbeidere (15 ansat; 18 ledige og 15 besatte pladser), 26 maskinister og fyrbøtere (10 ansat; 10 pladser blev besat), 44 matroser, letmatroser, stueter m. v. (30 ansat; 25 pladser blev besat) og 75 ulært arbeidere (45 ansat; 48 pladser blev besat). Derhos kan merkes 34 ledige pladser ved jordbruk og skogdrift (14 besat; der var kun 5 arbeidssøkende af faget, hvorav 2 ansat). — I Trondhjem var av 38 arbeidssøkende mænd 13 almindelige bygningsindustriarbeidere (4 ansat) og 7 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere (ingen ansat). — I Stavanger var av 424 arbeidssøkende mænd 158 sjøfolk (iberegnet 42 maskinister og fyrbøtere), 49 hermetikarbeidere, 23 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere, 6 almindelige bygningsindustriarbeidere, 77 ulært arbeidere og 46 uten livsstilling (foruten 16 barn). Av sjøfolk ansattes 82 (antallet av besatte pladser ved denne erhvervsgren var 54), av hermetikarbeiderne 34 (1 besat plads), av jern-, metal- og skibsbygningsarbeidere 9 (18 besatte pladser), av de almindelige bygningsindustriarbeidere 4 (10 besatte pladser) og av de ulært arbeidere 50 (109 besatte pladser). Ved landtransport besattes 37 pladser, væsentlig med folk utenfor faget. — I Fredrikstad kan blandt 101 arbeidssøkende mænd merkes 23 sagarbeidere (kun 1 ansat), 12 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere (ingen ansat) samt 29 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (13 ansat); i sidstnævnte fag var der 51 ledige pladser. — I Hamar 5 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (alle ansat); 20 ledige pladser i faget. — I Drammen var av 157 arbeidssøkende mænd 52 ulært arbeidere (38 ansat), 17 almindelige bygningsindustriarbeidere (5 ansat), 10 vandtransportarbeidere (alle ansat) og 36 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (26 ansat); av 143 ledige pladser var 46 ved ulært arbeide og 75 ved jordbruk og skogdrift. — I Skien 27 vandtransportarbeidere (23 ansat) — av disse var der 10 jungmænd og dæksgutter (6 ansat) og 13 matroser og letmatroser (alle ansat) —, 19 ulært arbeidere (12 ansat); av 107 ledige pladser var der 70 for vandtransportarbeidere. — I Arendal 26 vandtransportarbeidere (6 ansat) og 9 ved betjening af kraftmaskiner (5 ansat). — I Kristiansand 19 ulært arbeidere (6 ansat).

Av 2112 arbeidssøkende kvinder ansattes 1976; der var 2759 ledige pladser for kvinder, væsentlig somi vask- og rengøringsarbeidersker samt tjenestepiker. Av ledige pladser i andre fag kan merkes 125 ved jordbruk og skogdrift, derav i Kristiania 20 (11 pladser besat), i Stavanger 24 (4 besat), i Fredrikstad 14 (ingen besat), i Hamar 20 (2 besat) og i Arendal 12 (ingen besat).

For de enkelte steders vedkommende hitsættes følgende utdrag av arbeidskontorenes beretninger for april 1911:

Kristiania: Paa det mandlige arbeidsmarked var forholdet mellem tilbud og efterspørsel ved arbeidskontoret 141 arbeidssøkende paa 100 ledige pladser mot 166 i mars og 169 i april ifjor. Tilgangen paa fremmed arbeidskraft er steget fra 16 pct. i mars til 21 pct. i april. Ifjor i april var tilgangen 17 pct. — Det beregnede overskud av arbeidskraft i byen var 740 mot 1 021 i mars og 1 230 i april ifjor. — Der har i maanedens løp været utilstrækkelig tilgang paa kvægrøgtre og tjenestegutter til landet, trappesmeder, gittersmeder, kjelsmeder og modelsnekere; men overslod av smedgutter og opslagere, filere, platearbeidere, fyrbøtere, møbeltapetserere, tømmermænd, malere, murere, skofabrikarbeidere, bakere, kjørere, lagerfolk,

sjøfolk, fjeldarbeidere og ulærte arbeidere. Utenbys arbeidsledige fraraades åt reise hit paa det uvisse og anbefales at forespørre paa nærmeste arbeidskontor om arbeidsforholdene.

Bergen: Kontoret har i april hat overflod av smeder og opslagere, klinkere, skibstømmermænd, ulærte arbeidere samt yngre gutter uten livsstilling, men har manglet gaardsdrenger til landet, bakersvender, løpergutter og haandverkslærlinger. — Den kvindelige avdeling har hat utilstrækkelig av tjenestepiker saavel til byen som til landet. — Av de mandlige arbeidssøkende var 20 pct. hjemmehørende utenbys.

T r o n d h j e m : Tilgangen paa fremmed arbeidskraft gik ned fra 41 pct. i mars til 25 pct. i april. I april ifjor var den 33 pct. — Overskuddet av mandlig arbeidskraft i byen ved maanedsskiftet anslaas til 75 mot 140 i mars og 100 i april ifjor.

S t a v a n g e r : Tilgangen av fremmed mandlig arbeidskraft er steget fra 21 pct. i mars til 25 pct. i april. April ifjor var den 27 pct. — Den mandlige avdeling har i maanedens løp hat utilstrækkelig tilgang av tjenestdrenger til landet, fiskere til islandsfiske, stenhuggere, platearbeidere, medklinkere, hjelpearbeidere og smedgutter; men overflod av maskinister, fyrbøtere, hermetikarbeidere, kjøregutter, sjøfolk, dagarbeidere, fabrikarbeidere og yngre gutter uten livsstilling, som søker hyre eller anden beskjæftigelse. — Den kvindelige avdeling har hat mangel paa tjenestepiker til by og land.

F r e d r i k s t a d : Tilgangen av fremmed mandlig arbeidskraft er steget fra 46 pct. i mars til 59 pct. i april. I april f. a. var den 70 pct. — Kontoret har denne maaned hat utilstrækkelig tilgang av gaardsgutter til landet, hvorimot der har været overflod av stenhuggere, mekanikere, fyrbøtere, anlægsarbeidere, sagarbeidere og ulærte arbeidere. — Den kvindelige avdeling har hat mangel paa budeier og tjenestepiker til landet.

H a m a r : I denne tid er der særlig mangel saavel paa kvindelig som mandlig arbeidshjælp.

G j ø v i k : Baade efterspørsel og tilbud har været ringe.

D r a m m a n e n : Kontoret har hat overflod av hustømmermænd, kjørere, jordarbeidere, fabrikarbeidere og ulærte arbeidere, derimot mangel paa gaardsgutter og sveitsere til landet. — Ved den kvindelige avdeling har der været mangel paa budeier og flinke tjenestepiker.

H o r t e n : Her foregaar nu noksaa megen byggevirksomhet, hvorfor overflødig arbeidskraft i dette fag er tilført byen. Overskuddet av ulærte arbeidere skriver sig ogsaa væsentlig utenbys fra. Ved marinens hovedverft (skibsbyggeriet) er i de sidste dage foretatt endel opsigelser; men da de opsigte endnu ved maanedsskiftet var i virksomhet, ansættes tallet av ledige mænd i byen ogsaa nu til ca. 10.

S k i e n : Kontoret har denne maaned hat mangel paa gaardsgutter til landet, blikslagere, smeder, pøsemakere, rørlæggere og flinke sjøfolk. — Kvindelig arbeidskraft er her fremdeles mangel paa.

A r e n d a l : Søkningen i april har været bedre for mændenes vedkommende end i mars. De fleste av mændene har været sjøfolk samt ulærte arbeidere. — Av kvinder har søkningen været mindre.

K r i s t i a n s a n d S.: Der har i maanedens løp været mangel paa opslagere og smedlærlinger, men overflod av ulærte arbeidere. — Der har været overflod av unge maanedspiker.

K r i s t i a n s u n d N.: Kontoret hadde i april maaned omtrent ingen søker, likesom der fra arbeidsledighetskasserne kun indløp en melding om

ledighet. Det maa derfor antages, at tilstanden paa arbeidsmarkedet var normal.

S t e n k j æ r: 4 gutter er i maanedens løp skaffet arbeide og kun 1 landarbeider har søkt plads eller arbeide. Der maa være godt om arbeide.

B o d ø: Ingen arbeidsledighet for tiden bekjendt.

E l v e r u m: Der har ved den mandlige avdeling været utilstrækkelig tilbud av tjenestegutter, læregutter, bakere, gaardsgutter og dagarbeidere. — Ved den kvindelige avdeling utilstrækkelig tilbud av budeier og av kvinder til huslig arbeide.

C. Opgaver fra fagforeninger.

(Endel vigtigere foreninger.)

Fag.	31 mars.				30 april.			
	Medlemstal.		Derav pct. ledige.		Medlemstal.		Derav pct. ledige.	
	1910.	1911.	1910.	1911.	1910.	1911.	1910.	1911.
Jern- og metalarbeidere	5 607	6 447	3.3	1.5	5 579	6 422	2.3	2.6
Boktrykkere	1 436	1 600	4.0	0.9	1 432	1 613	2.4	1.4
Træarbeidere	810	927	4.2	3.1	799	953	1.3	2.2
Træstof- og papirfabrikarb.....	545	654	-	0.3	547	696	0.2	0.1
Skotoiarbeidere	575	651	3.8	2.5	579	636	0.5	0.9
Sag- og høvleriарbeidere	429	477	14.5	8.4	450	480	10.7	12.3
Møbelsnekkekere	406	469	0.2	1.1	411	479	0.5	1.5
Bakere (Kristiania)	300	330	11.3	5.2	300	310	7.3	5.8
Malere (Kristiania)	400	250	25.3	5.2	420	250	-	-
Tilsammen	10 508	11 805	4.7	2.0	10 517	11 839	2.3	2.5

2. Priser paa livsfornødenheter.

(15 mai 1911.)

Opgaverne for mai maaned omfatter som tidligere 14 byer, mens der denne gang ikke er indkommet mere end 3 opgaver fra landdistrikterne. Forhaabentlig vil man fremtidig faa flere opgaver fra landdistrikterne.

Der er i alt indkommet 50 opgaver, hvortil kommer de fra Kristiania kommunenes statistiske kontor utlaante 17 opgaver.

Varepriserne holder sig i det hele temmelig jevnt, idet der dog for kjøtprisernes vedkommende i det hele tat synes at være nogen stigning. Meierismør og egg er noget billigere.

Man har denne gang medtagt prisopgaver for sæsonvaren fersk makrel.

En stjerne i tabellen betegner, at der kun foreligger en enkelt opgave. Angaaende tabellens indretning m. m. henvises forøvrig til det i maanedsskriftets nr. 1 side 5 anførte.

Priser i smaaalg paa endel vigtigere

Nr.	Varesort.	Mængde enhed.	Kristiania. ¹⁾		Fredrikshald.		Fredrikstad.	
			Høieste og laveste opgave.	Gjen- nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen- nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen- nemsnit.
			Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.
1	Okskjøt, fersk, stek	Kg.	90—120	106	110	110	110—120	113
2	— — suppekjøt	-	80—110	93	90—100	98	100	100
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	110—130	120	140	*140	90—140	123
4	— — bakpart	-	120—140	130	120—140	130	100—140	128
5	— salt	-	72—100	86	130	*130	85—120	98
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	110—140	125	120—130	123	120—130	123
7	— — forpart	-	100—120	110	120	*120	120	120
8	— spaedkalv	-	40—80	58	70—80	75	70—80	77
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	120—140	135	140	*140	120—140	135
10	— norsk saltet sideflesk	-	120—160	147	140	*140	120—140	135
11	— amerikansk	-	140—160	143	150	*150	140—160	153
12	Torsk, fersk	-	—	—	40	*40	40—50	45
13	— saltet	-	—	—	35	*35	35—40	38
14	Sild, fersk	-	—	—	40	*40	30—35	33
15	— saltet (spekesild)	Stkr.	—	—	7	*7	5—6	5
16	Kveite (hellefisk)	Kg.	100—120	*110	—	—	90—100	95
17	Makrel, fersk	Stkr.	—	—	—	—	40—60	53
18	— saltet	-	70—80	75	30	*30	30—35	33
19	Klipfisk	Kg.	60—75	69	—	—	60—80	70
20	Melk, nysilt	Liter	16—17	17	14—15	15	15	15
21	— skummet	-	6	6	6	*6	6	6
22	Fløte	-	—	—	65	*65	65—120	73
23	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	200—220	207	200—210	208	200—212	204
24	— fjeldsmør ²⁾	-	155—200	186	192	*192	185—195	188
25	— margarin, bedste	-	—	—	140—145	143	145—150	149
26	— — billigste	-	—	—	110	110	100—110	108
27	Ost, norsk schweizer	-	140—160	155	140	*140	130—160	151
28	— gjetost, prima	-	—	—	160	160	140—160	155
29	— komysost	-	52—80	63	60	*60	50—60	58
30	— nøkkelost	-	—	—	42	*42	40—80	70
31	— pultost	-	60—100	85	40	*40	40—100	75
32	Egg, friske, norske	Snes	120—160	140	120	120	110—125	119
33	— preserverte	-	—	—	—	—	—	—
34	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	30—40	33	30—35	33	30—36	32
35	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	15—20	19	18	*18	16—18	16
36	Pötetesmel	-	20—45	40	42	*42	40—46	45
37	Rugbrod ³⁾	-	—	—	16	*16	17—20	18
38	Erter, gule (Victoria)	-	30—40	34	30	*30	30—35	32
39	Byggryn, hele, 1ma	-	20—32	26	24	*24	20—30	25
40	Risengryn	-	—	—	50	*50	36—50	46
41	Havregryn, norske	-	—	—	30	*30	30—40	38
42	— amerikanske	-	—	—	30	*30	30—40	33
43	Poteter, norske	5 liter	23—30	25	25—30	28	25—30	28
44	Kaffe, brændt, Java Malang . . .	Kg.	240—300	269	300	*300	240—260	255
45	— — Guatemala	-	200—240	227	200	*200	220—240	230
46	— — Santos ell. Rio	-	180—220	201	240	*240	180—220	200
47	Sukker, raffinade, klipp. Stett.	-	50—56	53	55—56	56	56—58	56
48	— — crushed	-	50—56	53	54	*54	50—60	57
49	— — farin, tysk	-	44—50	47	52	52	52	52
50	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	65—70	69	85	*85	80—85	81
51	— alm. (Standard white)	-	55—70	60	70	*70	70	70
52	Kul	Hl.	147	*147	140	*140	147—160	154
53	Koks nr. 2	-	140	*140	120	*120	120—130	125
54	Granved	mf.	—	—	—	—	—	—

¹⁾ Efter opgave fra Kristiania kommunens statistiske kontor. Priserne er notert side 33. ⁴⁾ Inkl. «mellemkalv».

forbruksartikler 15 mai 1911.

Hamar.		Gjøvik.		Drammen.		Skien.		Kristiansand S.		Nr.	
Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste opgavé.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.		
Øre.	Øre.										
110	*110	100—110	*105	100—120	107	120	120	100—120	108	1	
100	*100	85—90	*88	80—100	92	100—110	105	90—105	97	2	
—	-	115—120	*118	—	-	120—140	130	92	*92	3	
—	-	125—130	*128	—	-	140—160	150	95—120	105	4	
—	-	110	*110	70—80	75	90—100	95	75—100	82	5	
—	-	—	-	100—130	120	120—140	130	100—120	113	6	
—	-	—	-	80—100	95	120	*120	82—120	104	7	
60	*60	60—80	*70	60—80	*70	80—90	85) 80—100	85	8	
—	-	—	-	110—120	118	140	140	140—160	145	9	
—	-	130—140	*135	110—150	128	140	140	140—160	146	10	
—	-	—	-	100—120	110	130—132	131	125—130	128	11	
—	-	—	-	40—50	*45	50—70	60	30—50	41	12	
—	-	—	-	35—40	39	40—50	45	30—48	38	13	
—	-	—	-	--	-	--	-	--	-	14	
3—	4	—	-	3—5	5	4	*4	3—7	5	15	
—	-	—	-	70—80	*75	70	70	60—80	75	16	
—	-	—	-	35—40	39	40—50	45	10—50	27	17	
—	-	—	-	10—20	15	20	*20	15—30	25	18	
—	-	—	-	60—75	68	60	60	50—70	63	19	
12	*12	13	*13	13—14	14	13	*13	14—15	15	20	
6	*6	6	*6	7—8	7	—	-	8—9	9	21	
60	*60	60	*60	80—100	85	—	-	70—100	76	22	
200	*200	200—210	205	200—220	209	200	*200	200—220	205	23	
200	200	190—200	195	180—190	185	200	*200	180—200	192	24	
135—140	138	140	140	130—140	136	148	*148	130—145	136	25	
105	*105	110	110	90—110	98	92	*92	100—110	106	26	
160	*160	140	140	120—160	143	130	*130	140—200	160	27	
130—150	140	140	140	110—160	141	160	*160	160	160	28	
40	*40	50	50	25—60	49	45	*45	45—80	71	29	
60—	72	66	60—70	65	40—100	67	60	*60	40—80	70	30
60—	80	70	60	40—100	79	72	*72	40—68	59	31	
115—130	123	120	120	120—135	129	130	*130	100—140	128	32	
—	-	—	-	110	*110	—	-	100	*100	33	
30—	34	32	33	27—32	30	30	*30	30—34	32	34	
15	*15	18	18	16—17	17	17	*17	16—22	19	35	
45—	48	47	50	38—43	40	40	*40	46—48	47	36	
20	*20	18	*18	—	-	20	*20	18—20	19	37	
27—	32	30	30	25—34	30	33	*33	20—30	25	38	
20—	26	23	25	20—36	25	25	*25	17—25	22	39	
40—	50	45	40—50	45	38—50	42	40	*40	40—50	45	40
35	*35	40	*40	35—40	37	30	*30	26—32	30	41	
36	*36	35	35	24—35	28	—	-	28—30	30	42	
20	20	21—25	23	30—35	33	25	*25	30—35	32	43	
280	*280	250—260	255	240—280	263	240	*240	240—270	256	44	
220	220	220—230	225	220—240	228	220	*220	200—240	223	45	
190	*190	200	200	200	200	200	*200	180—220	202	46	
57—	60	58	58	56—58	56	50	*50	58—60	60	47	
—	-	56	*56	54	54	—	-	56—60	59	48	
53—	55	54	54	50—52	50	48	*48	52	52	49	
75—	90	83	90	80—85	83	70	*70	75—90	84	50	
75	*75	70—80	75	60—65	63	—	-	65	65	51	
180	*180	—	-	180	*180	150	150	—	-	52	
150	*150	—	-	130	*130	110—120	115	130	130	53	
1 400	*1400	—	-	1 200	*1200	—	-	—	-	54	

Priser i smaasalg paa endel vigtigere

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Bergen.		Kristiansund N.		Trondhjem.	
			Høieste og laveste opgave.	Gjennemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjennemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjennemsnit.
			Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.
1	Okskjot, fersk, stek	Kg.	100—112	107	90—120	*105	120—125	123
2	— suppekjot	-	88—100	94	80—90	*85	100	100
3	Faarekjot, fersk, forpart	-	100—110	*105	90—100	*95	120	*120
4	— bakpart	-	110—120	*115	100—120	*110	140	*140
5	— salt	-	100	*100	90	*90	—	—
6	Kalvekjot, gjodkvalv, stek	-	100—110	103	100—120	*110	150	*150
7	— forpart	-	60—100	76	80—100	*90	120	*120
8	— spedkvalv	-	60—72	*66	50—60	*55	65	*65
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	80—140	100	110—120	*115	130	*130
10	— norsk saltet sideflesk	-	100—120	125	120	*120	140	140
11	— amerikansk	-	—	—	120	120	140	*140
12	Torsk, fersk	-	40	40	40	*40	30—35	33
13	— saltet	-	25—30	27	30	*30	35	*35
14	Sild, fersk	-	—	—	—	—	—	—
15	— saltet (spekesild)	Stkr.	2—5	4	—	—	3	*3
16	Kveite (hellefisk)	Kg.	70—80	75	—	—	90	*90
17	Makrel, fersk	Stkr.	18—45(?)	28	—	—	—	—
18	— saltet	-	—	—	—	—	—	—
19	Klipfisk	Kg.	60—80	*70	60	*60	—	—
20	Melk, nysilt	Liter	16	16	16	*16	16	*16
21	— skummet	-	10	10	6	*6	7	7
22	Fløte	-	60—100	80	75	*75	80	80
23	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	170—190	180	190—200	195	195—210	203
24	— fjeldsmør	-	180	180	180	180	180—185	182
25	— margarin, bedste	-	120	*120	140—145	143	130—140	135
26	— billigste	-	100	*100	100—105	103	100—110	107
27	Ost, norsk schweizer	-	140—180	*160	150—160	155	140—160	150
28	— gjetost, prima	-	140—150	145	120—160	140	120—160	143
29	— komysost	-	65—80	72	40—60	53	45—60	52
30	— nokkelost	-	—	—	80	80	70—80	75
31	pultost	-	—	—	60	*60	80	*80
32	Egg, friske, norske	Snes	100—125	117	100—110	108	110—140	122
33	— preserverte	-	—	—	—	—	—	—
34	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	32—39	36	33—35	34	30—34	32
35	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	20	20	16—18	17	18—20	18
36	Pötetesmel	-	44—45	44	40—45	43	40—44	42
37	Rugbrød	-	17	*17	—	—	—	—
38	Erter, gule (Victoria)	-	20—30	26	30	30	30	30
39	Byggryn, hele, 1ma	-	25	*25	20	20	20—22	21
40	Risengrypn	-	40	40	35—40	38	40—45	42
41	Havgregryn, norske	-	26—30	28	28—30	29	28	*28
42	— amerikanske	-	27	*27	28—30	29	30	30
43	Poteter, norske	5 liter	25—30	28	25—30	28	30—40	35
44	Kaffe, brændt, Java Malang	Kg.	220—280	253	280—300	290	280—300	287
45	— — Guatemala	-	240	*240	260	*260	260	260
46	— — Santos ell. Rio	-	180	*180	200—220	215	220	220
47	Sukker, raffinade, klipp. Stett..	-	58—60	60	60	60	60	60
48	— — crushed	-	58	58	60—65	63	58—60	59
49	— — farin, tysk	-	50—52	52	55	55	55	55
50	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	70	*70	75	*75	75	75
51	— alm. (Standard white)	-	55	55	60	*60	60—65	63
52	Kul	Hl.	140—150	145	—	—	160	*160
53	Koks nr. 2	-	115—125	120	—	—	140	*140
54	Granved	mf.	—	—	—	—	1 400	*1400

Anm. Sei (Bergen) kr. *0.28 pr. kg.

1) Opgaverne gjelder 21 mai 1911. 2) Pr. kg.

forbruksartikler 15 mai 1911 (forts.).

Narvik.		Tromsø.		Hammerfest.		S. Land.	Kvinesdal ¹⁾ .	Odda.	Nr.
Høieste og laveste oppgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste oppgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste oppgave.	Gjen-nemsnit.	*	*	*	
Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre,	Øre.	Øre.	
100—120	*110	100	100	110	*110	110	100	110	1
95—100	*98	80—90	88	95	*95	90	100	95	2
110	*110	100	100	100	*100	90	90	85	3
120	*120	90—110	100	110	*110	110	100	100	4
90	*90	80	80	80	80	-	80	70	5
120	*120	80—100	95	-	-	110	100	100—120	6
90—100	*95	80—100	90	-	-	90	-	80—100	7
70	*70	40—50	43	-	-	50	-	65	8
110—120	*115	120—140	125	-	-	-	-	120	9
130—140	*135	120	120	-	-	-	140	110	10
-	-	120—140	130	130—150	140	-	-	140	11
-	-	30	*30	12	*12	-	-	35—45	12
-	-	20—30	25	20	*20	-	55	28	13
-	-	-	-	-	-	-	-	-	14
-	-	4—5	5	3	3	-	2	3—4	15
-	-	50—60	58	-	-	-	-	85	16
-	-	-	-	-	-	-	-	25	17
-	-	-	-	-	-	-	-	-	18
-	-	50	*50	-	-	-	50	50	19
-	-	16—18	17	18	*18	-	10	13	20
-	-	8—10	9	10	*10	-	5	7	21
-	-	70—80	75	70	*70	-	100	60	22
200	*200	200—220	210	200—210	205	180	200	200	23
180—210	193	180	180	206	*206	180	170	175	24
130	*130	125—140	133	130—135	133	140	120	120	25
120	*120	105—110	108	100—105	102	100	100	100	26
150	*150	160—180	170	-	-	140	-	140—150	27
160	*160	170—180	175	-	-	140	140	140	28
50	*50	60	60	-	-	60	50	60	29
70	*70	100	*100	-	-	-	70	80	30
-	-	100	*100	-	-	55	-	80	31
130—140	135	140	140	150—180	165	²⁾ 110	100	120	32
-	-	-	-	-	-	-	-	-	33
33	*33	37—40	39	35—40	37	30	28	30	34
17	*17	18	18	18—20	19	-	16	18	35
45	*45	45—50	48	50	50	44	40	40	36
-	-	-	-	-	-	20	-	-	37
30	*30	30—35	33	30	30	30	20	25	38
20	*20	20	20	25—36	31	25	20	20	39
40	*40	37—50	43	35—40	39	40	46	35	40
30	*30	30	30	28—35	31	35	30	30	41
-	-	30	30	30	30	-	-	27	42
-	-	37—40	39	35—40	38	-	-	25	43
240	*240	260—350	305	300	300	-	-	-	44
220	*220	240—250	245	-	-	220	220	240	45
-	-	220—230	225	220—240	230	-	-	220	46
60	*60	60	60	60—65	63	60	60	60	47
58	*58	65	*65	-	-	58	-	65	48
55	*55	55	55	55—60	58	56	50	50	49
85	*85	85	85	90	*90	90	75	-	50
75	*75	70	70	75	*75	80	70	63	51
130—160	*147	165	165	135	135	-	-	160	52
140	*140	145	145	110	110	-	-	120	53
-	-	-	-	-	-	-	1 000	-	54

Priser i smaasalg paa endel viktigere forbruksartikler 15 mai 1911 (slutn.).

Nr.	Varesort.	Mengde-enhet.	Gjennemsnit for byerne.	Gjennemsnit for land-distr.ne.	Gjennemsnit for riket.
			Øre.	Øre.	Øre.
1	Oksekjøt, fersk, stek	Kg.	110	107	109
2	— — suppekjøt	-	95	95	95
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	113	88	101
4	— — bakpart	-	122	103	113
5	— salt	-	93	75	84
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	119	107	113
7	— — forpart	-	104	90	97
8	— spøedkalv	-	68	58	63
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	127	*120	124
10	— norsk saltet sideflesk	-	134	125	130
11	— amerikansk	-	135	*140	138
12	Torsk, fersk	-	39	*40	40
13	— saltet	-	33	42	38
14	Sild, fersk	-	37	-	37
15	— saltet (spekesild)	Stkr.	5	3	4
16	Kveite (hellefisk)	Kg.	81	*85	83
17	Makrel, fersk	Stkr.	38	*25	32
18	— saltet	-	33	-	33
19	Klipfisk	Kg.	64	50	57
20	Melk, nysilt	Liter	15	12	14
21	— skummet	-	7	6	7
22	Fløte	-	73	80	77
23	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	202	193	198
24	— fjeldsmør	-	190	175	183
25	— margarin, bedste	-	137	127	132
26	— — billigste	-	105	100	103
27	Ost, norsk schweizer	-	151	143	147
28	— gjetost, prima	-	152	140	146
29	— komysost	-	56	57	57
30	— nøkkelost	-	70	75	73
31	— pultost	-	71	68	70
32	Egg, friske, norske	Snes	128	110	119
33	— preserverte	-	105	-	105
34	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	33	29	31
35	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	18	17	18
36	Potetesmel	-	45	41	43
37	Rugbrød	-	18	*20	19
38	Érter, gule (Victoria)	-	30	25	28
39	Byggryn, hele, 1ma	-	24	22	23
40	Risengryn	-	43	40	42
41	Havregryn, norske	-	32	32	32
42	— amerikanske	-	31	*27	29
43	Poteter, norske	5 liter	29	*25	27
44	Kaffe, brændt, Java Malang	Kg.	271	-	271
45	— — Guatamala	-	231	227	229
46	— — Santos ell. Rio	-	208	*220	214
47	Sukker, raffinade, klipp. Stett	-	58	60	59
48	— — crushed	-	58	62	60
49	— — farin, tysk	-	53	52	53
50	Petroleum, Water white, amerik	5 liter	80	83	82
51	— alm. (Standard white)	-	67	71	69
52	Kul	Hl.	155	*160	158
53	Koks nr. 2	-	130	*120	125
54	Granved	mf.	1 333	*1 000	1 167

3. Den kooperative bevægelse i Tyskland.

Efter *Zeitschrift des Königlich Preussischen Statistischen Landesamts* hitesættes endel oplysninger om den kooperative bevægelse i Tyskland.

Antallet av kooperative organisationer (Genossenschaften) i Tyskland var ved utgangen av 1908 26 863 med et samlet medlemsantal av 4 308 205. Bevægelsens utvikling i de 5 sidste aar, for hvilke opgaver haves, sees av nedenstaaende tabel:

Aar.	Antal foreninger.	Antal medlemmer.	Antal medlemmer paa 100 000 av civilbefolkingen.
1 januar 1904	22 128	3 378 265	5 840
— « — 1905	23 559	3 592 208	6 210
— « — 1906	24 646	3 811 923	6 356
— « — 1907	25 713	4 032 825	6 724
— « — 1908	26 863	4 308 205	7 184

Det store flertal av foreningernes medlemmer er familieoverhoveder eller andre hovedpersoner i husholdningerne. Regner man paa hver husholdning 4 medlemmer, saa var i 1908 henimot 21.5 millioner mennesker i Tyskland delagtig i de fordele, som kooperative organisationer kan by. Dette tal er imidlertid for høit, idet en betragtelig del av medlemmerne samtidig er medlemmer av flere foreninger av kooperativ art. Imidlertid er den del av befolkningen, som opnaar direkte økonomiske fordele ved foreningerne, i ethvert fald meget betydelig.

Det er betydelige beløp, som er bundet i disse organisationer. Av samtlige foreninger var i 1908 8 856 foreninger med ialt 2 206 636 medlemmer anmeldt som selskaper med begrænset ansvarlighet. Det beløp, for hvilket disse var ansvarlig, utgjorde ialt 694 790 618 mark, hvilket er et gjennemsnitsansvar av 78 454 mark for hver forening.

Av foreningene var i 1908 23 881 produktionsforeninger og 2 982 forbruksforeninger med et medlemstal av respektive 2 905 955 og 1 402 250. Av produktionsforeningene var 19 627 med ialt 2 530 269 medlemmer beregnet paa at dække medlemmernes eget forbruk («Eigenbedarfsdeckungsgenossenschaften»).

4. Fiskeriforsikringen i Norge 1910.

Ved lov av 8 august 1908 besluttedes, at fiskere og fangstmænd, som driver næring ved saltvandsfiskeri, skal være forsikret mot ulykker. Erstatning skal utbetales dels ved død, dels ved arbeidsuførhet, som erklares for at være av blivende beskaffenhet og som nedsætter arbeidsevnen med mindst 20 pct.

Riksforstårsanstalten har nylig utgit en beretning for aaret 1910 (Norges Officielle Statistik, V. 138), forsikringens 2det aar. Efter denne omfatter forsikringen 89 925 personer, hvorav 90 kvinder. Av de 89 835-mænd

var 50 319 gifte og hadde i alt 115 554 barn; det er saaledes en væsentlig del (over $\frac{1}{10}$) av Norges befolkning, som er forsikret mot bedriftsulykker ved denne socialforsikring. Forsikringen omfatter omtrent utelukkende de forsikringspligtige personer, idet antallet av frivillig forsikrede (fiskere, som ikke er bosat i nogen bestemt kommune) ikke utgjorde mere end ca. 0.5 pct. av det samlede antal.

I alt utbetales i 1910 i erstatninger 157 747 kr.; dette beløp maa imidlertid forhøjes noget, idet ikke alle erstatningskrav var anmeldt, da statistikken blev opgjort. Riksforstørksanstalten har til saadanne krav avsat 10 320 kr.

Der anmeldtes i 1910 i alt 464 ulykker, hvorav 342 godkjendtes. Disse medførte i 199 tilfælde døden og i 143 tilfælde invaliditet. — I det foregaaende aar anmeldtes i alt 538 ulykker, hvorav 422 godkjendtes; av de sidstnævnte medførte 186 døden og 236 invaliditet. (Antallet av forsikrede fiskere var i 1909 91 240, altsaa litt flere end i 1910. Iberegnet familie-medlemmer hadde derimot forsikringen et noget større omfang i 1910.)

Dødsaaarsaken var i 1910 i 183 tilfælde drukning; blodforgiftning og knusning medførte hver 4 dødsfald, lungebetændelse og slagtilfælde hver 2 og kulosforgiftning, indre forblødning, hjernesvulst og rygradsbrudd hver 1 dødsfald. De fleste tilfælde av drukning (117) fandt sted i aarets 4 første maaneder.

Erstatningerne til de efterlatte kom 105 enker, 285 barn under 15 aar og 125 andre efterlatte tilgode.

Av de 143 tilfælde av invaliditet var 108 skader paa fingrene, armer, hænder eller ben. Særlig var fingrene utsat, idet de i 66 tilfælde blev skadet.

Ulykkerne rammet i de fleste tilfælde befolkningen i Nord-Norge (Nordlands, Tromsø og Finmarkens amter). De i disse amter forsikrede personer utgjorde paa det nærmeste 50 pct. av samtlige forsikrede; av dødsfaldene faldt imidlertid ca. 74 pct. paa denne landsdel, av invaliditet ca. 57 pct.

Av de anmeldte tilfælde av invaliditet, i alt 143, gav de fleste, 96, ingen ret til erstatning, idet invaliditeten var under 20 pct. I 35 tilfælde var invaliditeten mellem 20 og 49 pct. og i 12 over 50 pct.

MAANEDSSKRIFT FOR SOCIALSTATISTIK.

(«ARBEIDSMARKEDET» S 9DE AARGANG.)

UTGIT AV

DET STATISTISKE CENTRALBYRAA.

1ste aargang.	Nr. 6—8.	1911.
---------------	----------	-------

In d h o l d .

Side.	Side.
1—3. Arbeidsmarkedet i Norge i mai, juni, juli og august 1911 73—89	4. Priser paa livsfordøenheter (15 juni, 15 juli og 15 august 1911) .. 89
A. Almindelig oversigt 73, 77, 81	5. Arbeids- og lønningsforhold ved bergverksdriften i Norge i aaret 1909 105
B. De offentl. arb.kontorer 74, 78, 82, 86	6. Bergverkskonflikten og Stor-lock-outen sommeren 1911..... 109
C. Opgaver fra fagforeninger 77, 81, 85, 89	

I. Arbeidsmarkedet i Norge i mai 1911.

A. Almindelig oversigt.

Likesom de tidligere maaneder viser ogsaa mai 1911 nedgang i arbeidsledigheten, sammenlignet med den tilsvarende maaned 1910. Saaledes er ledighetsprocenten blandt 10 à 12 000 fagforeningsmedlemmer sunket fra 1.6 til 1.3, og samtidig er overskuddet av ledige mænd over ledige pladser ved de 16 offentlige arbeidskontorer gåaet ned fra 603 til 108, hvilket er det mindste overskud av ledige mænd, der er forekommest ved den offentlige arbeidsformidling paa over 10 aar.

I Kristiania er overskuddet av ledige mænd sunket fra 402 til 203, i Trondhjem fra 22 til 13; i Stavanger, Fredrikstad og Drammen, hvor der ifjor var overskud paa ledige mænd, nemlig henholdsvis 114, 42 og 18, var der iaaar overskud paa ledige pladser, henholdsvis 23, 1 og 1. I Skien er overskuddet av ledige pladser steget fra 2 til 72. I Bergen er derimot overskuddet av ledige mænd steget fra 21 til 27.

For fagforeningernes vedkommende kan der, sammenlignet med mai 1910, merkes, at ledighetsprocenten blandt jern- og metalarbeidere er gåaet ned fra 1.8 til 1.4, blandt boktrykkere fra 1.0 til 0.3, blandt skotøiarbeidere fra 1.4 til 0.5 og blandt møbelsnekere fra 1.0 til 0.6. For bakernes vedkommende er ledighetsprocenten derimot steget fra 6.7 til 7.1.

Sammenlignet med april 1911 viser fagforeningene en nedgang i den gjennemsnitlige ledighetsprocent fra 2.1 til 1.3, og for arbeidskontorernes vedkommende er overskuddet av ledige mænd gåaet ned fra 533 til 108. — Arbeidsstyrken hos medlemmer av mekaniske verksteders landsforening steg i løpet av mai 1911 fra 13 226 til 13 363.

I murerfaget var der ved utgangen av mai 1911 ingen arbeidsledighet, men tvertimot mangel paa arbeidere.

Det samlede antall ledige mænd i vedkommende by ved utgangen av mai 1911 beregnes av arbeidskontoret i Kristiania til ca. 432 (ifjor 855).

i Trondhjem anslaaes det til 90 (ifjor ca. 70), i Fredrikstad til ingen (ifjor 10), i Drammen til ingen (ifjor ca. 20), i Horten til ingen (ifjor ca. 10), i Kristiansand S. til ingen (ifjor ca. 20), i Hamar, Gjøvik og Bodø til ingen (ifjor likesaa), i Skien til ingen.

B. De offentlige arbeidskontorer.¹⁾

Steder.	Mai 1911:						Arbeidssøkende mænd flere end ledige pladser.			
	Ved den mandlige avdeling.			Ved den kvindelige avdeling.			Mai 1911.	Mai 1910.	April 1911.	April 1910.
	Arbeids- søk.	Ledige pladser.	Besatte pladser.	Arbeids- søk.	Ledige pladser.	Besatte pladser.				
1. Kristiania	1 306	1 103	818	1 465	1 685	1 359	203	402	348	578
2. Bergen	441	414	345	200	193	186	27	21	78	115
3. Trondhjem	48	35	21	-	-	-	13	22	21	26
4. Stavanger.....	535	558	374	220	328	202	÷ 23	114	87	130
Nr. 1—4 tils.	2 330	2 110	1 558	1 885	2 206	1 747	220	559	534	849
5. Fredrikstad ...	62	63	22	4	26	4	÷ 1	42	32	23
6. Hamar	14	28	7	1	23	-	÷ 14	÷ 11	÷ 15	÷ 16
7. Gjøvik	8	22	4	2	34	3	÷ 14	÷ 12	÷ 6	÷ 4
8. Drammen	201	202	168	53	79	51	÷ 1	18	14	10
9. Horten.....	13	18	4	5	24	4	÷ 5	÷ 2	1	÷ 4
10. Skien	64	136	48	2	11	1	÷ 72	÷ 2	÷ 53	29
11. Arendal	12	13	5	7	16	4	÷ 1	4	19	1
12. Kristiansand S.	28	21	6	44	36	30	7	7	14	10
13. Kristiansund N.	1	4	-	1	8	1	÷ 3	5	÷ 1	÷ 3
14. Stenkjær	-	-	-	1	3	-	-	1	1	÷ 3
15. Bodø	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
16. Elverum	9	17	2	8	27	4	÷ 8	÷ 4	÷ 8	÷ 6
Nr. 1—16 tils.	2 742	2 634	1 824	2 013	2 493	1 849	108	603	533	886
Nr. 1—16 i mai 1910	2 517	1 914	1 489	1 633	1 920	1 446	—	603	—	—
— - april 1911	2 470	1 937	1 339	2 112	2 759	1 976	—	—	533	—
— - april 1910	2 866	1 980	1 450	2 017	2 540	1 726	—	—	—	886

Av de ovenanførte 2742 arbeidssøkende mænd i mai 1911 var der 319 sæsonarbeidere, 821 ulært arbeidere og 1 601 andre. Av sæsonarbeiderne ansattes 226, av de ulært arbeidere 602, av de øvrige 996. Av de besatte pladser var 145 ved sæsonarbeide, 814 ved ulært arbeide og 865 ved andet arbeide.

Blandt de 1 306 arbeidssøkende mænd i Kristiania var der 435 ulært arbeidere (315 blev ansat; ved ulært arbeide var der 390 ledige pladser, 354 pladser besattes), 232 landtransportarbeidere (144 ansat; 182 ledige pladser, 100 pladser blev besat), 105 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere (50 ansat; 77 ledige pladser, 34 besat), 89 almindelige bygningsindustriarbeidere (67 ansat; 62 ledige og 48 besatte pladser), 104 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (71 ansat; 245 ledige pladser, 188 pladser blev besat) samt 57 fjeldarbeidere, 39 blev ansat (23 ledige pladser, som alle blev besat). — I Bergen var blandt 441 arbeidssøkende mænd 42 metal-, maskin- og skibs-

¹⁾ Jfr. «Maanedsskrift for Socialstatistik» nr. 2, side 14, note 1 og 2.

bygningsindustriarbeidere (23 ansat; 26 ledige og 13 besatte pladser), 21 almindelige bygningsindustriarbeidere (17 ansat; 13 ledige og 12 besatte pladser), 48 maskinister og fyrbøtere (41 ansat; 36 pladser blev besat), 68 matroser, letmatroser, stuarter m. v. (58 ansat; 43 pladser blev besat) og 102 ulærte arbeidere (88 ansat; 134 pladser blev besat). Derhos kan merkes 20 ledige pladser ved jordbruk og skogdrift (18 besat; der var kun 10 arbeidssøkende av faget, 5 blev ansat) — I Trondhjem var av 48 arbeidssøkende mænd 8 almindelige bygningsindustriarbeidere (3 ansat), 7 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere (ingen ansat) samt 9 ulærte arbeidere (6 ansat). — I Stavanger var av 535 arbeidssøkende mænd 209 sjøfolk (iberegnet 47 maskinister og fyrbøtere), 52 hermetikarbeidere, 19 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere, 14 almindelige bygningsindustriarbeidere, 113 ulærte arbeidere samt 57 uten livsstilling (foruten 22 ukonfirmerte gutter). Av sjøfolk ansattes 150 (antallet av besatte pladser ved denne erhvervsgren var 75), av hermetikarbeidere 37 (kun 3 pladser besat), av metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere 9 (12 pladser besat), av almindelige bygningsindustriarbeidere 9 (17 pladser besat), av ulærte arbeidere 83 (217 besatte pladser), av voksne uten livsstilling samt ukonfirmerte gutter: 53. — I Fredrikstad kan blandt 62 arbeidssøkende mænd merkes 9 sagarbeidere (5 ansat), 14 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere (5 ansat) samt 6 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (3 ansat); i sidstnævnte fag var der 29 ledige pladser (7 besat). — I Hamar 7 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (5 ansat; 15 ledige pladser i faget). — I Drammen var av 201 arbeidssøkende mænd 79 ulærte arbeidere (65 ansat), 8 almindelige bygningsindustriarbeidere (6 ansat), 12 vandtransportarbeidere (10 ansat) samt 33 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (26 ansat); av 202 ledige pladser var 69 ved ulært arbeide og 74 ved jordbruk og skogdrift. — I Skien 17 vandtransportarbeidere (matroser m. v.; 15 ansat) og 31 ulærte arbeidere (25 ansat); av 136 ledige pladser var 54 ved vandtransport. — I Kristiansand S. 15 ulærte arbeidere (5 ansat).

Av 2013 arbeidssøkende kvinder ansattes 1849. Der var 2491 ledige pladser for kvinder, væsentlig som vask- og rengøringsarbeidersker samt tjenestepiker. Av ledige pladser i andre fag kan merkes 81 ved jordbruk og skogdrift, derav i Kristiania 27 (23 besat), i Stavanger 10 (1 besat), i Hamar 10 (ingen besat), i Gjøvik 7 (ingen besat), i Arendal 7 (2 besat) samt i Kristiansand S. 8 (alle besat).

For de enkelte steders vedkommende hitsættes følgende utdrag av arbeidskontorernes beretninger for mai 1911:

Kristiania: Paa det mandlige arbeidsmarked var forholdet mellem tilbud og efterspørsel ved arbeidskontoret 118 arbeidssøkende paa 100 ledige pladser mot 141 i april og 146 i mai ifjor. Tilgangen paa fremmed arbeidskraft — indvandringen — er steget fra 21 pct. i april til 24 pct. i mai; ifjor i mai var den 17 pct. — Det beregnede overskud av arbeidskraft i byen var 432 mot 740 i april og 855 i mai ifjor. — Der har i maanedens løp været utilstrækkelig tilgang av kvægrøgttere, jordbruksarbeidere, trappesmeder og kjelsmeder; men overflod av filere, fyrbøtere, sættere, bakere, kjørere, fjeldarbeidere og ulærte dagarbeidere. — Paa det kvindelige arbeidsmarked var mangelen paa tjenestepiker fremdeles like stor.

Bergen: Den mandlige avdeling har hat mangel paa fiskere, teglverksarbeidere, skibstmømmermænd, bakere, løpergutter og har tildels hat vanskelig for at tilfredsstille efterspørselen efter sjøfolk. — Ved den kvindelige avdeling gjør mangelen av tjenere sig fremdeles gjældende, likesom man i maanedens

sidste del hadde vanskelig for helt at skaffe tilstrækkelig av vask- og ren-gjøringsarbeidere. — Av de mandlige arbeidssøkende var 20 pct. hjemmehørende utenbys.

T r o n d h j e m : Tilgangen paa fremmed arbeidskraft gik op fra 25 pct. i april til 38 pct. i mai. I mai ifjor var den 45 pct. — Overskuddet av mandlig arbeidskraft i byen ved maanedsskiftet anslaaes til 90 mot 75 i april og 70 i mai ifjor.

S t a v a n g e r : Tilgangen av fremmed mandlig arbeidskraft er steget fra 25 pct. i april til 28 pct. i mai. Mai ifjor var den 31 pct. — Den mandlige avdeling har i maanedens løp hat mangel paa tjenestedrenger til landet, fiskere, smeder og smedgutter, platearbeidere, medklinkere, hjælppearbeidere, tømmermænd, stenarbeidere, murarbeidere, barbergutter, agenter og erends-gutter; men overflod av maskinister, fyrbøtere, hermetikarbeidere, sjøfolk og yngre gutter uten livsstilling. — Den kvindelige avdeling har hat mangel paa tjenestepiker til by og land.

F r e d r i k s t a d : Tilgangen av fremmed mandlig arbeidskraft er gaat ned fra 59 pct. i april til 56 pct. i mai. I mai f. a. var den 68 pct. — Kontoret har denne maaned hat utilstrækkelig tilgang av kvægrøgtre og gaardsgutter til landet, platearbeidere, jerndreiere, kjelsmeder, malerarbeidere og kjørekarer, hvorimot der har været overflod av elektrikere, tomtearbeidere, sagarbeidere og ulærte arbeidere. — Den kvindelige avdeling har hat mangel paa budeier og tjenestepiker til landet.

H a m a r : Kvindelig tjenerhjælp er i likhet med ifjor denne maaned ikke at opdrive. — Den mandlige arbeidshjælp dækker næsten behovet.

G j ø v i k : Der er mangel paa kvindelig arbeidskraft til huslig arbeide baade i byen og paa landet.

D r a m m e n : Kontoret har denne maaned hat utilstrækkelig tilgang av gaardsgutter til landet og havearbeidere, men derimot overflod av ulærte arbeidere. — Ved den kvindelige avdeling er der mangel paa tjenestepiker til byen og landet.

H o r t e n : Enepiker til by og land samt budeier er der følelig mangel paa. Ogsaa mandlige arbeidere til landet mangler. Heller ikke i byen antages nu nogen, som vil og kan arbeide, at være ledig.

S k i e n : Kontoret har denne maaned hat utilstrækkelig tilgang av havearbeidere, gaardsgutter til landet samt sjøfolk. — Kvindelig arbeidskraft har der ogsaa været utilstrækkelig tilgang paa.

A r e n d a l : Søkningen har i mai været betydelig mindre, og man kan ialmindelighet regne arbeidsforholdene at være gode, de fleste virksomheter er nu igang og likeledes adskillig nyanlæg og nybygning.

K r i s t i a n s a n d S.: Der har i maanedens løp været mangel paa smedarbeidere. — Der har været mangel paa piker til landsstel samt til midlertidig arbeide ved garnfabrik og tobaksfabrik.

K r i s t i a n s u n d N.: Kontoret hadde i mai mangel paa kvindelig tjenerhjælp: barne- og enepiker samt vaskekoner. — Hvad den mandlige avdeling angaar, var arbeidsforholdene gode saavel for fagfolk som for ulærte arbeidere.

S t e n k j æ r : Jevnt godt om arbeide i amtsdistriktet.

B o d ø : Nogen arbeidsledighet antages ikke at være tilstede. Paa denne aarstid er der arbeide at faa for de her hjemmehørende arbeidere, som vil arbeide. — Der klages over mangel paa tjenestepiker.

Elverum: Ved den mandlige avdeling har der i maaneden været utilstrækkelig tilbud av tjenestegutter og av dagarbeidere, mens der har været overflødig tilbud av anlægsarbeidere. — Ved den kvindelige avdeling har der været utilstrækkelig tilbud av kvinder til huslig arbeide og av butikdamer (1 ledig plads), mens der har været overflødig tilbud av budeier.

C. Opgaver fra fagforeninger.

(Endel vigtigere foreninger.)

Fag.	30 april.				31 mai.			
	Medlemstal.		Derav pct. ledige.		Medlemstal.		Derav pct. ledige.	
	1910.	1911.	1910.	1911.	1910.	1911.	1910.	1911.
Jern- og metalarbeidere	5 579	6 422	2.3	2.6	5 554	6 564	1.8	1.4
Boktrykkere	1 432	1 613	2.4	1.4	1 446	1 642	1.0	0.3
Træarbeidere	910	1 082	1.1	2.3	898	1 117	1.2	1.4
Træstof- og papirfabrikarb.	731	868	1.9	0.3	728	863	1.5	1.2
Skotøiarbeidere	579	636	0.5	0.9	572	622	1.4	0.5
Møbelsnekkekere	411	479	0.5	1.5	408	477	1.0	0.6
Bakere (Kristiania)	300	310	7.3	5.8	c. 300	325	6.7	7.1
Malere (Kristiania)	420	250	-	-	c. 420	c. 220	-	-
Tilsammen	10 362	11 660	2.0	2.1	10 326	11 830	1.6	1.3

2. Arbeidsmarkedet i Norge i juni 1911.

A. Almindelig oversigt.

Likesom i mai var der i juni 1911 usedvanlig liten arbeidsledighet, selv til sommertiden at være. Som foran nævnt hadde mai mindre overskud av ledige mænd over ledige pladser ved de offentlige arbeidskontorer end nogensinde i mere end 10 aar; i juni er dette overskud gått endnu mere ned, saa at det, for alle arbeidskontorer regnet underrett, var ganske ubetydelig. Ledighetsprocenten blandt 11–13 000 fagforeningsmedlemmer var ogsaa liten ved utgangen av juni 1911: 0.9 pct. mot 1.6 pct. baade i mai 1911 og juni 1910.

Det usedvanlig ringe overskud av arbeidsledige mænd ved arbeidskontorene skyldes for en væsentlig del den omstændighed, at der ved en række kontorer utenfor Kristiania var flere ledige pladser end arbeidssøkende mænd, især i Stavanger (92) og i Skien (68). I Kristiania var der derimot et overskud av 234 arbeidssøkende mænd (mot 427 i juni 1910 og 203 i mai 1911); i Drammen var der et overskud av 24 ledige mænd, i Bergen av 19 og i Kristiansand S. av 12.

For fagforeningernes vedkommende kan der, sammenlignet med juni 1910, merkes, at ledighetsprocenten blandt jern- og metalarbeidere er gått ned fra 1.9 til 0.9 pct., blandt boktrykkere fra 0.6 til 0.2, blandt sag- og høvleri arbeidere fra 10.8 til 5.1 og blandt bakere fra 13 til 0.6 (i mai 1911: 7.1). Derimot viser skotøiarbeidere stigning, fra 0 til 2.3 pct. Blandt murere og malere (i Kristiania) var der i begge aar ingen arbeidsledighet ved utgangen av juni.

Arbeidsstyrken hos medlemmer av mekaniske verksteders landsforening steg i løpet av juni 1911 fra 13 663 til 13 926.

Det samlede antal ledige mænd i vedkommende by ved utgangen av juni 1911 beregnes av arbeidskontoret i Kristiania til 498 (ifor 909), i Trondhjem anslaas det til 50 (ifor 60), i Drammen til ingen (ifor antagelig ingen), i Skien til ingen, samt i Fredrikstad, Hamar, Gjøvik, Horten, Kristiansand S., Bodø og Elverum likesom ifor til ingen.

B. De offentlige arbeidskontorer.¹⁾

Steder.	Juni 1911.						Arbeidssøkende mænd flere end ledige pladser.			
	Ved den mandlige avdeling.			Ved den kvindelige avdeling.			Juni 1911.	Juni 1910.	Mai 1911.	Mai 1910.
	Arbeids- søk.	Ledige pladser.	Besatte pladser.	Arbeids- søk.	Ledige pladser.	Besatte pladser.				
1. Kristiania	1 232	998	666	1 200	1 328	1 140	234	427	203	402
2. Bergen	363	344	280	165	156	144	19	÷ 4	27	21
3. Trondhjem	25	²⁾ 59	8	-	-	-	÷ 34	16	13	22
4. Stavanger	438	525	329	180	233	151	÷ 92	33	÷ 23	114
Nr. 1—4 tils.	2 053	1 926	1 283	1 545	1 717	1 435	127	472	220	559
5. Fredrikstad	46	74	22	10	11	4	÷ 28	÷ 8	÷ 1	42
6. Hamar	4	17	2	2	12	1	÷ 13	÷ 11	÷ 14	÷ 11
7. Gjøvik	15	28	5	-	31	-	÷ 13	÷ 11	÷ 14	÷ 12
8. Drammen	158	134	121	43	101	37	24	13	÷ 1	18
9. Horten	13	12	5	3	20	3	1	÷ 11	÷ 5	2
10. Skien	37	105	31	3	6	3	÷ 68	1	÷ 72	÷ 2
11. Arendal	34	26	27	6	18	2	8	3	÷ 1	4
12. Kristiansand S.	30	18	11	49	32	25	12	4	7	7
13. Kristiansund N.	-	4	-	-	2	-	÷ 4	2	÷ 3	5
14. Stenkjær	2	-	-	1	3	1	2	÷ 3	-	1
15. Bodø	-	6	-	-	-	-	÷ 6	-	-	-
16. Elverum	4	8	-	7	28	2	÷ 4	÷ 1	÷ 8	÷ 4
Nr. 1—16 tils.	2 396	2 358	1 507	1 669	1 981	1 513	38	450	108	603
Nr. 1—16 juni 1910	2 235	1 785	1 272	1 466	1 774	1 187	—	450	—	—
—“— mai 1911	2 742	2 634	1 824	2 013	2 493	1 849	—	—	108	—
—“— mai 1910	2 517	1 914	1 489	1 633	1 920	1 446	—	—	—	603

Av de ovenanførte 2 396 arbeidssøkende mænd i juni 1911 var der 314 sæsonarbeidere, 682 ulært arbeidere og 1 400 andre. Av sæsonarbeiderne ansattes 201, av de ulært arbeidere 461, av de øvrige 845. Av de besatte pladser var 145 ved sæsonarbeide, 739 ved ulært arbeide og 623 ved andet arbeide.

Blandt de 1 232 arbeidssøkende mænd i Kristiania var der 393 ulært arbeidere (249 blev ansat; ved ulært arbeide var der 428 ledige pladser, 385 pladser besattes), 214 landtransportarbeidere (130 ansat; 168 ledige pladser, 76 blev besat), 127 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere

¹⁾ Jfr. «Maanedsskrift for Socialstatistik» nr. 2, side 14, note 1 og 2. ²⁾ Derav 40 ledige paa grund av arbeidskonflikt, jfr. side 80.

(62 ansat; 116 ledige pladser, 47 besat), 75 almindelige bygningsindustriarbeidere (40 ansat; 50 ledige og 33 besatte pladser), 59 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (37 ansat; 72 ledige pladser, 41 pladser blev besat), 90 vandtransportarbeidere (32 ansat; 36 ledige og 23 besatte pladser), 86 ved kraftmaskiner (30 ansat; 31 ledige og 18 besatte pladser) samt 67 fjeldarbeidere (34 ansat; 16 ledige og 4 besatte pladser). — I Bergen var der blandt 363 arbeidssøkende mænd 45 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere (18 ansat; 18 ledige og 14 besatte pladser), 24 almindelige bygningsindustriarbeidere (20 ansat; 10 ledige og 8 besatte pladser), 32 maskinister og fyrbøtere (29 ansat; 20 pladser blev besat), 46 matroser, letmatroser, stueter m. v. (38 ansat; 24 pladser blev besat), 31 ved kommunikationsanlæg (27 ansat; 38 besatte pladser) og 65 ulærte arbeidere (51 ansat; 89 ledige pladser, 81 blev besat). Derhos kan merkes 26 ledige pladser ved jordbruk og skogdrift (15 pladser blev besat); der var 19 arbeidssøkende i faget (16 blev ansat). — I Stavanger var av 433 arbeidssøkende mænd 151 sjøfolk (iberegnet 57 maskinister og fyrbøtere), 26 hermetikarbeidere, 23 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere, 17 almindelige bygningsindustriarbeidere, 104 ulærte arbeidere og 44 uten livsstilling (foruten 10 barn). Av sjøfolk ansaftes 112 (antallet av besatte pladser ved denne erhvervsgren var 86), av hermetikarbeidere 19 (9 besatte pladser), av metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere 17 (8 besatte pladser), av almindelige bygningsindustriarbeidere 13 (11 besatte pladser) og av ulærte arbeidere 82 (171 besatte pladser). — I Fredrikstad kan blandt 46 arbeidssøkende mænd merkes 5 sagarbeidere (3 ansat), 6 almindelige bygningsindustriarbeidere (2 ansat), 9 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (4 ansat) og 4 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere (2 ansat); i de to sidstnævnte erhvervsgrupper var der henholdsvis 20 og 34 ledige pladser. — I Gjøvik 10 ledige pladser ved kommunikationsanlæg (5 besat). — I Drammen var av 158 arbeidssøkende mænd 56 ulærte arbeidere (41 ansat), 17 almindelige bygningsindustriarbeidere (14 ansat), 13 sjøfolk (11 ansat, men kun 1 besat plads i faget) og 23 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (19 ansat); av 134 ledige pladser var 62 ved ulært arbeide og 35 ved jordbruk og skogdrift. — I Skien 7 sjøfolk (6 ansat) og 15 ulærte arbeidere (11 ansat); av 105 ledige pladser var 42 for sjøfolk og 22 ved ulært arbeide. — I Arendal 12 vandtransportarbeidere (9 ansat) og 8 ved betjening av kraftmaskiner (5 ansat). — I Kristiansand S. 14 ulærte arbeidere (8 ansat).

Av 1669 arbeidssøkende kvinder ansattes 1513; der var 1981 ledige pladser for kvinder, væsentlig som vask- og rengøringsarbeidersker samt tjenestepiker. Av ledige pladser i andre fag kan merkes 52 ved jordbruk og skogdrift, derav i Kristiania 12 (8 pladser besat), i Stavanger 8 (5 besat), i Hamar 6 (1 besat), i Gjøvik 5 (ingen besat).

For de enkelte steders vedkommende hitsættes følgende utdrag av arbeidskontorernes beretninger for juni 1911:

Kristiania: Paa det mandlige arbeidsmarked var forholdet mellem tilbud og efterspørsel ved arbeidskontoret 123 arbeidssøkende paa 100 ledige pladser mot 118 i mai og 157 i juni ifjor. Tilgangen paa fremmed arbeidskraft — indvandringen — er steget fra 24 pct. i mai til 25 pct. i juni, ifjor i juni var den 17 pct. — Det beregnede overskud av arbeidskraft i byen var 498 mot 432 i mai og 909 i juni ifjor. — Der har i maanedens løp været utilstrækkelig av jordbruksarbeidere, kjelsmeder, trappesmeder, platearbeidere, instrumentmakere, hjulmakere, rørlæggere, smedgutter og opslagere, modelsnekere, møbelsnekere, bygningssnekere og elektriske montører, men over-

flod av filere, bakere, kjørere, fyrbøtere og ulærte dagarbeidere. — Der er fremdeles mangel paa tjenestepiker.

Bergen: Der har i maanedens løp været endel ledige skibssnekkekere og møbelsnekkekere, de fleste er dog nu igjen traadt i arbeide. Iøvrig har ingen væsentlige forandringer indtraadt i arbeidsmarkedet. — Av de mandlige arbeidssøkende var 32 pct. hjemmehørende utenbys.

Trondhjem: Overskuddet av mandlig arbeidskraft i byen ved maanedsskiftet anslaaes til 50 mot 90 i mai og 60 i juni ifjor. — Av de ledige pladser i erhvervsgruppen landtransport var 10 og i erhvervsgruppen ulært arbeide 30 pladser ledige paa grund av arbeidsstridigheter og ønskedes bare besat med uorganiserte arbeidere. Ingen av disse pladser blev besat.

Stavanger: Tilgangen av fremmed mandlig arbeidskraft er gaat ned fra 28 pct. i mai til 27 pct. i juni. Juni ifjor var den 28 pct. — Den mandlige avdeling har i maanedens løp hat mangel paa smeder og smedgutter, læregutter til forskjellige fag, hjelpearbeidere, møbelsnekkekere, tømmermænd, stenarbeidere, murarbeidere, malerarbeidere, bygningssnekkekere, barbergutter, gutter til hermetikfabrikker og travarefabrikker, erendsgutter, styrmænd, matroser, letmatroser, jungmænd, fyrbøtere, kjørere og fabrikarbeidere. — Kvindeavdelingen har hat mangel paa sykepleiersker, tjenestepiker til by og land, kvinder til vask og rengjøring.

Fredrikstad: Tilgangen av fremmed mandlig arbeidskraft er steget fra 56 pct. i mai til 67 pct. i juni. I juni f. a. var den 77 pct. — Kontoret har denne maaned hat utilstrækkelig tilgang av gaardsgutter til landet, slaattekarer, grøftegravere, platearbeidere, jerndreiere, smeder, kjelsmeder og kjørgutter, hvorimot der har været overflod av fyrbøtere, graastensmurere og sagarbeidere.

Hamar: Aarets mest stille maaned paa arbeidsmarkedet. Liten efterspørsel og endnu mindre tilbud.

Gjøvik: Der er fremdeles mangel paa kvindelig arbeidskraft til huslig arbeide.

Drammen: Kontoret har hat utilstrækkelig tilgang av gaardsgutter til landet og slaattekarer, men derimot overflod av ulærte arbeidere. — Ved den kvindelige avdeling er der fremdeles mangel paa tjenestepiker til byen og landet.

Horten: Ved herværende arbeidskontor er nu balanse mellem tilbud og efterspørsel for mænd; derimot er — som tidligere — mangelen paa kvindelige tjenere følelig.

Skien: Kontoret har denne maaned hat utilstrækkelig tilgang av slaattefolk, stenbuggere, platearbeidere, fyrbøtere, tømmermænd, malere samt alle slags sjøfolk. — Her er fremdeles mangel paa tjenestepiker.

Arendal: Mænd: her er nu ingen merkbar arbeidsløshet, idet nu de fleste er beskjæftiget. — Der er spørsmål etter tjenestepiker baade til by og landet.

Kristiansand S.: Der har i maanedens løp været mangel paa tømmermænd, seilmakere til skib og visergutter. — Der har været mangel paa dygtige tjenestepiker til kjøkken og til landsstel.

Kristiansund N.: Kontoret hadde i forløpne maaned efterspørsel efter fagfolk til metalindustri: metaldreiere og platearbeidere. Desuten siges der at ha været mangel paa ulærte dagarbeidere til fisketørring, likesom der ogsaa var utilstrækkelig av kvindelig arbeidshjælp.

Stenkjær: 1 grøftearbeider og 1 landhandlerbetjent har meldt sig og søkt plads i maanedens sidste dage uten at være skaffet pladser. — 1 budeie

søkte og er skaffet fast plads. — Her er jevnt godt om arbeide. — Forestaende lockout vil antagelig ikke berøre de større bruk heromkring.

Bodø: De anmeldte ledige pladser er fra Ofotbanen, Narvik. — Ingen ledige arbeidere er anmeldt for kontoret i juni maaned.

Elverum: Ved den mandlige avdeling har der i maaneden været utilstrækkelig tilbud av tjenestegutter, av hjulmakere og av gaards- og visergutter, mens der har været overflødig tilbud av dagarbeidere. — Ved den kvindelige avdeling har der været utilstrækkelig tilbud av kvinder til huslig arbeide, av budeier og av butikdamer.

C. Opgaver fra fagforeninger.

(Endel vigtigere foreninger.)

Fag.	31 mai.				30 juni.			
	Medlemstal.		Derav pct. ledige.		Medlemstal.		Derav pct. ledige.	
	1910.	1911.	1910.	1911.	1910.	1911.	1910.	1911.
Jern- og metalarbeidere.....	5 554	6 564	1.8	1.4	5 520	6 659	1.9	0.9
Boktrykkere.....	1 446	1 642	1.0	0.8	1 506	1 767	0.6	0.2
Træarbeidere.....	898	1 117	1.2	1.4	911	1 179	0.4	1.0
Træstof- og papirfabrikarb.....	681	812	0.3	1.1	680	832	-	0.1
Skotiarbeidere.....	572	622	1.4	0.5	565	608	-	2.3
Murere (Kristiania).....	340	494	-	2.0	349	495	-	-
Møbelsnekere	408	477	1.0	0.6	426	485	1.4	1.6
Sag- og høvleriarbæidere	449	460	14.0	10.2	434	470	10.8	5.1
Bakere (Kristiania)	c. 300	325	6.7	7.1	300	330	1.3	0.6
Malere (Kristiania)	c. 420	275	-	-	c. 420	280	-	-
Tilsammen	11 068	12 788	2.0	1.6	11 111	13 105	1.6	0.9

3. Arbeidsmarkedet i Norge i juli og august 1911.

A. Almindelig oversigt.

I mai og juni var der som tidligere omhandlet i de fleste fag liten eller ingen arbeidsledighet, og ved de fleste arbeidskontorer hadde de arbejdssøkende let for at finde plads.

I juli indtraf en begivenhet, som for nogen uker i væsentlig grad forstyrret dette gunstige forhold. Vistnok viser baade arbeidskontorernes og fagforeningernes opgaver baade for juli og august i det hele tat omrent likesaa liten ledighet av mangel paa arbeide som tidligere paa sommeren; men paa grund av arbeidskonflikt var der fra 17 juli til 24 august flere arbeidsdygtige hænder uten arbeide, end der vistnok nogensinde tidligere i vort land har været ledige enten av mangel paa arbeide eller under arbeidstvistemaal. Da der herom er meddelt nærmere oplysninger i et senere avsnit av nærværende nummer, skal her alene nævnes, at efterat ca. 3 500 bergverksarbeidere den 22 juni hadde nedlagt arbeidet, blev der av Arbeids-giverforeningen dels fra den 9 dels fra den 16 juli iverksat en lockout som omfattet alle organiserte arbeidere i 234 bedrifter. Disse bedrifter sysselsatte ialt ca. 32 000 arbeidere, hvorav omkring to tredjedele var organiserte. Ogsaa de fleste uorganiserte arbeidere ved de nævnte bedrifter nedla arbeidet, eller

hadde ikke anledning til at arbeide, fordi vedkommende virksomhet ikke kunde drives med det gjenværende mandskap.

Den 23 august undertegnede en forliksoverenskomst, hvorefter arbeidet snarest mulig skulde gjenoptages baade ved bergverkene og ved de av storlockouten omfattede bedrifter, hvorhos ved samme overenskomst enkelte andre konflikter fik sin avslutning.

Ved utgangen av august 1911 var ledighetsprocenten blandt medlemmerne av endel viktigere fagforeninger 1.2 mot 1.7 ved samme tidspunkt ifjor og henholdsvis 1.5 og 1.7 i juli iaar og ifjor. Ingen av de i tabellen side 89 medtagne fag hadde ved utgangen av august 1911 større ledighetsprosent end 3.2.

Ved de 16 offentlige arbeidskontorer var der i august 1911 ialt et overskud av arbeidssøkende mænd over ledige pladser av 325 mot 673 i august ifjor og henholdsvis 117 og 413 i juli iaar og ifjor. I Kristiania var der i august 1911 et overskud av 264 (mot 364 i august ifjor og henholdsvis 272 og 375 i juli iaar og ifjor), mens der ved de fleste andre kontorer baade i juli og august iaar dels var omtrent like mange ledige pladser som arbeidssøkende, dels flere pladser end arbeidssøkende.

Arbeidsstyrken hos medlemmer av Mekaniske Verksteders Landsforening var ved utgangen av august saagodtsom nøyagtig det samme som ved utgangen av juni, nemlig henholdsvis 13 924 og 13 926 (hos de samme arbeidsgivere paa det nær, at der i juli kom 1 ny arbeidsgiver med 19 arbeidere til som medlem av nævnte forening).

Det samlede antal ledige mænd i vedkommende by ved utgangen av juli 1911 beregnes av arbeidskontoret i Kristiania til 579 (ifjor 798), mens det i Fredrikstad, Gjøvik, Horten, Kristiansand S., Bodø og Elverum anslaaes til ingen (ifjor likesaa).

Ved utgangen av august 1911 beregnes det av arbeidskontoret i Kristiania til 562 (ifjor 774), i Trondhjem anslaaes det til 150 (ifjor ca. 85), i Horten til ca. 10 (ifjor ingen), i Skien til ca. 10 (ifjor ca. 15), samt i Fredrikstad, Hamar, Gjøvik, Kristiansand S., Bodø og Elverum til ingen (ifjor likesaa).

B 1. De offentlige arbeidskontorer i juli 1911.

(Se tabellen øverst paa neste side.)

Åv de omstaaende 2344 arbeidssøkende mænd i juli 1911 var der 293 sæsonarbeidere, 608 ulærte arbeidere og 1443 andre. Av sæsonarbeiderne ansattes 204, av de ulærte arbeidere 394, av de øvrige 877. Av de besatte pladser var 149 ved sæsonarbeide, 628 ved ulært arbeide og 698 ved andet arbeide.

Blandt de 1180 arbeidssøkende mænd i Kristiania var der 358 ulærte arbeidere (218 ulærte arbeidere blev ansat; ved ulært arbeide anmeldtes der 376 ledige pladser; 355 pladser blev besat), 201 landtransportarbeidere (127 ansat; 163 ledige pladser, 100 blev besat), 129 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere (59 ansat; 84 ledige pladser, 22 besat), 84 almindelige bygningsindustriarbeidere (51 ansat; 53 ledige og 40 besatte pladser), 64 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (39 ansat; 90 ledige pladser, 53 blev besat), 99 vandtransportarbeidere (41 ansat; 41 ledige og 19 besatte pladser), 69 ved kraftmaskiner (31 ansat; 20 ledige og 18 besatte pladser) samt 39 fjeldarbeidere (22 ansat; 4 ledige pladser, alle besat). — I Bergen var der blandt 380 arbeidssøkende mænd 60 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere (40 ansat; 39 ledige og 18 besatte pladser), 30 almindelige bygningsindustriarbeidere (20 ansat; 21 ledige og 18 besatte pladser), 50 maskinister og fyrmester.

Steder.	Juli 1911 ¹⁾ :						Arbeidssøkende mænd flere end ledige pladser.			
	Ved den mandlige avdeling.			Ved den kvindelige avdeling.			Juli. 1911.	Juli. 1910.	Juni. 1911.	Juni. 1910.
	Arbeids- søk.	Ledige pladser.	Besatte pladser.	Arbeids- søk.	Ledige pladser.	Besatte pladser.				
1. Kristiania	1 180	908	646	1 155	1 157	947	²⁾ 272	375	234	427
2. Bergen	380	413	306	125	132	110	÷ 33	68	19	÷ 4
3. Trondhjem	26	42	12	-	-	-	+ 16	29	+ 34	16
4. Stavanger	387	426	261	145	191	113	÷ 39	÷ 4	÷ 92	33
Nr. 1—4 tils.	1 973	1 789	1 225	1 425	1 480	1 170	²⁾ 184	468	127	472
5. Fredrikstad ...	42	39	16	13	11	3	3	25	÷ 28	÷ 8
6. Hamar	5	21	1	5	12	1	÷ 16	÷ 8	÷ 13	÷ 11
7. Gjøvik	6	19	2	6	45	1	÷ 13	÷ 22	÷ 13	÷ 11
8. Drammen	202	198	169	48	109	40	4	÷ 18	24	13
9. Horten	10	16	6	5	11	4	÷ 6	5	1	÷ 11
10. Skien	46	100	34	1	4	1	÷ 54	÷ 32	÷ 68	1
11. Arendal	16	11	11	11	15	6	5	-	8	3
12. Kristiansand S.	29	18	10	43	39	22	11	5	12	4
13. Kristiansund N.	4	-	-	-	-	-	4	1	÷ 4	2
14. Stenkjær	2	1	1	-	2	-	1	-	2	÷ 3
15. Bodø	-	-	-	-	-	-	-	-	÷ 6	-
16. Elverum	9	15	-	14	42	2	÷ 6	÷ 11	÷ 4	÷ 1
Nr. 1—16 tils.	2 344	2 227	1 475	1 571	1 770	1 250	²⁾ 117	413	38	450
Nr. 1—16 juli 1910	2 250	1 837	1 372	1 353	1 663	1 160	-	413	-	-
—“ juni 1911	2 396	2 358	1 507	1 669	1 981	1 513	-	-	38	-
—“ juni 1910	2 235	1 785	1 272	1 466	1 774	1 187	-	-	-	450

bøtere (45 ansat; 33 pladser blev besat), 70 matroser, letmatroser, stueter m. v. (62 ansat; 40 pladser blev besat), 29 ved kommunikationsanlæg (26 ansat; 20 pladser blev besat) samt 30 ulære arbeidere (24 ansat; 95 ledige pladser, 80 blev besat). — I Trondhjem var av 42 ledige pladser 14 ved jord-, sten- og bergverksindustri, ingen av disse blev besat; jfr. side 84. — I Stavanger var av 387 arbeidssøkende mænd 132 sjøfolk (iberegnet 56 maskinister og fyrbøtere), 15 hermetikarbeidere, 34 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere, 24 almindelige bygningsindustriarbeidere, 88 ulære arbeidere og 37 uten livsstilling (foruten 11 barn). Av sjøfolk ansattes 85 (antallet av besatte pladser ved denne erhvervsgren var 73), av hermetikarbeidere 8 (7 besatte pladser), av metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere 20 (4 besatte pladser), av almindelige bygningsindustriarbeidere 16 (9 pladser besat) og av ulære arbeidere 63 (129 pladser besat). — I Fredrikstad kan blandt 42 arbeidssøkende mænd merkes 9 sagarbeidere (2 ansat); av 39 ledige pladser var 16 ved jordbruk og skogdrift (8 besat). — I Hamar var av 21 ledige pladser 10 ved jordbruk og skogdrift (1 besat). — I Drammen var av 202 arbeidssøkende mænd 60 ulære arbeidere (54 ansat), 12 almindelige bygningsindustriarbeidere (10 ansat), 15 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere (10 ansat) og 30 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (20 ansat); av 198 ledige pladser var 74 ved jordbruk og skogdrift, 40 ved

¹⁾ Jfr. «Maanedsskrift for Socialstatistik» nr. 2, side 14, note 1 og 2. ²⁾ Overskuddet bestod for nogen del i lockoutede arbeidere, jfr. nedenstaende oplysning fra Kristiania arbeidskontor, at 13 pct. av de arbeidssøkende mænd var ledige paa grund av lockouten, altsaa ca. 153. Jfr. ogsaa oplysningerne fra Bergen m. fl. steder.

vand-, vei- og jernbanebygning og 34 ved ulært arbeide (henholdsvis 69, 29 og 33 besatte pladser). — I Skien 16 vandtransportarbeidere (10 ansat) og 15 ulærte arbeidere (13 ansat); av 100 ledige pladser var 46 ved vandtransport og 24 ved ulært arbeide. — I Arendal 8 vand-, vei- og jernbanebygningsarbeidere (7 ansat). — I Kristiansand S. 15 ulærte arbeidere (6 ansat).

Av 1571 arbeidssøkende kvinner ansattes 1250; der var 1770 ledige pladser for kvinder, væsentlig som vask- og rengjøringsarbeidersker samt tjenestepiker. Av ledige pladser i andre fag kan merkes 67 ved jordbruk og skogdrift, derav i Kristiania 24 (18 pladser besat), Bergen 7 (2 besat), Gjøvik 8 (ingen besat) og Elverum 9 (ingen besat).

For de enkelte steders vedkommende hitsættes følgende utdrag av arbeidskontorenes beretninger for juli 1911:

Kristiania: Paa det mandlige arbeidsmarked var forholdet mellem tilbud og efterspørsel ved arbeidskontoret 130 arbeidssøkende paa 100 ledige pladser mot 123 i juni og 144 i juli ifjor. Tilgangen paa fremmed arbeidskraft — indvandringen — er gått ned fra 24 pct. i juni til 22 pct. i juli, ifjor juli var den 21 pct. Det beregnede overskud av arbeidskraft i byen var 579 mot 498 i juni og 798 i juli ifjor. — Der har i maanedens løp været utilstrækkelig tilgang av kvægrøgttere, bygningssnekkere og hovslagere, men overflod av mekanikere, platearbeidere, fyrbøtere, skofabrikarbeidere, kjørere og ulærte arbeidere. — Tilbuddet av arbeidskraft paa grund av lockouten var 13 pct. av de arbeidssøkende ved kontoret. — Tjenestepiker til private hus, hoteller og restauranter er der stadig mangel paa.

Bergen: Den mandlige avdeling har hat overflod av smeder og opslagere, maskinarbeidere og skibsklinkere, men mangel paa slaattefolk, fiskere, grubearbeidere, skibstømmermænd og ulærte arbeidere. — Av de mandlige arbeidssøkende var 9 pct. ledige paa grund av lockout og 32.6 pct. hjemmehørende utenbys.

Trondhjem: Tilgangen paa fremmed arbeidskraft gikk ned fra 40 pct. i juni til 24 pct. i juli. I juli ifjor var den ogsaa 40 pct. — Overskuddet av mandlig arbeidskraft i byen ved dette maanedsskifte kan ikke angives paa grund av den store lockout. Av de lockoutede arbeidere, hvorav bare nogen faa har meldt sig her ved kontoret, antages mange midlertidig at ha reist fra byen før maanedsskiftet. — Av de ledige pladser i erhvervsgruppe nr. 4 (jord-, sten- og bærgverksindustri) var 10 ledige paa grund av arbeidsstridigheter. Ingen av disse besattes.

Stavanger: Tilgangen av fremmed mandlig arbeidskraft er gått op fra 27 pct. i juni til 28 pct. i juli. Juli ifjor var den 31 pct. — Den mandlige avdeling har i maanedens løp hat utilstrækkelig tilgang paa fiskere, stenhuggere, hjelpearbeidere, blikslagersvender, bygningssnekkere, tømmermænd, kjørere, gutter til fabrik, erendsgutter og sjøfolk. — Den kvinnelige avdeling har hat mangel paa alle slags tjenestepiker.

Fredrikstad: Tilgangen av fremmed mandlig arbeidskraft er gått ned fra 67 pct. i juni til 62 i juli. I juli f. a. var den 83 pct. — Kontoret har denne maaned hat utilstrækkelig tilgang av slaattekarer og gaardsgutter til landet, hvorimot der har været overflod av fyrbøtere, sagarbeidere og ulærte arbeidere.

Hamar: Nogen anden ledige end de fra Hamar jernstøperi lockoutede arbeidere findes ikke her. Men nu har endel av disse fått forskjellig slags beskjæftigelse, tildels her i byen og tildels andensteds. Hvor mange vites ikke. Ved verkstedet var (før lockouten) beskjæftiget henved 300 mand.

Gjøvik: Kvindelig arbeidskraft til alt huslig arbeide mangler fremdeles.

Drammen: Som følge av lockouten er det vistnok mange ledige folk i byen, men da et faatal av disse har besøkt kontoret, er det vanskelig nogenlunde skjønsmæssig at bestemme antallet. Endel av de lockoutede arbeidere, som har meldt sig her, har for det meste fått midlertidig arbeide i slaatten hos gaardbrukerne i nærheten av byen. — Ved den kvindelige avdeling er det mangel paa tjenestepiker til byen og landet fra høsten.

Horten: Tilgangen paa både mandlig og kvindelig arbeidshjælp staar denne maaned adskillig under efterspørselen. Foruten de ved arbeidskontoret anmeldte ledige pladser vites der at være gjennemgaaende mangel paa jordbruksarbeidere. Lønningerne har som følge derav stigende tendens.

Skiens: Da kun faa av de lockoutede har meldt sig her paa kontoret, er det vanskelig at uttale, hvormange her er ledige nu. — Kontoret har denne maaned hat mangel paa slaattefolk, møbelsnekere, tømmermænd og sjøfolk. — Fremdeles mangel paa tjenestepiker.

Arendal: Arbeidsforholdene paa stedet har været gode, og det er ofte vanskelig at skaffe den arbeidskraft der behøves.

Kristiansand S.: Der har i maanedens løp været mangel paa mænd til maskinverksted, gaardsgutter til landet og kokker til skib. — Der har været mangel paa flinke kokkepiker og budeier.

Kristiansund N.: Tilstanden paa arbeidsmarkedet maa antages at være normal, da søkningen til kontoret i den forløpne maaned har været liten. — I slutten av maanedens har der været endel efterspørsel efter mandskaper til fartøier, som skulde paa sildtur.

Stenkjær: Jevnt godt om arbeide. Lockouten virker ikke her, da brukseierne heromkring ikke er medlemmer av arbeidsgivernes fagforening.

Bodø: Ved det nu heromkring begyndte sildfiske og derav følgende fabrikvirksomhet ved sildoljefabrikkerne er der fuldt op af arbeide for alle som vil ha arbeide fra byen og omliggende distrikter.

Elverum: Ved den mandlige avdeling har der i maanedens været utilstrækkelig tilbud av tjenestegutter, grøftegravere, slaattonnkarer, hjulmakere, gaards- og visergutter, anlægsarbeidere og sjauere, mens der har været overflødig tilbud av dagarbeidere. — Ved den kvindelige avdeling har der været utilstrækkelig tilbud av kvinder til huslig arbeide og budeier.

*C 1. Opgaver fra fagforeninger for juli 1911,
sammenlignet med juli 1910, samt med juni 1910 og 1911.
(Endel vigtigere foreninger.)*

Fag.	30 juni.				31 juli.			
	Medlemstal.		Derav pct. ledige.		Medlemstal.		Derav pct. ledige.	
	1910.	1911.	1910.	1911.	1910.	1911.	1910.	1911.
Jern- og metalarbeidere	5 520	6 659	1.9	0.9	5 560	6 601	1.5	1.4
Boktrykkere	1 506	1 767	0.6	0.2	1 491	1 892	1.2	0.6
Træarbeidere	911	1 179	0.4	1.0	918	1 218	2.1	1.6
Skotøiarbeidere	565	608	-	2.3	556	577	0.4	1.2
Murere (Kristiania)	349	495	-	-	397	534	-	1.1
Møbelsnekere	426	485	1.4	1.6	430	494	1.2	1.4
Sag- og høyleriarbeidere	434	470	10.8	5.1	429	474	8.4	9.1
Bakere (Kristiania)	300	330	1.3	0.6	300	330	4.3	2.1
Malere (Kristiania)	c. 420	280	-	-	439	c. 280	-	-
Hermetikarbeidere (Stavanger)...	234	258	3.0	2.3	243	274	0.8	2.9
Tilsammen	10 665	12 531	1.7	1.0	10 763	12 674	1.7	1.6

B 2. De offentlige arbeidskontorer i august 1911.¹⁾

Steder.	A u g u s t 1 9 1 1 .						Arbeidssøkende mænd flere end ledige pladser.			
	Ved den mandlige avdeling.			Ved den kvindelige avdeling.			August 1911.	August 1910.	Juli 1911.	Juli 1910.
	Arbeids- søk.	Ledige pladser.	Besatte pladser.	Arbeids- søk.	Ledige pladser.	Besatte pladser.				
1. Kristiania	1 236	972	739	1 303	1 427	1 153	264	364	272	375
2. Bergen	361	345	265	174	192	153	16	120	÷ 33	68
3. Trondhjem	²⁾ 104	16	8	-	-	-	³⁾ 88	32	÷ 16	29
4. Stavanger	367	359	232	263	345	204	8	90	÷ 39	÷ 4
Nr. 1—4 tilsl.	2 068	1 692	1 244	1 740	1 964	1 510	376	606	184	468
5. Fredrikstad ...	58	73	38	10	19	3	÷ 15	14	3	25
6. Hamar	2	13	2	15	28	2	÷ 11	÷ 8	÷ 16	÷ 8
7. Gjøvik	5	22	1	16	55	3	÷ 17	÷ 4	÷ 13	÷ 22
8. Drammen	154	123	107	91	175	77	31	45	4	÷ 18
9. Horten	20	13	5	4	14	2	7	÷ 3	÷ 6	5
10. Skien	61	124	52	-	7	-	÷ 63	÷ 10	÷ 54	÷ 32
11. Arendal	22	10	9	38	13	10	12	41	5	-
12. Kristiansand S.	23	19	16	55	43	32	4	12	11	5
13. Kristiansund N.	1	-	-	-	3	-	1	4	4	1
14. Stenkjær	3	-	-	-	3	-	3	÷ 2	1	-
15. Bodø	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16. Elverum	13	16	6	27	55	10	÷ 3	÷ 22	÷ 6	÷ 11
Nr. 1—16 tilsl.	2 430	2 105	1 480	1 996	2 379	1 649	325	673	117	413
Nr. 1—16 august 1910	2 476	1 803	1 389	1 903	2 369	1 536	—	673	—	—
—“— juli 1911	2 344	2 227	1 475	1 571	1 770	1 250	—	—	117	—
—“— juli 1910	2 250	1 837	1 372	1 353	1 663	1 160	—	—	—	413

Av de ovennævnte 2 430 arbeidssøkende mænd i august 1911 var der 301 sæsonarbeidere, 613 ulærte arbeidere og 1 516 andre. Av sæsonarbeiderne ansattes 200, av de ulærte arbeidere 431, av de øvrige 849. Av de besatte pladser var 159 ved sæsonarbeide, 675 ved ulært arbeide og 646 ved andet arbeide.

Blandt de 1 236 arbeidssøkende mænd i Kristiania var der 367 ulærte arbeidere (252 ansat; ved ulært arbeide var der 405 ledige pladser, 378 besatte), 224 landtransportarbeidere (143 ansat; 183 ledige pladser, 104 besat), 117 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere (69 ansat; 112 ledige pladser, 41 besat), 101 almindelige bygningsindustriarbeidere (63 ansat; 66 ledige pladser, 58 besat), 51 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (33 ansat; 43 ledige pladser, 30 besat), 99 vandtransportarbeidere (40 ansat; 40 ledige og 32 besatte pladser), 64 ved kraftmaskiner (29 ansat; 26 ledige og 23 besatte pladser) samt 50 fjeldarbeidere (43 ansat; 26 pladser besat). — I Bergen var av 361 arbeidssøkende mænd 77 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere (40 ansat; 34 ledige og 18 besatte pladser), 29 almindelige bygningsindustriarbeidere (12 ansat; 13 ledige og 11 besatte pladser), 27 maskinister og fyrbøtere (22 ansat; 24 pladser blev besat), 47 matroser, letmatroser, stueter m. v. (40 ansat;

¹⁾ Jfr. «Maanedsskrift for Socialstatistik» nr. 2, side 14, note 1 og 2. ²⁾ Derav 84 i erhvervsguppen metal- og maskinindustri (ingen ledige pladser), jfr. nedenfor.

³⁾ Væsentlig paa grund av arbeidskonflikt, jfr. note 2, og nedenfor side 88.

27 pladser blev besat), 23 ved kommunikationsanlæg (20 ansat; 13 pladser blev besat) og 38 ulære arbeidere (33 ansat; 119 ledige pladser, 85 blev besat), 21 ved jordbruk og skogdrift (15 ansat, kun 5 ledige pladser i faget, 3 besat). — I Trondhjem 84 metal- og maskinindustriarbeidere, jfr. nedenfor (1 ansat). — I Stavanger var av 367 arbeidssøkende mænd 130 sjøfolk (iberegnet 42 maskinister og fyrbøtere), 13 hermetikarbeidere, 49 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere, 24 almindelige bygningsindustriarbeidere, 70 ulære arbeidere, 26 uten livsstilling (foruten 9 barn). Av sjøfolk ansattes 77 (antallet av besatte pladser ved denne erhvervsgren var 65), av hermetikarbeidere 6 (2 besatte pladser), av metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere 29 (5 besatte pladser), av almindelige bygningsindustriarbeidere 15 (11 besatte pladser) og av ulære arbeidere 52 (113 pladser besat). — I Fredrikstad kan blandt 58 arbeidssøkende mænd merkes 11 sagarbeidere (10 ansat, men ingen i faget), 15 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere (8 ansat), 3 ved jordbruk og skogdrift (2 ansat) og 9 ved handel og forretningsførsel (7 ansat); av 73 ledige pladser var 20 ved immaterielt erhverv og 14 ved jordbruk og skogdrift. — I Hamar var av 13 ledige pladser 11 ved jordbruk og skogdrift. — I Gjøvik var av 22 ledige pladser 8 ved kommunikationsanlæg (ingen besat). — I Drammen var av 154 arbeidssøkende mænd 47 ulære arbeidere (30 ansat), 10 almindelige bygningsindustriarbeidere (4 ansat), 23 vand-, vei- og jernbanebygningsarbeidere (18 ansat) og 28 ved jordbruk og skogdrift (22 ansat); av 123 ledige pladser var 43 ved ulært arbeide og 26 ved jordbruk og skogdrift. — I Horten 14 ulære arbeidere (3 ansat). — I Skien 22 vandransportarbeidere (20 ansat) og 22 ulære arbeidere (19 ansat); av 124 ledige pladser var 66 ved vandransport og 40 ved ulært arbeide. — I Arendal 8 vandransportarbeidere (2 ansat) og 8 ulære arbeidere (5 ansat). — I Kristiansand S. 16 ulære arbeidere (13 ansat). — I Elverum 6 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (ingen ansat) og 6 ulære arbeidere (alle ansat).

Av 1996 arbeidssøkende kvinner ansattes 1649; der var 2379 ledige pladser for kvinder, væsentlig som vask- og rengjøringsarbeidersker samt tjenestepiker. Av ledige pladser i andre fag kan merkes 82 ved jordbruk og skogdrift, derav i Kristiania 21 (13 besatte pladser), Stavanger 13 (1 plads besat), Hamar 10 (ingen besat), Gjøvik 13 (1 plads besat), Drammen 5 (3 besatte pladser) og Elverum 12 (2 besatte pladser).

For de enkelte steders vedkommende hitsættes følgende utdrag av arbeidskontorernes beretninger for august 1911:

Kristiania: Paa det mædliche arbeidsmarked var forholdet mellem tilbud og efterspørsel ved arbeidskontoret 127 arbeidssøkende paa 100 ledige pladser mot 130 i juli og 141 i august ifjor. Tilgangen paa fremmed arbeidskraft — indvandringen — er den samme som i forrige maaned, nemlig 22 pct. Ifjor var den 20 pct. Det beregnede overskud av arbeidskraft i byen var 562 mot 579 i juli og 774 i august ifjor. — Efterat arbeiderne med lockoutens ophør etter er indtraadt i sine pladser, har der som før lockoutens begyndelse vist sig mangel paa folk til industrien i forskjellige fag. Saaledes har der her ved kontoret været mangel paa jern- og metalarbeidere samt træarbeidere men overflod av murere, hanskemakere, kjørere og ulære arbeidere. — Paa alle slags tjenestepiker er der fremdeles mangel.

Bergen: Den mædliche avdeling har hat overflod av smeder og opslagere, platearbeidere, skibssnekker og skibstømmermænd, men har hat mangel paa løpergutter og har ikke paa langt nær kunnet tilfredsstille efter-

spørseren etter ulærte arbeidere til flere av de herværende fiskeforretninger.
— Av de mandlige arbeidssøkende var 30 pct. hjemmehørende utenbys.

T r o n d h j e m : Ogsaa denne maaned var der nedgang i tilbuddet av utenbys arbeidskraft, idet det utgjorde bare 10 pct. mot 24 pct. i juli. I august ifjor var det 50 pct. — Overskuddet av mandlig arbeidskraft i byen ved maanedsskiftet anslaes til 150 mot 85 til samme tid ifjor. Naar overskuddet ved utgangen av august iaar blev saa stort, saa er grunden dertil den, at der netop paa den tid indtraadte konflikt med øieblikkelig arbeidsnedlæggelse i et fag ved et mekanisk verksted. Derav ogsaa det store tilbud av arbeidskraft i erhvervsgruppe 5 (metal- og maskinindustri).

S t a v a n g e r : Tilgangen av fremmed mandlig arbeidskraft er gått ned fra 28 pct. i juli til 24 pct. i august. August ifjor var den 32 pct. — Den mandlige avdeling har i maanedens løp hat utilstrækkelig tilgang paa fiskere, smeder og smedgutter, hjælppearbeidere, fyrbøtere, blikslagersvender, agenter, erendsgutter, kjørere, styrmænd, andenstyrmænd, matroser, letmatroser og jungmænd, læregutter til forskjellige fag og gutter til fabrikker. — Den kvindelige avdeling har hat mangel paa tjenestepiker, alle slags, samt kvinder til vask og rengjøring.

F r e d r i k s t a d : Tilgangen av fremmed mandlig arbeidskraft er gått ned fra 62 pct. i juli til 53 pct. i august. I august f. a. var den 77 pct. — Kontoret har denne maaned hat utilstrækkelig tilgang av gaardsgutter til landet, teglverksarbeidere, smeder, skibstømmermænd, kjørekarer og dæks-gutter, hvorimot der har været overflod av platearbeidere, formere, fyrbøtere, tømmermænd, tomtearbeidere, sagarbeidere og ulærte arbeidere. — Den kvindelige avdeling har hat mangel paa tjenestepiker til landet.

H a m a r : Saavel de arbeidssøkendes antal som efterspørseren er adskillig mindre iaar end ifjor ved disse tider. — Nogen arbeidsløshet er ikke at spore paa noget hold herover.

G j ø v i k : Der er fremdeles mangel paa kvindelig arbeidskraft til alt huslig arbeide.

D r a m m e n : Kontoret har denne maaned hat utilstrækkelig tilgang av gaardsgutter, teglverksarbeidere, tømmermænd og kjørere, derimot overflod av anleggsarbeidere og ulærte arbeidere. — Ved den kvindelige avdeling har der været utilstrækkelig tilgang av flinke tjenestepiker, men overflod av unge og ulærte piker.

H o r t e n : Her haves nu noget overskud av mandlig arbeidskraft (ulærte arbeidere). Derimot er der mangel paa tjenestepiker.

S k i e n : Kontoret har denne maaned hat mangel paa gaardsgutter til landet, møbelsnekere, bygningssnekere, alle slags sjøfolk samt yngre arbeidere. — Paa kvindelig arbeidskraft er her fremdeles mangel.

A r e n d a l : Arbeidsforholdene paa stedet er fremdeles gode, og søkningen til kontoret har været liten.

K r i s t i a n s a n d S.: Tilstanden paa arbeidsmarkedet maa siges at være normal. — Der har været overflod av ganske unge tjenestepiker.

K r i s t i a n s u n d N.: Der har i maanedsen været endel efterspørsel efter kvindelig tjenerhjælp. Ellers antages tilstanden paa arbeidsmarkedet at være normal, da der næsten ikke har været rettet hverken tilbud eller efterspørsel til kontoret.

S t e n k j æ r : I Stenkjær gaar ingen arbeidsfør ledig ved maanedsskiftet. Av lockoutede arbeidere har en cementstøper meldt sig og spurte om arbeide. Saa blev skaffet ham og hans personblanket paategnet, men han indfandt sig ikke hos arbeidsherren, og senere er intet hørt fra eller om arbeideren.

Bodø: Der har ogsaa i august foregaat noget sildfiske i distrikterne heromkring, saa nogen arbeidsledighet ikke har været at merke.

Elverum: Ved den mandlige avdeling har der i maaneden været utilstrækkelig tilbud av tjenestegutter, hjulmakere, visergutter og av postbud, men der har været overflødig tilbud av skogsarbeidere. — Ved den kvindelige avdeling har der været utilstrækkelig tilbud av kvinder til huslig arbeide og av budeier.

C 2. Opgaver fra fagforeninger for august 1911,

sammenlignet med august 1910, samt med juli 1910 og 1911.

(Endel vigtigere foreninger.)

Fag.	31 juli.				31 august.			
	Medlemstal.		Derav pct. ledige.		Medlemstal.		Derav pct. ledige.	
	1910.	1911.	1910.	1911.	1910.	1911.	1910.	1911.
Jern- og metalarbeidere	4 984	5 999	1.5	1.3	4 999	5 852	1.5	1.2
Boktrykkere	1 491	1 892	1.2	0.6	1 455	1 904	2.9	0.9
Træarbeidere	918	1 218	2.1	1.6	953	1 227	0.9	1.2
Skotøiarbeidere	556	577	0.4	1.2	557	570	1.1	0.2
Murere (Kristiania)	397	534	-	1.1	446	552	-	1.3
Sag- og høvleriarterbeidere	429	474	8.4	9.1	432	502	3.7	3.2
Møbelsnekkekere	430	494	1.2	1.4	431	497	1.4	1.8
Bakere (Kristiania)	300	330	4.3	2.1	300	330	4.7	2.4
Malere (Kristiania)	439	c. 280	-	-	455	c. 300	-	-
Tilsammen	9 944	11 798	1.7	1.5	10 028	11 734	1.7	1.2

4. Priser paa livsfornødenheter.

(15 juni, 15 juli og 15 august 1911.)

Opgaverne for juni, juli og august omfatter som tidligere 14 byer; fra landdistrikterne foreligger for juni og juli opgaver fra 6 forskjellige steder, for august fra 5.

Der er ialt indkommet 40 opgaver for juni maaned, 36 opgaver for juli og 46 opgaver for august maaned. Hertil kommer for hver av disse maaneder 17 opgaver, der er utlaant fra Kristiania kommunes statistiske kontor.

Priserne for natursmør, egg og især poteter viser stigning, delvis ogsaa melkepriserne. For kjøtvarernes vedkommende holder priserne sig i det hele jevnt, idet dog enkelte varesorter, særlig for byernes vedkommende, viser nogen stigning i juni, som imidlertid gaar tilbake i juli og august. Makrel er i juni blit billigere, men prisen er steget igjen i august. Kaffe- og sukker-priserne er steget noget i august. For de øvrige varesorters vedkommende holder priserne sig i det store og hele jevnt.

En stjerne i tabellen betegner, at der kun foreligger en enkelt opgave. Angaaende tabellens indretning m. m. henviser man til det i maanedsskriftets nr. 1 side 5 anførte.

4 A. Priser i smaaalg paa endel vigtigere

Nr.	Varesort.	Mænde-enhet.	Kristiania. ¹⁾		*	Fredrikshald.		Fredrikstad.	
			Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.		Øre.	Øre.	Øre.	Øre.
1	Okskjøt, fersk, stek	Kg.	90—120	111		100—110	110—120	115	
2	— — suppekjøt	-	85—110	96		90—100	100—110	103	
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	110—140	118		120	120—140	132	
4	— — bakpart	-	130—180	140		—	130—140	138	
5	— salt	-	72—100	86		—	85—120	98	
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	110—130	120		130	120—130	125	
7	— — forpart	-	100—120	108		—	115—120	118	
8	— spædkalv	-	50—80	65		70	80—90	85	
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	120—150	133		—	120—140	135	
10	— norsk saltet sideflesk	-	120—160	145		—	120—140	138	
11	— amerikansk	-	130—140	138		—	130—160	145	
12	Torsk, fersk	-	—	—		—	30	*30	
13	— saltet	-	—	—		—	40	*40	
14	Sild, fersk	-	—	—		—	—	—	
15	— saltet (spekesild)	Stkr.	—	—		—	3—6	5	
16	Kveite (hellefisk)	Kg.	100	*100		—	100	*100	
17	Makrel, fersk	Stkr.	—	—		—	15—30	19	
18	— saltet	-	—	—		—	10—25	*18	
19	Klipfisk	Kg.	60—75	71		—	70	70	
20	Melk, nysilt	Liter	16—17	16		—	15	15	
21	— skummet	-	6—7	7		—	6	6	
22	Fleøte	-	—	—		—	65—120	72	
23	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	195—210	201		220	220—230	223	
24	— fjeldsmør ²⁾	-	155—195	181		—	200	200	
25	— margarin, bedste	-	—	—		—	140—150	145	
26	— — billigste	-	—	—		110	108—110	110	
27	Ost, norsk schweizer	-	120—160	153		—	130—160	146	
28	— gjetost, prima	-	—	—		160	140—160	150	
29	— komysost	-	52—80	62		—	40—60	55	
30	— nøkkelost	-	—	—		—	40—80	75	
31	— pultost	-	60—100	84		—	40—100	77	
32	Egg, friske, norske	Snæs	130—155	142		140	140—150	146	
33	— preserverte	-	—	—		—	—	—	
34	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	30—40	33		35	30—35	33	
35	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	17—24	20		—	16—18	17	
36	Potetesmel	-	40—45	43		—	40—46	44	
37	Rugbrød ³⁾	-	—	—		—	17—20	18	
38	Erter, gule (Victoria)	-	26—40	34		—	30—35	33	
39	Byggryn, hele, 1ma	-	24—32	27		—	20—30	24	
40	Risengryn	-	—	—		—	40—50	44	
41	Havregryn, norske	-	—	—		—	30—40	35	
42	— amerikanske	-	—	—		—	30—40	33	
43	Poteter, norske	5 liter	25—30	26		40	25—35	30	
44	Kaffe, brændt, Java Malang . . .	Kg.	240—300	272		—	240—260	250	
45	— — Guatemala	-	200—240	227		—	240	240	
46	— — Santos ell. Rio	-	180—240	205		—	220	220	
47	Sukker, raffinade, klipp. Stett..	-	50—56	53		56	56—60	58	
48	— — crushed	-	50—54	53		—	52—62	59	
49	— — farin, tysk	-	44—52	47		52	52—54	53	
50	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	65—70	69		—	80—85	82	
51	— alm.(Standard white)	-	55—60	59		—	70	70	
52	Kul	Hl.	147	147		—	160	*160	
53	Koks nr. 2	-	140	140		—	120—130	125	
54	Granved	mf.	—	—		—	1 000	*1000	

¹⁾ Efter opgave fra Kristiania kommunens statistiske kontor. Priserne er notert 27 mai

forbruksartikler 15 juni 1911.

Hamar.		Gjøvik.		Drammen.		Skien.		Kristiansand S.		Nr.
*		Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	*		Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	Nr.
Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	
110	110—120	*115	120	*120	—	100—120	110	1		
95	90—100	*95	100	*100	—	90—105	98	2		
120	115—125	*120	—	—	—	110	110	3		
130	—	—	—	—	—	110—120	115	4		
110	110	*110	70	*70	—	75—100	83	5		
140	—	—	130	*130	—	110—120	117	6		
110	—	—	110	*110	—	100—110	107	7		
70	65—75	*70	70	*70	—	80	*80	8		
110	120	*120	120	*120	—	140	140	9		
120	130	*130	120—150	135	—	140—150	143	10		
130	—	—	120	*120	—	140	*140	11		
35—50	—	—	50	*50	40	50	*50	12		
40—50	—	—	35	*35	50	32—48	42	13		
—	—	—	—	—	—	—	—	14		
—	—	—	4—6	5	5—7	6	6	15		
60—100	—	—	80	*80	100	68	*68	16		
20—25	—	—	20	*20	12	5—20	14	17		
—	—	—	15	*15	15	5—25	18	18		
60	—	—	70—75	73	65	60—70	64	19		
13	14	*14	13	*13	—	14—15	15	20		
7	6	*6	7	*7	—	8—10	9	21		
60	60	*60	80	*80	—	70—100	77	22		
210	210—220	215	210—220	215	—	208—220	213	23		
200	200	200	200—205	203	—	180—200	193	24		
—	140	140	140	140	—	135—140	136	25		
110	110	110	100—110	105	—	100—110	105	26		
160	140—150	145	120—160	145	—	140—200	160	27		
—	140	140	140—180	150	—	160—180	163	28		
100 (?)	40—50	48	60—70	65	—	45—80	68	29		
70	60	60	60—100	75	—	40—80	72	30		
50	60	60	70—90	80	—	52—80	60	31		
140	140	140	140—150	145	—	140—160	144	32		
—	—	—	120	*120	—	—	—	33		
32	33	33	30—32	31	—	30—32	31	34		
18	17—18	18	17—18	18	—	18—24	21	35		
48	50	50	40—43	42	—	46—48	48	36		
—	—	—	18	*18	—	20	*20	37		
35	30—32	31	32—33	33	—	24—30	26	38		
25	25	25	22—25	24	—	20—25	21	39		
50	40—50	43	40—45	43	—	40—50	46	40		
40	40	*40	34—40	37	—	28—32	30	41		
35	35	35	26—35	30	—	30	30	42		
18	21	21	35	*35	—	30—35	33	43		
280	260	260	240—280	265	—	240—320	269	44		
—	230—240	235	220—240	225	—	220—280	235	45		
220	200—210	205	200	*200	—	200—240	213	46		
59	58	58	56—58	57	—	58—60	60	47		
59	56	*56	54	54	—	54—70	59	48		
55	54	54	50—52	51	—	52	52	49		
90	90	90	80	*80	—	75—90	81	50		
75	70—75	73	60	*60	—	65	65	51		
—	—	—	180	*180	—	154—161	158	52		
—	—	—	130	*130	—	130	130	53		
—	—	—	1 200	*1200	—	1 200	*1200	54		

1911. 2) For Kristiania: meieribehandlet smør. 3) Jfr. bemerkningerne i nr. 3, side 33.

4 A. Priser i smaaalg paa endel vigtigere

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Bergen.		Kristiansund N.		Trondhjem.	
			Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.
			Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.
1	Oksekjøt, fersk, stek	Kg.	108—110	109	90—120	*105	120	*120
2	— — suppekjøt	-	72—100	95	80—100	*90	100	*100
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	120	120	90—100	*95	—	—
4	— — bakpart	-	120	*120	100—120	*110	—	—
5	— salt	-	120	*120	70	*70	—	—
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	115	*115	100—120	*110	—	—
7	— — forpart	-	100	*100	90—100	*95	—	—
8	— spædkalv	-	72	*72	60	*60	—	—
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	100—140	*120	100—120	*110	—	—
10	— — norsk saltet sideflesk	-	100—120	110	120	*120	140	*140
11	— — amerikansk	-	—	—	100—130	118	—	—
12	Torsk, fersk	-	30—40	35	30	*30	—	—
13	— saltet	-	25—30	27	25	*25	—	—
14	Sild, fersk	-	—	—	—	—	—	—
15	— saltet (spekesild)	Stkr.	2—5	3	—	—	—	—
16	Kveite (hellefisk)	Kg.	80—100	87	60—70	*65	—	—
17	Makrel, fersk	Stkr.	17—25	22	—	—	—	—
18	— saltet	-	—	—	—	—	—	—
19	Klipfisk	Kg.	—	—	—	—	—	—
20	Melk, nysilt	Liter	16	16	16	16	16	*16
21	— skummet	-	10	10	6	6	7	*7
22	Fløte	-	100	100	75	*75	80	*80
23	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	170—200	185	200—210	205	210	*210
24	— fjeldsmør	-	180—190	185	180	180	180—185	183
25	— margarin, bedste	-	110—115	113	140—145	143	135—140	138
26	— billigste	-	100	*100	100	100	100—110	105
27	Ost, norsk schweizer	-	140—180	150	150—160	155	140	140
28	— gjetost, prima	-	140—150	145	120—140	130	140—160	145
29	— komysost	-	65—80	70	40—60	53	45—60	53
30	— nøkkelost	-	60	*60	80	80	70	*70
31	pultost	-	—	—	60	*60	—	—
32	Egg, friske, norske	Snes	115—125	120	110	110	120—130	125
33	— preserverte	-	—	—	—	—	—	—
34	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	33—38	36	30—35	33	33—34	34
35	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	20	20	17—18	18	18—20	19
36	Potetesmel	-	40—44	42	40—45	43	42—44	43
37	Rugbrød	-	15	*15	—	—	—	—
38	Erter, gule (Victoria)	-	28	*28	30	30	30	30
39	Byggryn, hele, 1ma	-	23—25	24	20	20	20—22	21
40	Risengryn	-	40	40	35—40	38	40	40
41	Havregryn, norske	-	26—30	28	28—30	29	26	*26
42	— amerikanske	-	27	*27	28—30	29	30	30
43	Poteter, norske	5 liter	25—30	27	30	*30	38	*38
44	Kaffe, brændt, Java Malang . . .	Kg.	260	*260	280—300	290	280—300	290
45	— — Guatemala	-	220—240	230	260	*260	250—260	255
46	— — Santos ell. Rio	-	—	—	220	220	220	220
47	Sukker, raffinade, klipp. Stett.	-	56—60	58	60	60	60	60
48	— — crushed	-	58	*58	60—65	63	58	*58
49	— — farin, tysk	-	50—52	51	55—56	56	55	55
50	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	70	*70	75	*75	75	*75
51	— alm. (Standard white)	-	55	55	60	*60	60	*60
52	Kul	Hl.	140	*140	—	—	—	—
53	Koks nr. 2	-	125	*125	—	—	—	—
54	Granved	mf.	—	—	—	—	—	—

1) Pr. kg.

forbruksartikler 15 juni 1911 (forts.).

Narvik.		Tromsø.	Hammerfest.		S. Land.	Kvinesdal.	Gjesdal.	Odda.	
Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	*	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	*	*	*	*	Nr.
Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	
110	110	120	120	*120	110	120	100	110—115	1
100	100	110	110	*110	90	90	85	95	2
110—120	115	110	115	*115	80	100	-	100	3
120	120	120	120	*120	110	100	-	120	4
90	90	80	90	*90	-	80	85	90	5
120	*120	120	-	-	95	90	-	120	6
100	*100	100	-	-	80	70	-	95—100	7
50—70	60	50	-	-	55	50	55	70	8
130	130	130	-	-	-	100	120	120	9
130—140	135	140	-	-	-	-	120	110	10
130	*130	140	150	*150	-	-	-	-	11
30	*30	-	15	*15	40	-	-	40	12
30	*30	-	20	*20	-	55	35	35	13
-	-	-	-	-	-	-	-	-	14
3—4	*4	5	3	*3	-	2	5	2—5	15
70	*70	60	-	-	-	-	-	95	16
-	-	-	-	-	-	15	20	25	17
-	-	-	-	-	-	15	-	-	18
-	-	-	-	-	80	-	55	50	19
14	*14	20	20	*20	10	10	12	15	20
7	*7	-	10	*10	5	5	7	10	21
80	*80	-	70	*70	60	80	80	90	22
200—220	207	200	210	*210	-	-	-	210	23
180—200	190	180	200	*200	200	160	170	180	24
130—140	135	130	110—135	123	140	120	130	120	25
110	110	105	100—105	103	110	100	100	100	26
150	150	180	-	-	140	-	-	150	27
100—160	145	150	-	-	140	140	-	130	28
50—100	75	60	-	-	40	50	45	65	29
70	70	-	-	-	60	70	-	100	30
-	-	-	-	-	60	-	50	85	31
120—140	133	140	125	*125	¹⁾ 110	100	¹⁾ 95	120	32
-	-	-	-	-	-	-	-	-	33
33	33	35	35—40	38	30	30	30	30	34
18	18	18	18	*18	17	16	18	17	35
45	45	50	40—50	45	44	40	40	40	36
25	*25	-	-	-	20	-	20	20	37
30—35	32	30	30	30	30	20	30	28	38
20	20	20	25—35	30	25	20	-	20	39
40	40	35	35—40	38	40	50	50	35	40
30	30	30	30—35	33	35	30	30	30	41
30	30	30	30	30	-	-	30	27	42
-	-	38	40	40	-	20	20	30	43
240	240	260	-	-	-	-	-	280	44
220	*220	260	240	*240	240	230	250	230	45
220	*220	230	-	-	220	-	-	200	46
60	60	60	65	*65	60	60	60	60	47
60	*60	-	-	-	58	-	-	60	48
55	55	55	60	*60	56	50	50	50	49
85	*85	85	90	*90	90	75	-	-	50
75	*75	70	75	*75	85	-	60	63	51
160	160	150	135	135	168	-	180	160	52
-	-	-	110	110	145	-	157	130	53
-	-	-	1 600	*1600	-	1 100	-	-	54

4 A. Priser i smaasalg paa endel vigt. forbruksartikler 15 juni 1911 (slutn.).

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Nordfjord	Røros.	Gjennemsnit for byerne.	Gjennemsnit for land-distr.ne.	Gjennemsnit for riket.
			*	*	Øre.	Øre.	Øre.
			Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.
1	Osekjøt, fersk, stek	Kg.	90	110	113	107	110
2	— — suppekjøt	-	80	80	99	87	93
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	-	100	116	95	106
4	— — bakpart	-	-	120	124	113	119
5	— salt	-	-	-	92	85	89
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	-	100	123	101	112
7	— — forpart	-	-	90	105	85	95
8	— spædkalv	-	35	50	68	53	61
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	90	-	125	108	117
10	— norsk saltet sideflesk	-	-	110	132	113	123
11	— amerikansk	-	-	120	134	*120	127
12	Torsk, fersk	-	-	25	36	35	36
13	— saltet	-	-	30	35	39	37
14	Sild, fersk	-	-	-	-	-	-
15	— saltet (spekesild)	Stkr.	-	3	5	4	5
16	Kveite (hellefisk)	Kg.	-	1) 45	81	70	76
17	Makrel, fersk	Stkr.	-	-	18	20	19
18	— saltet	-	-	-	17	*15	16
19	Klipfisk	Kg.	-	-	67	62	65
20	Melk, nysilt	Lifer	10	12	16	12	14
21	— skummet	-	-	5	7	6	7
22	Fløte	-	-	60	75	74	75
23	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	180	-	209	195	202
24	— fjeldsmør	-	160	160	192	172	182
25	— margarin, bedste	-	120	135	135	128	132
26	— billigste	-	100	110	106	103	105
27	Ost, norsk schweizer	-	-	150	153	147	150
28	— gjetost, prima	-	120	110	150	128	139
29	— komysost	-	50	30	64	47	56
30	— nøkkelost	-	-	60	70	73	72
31	— pultost	-	-	80	64	69	67
32	Egg, friske, norske	Snes	110	120	135	109	122
33	— preserverte	-	-	-	120	-	120
34	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	30	33	33	31	32
35	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	17	17	19	17	18
36	Potetesmel	-	40	45	46	42	44
37	Rugbrød	-	-	-	19	20	20
38	Erter, gule (Victoria)	-	23	30	31	27	29
39	Byggryn, hele, 1ma	-	17	20	23	20	22
40	Risengryn	-	-	45	42	44	43
41	Havregryn, norske	-	24	30	33	30	32
42	— amerikanske	-	25	-	31	27	29
43	Poteter, norske	5 liter	20	-	32	23	28
44	Kaffe, brændt, Java Malang . . .	Kg.	240	-	267	260	263
45	— — Guatemala	-	220	-	239	234	237
46	— — Santos ell. Rio	-	200	220	215	210	213
47	Sukker, raffinade, klipp. Stett. .	-	55	58	59	59	59
48	— — crushed	-	-	-	58	59	59
49	— — farin, tysk	-	50	54	54	52	53
50	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	-	75	81	80	81
51	— alm. (Standard white)	-	60	62	75	66	71
52	Kul	Hl.	-	-	154	169	162
53	Koks nr. 2	-	-	160	131	148	140
54	Granved	mf.	-	1 000	1 250	1 050	1 150

1) Smaakveite.

4 B. Priser i smaaalg paa endel vigtigere forbruksartikler 15 juli 1911.

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Kristiania. ¹⁾		Fredrikshald.	Fredrikstad.	
			Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.		*	Høieste og laveste opgave.
			Øre.	Øre.		Øre.	Øre.
1	Osekjøt, fersk, stek	Kg.	90—120	107	125	110—120	113
2	— suppekjøt	-	80—110	94	90	100—110	103
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	90—150	121	100	120—140	130
4	— bakpart	-	110—180	136	120	130—140	135
5	— salt	-	90—100	95	80	85—100	90
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	110—130	119	120	130	130
7	— forpart	-	90—120	105	100	120	120
8	— spædkalv	-	50—60	58	60	70—80	78
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	120—140	135	140	90—140	120
10	— norsk saltet sideflesk	-	120—160	144	140	120—140	133
11	— amerikansk	-	130—140	135	130	120—140	133
12	Torsk, fersk	-	—	—	-	40	*40
13	— saltet	-	—	—	-	35—40	38
14	Sild, fersk	-	—	—	-	—	—
15	— saltet (spekesild)	Stkr.	—	—	-	5—7	6
16	Kveite (hellefisk)	Kg.	100—120	*110	-	100	*100
17	Makrel, fersk	Stkr.	—	—	30	20—40	28
18	— saltet	-	15	*15	12	10—30	22
19	Klipfisk	Kg.	70—140	90	-	70—80	73
20	Melk, nysilt	Liter	16—17	16	14	15	15
21	— skummet	-	7	7	7	6—7	7
22	Fløte	-	—	—	80	65—120	74
23	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	205—230	216	200	220—230	223
24	— fjeldsmør ²⁾	-	155—205	195	200	200	200
25	— margarin, bedste	-	—	—	-	140—150	144
26	— — billigste	-	—	—	-	100—110	103
27	Ost, norsk schweizer	-	140—160	153	140	130—160	145
28	— gjetost, prima	-	—	—	160	140—160	147
29	— komysost	-	52—80	64	60	50—60	55
30	— nokkelost	-	—	—	60	40—80	67
31	— pultost	-	40—100	73	80	40—100	75
32	Egg, friske, norske	Snes	140—170	151	140	150—160	153
33	— preserverte	-	—	—	-	—	—
34	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	30—40	33	-	30—36	32
35	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	15—24	20	-	16—17	17
36	Potetesmel	-	40—45	43	45	40—46	45
37	Rugbrød ³⁾	-	—	—	20	17—20	19
38	Erter, gule (Victoria)	-	26—40	33	25	30—35	33
39	Byggryn, hele, 1ma	-	24—32	27	20	20—30	26
40	Risengryn	-	—	—	-	40—50	45
41	Havregryn, norske	-	—	—	-	30—40	33
42	— amerikanske	-	—	—	-	30	30
43	Poteter, norske	5 liter	25—30	27	30	40—50	43
44	Kaffe, brændt, Java Malang ..	Kg.	240—300	270	240	250—320	288
45	— — Guatemaala	-	200—240	224	-	220—240	*230
46	— — Santos ell. Rio	-	180—220	202	220	180—220	200
47	Sukker, raffinade, klipp. Stett..	-	52—56	54	60	56—60	57
48	— — crushed	-	52—56	54	58	54—56	55
49	— — farin, tysk	-	46—52	49	52	52	52
50	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	65—70	69	75	70—85	77
51	— alm. (Standard white)	-	55—65	60	-	60—70	63
52	Kul	Hl.	147	147	-	160	*160
53	Koks nr. 2	-	140	140	-	120	*120
54	Granved	mf.	—	-	-	1 000	*1000

¹⁾ Efter opgave fra Kristiania kommunens statistiske kontor. Prisene er notert 24 juni 1911. ²⁾ For Kristiania: meieribehandlet smør. ³⁾ Jfr. bemerkningerne i nr. 3, side 33.

4 B. Priser i smaaalg paa endel vigtigere

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Hamar.		Gjøvik.		Drammen.	
			Høieste og laveste opgavé.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.
			Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.
1	Oksekjot, fersk, stek	Kg.	110	*110	110—120	*115	120	120
2	— suppekjot	-	95	*95	90—95	*93	100—110	105
3	Faarekjot, fersk, forpart	-	120	*120	115—120	*118	130	*130
4	— bakpart	-	130	*130	120—130	*125	130	*130
5	— salt	-	—	—	110	*110	70	70
6	Kalvekjot, gjødkalv, stek	-	110	*110	—	—	120—130	125
7	— forpart	-	90	*90	—	—	110—120	115
8	— spædkalv	-	65	*65	70—80	*75	80—90	85
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	130	*130	120—130	*125	140	*140
10	— norsk saltet sideflesk	-	140	*140	140	*140	120—150	133
11	— amerikansk	-	—	—	—	—	110—120	115
12	Torsk, fersk	-	—	—	—	—	60	*60
13	— saltet	-	—	—	—	—	35	35
14	Sild, fersk	-	—	—	—	—	—	—
15	— saltet (spekesild)	Stkr.	3	3	10	*10	5—10	8
16	Kveite (hellefisk)	Kg.	—	—	—	—	80	*80
17	Makrel, fersk	Stkr.	25	*25	—	—	25	25
18	— saltet	-	—	—	—	—	20—22	21
19	Klipfisk	Kg.	—	—	—	—	65—70	68
20	Melk, nysilt	Liter	13	*13	—	—	14	14
21	— skummet	-	6	*6	—	—	7	7
22	Fløte	-	60	*60	—	—	80	80
23	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	210—220	215	210	*210	200—220	212
24	— fjeldsmør	-	200	200	200	*200	190—200	197
25	— margarin, bedste	-	135—140	138	140	*140	135—150	142
26	— billigste	-	105—110	108	110	*110	95—110	102
27	Ost, norsk schweizer	-	160—180	170	140	*140	120—160	143
28	— gjetost, prima	-	130—160	145	140	*140	140—180	150
29	— komysost	-	40—50	45	50	*50	50—70	60
30	— nøkkelost	-	60—100	80	60	*60	40—100	73
31	pultost	-	60—70	65	65	*65	60—80	77
32	Egg, friske, norske	Snes	140	140	140	*140	150—160	157
33	— preserverte	-	—	—	—	—	140	*140
34	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	30—32	31	33	*33	28—32	30
35	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	16—20	18	18	*18	17	17
36	Potetesmel	-	45—48	47	50	*50	38—43	40
37	Rugbrød	-	—	—	—	—	20	*20
38	Erter, gule (Victoria)	-	32—35	34	30	*30	30—33	32
39	Byggryn, hele, 1ma	-	25—26	26	25	*25	18—25	21
40	Risengryn	-	40—60	50	40—50	*45	38—45	42
41	Havregryn, norske	-	30	*30	40	*40	34—40	36
42	— amerikanske	-	35	*35	35	*35	26—35	30
43	Poteter, norske	5 liter	25	25	24	*24 ¹⁾	40—70	58
44	Kaffe, brændt, Java Malang . . .	Kg.	280	280	260	*260	240—280	257
45	— — Guatemaala	-	220	*220	230	*230	220—260	237
46	— — Santos ell. Rio	-	190—220	205	200	*200	200	200
47	Sukker, raffinade, klipp. Stett..	-	57—59	58	58	*58	56—58	57
48	— — crushed	-	55	55	56	*56	54	54
49	— — farin, tysk	-	53—54	54	54	*54	50—52	50
50	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	85—90	88	90	*90	70—80	75
51	— alm. (Standard white)	-	75	*75	70	*70	60—70	63
52	Kul	Hl.	180	180	—	—	180	*180
53	Koks nr. 2	-	150	150	—	—	130	*130
54	Granved	mf.	1 200	*1200	—	—	1 200	*1200

¹⁾ Ferske 60—70, gamle 40.

forbruksartikler 15 juli 1911 (forts.).

Skien.	Kristiansand S.		Bergen.	Kristiansund N.		Trondhjem.		Nr.
	* Høieste og laveste opgave.	Gjen- nemsnit.	*	Høieste og laveste opgave.	Gjen- nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen- nemsnit.	
Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	
-	110—120	113	100	90—120	*105	120	*120	1
-	100	100	92	80—90	*85	100	*100	2
-	100—110	105	100	90—100	*95	100	*100	3
-	100—110	105	112	100—120	*110	110	*110	4
-	80—100	82	120	80	*80	—	—	5
-	120	120	—	100—120	*110	—	—	6
-	100—120	107	—	90—100	*95	—	—	7
-	80—100	85	—	60	*60	—	—	8
-	140	*140	—	110—120	*115	—	—	9
-	140	140	120	120	*120	—	—	10
-	—	—	—	100—120	115	140	*140	11
30	35— 50	43	—	30	*30	—	—	12
45	30— 48	38	30	25	*25	—	—	13
-	—	—	—	—	—	—	—	14
7	5— 6	6	2—3	—	—	—	—	15
110	—	—	80	60	*60	—	—	16
20	10— 20	15	10—15	20— 25	*23	—	—	17
20	—	—	—	—	—	—	—	18
70	50— 70	62	—	—	—	—	—	19
-	14— 15	14	16	16	16	16	*16	20
-	8	8	10	6	6	7	*7	21
-	70	70	80	75	*75	80	*80	22
-	210—220	216	200	200—210	205	210	*210	23
-	160—200	188	180	190	190	180—185	183	24
-	130—145	137	120	140—145	143	130	130	25
-	100—110	105	100	100—110	105	100—110	105	26
-	160	160	140	150—160	155	140	*140	27
-	160	160	140	120—140	135	120—160	135	28
-	55— 80	69	68	40— 60	53	45— 60	53	29
-	40— 80	68	60	80	80	70	*70	30
-	52— 60	58	—	60	*60	—	—	31
-	140—160	150	130	120—130	125	125—140	133	32
-	—	—	—	—	—	—	—	33
-	30— 34	32	38	30— 35	33	33— 34	34	34
-	18— 22	20	20	18	*18	18— 19	19	35
-	46— 48	48	44	40— 45	43	40— 44	42	36
-	20	*20	—	—	—	—	—	37
-	25— 30	27	—	30	30	30	30	38
-	20— 25	23	24	20	20	20— 22	21	39
-	40— 50	45	40	35— 40	39	40	40	40
-	28— 32	30	26	28— 30	30	26	*26	41
-	28— 30	29	—	28— 30	29	30	30	42
-	35— 50	43	50	50— 60	55	38	*38	43
-	240—270	258	220	280—300	290	280—300	290	44
-	200—240	220	—	260	*260	260	260	45
-	180—220	205	—	220	220	220	220	46
-	60— 64	61	60	60	60	60	60	47
-	56— 60	57	—	60	60	58	*58	48
-	52— 56	53	50	55	55	55	55	49
-	75— 85	83	—	75	*75	80	*80	50
-	65	65	55	60	60	70	*70	51
-	163—170	163	—	—	—	—	—	52
-	130	130	—	—	—	—	—	53
-	1200—1300	1225	—	—	—	—	—	54

4 B. Priser i smaasalg paa endel vigtigere

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Narvik.		Tromsø.	Hammerfest.	
			Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	*	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.
			Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.
1	Osekjøt, fersk, stek	Kg.	100	*100	100	120	*120
2	— — suppekjøt	-	90	*90	90	110	*110
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	100	*100	100	110	*110
4	— — bakpart	-	110	*110	100	120	*120
5	— salt	-	90	*90	80	85	*85
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	—	—	100	110	*110
7	— — forpart	-	—	—	80	—	—
8	— spædkalv	-	60	*60	45	—	—
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	120	*120	140	—	—
10	— norsk saltet sideflesk	-	140	*140	140	—	—
11	— amerikansk	-	140	*140	140	150	*150
12	Torsk, fersk	-	25	*25	—	15	*15
13	— saltet	-	30	*30	—	20	*20
14	Sild, fersk	-	—	—	—	—	—
15	— saltet (spekesild)	Stkr.	3	*3	3—4	2—4	3
16	Kveite (hellefisk)	Kg.	80	*80	*60	—	—
17	Makrel, fersk	Stkr.	—	—	—	—	—
18	— saltet	-	—	—	—	—	—
19	Klipfisk	Kg.	—	—	—	—	—
20	Melk, nysilt	Liter	14	*14	*16	18	*18
21	— skummet	-	—	—	6—8	10	*10
22	Fløte	-	—	—	60	70	*70
23	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	200—220	210	200	200—210	*205
24	— fjeldsmør	-	180—200	190	180	190—200	195
25	— margarin, bedste	-	130—140	135	130	130—140	135
26	— billigste	-	110—120	115	105	100—105	102
27	Ost, norsk schweizer	-	150	150	—	—	—
28	— gjetost, prima	-	120—160	140	100	—	—
29	— komyosost	-	50	50	60	—	—
30	— nøkkelost	-	60—70	65	—	—	—
31	— pultost	-	—	—	—	—	—
32	Egg, friske, norske	Snes	140	140	135	140—150	145
33	— preserverte	-	—	—	—	—	—
34	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	33	33	40	35—40	38
35	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	17—18	18	16.5	18	*18
36	Potetesmel	-	45	45	50	40—50	47
37	Rugbrød	-	—	—	—	—	—
38	Erter, gule (Victoria)	-	30	30	30	30	30
39	Byggryn, hele, 1ma	-	20	20	20	25—30	28
40	Risengry	-	40	40	37	35—40	39
41	Havregry, norske	-	30	30	30	30—35	32
42	— amerikanske	-	30	30	30	30	30
43	Poteter, norske	5 liter	36	*36	38	40—50	42
44	Kaffe, brændt, Java Malang . . .	Kg.	260	*260	—	300—340	320
45	— — Guatamala	-	—	—	—	—	—
46	— — Santos ell. Rio	-	220	*220	—	230—260	245
47	Sukker, raffinade, klipp. Stett . . .	-	60	60	60	60—65	63
48	— — crushed	-	58	*58	—	—	—
49	— — farin, tysk	-	55	55	55	55—60	59
50	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	85—95	90	80	90	*90
51	— alm. (Standard white)	-	75—85	80	70	75	*75
52	Kul	Hl.	150—160	158	150	135	135
53	Koks nr. 2	-	130	*130	—	110	110
54	Granved	mf.	1 500	*1500	—	—	—

1) Smaakveite.

forbruksartikler 15 juli 1911 (slutn.).

S. Land.	Gjesdal.	Odda.	Nordfj.eid	Gloppen.	Røros.	Gjennem-snit for byerne.	Gjennem-snit for land-distr.ne.	Gjennem-snit for riket.	Nr.
Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	
110	100	120	90	85	110	111	103	107	1
75	85	110	80	65	80	96	83	90	2
90	-	100	-	-	115	110	102	108	3
100	-	120	-	-	120	119	113	116	4
-	85	85	-	-	-	89	85	87	5
105	-	110	-	80	-	116	98	107	6
90	-	100	-	65	-	102	85	94	7
55	55	90	35	-	60	67	59	63	8
-	120	120	90	100	-	131	108	120	9
130	115	105	-	-	-	135	117	126	10
-	-	-	-	-	120	133	120	127	11
-	-	50	20	25	25	35	30	33	12
-	35	33	20	25	30	33	29	31	13
-	-	-	-	-	-	-	-	-	14
-	-	3	-	-	-	5	3	4	15
-	-	-	-	50	1) 45	85	48	67	16
18	-	15	12	7	-	22	13	18	17
-	-	-	-	-	-	18	-	18	18
-	55	50	-	-	-	73	53	63	19
10	12	17	10	13	12	15	12	14	20
5	7	10	5	5	5	7	6	7	21
60	80	100	-	-	70	73	78	76	22
220	-	210	-	180	-	209	203	206	23
200	180	200	160	-	170	192	182	187	24
140	130	115	120	130	140	136	129	133	25
110	100	95	100	110	100	105	103	104	26
140	-	145	-	-	150	149	145	147	27
140	140	130	120	140	110	141	130	136	28
40	45	60	-	60	30	57	47	52	29
60	-	105	-	-	60	68	75	72	30
60	50	80	-	-	80	69	68	69	31
-	-	120	100	100	150	141	118	130	32
-	-	-	-	-	-	*140	-	*140	33
30	30	30	25	30	30	34	29	32	34
17	18	18	17	18	17	18	18	18	35
44	40	40	40	45	45	45	42	44	36
20	20	-	-	-	-	20	20	20	37
30	30	25	20	28	30	30	27	29	38
25	-	20	15	18	20	23	20	22	39
40	50	35	40	40	50	42	43	43	40
35	30	30	25	28	30	31	30	31	41
-	-	27	25	-	-	31	26	29	42
-	-	30	30	-	24	39	28	34	43
-	-	240	240	215	-	269	232	251	44
250	250	230	220	-	-	235	238	237	45
220	-	200	200	200	220	212	208	210	46
60	60	60	55	55	58	59	58	59	47
58	-	-	55	55	-	57	56	57	48
56	50	50	50	50	54	53	52	53	49
90	-	63	-	-	75	81	76	79	50
85	60	60	60	60	65	67	65	66	51
-	180	160	-	-	200	159	180	170	52
-	157	120	-	-	160	130	146	138	53
-	-	-	-	-	-	1 225	-	1 225	54

4 C. Priser i smaasalg paa endel vigtigere

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Kristiania. ¹⁾		Fredrikshald.	Fredrikstad.	
			Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.		*	Høieste og laveste opgave.
			Øre.	Øre.		Øre	Øre.
1	Oksekjøt, fersk, stek	Kg.	90—110	105	110	110—140	121
2	— — suppekjøt	-	80—100	91	100	100	100
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	100—130	110	120	100—130	120
4	— — bakpart	-	110—140	123	120	110—130	122
5	— salt	-	90—100	95	-	85—130	104
6	Kalvekjøt, giødkalv, stek	-	90—130	112	120	120—130	123
7	— — forpart	-	80—120	97	-	110—120	115
8	— spædkalv	-	50— 60	55	70	80— 95	85
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	130—140	*135	-	120—150	138
10	— norsk saltet sideflesk	-	120—160	141	-	120—140	136
11	— amerikansk	-	120—140	132	-	130—160	144
12	Torsk, fersk	-	—	-	-	50	*50
13	— saltet	-	—	-	-	35— 50	42
14	Sild, fersk	-	—	-	-	40	*40
15	— saltet (spekesild)	-	—	-	-	3— 7	5
16	Kveite (hellefisk)	Kg.	—	-	-	90—100	98
17	Makrel, fersk	Stkr.	—	-	-	7— 50	31
18	— saltet	-	—	-	-	10— 50	25
19	Klipfisk	Kg.	50— 75	64	-	50— 70	65
20	Melk, nysilt	Liter	16— 17	17	14	15	15
21	— skummet	-	7	7	-	6— 7	7
22	Fløte	-	—	-	-	65—120	85
23	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	210—235	224	250	230—260	250
24	— fjeldsmør ²⁾	-	155—220	201	-	208—240	228
25	— margarin, bedste	-	—	-	140	140—160	149
26	— — billigste	-	—	-	110	110	110
27	Ost, norsk schweizer	-	120—160	153	-	130—160	145
28	— gjetost, prima	-	—	-	140	140—168	152
29	— komysost	-	50— 80	65	-	60— 80	66
30	— nøkkelost	-	—	-	-	40—100	69
31	— pultost	-	80—100	90	-	42—100	76
32	Egg, friske, norske	Snes	140—190	164	130—150	150—160	153
33	— preserverte	-	—	-	-	—	-
34	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	30— 40	33	35	30— 34	32
35	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	16— 24	19	-	16— 19	17
36	Potetesmel	-	40— 45	43	-	45— 50	46
37	Rugbrød ³⁾	-	—	-	-	16— 20	18
38	Erter, gule (Victoria)	-	26— 40	34	-	30— 36	33
39	Byggryn, hele, 1ma	-	20— 32	27	-	22— 30	26
40	Risengryn	-	—	-	-	40— 50	44
41	Havregryn, norske	-	—	-	-	30— 40	33
42	— amerikanske	-	—	-	-	30— 40	32
43	Poteter, norske	5 liter	33— 50	40	35	40— 50	42
44	Kaffe, brændt, Java Malang . . .	Kg.	240—300	273	-	220—300	256
45	— — Guatemala	-	220—240	231	-	200—240	228
46	— — Santos ell. Rio	-	180—220	205	-	180—220	202
47	Sukker, raffinade, klipp. Stett. . .	-	56— 60	59	-	60— 70	63
48	— — crushed	-	54— 60	57	-	60	60
49	— — farin, tysk	-	52— 58	55	60—62	58	58
50	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	65— 70	69	-	70— 88	77
51	— alm. (Standard white)	-	55— 60	58	-	60— 70	62
52	Kul	Hl.	147	147	-	130—160	145
53	Koks nr. 2	-	140	140	-	120—130	125
54	Granved	mf.	—	-	-	800—1 000	933

1) Efter opgave fra Kristiania kommunens statistiske kontor. Priserne er notert 29 juli

forbruksartikler 15 august 1911.

Hamar.	Gjøvik.		Drammen.		Skien.	Kristiansand S.		Nr.
	*	Høieste og laveste oppgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste oppgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste oppgave.	Gjen-nemsnit.	
		Øre.	Øre.		Øre.	Øre.	Øre.	
-	100	*100	100—130	115	-	110—120	114	1
-	80— 85	*83	90—110	98	-	100	100	2
-	90—100	*95	90—120	102	-	92—110	100	3
-	100—110	*105	110—125	118	-	92—120	110	4
-	100	*100	75— 80	78	-	80—100	90	5
-	-	-	120—140	125	-	110—130	120	6
-	-	-	100—130	108	-	100—110	108	7
-	70— 80	*75	75— 90	80	-	80—100	90	8
-	130	*130	120—140	130	-	140—160	147	9
-	130—140	138	120—150	136	-	130—160	147	10
-	-	-	120	120	-	-	-	11
-	-	-	40	*40	40	40— 50	45	12
-	-	-	30— 35	33	50	32— 48	39	13
-	-	-	-	-	-	-	-	14
3	3— 6	4	4— 10	7	3—7	5— 10	6	15
-	-	-	80—120	95	100	-	-	16
-	-	-	10— 60	31	25	20— 30	25	17
-	-	-	15— 20	19	20	15— 30	24	18
-	80	*80	60— 70	67	65	50— 70	62	19
-	14— 15	15	15— 16	16	-	15— 16	15	20
-	7	*7	9	9	-	8— 10	9	21
-	65	*65	80—110	95	-	70—120	78	22
250	240—250	245	240—250	244	-	220—240	229	23
220	220	220	220—235	227	-	160—220	193	24
135	140	140	130—140	138	-	130—160	138	25
105	110	110	90—100	95	-	100—140	109	26
160	140	140	140—160	150	-	140—160	157	27
140	140	140	150—180	159	-	150—180	164	28
50	50	50	35— 70	59	-	45— 80	69	29
70	60	60	50—100	84	-	40— 80	69	30
70	65— 70	68	70—100	83	-	60— 80	63	31
130	160	160	170—180	174	-	140—180	162	32
-	-	-	140—160	150	-	-	-	33
30	33	33	27— 33	31	-	30— 34	32	34
17	20	*20	16— 20	18	-	16— 24	20	35
45	50	50	40— 46	43	-	48	48	36
-	20	*20	18— 20	19	-	20	*20	37
32	30— 32	31	28— 35	32	-	30	30	38
26	25	25	22— 25	24	-	24— 25	25	39
40	40— 50	48	38— 50	43	-	44— 50	46	40
35	35	35	34— 45	39	-	28— 34	30	41
-	35	35	24— 35	28	-	28— 30	30	42
60	25— 40	33	40— 50	42	-	40— 45	42	43
280	260—280	270	240—280	266	-	260—300	270	44
240	240	240	240—250	243	-	200—240	224	45
200	220	220	200—220	215	-	180—225	207	46
58	64— 68	66	56— 70	62	-	60— 66	62	47
56	62— 64	63	54— 58	57	-	56— 62	59	48
54	60— 64	62	52— 56	54	-	52— 60	56	49
75	85— 90	88	80	80	-	65— 90	75	50
65	70— 80	75	55— 70	62	-	60— 65	61	51
200	-	-	180	*180	-	154—161	156	52
170	-	-	160	*160	-	130	130	53
-	-	-	1 200	*1200	-	1200—1400	1 275	54

1911. *) For Kristiania: meieribehandlet smør.

*) Jfr. bemerkningerne i nr. 3, side 33.

4 C. Priser i smaaalg paa endel vigtigere

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Bergen.		Kristiansund N.		Trondhjem.
			Høieste og laveste opgave.	Gjennemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjennemsnit.	*
			Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.
1	Oksekjøt, fersk, stek	Kg.	100—120	108	90—120	105	120
2	— — suppekjøt	-	88—100	94	65—90	74	100
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	100—110	105	80—90	*85	100
4	— — bakpart	-	100—120	108	90—100	*95	110
5	— salt	-	—	—	60—80	*70	100
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	80—120	100	100—120	*110	-
7	— — forpart	-	110	*110	80—100	*90	-
8	— spædkalv	-	50—70	*60	50—68	*59	-
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	100—140	120	100	*100	-
10	norsk saltet sideflesk	-	100—140	120	120	*120	-
11	— amerikansk	-	—	—	120	120	140
12	Torsk, fersk	-	60	*60	30—50	37	-
13	— saltet	-	30	30	25—30	*28	-
14	Sild, fersk	-	20	*20	—	-	-
15	— saltet (spekesild)	Stkr.	3—5	5	—	-	-
16	Kveite (hellefisk)	Kg.	80—100	95	60—70	*65	-
17	Makrel, fersk	Stkr.	25—40	31	25	*25	-
18	— saltet	-	—	—	—	-	-
19	Klipfisk	Kg.	60	*60	40—50	44	-
20	Melk, nysilt	Liter	16	16	15—16	16	17
21	— skummet	-	9—10	10	6	6	7
22	Fløte	-	110	*110	75	*75	80
23	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	210—252	231	220	220	-
24	— fjeldsmør	-	200—235	218	210	210	190
25	— margarin, bedste	-	115—150	133	140—145	143	130
26	— billigste	-	90—105	98	100—105	103	110
27	Ost, norsk schweizer	-	160	*160	150—160	155	-
28	— gjetost, prima	-	150—160	155	120—160	145	120
29	— komysost	-	55	*55	40—60	53	60
30	— nøkkelost	-	100	*100	80	80	-
31	pultost	-	100	*100	60	*60	-
32	Egg, friske, norske	Snes	150—160	153	120—150	135	135
33	— preserverte	-	—	—	—	-	-
34	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	30—33	32	33—35	34	30
35	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	28	*28	17—20	19	19
36	Pötetesmel	-	40—44	42	40—45	43	44
37	Rugbrød	-	16—28	22	25	*25	-
38	Erter, gule (Victoria)	-	25—28	27	30	30	30
39	Byggryn, hele, 1ma	-	25	*25	20	20	20
40	Risengryn	-	40	40	35—40	39	40
41	Havregryn, norske	-	30—35	33	28—30	29	-
42	— amerikanske	-	27	*27	28—30	29	30
43	Poteter, norske	5 liter	30—50	42	30—40	35	38
44	Kaffe, brændt, Java Malang . . .	Kg.	260	*260	280—300	290	300
45	— — Guatemaala	-	210—240	225	260	260	260
46	— — Santos ell. Rio	-	240	*240	220	220	220
47	Sukker, raffinade, klipp. Stett..	-	62—67	65	60—65	63	64
48	— — crushed	-	56—63	60	(?)60—70	(?)65	64
49	— — farin, tysk.	-	56—57	57	55—60	58	60
50	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	70	*70	75	*75	80
51	— alm.(Standard white)	-	55	55	60	60	65
52	Kul	Hl.	150	*150	—	-	-
53	Koks nr. 2	-	120	*120	—	-	-
54	Granved	mf.	—	—	—	-	-

forbruksartikler 15 august 1911 (forts.).

Narvik.		Tromsø.	Hammerfest.	Gjesdal.	Røros.	Odda.	Nr.
Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	*	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	*	*	
Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	
95—100	99	100	100	*100	100	100	1
85—90	89	90	90	*90	85	70	2
90—100	97	75	85	*85	90	90	3
95—110	103	90	100	*100	90	100	4
85—90	88	80	90	*90	85	-	5
100—110	105	100	-	-	-	90	6
	80	80	--	-	-	75	7
	60	60	45	-	55	40	8
120—130	123	130	-	-	120	110	9
130—140	137	140	180	*180	120	110	10
140—150	145	140	-	-	-	120	11
25—30	27	-	15	*15	-	30	12
	*30	25	-	-	-	35	13
	30	30	-	-	-	25	14
3—4	4	4	3	3	5	-	15
70—80	75	50—60	45	*45	-	45	16
	-	-	-	-	-	-	17
	-	-	-	-	-	-	18
	-	-	-	-	55	70	19
15	15	18	18	*18	12	12	20
8	*8	8—10	10	*10	7	5	21
70—100	85	60—75	70	*70	80	60	22
220—230	227	210	200—210	205	220	-	23
200—210	203	200	180—200	190	180	200	24
140—160	150	130	130—135	133	130	130	25
110	110	105	100	100	100	100	26
150—160	153	180	-	-	-	150	27
100—160	120	120	150	*150	140	110	130
40—50	47	60	-	-	45	30	60
60—70	67	-	-	-	-	60	100
60	*60	-	-	-	50	80	-
160	160	160	167	167	-	150	150
	-	-	--	-	-	-	33
33—35	34	40	37—40	39	30	33	34
18—20	19	20	20	*20	20	18	19
45	45	50	50	50	40	45	45
25	25	-	-	-	20	-	37
30—35	31	35	30	30	30	30	28
20	20	20	30	*30	-	20	20
40	40	40	35—40	39	50	45	35
30	30	30	27—35	32	30	30	30
30	30	30	27—30	30	-	-	27
36	36	50	38—40	39	25	30	45
260—280	270	260	300	*300	-	-	44
	-	250	-	-	250	-	45
240	240	280	230—240	235	-	220	-
65	65	65	65—70	69	60	65	65
60—63	62	-	-	-	55	65	-
60	60	60	60—70	67	54	60	56
85	85	85	85—90	88	-	75	63
75	75	70	75	*75	60	60	-
130—160	148	150	150	*150	180	200	160
140	*140	-	110	*110	157	160	130
1 500	*1500	-	1 600	*1600	-	1 000	-

4 C. Priser i smaasalg paa endel vigt. forbruksartikler 15 august 1911 (slutn.).

Nr.	Varesort.	Mængde- enhet.	Nordfj.eid	Gloppen.	Gjennem- snit for byerne.	Gjennem- snit for land- distr.ne.	Gjennem- snit for riket.
			*	*	Øre.	Øre.	Øre.
			Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.
1	Oksekjøt, fersk, stek	Kg.	90	80	108	98	103
2	— — suppekjøt	-	80	70	92	81	87
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	75	80	99	87	93
4	— — bakpart	-	80	85	109	94	102
5	— salt	-	-	-	88	83	86
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	60	-	113	82	98
7	— — forpart	-	50	-	99	68	84
8	— spedkalv	-	40	-	68	51	60
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	90	90	127	103	115
10	— norsk saltet sideflesk	-	-	-	135	110	123
11	— amerikansk	-	-	-	134	*120	127
12	Torsk, fersk	-	-	-	39	40	40
13	— saltet	-	-	25	35	32	34
14	Sild, fersk	-	-	-	30	*25	28
15	— saltet (spekesild)	Stkr.	-	-	5	4	5
16	Kveite (hellefisk)	Kg.	50	-	79	48	64
17	Makrel, fersk	Stkr.	10	¹⁾ 6	28	8	18
18	— saltet	-	-	-	22	-	22
19	Klipfisk	Kg.	-	-	63	58	61
20	Melk, nysilt	Liter	12	13	16	13	15
21	— skummet	-	7	-	8	7	8
22	Fløte	-	-	-	81	70	76
23	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	200	200	234	212	223
24	— fjeldsmør	-	180	180	209	190	200
25	— margarin, bedste	-	125	140	138	133	136
26	— — billigste	-	100	125	105	105	105
27	Ost, norsk schweizer	-	150	-	155	150	153
28	— gjetost, prima	-	130	140	142	130	136
29	— komysost	-	40	-	58	44	51
30	— nøkkeloost	-	-	-	75	80	78
31	— pultost	-	-	-	74	65	70
32	Egg, friske, norske	Snes	120	130	153	138	146
33	— preserverte	-	-	-	150	-	150
34	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	30	30	33	31	32
35	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	18	20	20	19	20
36	Potetesmel	-	45	45	45	44	45
37	Rugbrød	-	-	-	21	*20	21
38	Erter, gule (Victoria)	-	25	28	31	28	30
39	Byggryn, hele, 1ma	-	17	20	24	19	22
40	Risengryn	-	40	40	42	42	42
41	Havregryn, norske	-	25	27	33	28	31
42	— amerikanske	-	25	-	30	26	28
43	Poteter, norske	5 liter	25	24	41	30	36
44	Kaffe, brændt, Java Malang . . .	Kg.	260	220	275	240	258
45	— — Guatemaala	-	240	-	240	240	240
46	— — Santos ell. Rio	-	220	210	219	217	218
47	Sukker, raffinade, klipp. Stett..	-	60	60	63	62	63
48	— — crushed	-	60	60	61	60	61
49	— — farin, tysk..	-	55	55	59	56	58
50	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	-	-	79	69	74
51	— alm.(Standard white)	-	60	-	65	60	63
52	Kul	Hl.	180	-	158	180	169
53	Koks nr. 2	-	-	-	137	149	143
54	Granved	mf	-	-	1 302	*1 000	1 151

¹⁾ Smaamakrel.

5. Arbeids- og lønningsforhold ved bergverksindustrien i Norge i aaret 1909.
 (Foreløbige resultater ifølge Fabriktællingen.)

Fagstilling.	Antal arbeidere.	Samlet antal arbeids-timer.	Samlet arbeidsløn.	Arbeids-for-tjeneste pr. time.
A. Sammendrag.			Kr.	Kr.
<i>Formænd.</i>				
Østlandet.....	25	66 668	34 583	0.52
Oplandene.....	15	36 900	18 933	0.51
Sørlandet.....	23	56 773	26 957	0.48
Vestlandet	1	2 000	800	0.40
Trøndelagen	40	87 205	36 138	0.41
Nord-Norge	39	99 064	54 391	0.55
Riket	143	348 610	171 802	0.49
<i>Mænd over 18 aar (ekskl. formænd).</i>				
Østlandet.....	694	1 067 015	474 168	0.44
Oplandene.....	1 159	1 709 889	828 641	0.48
Sørlandet.....	790	1 322 830	402 633	0.30
Vestlandet	244	158 943	60 183	0.39
Trøndelagen	1 399	2 106 788	759 111	0.36
Nord-Norge	2 812	4 654 707	2 013 232	0.43
Riket	7 098	11 015 172	4 587 968	0.41
<i>Kvinder over 18 aar.</i>				
Østlandet.....	5	7 524	1 466	0.20
Oplandene.....	3	9 000	1 620	0.18
Sørlandet.....	25	36 247	4 934	0.14
Vestlandet	-	-	-	-
Trøndelagen	45	28 959	6 702	0.23
Nord-Norge	123	187 360	46 225	0.25
Riket	201	269 090	60 947	0.23
<i>Gutter.</i>				
Østlandet.....	10	7 957	2 041	0.26
Oplandene.....	12	15 824	4 642	0.29
Sørlandet.....	57	62 512	9 692	0.16
Vestlandet	10	9 468	2 591	0.27
Trøndelagen	194	154 336	37 628	0.24
Nord-Norge	43	64 562	16 228	0.25
Riket	326	314 659	72 822	0.23
B. De enkelte fagstillinger.				
<i>Formænd.</i>				
Bygningsformænd	2	5 723	2 699	0.47
Grubeformænd	63	151 419	82 386	0.54
Skeiderformænd	13	28 558	13 458	0.47
Vaskeriformænd	10	26 242	11 696	0.45
Hytteformænd	10	23 265	10 532	0.45
Skogsformænd	3	9 000	4 080	0.45
Verksmestere	5	12 306	6 068	0.49
Smedformand	1	2 332	1 218	0.52
Tømmermandsformand	1	3 120	1 320	0.42
Diverse formænd	35	86 645	38 345	0.44
Ialt	143	348 610	171 802	0.49

Fagstilling.	Antal arbeidere.	Samlet antal arbeids-timer.	Samlet arbeidsløn.	Arbeids-for-tjeneste pr. time.
<i>Mandlige arbeidere over 18 aar.</i>			Kr.	Kr.
a. Specielle grubearbeidere.				
Anlægsarbeidere	160	203 553	73 453	0.36
Arbeidere ved grubebygning	30	59 272	25 656	0.43
Minerere	1 436	2 393 306	1 090 847	0.46
Grubearbeidere ¹⁾	839	1 218 282	591 904	0.49
Loshauere	17	37 451	15 474	0.41
Fordrere	1 040	1 576 611	638 839	0.41
Skeidere og plukkere.....	385	604 770	257 724	0.43
Opberedningsmanskap.....	19	51 976	21 292	0.41
Vaskeriarbæidere	488	839 652	309 755	0.37
Diverse arbeidere i gruben	190	187 594	70 402	0.38
Diverse arbeidere i dagen	136	182 245	60 011	0.38
Ialt	4 740	7 354 712	3 155 857	0.43
b. Hyttearbeidere	Ialt	348	586 715	0.37
c. Diverse arbeidere ved gruber og hytteverk.				
Maskinister.....	115	254 710	88 209	0.35
Fyrbøtere	34	72 941	24 481	0.34
Mekaniske arbeidere	82	170 252	65 225	0.38
Elektrikere	44	81 605	34 582	0.42
Reparatører.....	30	66 844	25 969	0.39
Motorkjørere, maskinkjørere m. v.	55	114 280	47 914	0.42
Smøregutter	9	15 720	5 156	0.33
Skogsarbeidere	52	56 095	26 018	0.46
Lagerbetjenter	14	30 670	13 435	0.44
Dagarbeidere og løsarbeidere	444	409 307	140 163	0.34
Kjorekarer	104	166 694	55 877	0.34
Transportarbeidere	380	541 543	211 330	0.39
Taugbanearbeidere	94	192 989	70 615	0.37
Vaktpersonale	16	38 878	12 376	0.32
Transportører.....	7	16 627	7 194	0.43
Materialforvalter og kemikere	3	4 423	1 100	0.25
Smeder	210	379 075	147 254	0.39
Snekkkere	55	103 320	43 052	0.42
Tømmermænd	196	270 546	106 684	0.39
Murere	53	57 831	25 784	0.45
Malere	10	20 805	9 044	0.45
Diverse haandverkere	3	9 090	3 910	0.43
Ialt	2 010	3 073 745	1 165 370	0.38
Mandlige arbeidere over 18 aar ialt	7 098	11 015 172	4 537 968	0.41

¹⁾ Væsentlig minerere.

Fagstilling.	Antal arbeidere.	Samlet antal arbeids-timer.	Samlet arbeidsløn.	Arbeids-for-tjeneste pr. time.
<i>Kvinder over 18 aar.</i>			Kr.	Kr.
a. Specielle grubearbeidere.				
Skeidere	175	244 981	56 437	0.23
Vaskeriarbeidere	1	1 315	353	0.27
Diverse arbeidere i dagen	1	970	162	0.17
Ialt	177	247 266	56 952	0.23
b. Hyttearbeidere Ialt	2	4 788	900	0.19
c. Diverse arbeidere ved gruber og hytteverk.				
Dagarbeidere	22	17 036	3 095	0.18
Kvinder over 18 aar ialt	201	269 090	60 947	0.23
<i>Gutter.</i>				
a. Specielle grubearbeidere.				
Anlægsarbeidere	2	318	125	0.39
Minerere	2	3 299	862	0.26
Grubearbeidere (væsentlig minerere)	7	12 474	4 111	0.33
Fordrere	11	21 715	6 111	0.28
Skeidere	173	116 317	27 692	0.24
Vaskeriarbeidere	26	24 653	5 510	0.22
Diverse arbeidere i gruben	15	23 056	5 418	0.23
Diverse arbeidere i dagen	4	7 498	1 263	0.17
Ialt	240	209 330	51 092	0.24
b. Hyttearbeidere Ialt	11	13 595	1 756	0.13
c. Diverse arbeidere ved gruber og hytteverk.				
Mekaniske arbeidere	8	13 609	2 723	0.20
Elektrikere	3	5 950	1 625	0.27
Reparatør	1	3 000	539	0.18
Smøregut	1	2 532	505	0.20
Dagarbeidere og løsarbeidere	19	10 982	1 929	0.18
Kjørekarer	12	19 854	4 448	0.23
Transportarbeidere	15	11 561	2 319	0.20
Taugbanearbeidere	9	11 032	2 922	0.26
Smedgutter	7	13 714	2 964	0.22
Ialt	75	91 734	19 974	0.22
Gutter ialt	326	314 659	72 822	0.23

Foranstaende tabeller er utarbeidet til benyttelse for den ved overenskomst mellem Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisation nedsatte voldgiftsret til avgjørelse av mindstelønnen ved endel gruber (jfr. næste avsnit).

Opgaverne angaaer ialt 35 bedrifter (gruber og hytteverk), hvorav paa Østlandet 7, Oplandene 3, Sørlandet 8, Vestlandet 4, i Trøndelagen 6 og i Nord-Norge 7. For de øvrige bedrifters vedkommende (ialt 5 med tilsammen 546 formænd og arbeidere) har lønningsopgaverne ikke været avgitt i en saa detaljert form, at de har kunnet benyttes i tabellerne. — Paa Nord-Norge falder de fleste lønningsopgaver (for 2812 mænd over 18 aar), dernæst kommer Trøndelagen og Oplandene.

Den i tabellerne anvendte gruppering av arbeidsstillingerne er utarbeidet med velvillig bistand av Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisation.

Tabellerne indeholder opgaver over det samlede antal arbeidere, disses samlede arbeidstid (iberegnet overtid) og samlet utbetalt arbeidsløn, hvorunder altsaa ogsaa er medtatt akkordløn. Timefortjenesten er derpaa fundet ved division.

Opgaverne omfatter samtlige, som i løpet av aaret 1909 i kortere eller længere tid har hat arbeide ved nogen av de nævnte 35 bedrifter, ialt 7 768 formænd og arbeidere. Da antallet av formænd og arbeidere ved de samme bedrifter pr. 31 december 1909 utgjorde 4 871, maa altsaa adskillige i aarets løp ha vekslet arbeidssted.

Den gjennemsnitlige arbeidstid i aaret ved bergverksindustrien kan omtrentlig beregnes ved at dividere det samlede antal arbeidstimer med antallet av arbeidere ved aarets utgang, idet arbeidsstyrkens størrelse i de forskjellige maaneder ikke har forandret sig saa sterkt, at det vil ha nogen særlig stor indflydelse; mens saaledes arbeiderantallet i bergverksdriften pr. ^{31/12} 1909 utgjør 5 226 personer, er det gjennemsnitlige arbeiderantal i aaret 5 080. For formændenes vedkommende benytter man det i nærværende tabel anførte tal 143, idet disse maa antages at ha fastere ansættelse.

For de 35 bedrifter, for hvilke man har lønningsopgaver, utgjorde antallet av arbeidere den 31 december 1909:

Mænd over 18 aar	4 485
Kvinder —“—	98
Gutter (12—18 aar)	119

Beregner man den gjennemsnitlige aarsfortjeneste paa samme maate som den gjennemsnitlige arbeidstid i aaret ved at dividere den samlede arbeidsløn med det ovennævnte antal arbeidere ved aarets utgang, vil maa faa følgende resultat:

	Gj.snitlig antal arbeidstimer i aaret.	Gj.snitlig aars- fortjeneste. Kr.
Formænd.....	2 438	1 201
Mænd over 18 aar	2 456	1 012
Kvinder —“—	2 746	622
Gutter.....	2 644	612

Arbeidsfortjenesten pr. time er, som det fremgaar av tabellerne, gjennemsnitlig høiest i Oplandene, Østlandet og Nord-Norge, hvor den for mandlige

arbeidere over 18 aar er henholdsvis 48, 44 og 43 øre, mens den for Vestlandet, Trøndelagen og Sørlandet er henholdsvis 39, 36 og 30 øre.

Av de enkelte slags arbeidere tjener minerere og lign. bedst, i gjennemsnit for riket 46–49 øre pr. time.

5. Bergverkskonflikten og Stor-lockouten sommeren 1911.

(Foreløpig redegjørelse.¹⁾

Fra mandag den 17 juli til og med onsdag den 23 august var omkring 30 000 arbeidere ved omtrent 200 bedrifter i Norge uten arbeide paa grund av lockout, et betydelig større antal end der i noget tidligere aar har været ledige paa grund av arbeidskonflikter og antagelig ogsaa større end der nogensinde har været ledige av mangel paa arbeide.

Foranledningen til denne lockout var en streik ved forskjellige bergverker, idet ca. 3 500 bergverksarbeidere den 22 juni hadde nedlagt arbeidet etter 14 dages opsigelse og etter tidligere langvarige tarifforhandlinger.

Sommeren 1910 hadde Arbeidsmandsforbundet søkt at faa opprettet tariffer ved to av de nyere grubeanlæg i landet, nemlig Salangen (Tromsø amt) og Stordø (Søndre Bergenhus amt). Begge steder opnaaedes enighet mellom arbeiderne og grubeselskaperne — ved Salangen var overenskomst ogsaa undertegnet — dog med forbehold av hovedorganisationernes godkjendelse. Arbeidsmandsforbundet meddelte saadan approbation, mens Arbeidsgiverforeningens centralstyre overensstemmende med uttalelse fra Bergverkernes Landssammenslutning meddelte, at ingen av forslagene kunde godkjendes. Samtidig foreslog Arbeidsgiverforeningen, at der optoges forhandlinger om nye overenskomster for de to bergverker. Ved utgangen av september blev derhos de gjældende tarifoverenskomster ved 6 andre bergverker (Røros, Foldals Verk, Killingdals Gruber, Meraker Gruber, Glomsrudkollen Zinkgruber og Fosdals Gruber) av Arbeidsgiverforeningen op sagt til 1 januar 1911, idet der samtidig blev foreslaat, at forhandlinger skulde optages i fællesskap med forhandlingerne for Salangen og Stordø²⁾. Sidstnævnte to gruber beskjæftiget i 1910 tilsammen ca. 500 arbeidere. De øvrige 6 nævnte gruber beskjæftiget ifølge Fabriktællingen ved utgangen av 1909 1 405 arbeidere.

Fra 24 oktober 1910 til 5 mai 1911 avholdtes en række forhandlingsmøter først mellom Bergverkernes Landssammenslutning og Norsk Arbeidsmandsforbund og senere mellom Norsk Arbeidsgiverforenings centralstyre og Arbeidernes faglige Landsorganisationer sekretariat. Under forhandlingene blev

¹⁾ Hovedsagelig paa grundlag av «Meddelelser fra Norsk Arbeidsgiverforening» og «Meddelelsesblad utgit av Arbeidernes faglige Landsorganisation i Norge». Voldgiftskjendelsen er trykt efter en fra Arbeidsgiverforeningen velvillig overlatt kopi av den originale kjendelse. ²⁾ Jfr. «Meddelelser fra Norsk Arbeidsgiverforening 1910, side 321—22, «Arbeidsmanden» oktober 1910 og Meddelelsesblad utgit av Arbeidernes faglige Landsorganisation, 1911, nr. 7—8 (side 105).

ogsaa Sulitjelmagruberne (ved utgangen av 1909: 1 596 arbeidere) medtatt, saa at de vaaren 1911 ialt omfattet 9 bergverker (ved sidstnævnte tid ca. 3 500 arbeidere). Det var derhos forutsætningen, at den fællesoverenskomst, som søktes istandbragt, ogsaa skulde gjælde alle til enhver tid værende medlemmer av Bergverkernes Landssammenslutning¹⁾.

5 mai 1911 blev der protokollert:

«Da det efter gjennemgaaelsen saavel av fællesoverenskomsten som av de enkelte tariffer viser sig at være vanskelig at opnaa enighet i mange punkter, fandt man paa begge sider at maatte forelægge saken for sine organisationer, som i tilfælde faar avgjøre, hvorvidt og paa hvilket grundlag forhandlingerne skal fortsættes.»

I skrivelse av 16 mai næstefter erklærte arbeidernes landssekretariat sig villig til at gjenopta forhandlingerne under forutsætning av, at disse burde være avsluttet inden 8 juni, og med bemerkning om, at de vilde være til liten nytte, saafremt arbeidsgiverne ikke strækker sig længer med sine løns tilbud end hittil var gjort.

Arbeidsgiverforeningen svarte den 20 mai bl. a., at forhandlingerne neppe kunde tænkes avsluttet inden 8 juni, mens denne forutsætning fra arbeidernes side i skrivelse av 31 mai skjærpedes derhen, at sekretariatet hadde bemyndiget Arbeidsmandsforbundet til i motsat fald at opsi pladsene (med 14 dages opsigelsesfrist) for samtlige arbeidere ved de bergverker, som omfattedes af forhandlingerne. Da Arbeidsgiverforeningen i skrivelse av 8 juni hadde svart, at man var villig til at fortsætte forhandlingerne, saafremt denne streik ikke blev iverksat, men at forhandlingerne ikke kunde ske paa grundlag av yderligere indrømmelser fra bergverkernes side, blev den bebudede opsigelse iverksat og arbeidet den 22 juni nedlagt ved samtlige de 9 omhandlede bergverker av ialt ca. 3 500 arbeidere.

Paa et møte av Arbeidsgiverforeningens repræsentantskap den 17 juni 1911 fik centralstyret i opdrag at opfordre sekretariatet for Arbeidernes faglige Landsorganisation til at sørge for, at de ovennævnte opsigelser fra bergverksarbeiderne blev tat tilbage og at medvirke til løsning af konflikten paa grundlag av arbeidsgivernes sidste tilbud. Dette meddeltes sekretariatet i skrivelse av samme dag, og i denne heter det bl. a.: «Ifald en tilfredsstillende ordning paa denne maate ikke opnaaes, har repræsentantskapet enstemmig bemyndiget centralstyret til at opsi arbeiderne ved bedrifter, som tilsammen sysselsætter ca. 32 000 arbeidere.»

I sit svar av 21 juni uttaler sekretariatet for Arbeidernes faglige Landsorganisation, at man fremdeles er villig til ved forhandling at medvirke til en løsning af konflikten ved bergverkerne. Dog mener man, at forhandlinger paa arbeidsgivernes nævnte grundlag ikke kan føre til nogen løsning.

¹⁾ Jfr. «Meddelelser fra Norsk Arbeidsgiverforening» 1911, side 82—85, 189—192, «Meddelelsesblad utgit av Arbeidernes faglige Landsorganisation» 1911, nr. 2—8 og «Arbeidsmanden» januar—mars 1911.

Arbeidsgiverforeningens centralstyre fandt ikke dette svar tilfredsstillende og besluttet at iverksætte den bebudede arbeidsstans; dette meddeltes i skrivelse af 22 næstefter, hvori ogsaa oplystes, at man hadde git paabud om at opsi med 14 dages varsel fra 24 s. m. de arbeidere som var tilsluttet landsorganisationen ved en række bedrifter, hvorover fortegnelse vedlagdes. «Ifald en ordning» — heter det tilslut — «ikke inden 1 juli er opnaadd, vil endvidere de landsorganisationen tilsluttede arbeidere ved en række andre bedrifter bli op sagt.»

Den vedlagte fortegnelse, som utgjorde det saakaldte 1ste lockout-opbud, omfattet forskjellige bergverker, sagbruk, cellulose- og papirfabrikker o. l., ialt 96 bedrifter.

Den 26de juni tilkaldte statsministeren de to hovedorganisationers formænd til en konferanse, som resulterte i, at disse to skulde komme sammen til en forhandling for om mulig at opnaa et forlik. Da dette ikke førte til noget, gav Arbeidsgiverforeningen paabud om opsigelse av de landsorganisationen tilsluttede arbeidere ved ialt 138 bedrifter, det saakaldte 2det opbud, omfattende jernindustrien og nogen papirfabrikker. Dette meddeltes sekretariatet i skrivelse af 1 juli. Opsigelsen var likesom den foregaaende med 14 dages varsel.

Lørdag aften den 8 juli stanset størsteparten av de fabrikker som omfattedes av 1ste opbud, og en uke senere likesaa 2det opbud. Foruten de organiserte arbeidere ved disse fabrikker — ialt antagelig omkring 21 000 — kom arbeidsstansningen ogsaa til at omfatte de fleste uorganiserte ved de samme virksomheter, idet disse dels nedla arbeidet, dels ikke hadde anledning til at arbeide, fordi vedkommende virksomhet ikke kunde drives med det gjenværende mandskap. Nogen enkelte bedrifter, som næsten udelukkende hadde uorganiserte arbeidere, kunde dog fortsætte arbeidet.

Det samlede antal arbeidere, som nu under denne store arbeidskonflikt blev uten arbeide, utgjorde antagelig, naar de fornævnte ca. 3 500 streikende bergverksarbeidere medregnes, omkring 33—34 000.

Av de organiserte deltagere var omrent 7—8 000 jern- og metalarbeidere samt 1075 formere; for formernes vedkommende er antallet av tapte arbeidsdage under lockouten opgit til 39 420. Forøvrig maa oplysninger om det samlede antal tapte arbeidsdage utstaa til en senere leilighet.

Samme dag som det 1ste lockoutopbud fandt sted, 8 juli, blev hovedorganisationernes formænd etter indkaldt til statsministeren, som foreslog at man skulle forsøke mægling, og da parterne var villige hertil, blev stortingspræsident M. Halvorsen og stortingsmand dr. Alfred Eriksen opnævnt som mæglere. Mæglingsmøterne begyndte 11 juli, og heri deltok ogsaa hovedorganisationernes formænd Ole O. Lian og Harald Bjerke samt

forretningsfører Rich. Hansen (Arbeidsmands forbundet) og direktør Holm Holmsen (Bergverkernes Landssammenslutning). I mæglingen inddroges ogsaa nogen andre konflikter, nemlig en murerkonflikt i Stavanger, en konflikt ved Christiania Spigerverk og tarifkrav fra elektromontører. Man beskjæftiget sig imidlertid hovedsagelig med bergverkstarifferne, og arbeidsgiverne fremsatte nu et forslag om konjunkturtillæg til de tidlige tilbudte mindstelønssatser. Den 19 juli maatte dog mæglingen avsluttes uten resultat.

Den 27 juli blev hovedorganisationernes formænd for tredje gang av statsministeren tilkaldt til møte, og man blev enige om at gjøre et nyt mæglingsforsøk (ved de 2 ovennævnte mæglere), og den saaledes gjenoptagne mægling begyndte 29 juli. Herunder kom man først til enighet om elektromontørernes, spiker verkets og murerne tariffer, mens kun enkelte smaa-forandringer blev gjort ved grubetarifferne, foruten at man kom til enighet om lønningssatserne ved Salangen. Med hensyn til spørsmålet om mindstelønnens forøkelse utover arbeidsgivernes tilbud, blev man tilslut enig om at undergi det voldgift, og i møte den 17 august enedes forhandlerne om, at de to mæglere skulde avgjøre, hvorvidt og eventuelt hvilket tillæg der skulde gjøres til mindstelønnen ved bergverkerne. Endvidere bestemtes, at før de to mæglere i den anledning traadte sammen, skulde de, eller eventuelt den norske regjering, vælge en opmand, og som saadan blev ved kgl. resolution av 12 september banedirektør Johan Fasting opnævnt.

Resultatet av mæglingsforhandlingerne blev forelagt grubearbeiderne, elektromontørerne, spikerarbeiderne og murerne i Stavanger til avstemning og vedtages med 1257 mot 432 stemmer. Den store konflikt var saaledes avsluttet, og ifølge overenskomsten skulde bedrifterne sættes igang, saasnart det lot sig gjøre, og samtlige arbeidere — organiserte som uorganiserte — indtages i sine tidlige pladser. Ved de bedrifter som ikke straks kunde beskjæftige alle, skulde de tidlige arbeidere ha fortrinsret i de første 5 uker fra bedriftens igangsættelse. Mulige tvister angaaende denne overenskomst skal avgjøres ved forhandling og eventuelt voldgift.

Det var 23 august at forliksoverenskomsten undertegnedes, og dels 24 og dels 25 næstefter gjenoptoges arbeidet de fleste steder. Grubearbeiderstreiken hadde da paagaat i 9 uker og streiken ved Christiania Spigerverk i 8 uker. Første opbud av lockouten hadde vart i 7 og andet opbud i 6 uker.

Der hersket under lockouten en mønsterværdig orden. Et hovedstadsblad, som i denne konflikt nærmest stod paa arbeidsgivernes side, uttaler den 25 august herom bl. a.:

Naar hammerslagene idag begynder at klinge i vor industri efter lockouten, bør det siges høit og med anerkjendelse, at de arbeidere, som var arbeidsløse paa grund av streik eller lockout, har vist en eksemplarisk optraeden. Der er kun ganske faa undtagelser, og de forsvinder overfor helhetsindtrykket. De norske arbeidere har ære av den holdning, de har vist. De arbeidsløse har søkt ut paa landet eller de har besøkt museer, hørt foredrag, faat undervisning og i det hele benyttet tiden paa en forstandig maate.

Den avsagte voldgiftskjendelse var saalydende:

Den 22 september 1911 avholdtes møte av præsident Halvorsen og dr. Alfred Eriksen til fortsat behandling av voldgiftsspørsmålet.

Voldgiftsmændene blev enige om følgende avgjørelse:

Ved den overenskomst, som i august maaned d. a. er indgaat angaaende bergverkerne mellem Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisation, er bestemt:

«Spørsmålet om, hvorvidt og eventuelt hvilket tillæg til mindstelønnen ved bergverkerne skal gives, overlates til avgjørelse av de to mæglere stortingspræsident Halvorsen og dr. Alfred Eriksen paa grundlag af de under mælingen fremkomne oplysninger og under hensyntagen til de foreliggende forslag.

Før de 2 mæglere i den anledning træder sammen, blir der af mæglerne eller, dersom disse ikke enes om valget, af den norske Regjering at opnævne en opmand.

Forsaavidt de 2 mæglere ikke blir enige om avgjørelsen av saken, tiltræder opmanden, og spørsmålet avgjøres derpaa paa samme grundlag som ovenfor nævnt av den saaledes sammensatte voldgiftsret, for hvilken saken isaafald paany utredes af organisationerne i den utstrækning disse finder nødvendig. Denne voldgiftsret sammentræder senest 2 maaneder fra dato.

Avgjørelsen er bindende for parterne.»

Da undertegnede voldgiftsmænd ikke blev enig om valget af opmand, blev ved kgl. res. av 12 september d. a. konstituert banedirektør Johan Fasting opnævnt til i tilfælde at tiltrede som opmand i nærværende voldgiftssak.

Undertegnede traadte derefter den 13 september d. a. sammen til avgjørelse af de spørsmål, som i henhold til ovennævnte overenskomst er overlatt til voldgiftsavgjørelse.

Fra Norsk Arbeidsgiverforening forelaa et forslag, som gik ut paa at samtlige mindstelønssatser for

- 1) Sulitelma Aktiebolags Gruber,
- 2) Røros Kobberverk,
- 3) Foldals Verk,
- 4) Killingdals Gruber,
- 5) Glomsrudkollens Zinkgruber,
- 6) Nordiske Grubekompagni,
- 7) A/S Røstvangen,
- 8) A/S Stordø Kisgruber

gjælder, indtil der indtræder en konjunkturstigning, hvorefter et procenttillæg til de tilbudte satser gives.

Forat et saadant tillæg skal gives, maa konjunkturstigningen ha varet mindst 6 maaneder. Beregningen utføres paa basis av gjennemsnitsprisen for hver maaned, og lægges noteringerne i det engelske «Mining Journal» til grund. Derefter arbeides med de for stigningen fastsatte tillæg, saalænge indtil konjunkturen i et like stort tidsrum har været under den notering, som betinger tillægget, hvorefter de forannævnte satser gjælder, indtil lignende stigning skulde indtræde; derefter fremgaaes paa samme maate som ovenfor nævnt.

For kobber- og kisgruberne fastsættes tillægget til 5 pct., naar noteringen av *best selected* kobber er steget til pund 65, og for jerngruberne det samme tillæg, naar prisen for *best Rubio Middlesborough* er 22 sh. 6 d.

Fra arbeidernes side forelaa forslag om, at de omforenede mindsteløns-satser for de nævnte 8 bergverker skulde gjælde indtil 31 december 1912; hvorefter der skulde indtræde en forhøielse av mindstelønssatserne med 2 øre pr. time.

Voldgiftsretten finder, at mindstelønnen ved bergverkerne vistnok ikke er høi, men gjennemsnitsfortjenesten maa siges at være forholdsvis god og staar paa høide med den gjennemsnitlige fortjeneste i de bedrifter, som nærmest maa sammenstilles med bergverksdriften.

Ifølge opgaver, som er tilstillet os fra det Statistiske Centralbyraa¹⁾, var gjennemsnitsfortjenesten ved bergverkerne i 1909 41 øre pr. time for mænd over 18 aar. Denne statistik er utarbeidet paa grundlag av opgaver, som er indsamlet under Fabriktaellingen i 1909, og synes at stemme overens med de opgaver, som er fremlagt av Norsk Arbeidsgiverforening, hvorefter den gjennemsnitlige fortjeneste i 1909 ved de gruber, som tilhørte Arbeidsgiverforeningen, var 42.2 øre pr. time for mænd over 20 aar.

For de 8 gruber, som spørsmåalet om tillægget til mindstelønnen gjælder, har Norsk Arbeidsgiverforening opgit gjennemsnitsfortjenesten i 1909 til 43.3 øre pr. time for mænd over 20 aar. For 1910 har Arbeidsgiverforeningen fremlagt en statistik, som viser, at den gjennemsnitlige fortjeneste for 18 bergverker, som var tilsluttet foreningen, var 44.4 øre pr. time. Stigningen fra 1909 til 1910 begrundes dels deri, at et større bergverk, hvor fortjenesten laa under den gjennemsnitlige, blev nedlagt i begyndelsen af 1910, dels deri, at akkordfortjenesten ved en række bergverker synes at ha været større i 1910 end i 1909, uagtet noget tillæg til mindstelønnen ikke hadde fundet sted.

Ifølge opgaver fra det Statistiske Centralbyraa var gjennemsnitsfortjenesten i 1909 ved stenbrudd for mænd over 18 aar 30 øre pr. time og ved stenhuggerier 43 øre pr. time. Ifølge st. prp. nr. 1, hovedp. X for 1911 var gjennemsnitsfortjenesten ved Kongsberg Sølvverk for alt akkordarbeide i gruberne i tidsrummet $\frac{1}{4}$ 1909— $\frac{31}{3}$ 1910 kr. 4.80 pr. dag med 10 timers arbeidstid.

Ifølge arbeidsrapporter for Statens jernbaneanlæg, som er utlaant fra Arbeidsdepartementet, var gjennemsnitsfortjenesten i akkord for voksne arbejdere ved de anlæg, som var under arbeide i kvartalet $\frac{1}{1}$ — $\frac{31}{3}$ 1911, fra anlæggernes begyndelse og til $\frac{31}{3}$ 1911 kr. 4.34. Den tilsvarende fortjeneste for dagarbeide var kr. 3.68. Arbeidstiden var i begge tilfælde 10 timer. Der var 2 806 492 dagsverk i akkord og 126 118 dagsverk i dagløn. Gjennemsnitsfortjenesten for samtlige arbejdere blir da kr 4.31. Det maa her haves for øje, at arbeidet ved jernbaneanlæggene i nogen grad er sæsonarbeide. Styrelsen for Norges Statsbaner har ifølge anmodning herom avgitt den uttalelse, at «ved Bergensbanens østenfjeldske del, der antagelig skulde kunne ansees som et gjennemsnitsanlæg med hensyn til herhenhørende forhold, var der i den tid, da fuld arbeidsdrift paagik, beskjæftiget følgende antal arbeidere:

i februar 1906	1 364	mand
- august «	1 704	—
- februar 1907	1 523	—
- august «	2 052	—

Den nu avsluttede overenskomst for bergverkerne gjælder indtil utgangen av aaret 1915. Det har vist sig, at der i omrent alle arbeidsgrener har været en stigning av arbeidsløn, likesom prisen paa de vigtigste livsfornødenheter

¹⁾ Jfr. nærværende nummer side 105 fgg.

ogsaa har været stigende. Under disse omstændigheder maa det ansees for rimelig, at ogsaa arbeidslønnen ved bergverkerne i nogen grad forhøies i løpet af det tidsrum, overenskomsten gjælder, hvad arbeidsgiverne ogsaa i sit tilbud har villet være med paa, naar grubernes økonomiske stilling bedredes.

Paa den anden side er det oplyst, at de norske bergverkers økonomiske stilling for tiden ikke er god, da kobberpriserne gjennem en længere tid har stillet sig meget ugunstige.

Det synes derfor at være meget, som taler for, at lønningerne ved bergverkerne først forhøies, naar der indtræder en saa vidt stor konjunkturstigning, at bergverkernes drift stiller sig gunstigere, end den i de senere aar har været.

Imidlertid er kobberpriserne undergit forholdsvis betydelige svingninger fra maaned til maaned, saaledes som det fremgaar av en grafisk fremstilling, som velvillig er utarbeidet av Norges Oplysningskontor for Næringsveiene over priserne paa Standard kobber fra januar 1906 til August 1911 efter «The Mining Journal»s maanedlige noteringer. Skulde forhøielsen af mindstelønnen være betinget af en konjunkturstigning, maatte tillægget derfor ikke være avhængig af, at noteringerne paa kobber i et visst antal maaneder uavbrutt har været over en viss pris. Det maatte være gjennemsnitsprisen i et visst tidsrum, som var avgjørende, da det jo er denne, som har betydning for driftsresultatet.

Voldgiftsretten har været sterkt inde paa tanken om et konjunkturtillæg efter arbeidsgiverforeningens forslag. Dette tillæg, 5 pct. — utgjørende mellem 1, 1½ og 2 øre pr. time — vilde kunne bli gjældende i hele overenskomstiden, men kunde selvfølgelig ogsaa efter kortere eller længere tids forløp falde bort.

En saadan lønningsmaate vil imidlertid være et fuldstændig nyt princip, som hos os ikke har været forsøkt i nogen arbeidsgren, og der synes ogsaa mot indførelsen af et saadant system at være betænkeligheter, som maa tillægges adskillig vekt.

I en artikel i «Teknisk Ugeblad» 1910 og 1911 «Om salgsprisen paa forskjellige slags malmer» uttaler prof. J. H. L. Vogt:

«Produktionen og derved ogsaa forbruket av kobber har hittil tiltat ikke i aritmetrisk, men i geometrisk række. I begyndelsen og indtil et stykke over midten af det 19de aarhundrede utkævet økningen til det dobbelte et tidsrum paa 20 à 30 aar, men senere — navnlig siden tiden omkring 1890, da elektroteknikken begyndte at lægge beslag paa saa store mængder af kobber — har økningen til det dobbelte gaat endnu hurtigere, paa kun 12—14 aar, eller tid omtrent af denne størrelse.

Denne statsøkonomiske lov maa ogsaa gjælde for det nærmest følgende tidsrum. Det maa saaledes være berettiget at anslaa forbruket av kobber i tiden omkring 1920 eller 1925 til 1½ million ton, eller tal iafald tilnærmelsesvis av denne høide.» I samme artikel opgives forbruket av kobber i 1909 til ca. 800 000 ton.

Der skulde efter disse uttalelser fra sakkyndig hold være berettiget grund til at anta, at der i en overskuelig fremtid vil indtræde høiere kobberpriser.

Jo længere fristen sættes, jo større er jo utsigterne for, at konjunkturstigning vil indtræde, og man har derfor fundet, at tidspunktet for forhøielsen af mindstelønnen ikke kan sættes tidligere end fra 1 januar 1914, og da det ved de oplysninger, som er fremkommet under mæglingen, synes godt gjort, at en forhøielse af mindstelønnen vil medføre, at akkordpriserne gjennem-

gaaende sættes op med et beløp, som er adskillig større end tillægget til mindstelønnen, finder man, at lønstillægget ikke kan sættes høiere end til 1 øre pr. time.

I henhold hertil avsiges følgende

k j e n d e l s e :

De nuværende mindstelønssatser for:

- 1) Sulitelma Aktiebolags Gruber,
- 2) Røros Kobberverk,
- 3) Foldals Verk,
- 4) Killingdals Gruber,
- 5) Glomsrudkollen Zinkgruber,
- 6) Nordiske Grubekompagni,
- 7) A/S Røstvangen,
- 8) A/S Stordø Kisgruber

gjælder til og med 31 december 1913, hvorefter der indtræder en forhøielse af mindstelønssatserne med 1 — en — øre pr. time.

MAANEDSSKRIFT FOR SOCIALSTATISTIK.

(«ARBEIDSMARKEDET» S 9DE AARGANG.)

UTGIT AV

DET STATISTISKE CENTRALBYRAA.

1ste aargang.	Nr. 9—10.	1911.
Indhold.		
	Side.	Side.
1—2. Arbeidsmarkedet i Norge i september og oktober 1911.....	117—125	
A. Almindelig oversigt.....	117, 121	4. Vareprisernes bevegelse 1880—1910 136
B. De offentl. arb.kontorer.....	118, 122	5. Timeløn og dagløn opnaadd gjennem Kristiania Arbeidskontors formidlinger 1907—1910
C. Opgaver fra fagforeninger ...	121, 125	150
3. Priser paa livsforhedenheter (15 august og 15 september 1911)	126	6. En kritik av det Statistiske Centralbyraas redegjørelse for Bergverkskonflikten og Stor-lockouten sommeren 1911
		155

I. Arbeidsmarkedet i Norge i september 1911.

A. Almindelig oversigt.

I september 1911 var arbeidsledigheten omrent like liten som før den store lockout. Sammenlignet med september ifjor viser saavel arbeidskontorernes beretninger som fagforeningsopgaverne nedgang i arbeidsledigheten. Ved 16 offentlige arbeidskontorer er overskuddet av ledige mænd over ledige pladser gått ned fra 537 til 253. — I Kristiania er overskuddet sunket fra 284 til 204, i Bergen fra 102 til 26, i Drammen fra 21 til 5, i Arendal fra 30 til 6, i Kristiansand S. fra 20 til 3. I Stavanger, hvor der ifjor var et overskud paa 125 ledige mænd, var der iaa et overskud paa 4 ledige pladser. I Skien, hvor der ifjor var et overskud paa 57 ledige pladser, er dette iaa steget til 81. I Trondhjem var der iaa paa grund av en arbeidskonflikt et forholdsvis stort overskud av ledige mænd (97). — Den gjennemsnitlige ledighetsprocent for 11—13 000 fagforeningsmedlemmer er gått ned fra 2.0 pct. i september ifjor til 1.4 pct. i september iaa. Blandt jern- og metalarbeidere er den gått ned fra 1.6 til 0.7 pct., blandt træarbeidere fra 2.3 til 1.5, blandt boktrykkere fra 3.1 til 2.2, blandt bakere (i Kristiania) fra 8.5 til 5.0.

Ogsaa sammenlignet med august 1911 er der ifølge arbeidskontorernes opgaver nedgang i overskuddet av ledige mænd (fra 325 til 253) — hvad der antagelig staar i forbindelse med lockoutens ophør — mens ledighetsprocenten for de før omtalte viktigere foreninger er steget en ubetydelig, fra 1.2 til 1.4 pct. Blandt jern- og metalarbeiderne var der dog en nedgang fra 1.2 til 0.7 pct., mens derimot boktrykkere, bakere og sag- og høvleriarbeidere hadde en stigning av henholdsvis 0.9—2.2, 2.4—5.0, og 3.4—6.6 pct.

Arbeidsstyrken blandt medlemmer av Mekaniske Verksteders Landsforening steg i løpet av september 1911 fra 13 924 til 14 133.

Det samlede antall ledige mænd i vedkommende by ved utgangen av september 1911 beregnes av arbeidskontoret i Kristiania til 434 (ifjor 604);

i Trondhjem anslaaes det til 70 (ifor ca. 50), i Drammen og Skien til antagelig ingen (ifor henholdsvis ca. 10 og ca. 20), i Horten til ca. 10 (ifor likesaa) samt i Fredrikstad, Hamar, Gjøvik og Elverum til ingen (ifor likesaa). I Bodø antages i september 1911 endel fiskere at være ledige.

B. De offentlige arbeidskontorer.¹⁾

Steder.	September 1911:						Arbeidssøkende mænd flere end ledige pladser.			
	Ved den mandlige avdeling.			Ved den kvindelige avdeling.			Septbr. 1911.	Septbr. 1910.	August 1911.	August 1910.
	Arbeids- søk.	Ledige pladser.	Besatte pladser.	Arbeids- søk.	Ledige pladser.	Besatte pladser.				
1. Kristiania	1 246	1 042	753	1 331	1 527	1 184	204	284	264	364
2. Bergen	336	310	243	204	230	171	26	102	16	120
3. Trondhjem	²⁾ 120	23	12	-	-	-	³⁾ 97	18	88	32
4. Stavanger	351	355	240	244	295	194	÷ 4	125	8	90
Nr. 1—4 tils.	2 053	1 730	1 248	1 779	2 052	1 549	323	529	376	606
5. Fredrikstad	57	56	22	13	41	5	1	12	÷ 15	14
6. Hamar	7	10	2	13	45	4	÷ 3	÷ 9	÷ 11	÷ 8
7. Gjøvik	11	23	2	22	60	9	÷ 12	÷ 10	÷ 17	÷ 4
8. Drammen	202	197	161	121	184	101	5	21	31	45
9. Horten	10	9	5	10	13	4	1	1	7	÷ 3
10. Skien	52	133	39	2	11	1	÷ 81	÷ 57	÷ 63	÷ 10
11. Arendal	28	22	18	24	20	8	6	30	12	41
12. Kristiansand S.	25	22	17	52	54	38	3	20	4	12
13. Kristiansund N.	5	-	-	-	3	-	5	5	1	4
14. Steinkjer	6	2	-	1	5	-	4	-	3	÷ 2
15. Bodø	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16. Elverum	14	13	2	45	71	30	1	÷ 5	÷ 3	÷ 22
Nr. 1—16 tils.	2 470	2 217	1 516	2 082	2 559	1 749	253	537	325	673
Nr. 1—16 i septbr. 1910	2 338	1 801	1 392	1 992	2 483	1 691	—	537	—	—
— - august 1911	2 430	2 105	1 480	1 996	2 379	1 649	—	—	325	—
— - august 1910	2 476	1 803	1 389	1 903	2 369	1 556	—	—	—	673

Av de ovenanførte 2 470 arbeidssøkende mænd i september 1911 var der 334 sæsonarbeidere, 618 ulærte arbeidere og 1 518 andre. Av sæsonarbeidere ansattes 252, av ulærte arbeidere 441, av andre 823. Av de besatte pladser var 182 ved sæsonarbeide, 746 ved ulært arbeide og 588 ved andet arbeide.

Blandt de 1 246 arbeidssøkende mænd i Kristiania var der 351 ulærte arbeidere (247 ansat; ved ulært arbeide var der 411 ledige og 382 besatte pladser), 187 landtransportarbeidere (117 ansatte; 172 ledige og 75 besatte pladser), 137 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere (75 ansat; 117 ledige og 62 besatte pladser), 99 almindelige bygningsindustriarbeidere (74 ansat; 85 ledige og 68 besatte pladser), 60 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (38 ansat; 63 ledige pladser, 36 blev besat), 104 vandransportarbeidere (46 ansat; 37 ledige og 34 besatte pladser), 86 ved kraftmaskiner

¹⁾ Jfr. «Maanedsskrift for Socialstatistik» nr. 2, side 14, note 1 og 2. Jfr. ogsaa side 122, note 1. ²⁾ Herav 84 metal- og maskinindustriarbeidere (ingen ansat gjennem kontoret), jfr. nedenfor side 120 og nr. 6—8, side 88. ³⁾ Jfr. note 2.

(41 ansat; 24 ledige og 21 besatte plasser) samt 62 fjeldarbeidere (46 ansat; 18 ledige plasser, 11 blev besatt). — I Bergen var der blandt 336 arbeids-søkende mænd 47 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere (25 ansat; 17 ledige og 11 besatte plasser), 28 almindelige bygningsindustriarbeidere (23 ansat; 18 ledige og 13 besatte plasser), 27 maskinister og fyrbøtere (20 ansat; 18 plasser blev besatt), 38 matroser, letmatroser, stuerter m. v. (30 ansat; 15 plasser blev besatt), 32 ved kommunikationsanlegg (26 ansat; 18 plasser blev besatt) samt 34 ulærte arbeidere (28 ansat; 118 ledige plasser, 102 blev besatt). — I Trondhjem var av 120 arbeidssøkende mænd 85 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere (ingen ansat, jfr. nedenfor) samt 7 ulærte arbeidere (3 ansat). — I Stavanger var av 351 arbeids-søkende mænd 135 sjøfolk (iberegnet 50 maskinister og fyrbøtere), 19 hermetikarbeidere, 17 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere, 17 almindelige bygningsindustriarbeidere, 85 ulærte arbeidere og 28 uten livsstilling (foruten 11 barn). Av sjøfolk ansattes 82 (antallet av besatte plasser ved denne erhvervsgren var 62), av hermetikarbeidere 14 (7 besatte plasser), av metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere 14 (8 besatte plasser), av almindelige bygningsindustriarbeidere 10 (7 besatte plasser) og av ulærte arbeidere 61 (120 plasser blev besatt). — I Fredrikstad kan blandt 57 arbeidssøkende mænd merkes 20 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (9 ansat) og 13 ulærte arbeidere (9 ansat); av 56 ledige arbeidere var 28 ved jordbruk og skogdrift og 13 ved ulært arbeide. — I Hamar var av 10 ledige plasser 8 ved jordbruk og skogdrift (2 plasser besatt). — I Gjøvik var av 23 ledige plasser 11 ved jordbruk og skogdrift. — I Drammen var av 202 arbeidssøkende mænd 61 ulærte arbeidere (50 ansat), 21 almindelige bygningsindustriarbeidere (16 ansat), 31 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (16 ansat), 31 ved vand-, vei- og jernbanebygning (28 ansat); av 197 ledige plasser var 106 ved ulært arbeide, 20 ved alm. bygningsindustri, 16 ved jordbruk og skogdrift og 22 ved vand-, vei- og jernbanebygning. — I Skien 17 vandringsarbeidere (11 ansat) og 20 ulærte arbeidere (13 ansat); av 133 ledige plasser var 68 ved vandrings- og 31 ved ulært arbeide. — I Arendal 12 ulærte arbeidere (11 ansat). — I Kristiansand S. 18 ulærte arbeidere (16 ansat). — I Elverum 6 tjenestegutter (1 ansat) og 6 visergutter (likesaa).

Av 2082 arbeidssøkende kvinner ansattes 1749; der var 2559 ledige plasser for kvinder, væsentlig som vask- og rengjøringsarbeidersker samt tjenestepiker. Av ledige plasser i andre fag kan merkes 91 ved jordbruk og skogdrift, derav i Kristiania 8 (2 plasser besatt), i Stavanger 15 (ingen besatt), i Hamar 15 (ingen besatt), i Gjøvik 13 (2 besatt), i Kristiansand S. 10 (3 besatt) samt i Elverum 11 (2 besatt).

For de enkelte steders vedkommende hitsættes følgende utdrag av arbeidskontorernes beretninger for september 1911:

Kristiania: Paa det mandlige arbeidsmarked var forholdet mellom tilbud og efterspørsel ved arbeidskontoret 120 arbeidssøkende paa 100 ledige plasser mot 127 i august og 129 i september ifjor. Tilgangen paa fremmed arbeidskraft — indvandringen — er steget fra 22 pct. i august helt til 29 pct. i september; i september ifjor var den 24 pct. — Det beregnede overskud av arbeidskraft i byen var 434 mot 562 i august og 604 i september ifjor. — Der har i maanedens løp været utilstrekkelig tilgang av kvægrøglere, formere, elektrikere, platearbeidere, kjelsmeder, verktøymakere, filere, revolverdreibere, kleinsmeder, smedgutter, instrumentmakere, metalarbeidere, møbelsnekere, møbeltapetserere, bygningsnakkere, tømmermænd, hjulmakere; men overflod

av kjørere, og ulærte arbeidere. — Paa det kvindelige arbeidsmarked var mangelen paa alle slags tjenestepiker like stor.

Bergen: Den mandlige avdeling har hat overflod av smeder og opslagere, maskinarbeidere og skibstømmermænd, men mangel paa gaardsdrenger til landet, fyrbøtere, løpergutter og haandverkslærlinger. — Den kvindelige avdeling har manglet tjenestepiker saavel til byen som til landet. — Av de mandlige arbeidssøkende var 31.9 pct. hjemmehørende utenbys.

T r o n d h j e m : Tilgangen paa fremmed arbeidskraft gik op fra 10 pct. i august til 20 pct. i september. I september ifjor var den ogsaa 20 pct. — Overskuddet av mandlig arbeidskraft i byen ved maanedsskiftet anslaes til 70 mot 150 i august og 50 i september ifjor. — Den i forrige beretning nævnte konflikt ved et mekanisk verksted bilagdes og arbeidet optoges fra den 5 september.

S t a v a n g e r : Tilgangen av fremmed mandlig arbeidskraft er gaat op fra 24 pct. i august til 30.4 pct. i september. September ifjor var den 30.3 pct. — Den mandlige avdeling har i maanedens løp hat utilstrækkelig tilgang paa tjenestedrenger til landet, smeder og smedgutter, naglegutter, fyrbøtere, tømmermænd, kjørere, erendsgutter, styrmænd, matroser og letmatroser, jungmænd, læregutter til forskjellige fag, gutter til fabrikker samt dagarbeidere. — Den kvindelige avdeling har hat mangel paa erendspiker, husholdersker og tjenestepiker til by og land.

F r e d r i k s t a d : Tilgangen av fremmed mandlig arbeidskraft er steget fra 53 pct. i august til 80 pct. i september. I september f. a. var den 70 pct. — Kontoret har denne maaned hat utilstrækkelig tilgang av gaardsgutter til landet og smedgutter, hvorimot der har været overflod av teglverksarbeidere og kjørekarer. — Den kvindelige avdeling har hat mangel paa tjenestepiker til landet.

H a m a r : Mens behovet for mandlig arbeidskraft overalt synes dækket, er der fremdeles mangel paa kvindelig arbeidshjælp, især blir fjøshjælpen snauere for hver tid.

G j ø v i k : Der har i maanedens løp meldt sig endel kvinder til huslig arbeide, men ikke tilstrækkelig til at dække behovet.

D r a m m e n : Kontoret har denne maaned hat utilstrækkelig tilgang av gaardsgutter, tømmerhuggere og teglverksarbeidere. — Ved den kvindelige avdeling har der været mangel paa budeier og tjenestepiker til landet.

H o r t e n : Der er omtrent balanse mellem tilbud og efterspørsel hvad mandlig arbeidskraft angår. Misforholdet mellem antallet av ledige kvindelige arbeidere og ledige pladser er denne maaned noget mindre end det pleier at være; saaledes er der anmeldt flere enepiker end tilsvarende pladser. — Nogen nærværdig arbeidsledighet er her neppe; antallet av ledige mænd i byen sættes derfor nu som i august til ca. 10.

S k i e n : Kontoret har denne maaned hat mangel paa gaardsgutter, platearbeidere, fyrbøtere, møbelsnekere samt alle slags sjøfolk. — Fremdeles er her mangel paa kvindelig arbeidskraft.

A r e n d a l : Ogsaa i september har arbeidsforholdene været gode, idet de forskjellige virksomheter paa stedet har været igang, og nogen større søkning av arbeidsledige har ikke fundet sted.

K r i s t i a n s a n d S.: Der har i maanedens løp været mangel paa jordarbeidere til landdistrikterne. — Der har været mangel paa kvinder til jordarbeide, men overflod av ganske unge tjenestepiker.

K r i s t i a n s u n d N.: Der er fremdeles mangel paa kvindelig arbeids hjælp.

Senkjær: Jevnt godt om arbeide i amtet.

Bodø: I september maaned har det været smaat med sildfiskerierne, saa der vistnok er endel arbeidsledige fiskere.

Elverum: Ved den mandlige avdeling har der i maaneden været utilstrækkelig tilbud av gaardsarbeidere, mens der har været overflødig tilbud av visergutter og gaardsgutter. — Skjønsmæssig antal ledige mænd ved maanedsskiftet: ingen. — Ved den kvindelige avdeling har der været utilstrækkelig tilbud av kvinder til huslig arbeide og av budeier.

C. Opgaver fra fagforeninger.

(Endel vigtigere foreninger.)

Fag.	31 august.				30 september.			
	Medlemstal.		Derav pct. ledige.		Medlemstal.		Derav pct. ledige.	
	1910.	1911.	1910.	1911.	1910.	1911.	1910.	1911.
Jern- og metalarbeidere	4 999	5 852	1.5	1.2	5 062	6 164	1.6	0.7
Boktrykkere	1 455	1 904	2.9	0.9	1 458	1 868	3.1	2.2
Traarbeidere	953	1 227	0.9	1.2	958	1 229	2.3	1.5
Traestof- og papirfabrikarb.....	430	600	1.2	0.2	426	586	-	0.2
Skotøiarbeidere	557	570	1.1	0.2	562	584	0.4	0.5
Murere (Kristiania)	446	558	-	1.8	443	559	1.6	2.3
Sag- og høvleriarbeidere	432	472	3.7	3.4	428	517	7.2	6.6
Møbelsnekkkere	431	497	1.4	1.8	437	512	0.2	0.6
Bokbindere	332	405	1.8	0.2	336	416	1.5	0.5
Bakere (Kristiania)	300	340	4.7	2.4	295	357	8.5	5.0
Hermetikarbeidere (Stavanger)	259	287	0.4	1.0	262	308	0.8	1.6
Malere (Kristiania)	455	260	-	-	379	260	-	-
Tilsammen	11 049	12 972	1.6	1.2	11 046	13 360	2.0	1.4

2. Arbeidsmarkedet i Norge i oktober 1911.

A. Almindelig oversigt.

De gunstige forhold paa arbeidsmarkedet har i det væsentlige ogsaa fortsat i oktober. Sammenlignet med oktober 1910 viser det sig saaledes, at overskuddet av ledige mænd over ledige pladser ved 16 offentlige arbeidskontorer er gåaet ned fra 852 til 465. I Kristiania er overskuddet sunket fra 411 til 232, i Bergen fra 125 til 67, i Trondhjem fra 36 til 20, i Stavanger fra 164 til 69, i Fredrikstad fra 70 til 44, i Arendal fra 61 til 15. I Skien, hvor der ifjor var et overskud paa 21 ledige pladser, er dette iaar steget til 34. Saavel i Drammen som i Kristiansand S. var der baade iaar og ifjor i oktober maaned et overskud av omkring 20 arbeidssøkende mænd. I Kristiansund N. er der iaar nogen ledighet blandt ulærte arbeidere.

Den gjennemsnitlige ledighetsprocent blandt 11—14 000 fagforeningsmedlemmer er gåaet ned fra 2.2 i oktober ifjor til 1.2 i oktober iaar. Sidstnævnte nedgang fordeler sig temmelig jevnt paa alle fag, undtagen murere, for hvem der er stigning fra 2.3 til 3.1 pct., og bakere (stigning fra 6.3 til 8.8 pct.). Fremhæves bør jern- og metalarbeidere (nedgang fra

1.9 til 0.7 pct.), træarbeidere (fra 5.2 til 2.6 pct.), sag- og høvleri-arbeidere (fra 4.0 til 1.6 pct.), samt hermetikarbeidere (fra 2.4 til 0.3 pct.).

Sammenlignet med den foregaaende maaned viser arbeidskontorernes opgaver nogen stigning i overskuddet av ledige mænd, fra 253 til 465 (i Kristiania dog kun fra 204 til 232; i Bergen derimot fra 26 til 67 og i Stavanger fra 4 til 69); for de tidligere omtalte fagforeningsmedlemmer er ledighetsprocenten sunket fra 1.3 til 1.2.

Arbeidsstyrken blandt medlemmer av Mekaniske Verksteders Landsforening steg i løpet av oktober fra 14 133 til 14 572.

Det samlede antal ledige mænd i vedkommende by ved utgangen av oktober 1911 beregnes av arbeidskontoret i Kristiania til 494 (ifor 874), i Trondhjem anslaaes det til 85 (ifor ca. 100), i Fredrikstad til 25 (ifor 20), i Hamar til ca. 4 (ifor ingen), i Drammen til «antagelig ingen» (ifor ca. 10), i Horten til ca. 20 (ifor ca. 10), i Skien til «antagelig ingen» (ifor ca. 25) samt i Gjøvik, Bodø og Elverum til ingen (ifor likesaa).

B. De offentlige arbeidskontorer.¹⁾

Steder.	Okt ober 1911.						Arbeidssøkende mænd flere end ledige pladser.			
	Ved den mandlige avdeling.			Ved den kvindelige avdeling.			Oktbr. 1911.	Oktbr. 1910.	Septbr. 1911.	Septbr. 1910.
	Arbeids-søk.	Ledige pladser.	Besatte pladser.	Arbeids-søk.	Ledige pladser.	Besatte pladser.				
1. Kristiania	1 391	1 159	914	1 585	1 695	1 366	232	411	204	284
2. Bergen	435	368	316	233	242	207	67	125	26	102
3. Trondhjem	43	23	15	-	-	-	20	36	97	18
4. Stavanger	396	327	246	274	266	224	69	164	÷ 4	125
Nr. 1—4 tils.	2 265	1 877	1 491	2 092	2 203	1 797	388	736	323	529
5. Fredrikstad	100	56	30	20	35	7	44	70	1	12
6. Hamar	13	14	8	10	27	5	÷ 1	÷ 26	÷ 3	÷ 9
7. Gjøvik	9	11	5	18	51	5	÷ 2	÷ 7	÷ 12	÷ 10
8. Drammen	242	219	194	97	145	97	23	24	5	21
9. Horten	14	15	3	12	14	5	÷ 1	6	1	1
10. Skien	37	71	28	4	14	2	÷ 34	÷ 21	÷ 81	÷ 57
11. Arendal	33	18	17	28	19	10	15	61	6	30
12. Kristiansand S.	47	25	19	70	55	46	22	20	3	20
13. Kristiansund N.	7	-	-	9	2	1	7	÷ 3	5	5
14. Stenkjær	2	-	-	1	2	1	2	-	4	-
15. Bodø	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16. Elverum	16	14	1	23	39	13	2	÷ 8	1	÷ 5
Nr. 1—16 tils.	2 785	2 320	1 796	2 384	2 606	1 989	465	852	253	537
Nr. 1—16 oktbr. 1910	2 833	1 981	1 545	2 203	2 330	1 776	—	852	—	—
—“— septbr. 1911	2 470	2 217	1 516	2 082	2 559	1 749	—	—	253	—
—“— septbr. 1910	2 338	1 801	1 392	1 992	2 483	1 691	—	—	—	537

Av de ovenanførte 2 785 arbeidssøkende mænd i oktober 1911 var der 390 sæsonarbeidere, 745 ulærte arbeidere og 1 650 andre. Av sæsonarbeidere

¹⁾ Jfr. «Maanedsskrift for Socialstatistik» nr. 2, side 14, note 1 og 2. — Lillehammer arbeidskontor (oprettet 1 juli 1911) ikke medregnet.

ansattes 281, av ulærte arbeidere 541, av andre 974. Av de besatte plasser var 188 ved sæsonarbeide, 919 ved ulært arbeide og 689 ved andet arbeide.

Blandt de 1391 arbeidssøkende mænd i Kristiania var der 424 ulærte arbeidere (310 ansat; ved ulært arbeide var der 500 ledige plasser, 469 blev besat), 193 landtransportarbeidere (127 ansat; 194 ledige plasser, 103 besat), 149 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere (96 ansat; 98 ledige og 60 besatte plasser), 128 almindelige bygningsindustriarbeidere (96 ansat; 103 ledige plasser, 90 besat), 116 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (73 ansat; 104 ledige plasser, 76 besat), 109 vandringsarbeidere (66 ansat; 41 ledige og 37 besatte plasser), 64 ved kraftmaskiner (34 ansat; 9 ledige og 7 besatte plasser) samt 80 fjeldarbeidere (56 ansat; 21 ledige og 17 besatte plasser). — I Bergen var av 435 arbeidssøkende mænd 77 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere (43 ansat; 15 ledige og 11 besatte plasser), 22 almindelige bygningsindustriarbeidere (15 ansat; 19 ledige og 14 besatte plasser), 50 ved betjening av kraftmaskiner (40 ansat; 30 plasser besat), 57 matroser, lettmatroser, stueter m. v. (49 ansat; 32 plasser blev besat), 17 ved kommunikationsanlegg (12 ansat; 11 plasser besat) og 59 ulærte arbeidere (47 ansat; 122 ledige plasser, 111 besat), 28 ved jordbruk og skogdrift (22 ansat; 12 ledige plasser i faget, 8 besat). — I Trondhjem var av 43 arbeidssøkende mænd 12 ulærte arbeidere (7 ansat) og 11 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere (ingen ansat). — I Stavanger var av 396 arbeidssøkende mænd 158 sjøfolk (iberegnet 42 maskinister og fyrbøtere), 15 hermetikarbeidere, 6 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere, 23 almindelige bygningsindustriarbeidere, 98 ulærte arbeidere og 33 uten livsstilling (foruten 10 barn). Av sjøfolk ansattes 91 (antallet av besatte plasser ved denne erhvervsgren var 47), av hermetikarbeidere 11 (2 besatte plasser), av metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere 2 (4 besatte plasser), av almindelige bygningsindustriarbeidere 17 (9 besatte plasser) og av ulærte arbeidere 72 (153 besatte plasser). — I Fredrikstad kan blandt 100 arbeidssøkende mænd merkes 12 sagarbeidere (1 ansat), 33 ved jordbruk og skogdrift (10 ansat) samt 12 ved landtransport (4 ansat); av 56 ledige plasser var 29 ved jordbruk og skogdrift og 14 ved ulært arbeide. — I Hamar 12 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (7 ansat); av 14 ledige plasser var 8 ved jordbruk og skogdrift og 5 ved ulært arbeide. — I Drammen var av 242 arbeidssøkende mænd 67 ulærte arbeidere (60 ansat), 18 almindelige bygningsindustriarbeidere (11 ansat), 49 vand-, vei- og jernbanebygningsarbeidere (48 ansat) og 69 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (43 ansat); av 219 ledige plasser var 129 ved ulært arbeide og 31 ved jordbruk og skogdrift. — I Skien 15 sjøfolk (12 ansat) og 15 ulærte arbeidere (8 ansat); av 71 ledige plasser var 50 ved vandringsarbeide og 12 ved ulært arbeide. — I Arendal 11 ulærte arbeidere (10 ansat) samt 8 vand-, vei- og jernbanebygningsarbeidere (7 ansat). — I Kristiansand 8 20 ulærte arbeidere (16 ansat) og 16 landtransportarbeidere (2 ansat). — I Elverum 6 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (ingen ansat, uagtet der var 8 ledige plasser i denne erhvervsgrenen) samt 8 landtransportarbeidere (1 ansat).

Av 2384 arbeidssøkende kvinder ansattes 1989; der var 2606 ledige plasser for kvinder, væsentlig som vask- og rengøringsarbeidersker samt tjenestepiker. Av ledige plasser i andre fag kan merkes 93 ved jordbruk og skogdrift, derav i Kristiania 15 (9 plasser besat), i Stavanger 8 (6 besatte plasser), i Fredrikstad 7 (1 besat), i Hamar 16 (3 besat), i Gjøvik 17 (1 besat), i Drammen 11 (9 besatte plasser) samt i Elverum 10 (3 besatte plasser).

For de enkelte steders vedkommende hitsættes følgende utdrag av arbeidskontorerernes beretninger for oktober 1911:

Kristiania: Paa det mandlige arbeidsmarked var forholdet mellem tilbud og efterspørsel ved arbeidskontoret uforandret det samme som i september, nemlig 120 arbeidssøkende paa 100 ledige pladser; i oktober ifjor var det 142. Tilgangen paa fremmed arbeidskraft — indvandringen — er steget fra 29 pct. i septbr. til 33 pct. i oktbr.; i oktbr. ifjor var den 27 pct. Det beregnede overskud av arbeidskraft i byen var 494 mot 434 i septbr. og 874 i oktbr. ifjor. Der har i maanedens løp været utilstrækkelig tilgang af kvægrøgtere, elektrikere, platearbeidere, kjelsmeder, revolverdreibere, kleinsmeder, smedgutter, instrumentmakere, dampskibsmaskinister, møbelsnekere, møbeltapserere og bygningssnekere; men overflod af malere, malararbeidere, bakere, konditorer, kjørere og ulærte arbeidere. — Paa det kvindelige arbeidsmarked var tilgangen paa tjenestepiker før flyttedag liten; men efter flyttetid har tilgangen været sterkere.

Bergen: Den mandlige avdeling har hat overflod av skibstømmermænd, skibssnekere og bakere, men mangel paa gaardsgutter til landet, løpergutter og haandverkslærlinger. — Den kvindelige avdeling har manglet tjenestepiker saavel til byen som til landet. — Av de mandlige arbeidssøkende var 30 pct. hjemmehørende utenby.

T r o n d h j e m : Tilgangen paa fremmed arbeidskraft gik op fra 20 pct. i september til 40 pct. i oktober. I oktober ifjor var den 45 pct. — Overskuddet av mandlig arbeidskraft i byen ved maanedsskiftet anslaaes til 85 mot 70 i september iaar og 100 i oktober ifjor.

S t a v a n g e r : Tilgangen av fremmed mandlig arbeidskraft er gaat op fra 30.4 pct. i september til 38.8 pct. i oktober. Oktober ifjor var den 26.6 pct. Den mandlige avdeling har i maanedens løp hat utilstrækkelig tilgang paa tjenestedrenger til landet, smeder og smedgutter, andenmaskinister, fyrbøtere, møbelsnekere, barbergutter, kjørere, erendsgutter, andenstyrmænd og læregutter til forskjellige fag. — Den kvindelige avdeling har hat mangel paa erendspiker, tjenestepiker til by og land og kvinder til vask og rengjøringsarbeide.

F red r i k s t a d : Tilgangen av fremmed mandlig arbeidskraft er gaat ned fra 80 pct. i september til 67 i oktober. I oktober f. a. var den 66. — Kontoret har denne maaned hat utilstrækkelig tilgang af smedgutter, hvormot der har været overflod af teglverksarbeidere, indredningssnekere, tømmermænd, murere, anlægsarbeidere, sagarbeidere og ulærte arbeidere. — Den kvindelige avdeling har hat mangel paa budeier og tjenestepiker til landet.

H a m a r : Mens der fremdeles er mangel paa kvindelig arbeidshjælp over landdistrikterne, særlig for fjøset, ser det ut til at der nu blir mer end nok av mandlig arbeidskraft.

G j ø v i k : Der mangler fremdeles tilstrækkelig kvindelig arbeidskraft. — I Gjøvik er der ikke nogen arbeidsledighet. I det under kontoret naturlig hørende landdistrikt derimot antages der at være nogen arbeidsledighed — om end ikke av nogen større betydning. Dette maa formentlig tilskrives vandmangelen og den derav følgende arbeidsindskrænkning i flere industrielle virksomheter.

D r a m m e n : Da der har været meget jordarbeide (gravning) i byen og omegn, har alle, som søkte kontoret, og som har kunnet arbeide med gravning, faat arbeide, saa hittil er der ingen ledighet at merke. Kontoret har hat mangel paa utlærte tømmermænd og murere. — Ved den kvindelige

avdeling er de fleste tjenestepikepladser blit besat; efter flyttetid har der været overflod av budeier.

Horten: Tiltrods for at tilbud og efterspørsel for mandlige arbeidere denne maaned er omtrent i balanse, antages der dog at være nogen ledighet. Kvindelig tjenerhjælp til byen er der nu — mot sedvane — litt overskud av; til landet er tilgangen nu som før utilfredsstillende liten.

Skien: Kontoret har denne maaned hat mangel paa dikkere og sjøfolk. — Likeledes har der været mangel paa tjenestepiker.

Arendal: Heller ikke for oktober maaned har der været merket nogen arbeidsløshet, idet søkningen har været omtrent som forrige maaned; det synes heller ikke at tyde paa, at her i kommende vinter vil merkes nogen større arbeidsløshet.

Kristiansand S.: Der har været mangel paa arbeidere til Saaheim, men overflod av gaardsmænd, visergutter og ulærte arbeidere. — Der har været overflod av unge tjenestepiker.

Kristiansund N.: Blandt de organiserte og faglærte arbeidere har der i denne maaned været liten ledighet. Derimot er der endel ulærte arbeidere ledige. Disse er for storstedelen utenbysfra, hitkommen i haab om at faa arbeide ved det forestaaende storsildfiske, som endnu ikke er begyndt. Nu er der langt mere tilbud paa kvindelig arbeidshjælp end tidligere; men efterspørselen efter saadan har tat av.

Stenkjær: Her har hittil været jevnt godt om arbeide rundt i distrikterne saavelsom i Stenkjær. Det er en og anden gang, at ulærte arbeidere er ledige og melder sig, men som regel er det slemt at skaffe pladser.

Bodø: Ogsaa i oktober har det været smaat med sildfisket omkring Bodø. Nogen særlig arbeidsledighet er dog hittil ikke formerket.

Elverum: Ved den mandlige avdeling har der i maanedene været utilstrækkelig tilbud af tjenestegutter, formere og dagarbeidere, mens der har været overflødig tilbud af visergutter, gaardsgutter og anlægsarbeidere. — Ved den kvindelige avdeling har der været utilstrækkelig tilbud af kvinder til huslig arbeide og av budeier.

C. Opgaver fra fagforeninger.

(Endel vigtigere foreninger.)

Fag.	30 september.				31 oktober.			
	Medlemstal.		Derav pct. ledige.		Medlemstal.		Derav pct. ledige.	
	1910.	1911.	1910.	1911.	1910.	1911.	1910.	1911.
Jern- og metalarbeidere	5 635	6 765	1.6	0.7	5 681	6 873	1.9	0.7
Boktrykkere	1 458	1 868	3.1	2.2	1 482	1 896	0.7	0.5
Træarbeidere	958	1 229	2.3	1.5	990	1 202	5.2	2.6
Træstof- og papirfabrikarb.	536	710	-	-	547	705	-	-
Skotøiarbeidere	562	584	0.4	0.5	586	596	1.4	0.7
Murere (Kristiania)	443	559	1.6	2.3	437	550	2.3	3.1
Sag- og høvleriarb.	428	517	7.2	6.6	450	546	4.0	1.6
Møbelsnektere	437	512	0.2	0.6	435	520	0.7	-
Bokbindere (Kristiania)	336	416	1.5	0.5	334	436	0.3	-
Bakere (Kristiania)	295	351	8.5	5.1	300	352	6.3	8.8
Hermetikarbeidere (Stavanger)	262	308	0.8	1.6	250	321	2.4	0.3
Malere (Kristiania)	379	260	-	-	378	280	5.6	4.6
Tilsammen	11 729	14 079	2.0	1.3	11 870	14 277	2.2	1.2

3 A. Priser i smaaalg paa endel vigtigere

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Kristiania. ¹⁾		Fredrikshald.	Fredrikstad.	
			Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.		*	Høieste og laveste opgave.
			Øre.	Øre.		Øre.	Gjen-nemsnit.
1	Oksekjøt, fersk, stek	Kg.	100—110	104	100—110	110—140	119
2	— — suppekjøt	-	80—100	90	90—100	100—110	103
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	80—100	93	120	100—130	116
4	— — bakpart	-	90—120	105	120	110—130	119
5	— salt	-	70—90	80	—	90—120	107
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	110—130	117	120	120—140	130
7	— — forpart	-	90—110	100	—	100—120	115
8	— spædkalv	-	50—70	60	70	80—100	87
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	120—140	128	—	120—140	130
10	— norsk saltet sideflesk	-	120—160	146	—	120—140	133
11	— amerikansk	-	120—140	132	—	130—160	143
12	Torsk, fersk	-	—	—	—	60	*60
13	— saltet	-	—	—	—	40	40
14	Sild, fersk	-	—	—	—	25	*25
15	— saltet (spekesild)	Stkr.	—	—	—	3—7	6
16	Kveite (hellefisk)	Kg.	90—110	*100	—	90—100	97
17	Makrel, fersk	Stkr.	—	—	—	10—80	44
18	— saltet	-	—	—	—	15—60	23
19	Klipfisk	Kg.	60—75	67	—	70—100	80
20	Melk, nysilt	Liter	18—19	18	14	15	15
21	— skummet	-	8—9	9	—	7	7
22	Fløte	-	—	—	—	65—120	74
23	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	240—260	249	250	260	260
24	— fjeldsmør ²⁾	-	220—235	231	—	230—240	233
25	— margarin, bedste	-	—	—	—	140—150	148
26	— — billigste	-	—	—	110	108—110	110
27	Ost, norsk schweizer	-	120—180	156	—	130—160	146
28	— gjetost, prima	-	—	—	160	140—160	145
29	— komysost	-	50—80	70	—	40—60	58
30	— nøkkelost	-	—	—	—	80	80
31	— pultost	-	60—100	86	—	80—100	88
32	Egg, friske, norske	Snes	140—185	168	150	150—160	154
33	— preserverte	-	—	—	—	—	—
34	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	30—40	34	35	30—40	34
35	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	18—24	20	—	20	20
36	Potetesmel	-	40—50	45	—	50	50
37	Rugbrød ³⁾	-	—	—	—	17—20	19
38	Frøter, gule (Victoria)	-	26—40	34	—	30—35	32
39	Byggryn, hele, 1ma	-	20—32	27	—	22—30	26
40	Risengryn	-	—	—	—	40—50	43
41	Havregryn, norske	-	—	—	—	30—40	33
42	— amerikanske	-	—	—	—	30—40	33
43	Poteter, norske	5 liter	30—50	38	40	25—35	29
44	Kaffe, brændt, Java Malang . . .	Kg.	240—300	274	—	240—280	260
45	— — Guatemala	-	220—240	231	—	220—260	235
46	— — Santos ell. Rio	-	200—220	208	—	200—220	210
47	Sukker, raffinade, klipp. Stett..	-	62—66	64	—	66	66
48	— — crushed	-	60—64	62	62	64	64
49	— — farin, tysk	-	58—62	60	60	62	62
50	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	65—70	69	—	70—75	74
51	— alm. (Standard white)	-	55—60	59	—	60	60
52	Kul	Hl.	147	147	—	160	*160
53	Koks nr. 2	-	140	140	—	130	*130
54	Granved	mf.	—	—	—	1 000	*1000

¹⁾ Efter opgave fra Kristiania kommunens statistiske kontor. Priserne er notert 26 august²⁾ *Mellemkalv.

forbruksartikler 15 september 1911.

Hamar.	Gjøvik.		Drammen.		Skien.	Kristiansand S.		Nr.
	*	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	*		
		Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.		
—	90—100	*95	100—120	110	140	100—110	104	1
—	80— 90	*85	90—100	95	100	90—100	98	2
—	85— 90	*88	90—100	95	120	100—110	106	3
—	95—100	*98	110—120	115	120	100—120	110	4
—	90	*90	85	85	100	80—100	92	5
—	—	-	120	120	120	100—120	113	6
—	—	-	100	100	120	90—110	100	7
—	70— 80	*75	70	*70	100	*) 90	*90	8
—	120	*120	120	120	140	140	140	9
—	130—140	*135	120—150	130	140	130—150	140	10
—	—	-	110—130	120	—	—	—	11
—	—	-	40	*40	80	50— 60	52	12
—	—	-	30— 40	35	40	30— 48	42	13
—	—	-	--	-	—	—	-	14
3	4	*4	3— 10	6	3— 10	5— 10	6	15
—	—	-	80	*80	100	100	100	16
—	—	-	30	*30	10— 60	30	*30	17
—	—	-	18— 20	19	10— 40	15— 60	32	18
—	—	-	60— 70	66	70—100	54— 72	63	19
—	—	-	16	16	—	15— 16	15	20
—	—	-	8— 9	9	—	8— 10	8	21
—	—	-	80—100	85	—	70—100	80	22
250	250	*250	230—250	243	260	220—240	232	23
230	220	*220	220—230	223	240	180—208	197	24
135	140	*140	130—140	137	140	135—145	137	25
105	110	*110	90—100	97	100	100—110	106	26
180	140	*140	120—160	140	160	140—160	156	27
140	140	*140	150—180	155	150	160	160	28
50	50	*50	60— 70	63	45— 60	60— 80	70	29
60	60	*60	60—100	77	60— 80	60— 80	74	30
70	65	*65	60—100	83	70	60— 80	63	31
160	170	*170	160—180	177	160	160—190	173	32
—	—	-	150—160	155	140	—	-	33
30	33	*33	28— 33	31	30	30— 40	33	34
18	21	*21	18— 22	19	20	18— 24	21	35
45	50	*50	44— 50	46	40	46— 48	48	36
—	—	-	20	*20	20	18	*18	37
32	35	*35	30— 35	33	25— 30	30	30	38
26	25	*25	20— 25	22	23	24— 25	24	39
40	40— 50	*45	38— 45	41	40— 48	44— 50	47	40
35	40	*40	34— 40	36	30	28— 32	30	41
—	35	*35	28— 35	31	—	28— 30	30	42
20	25	*25	30— 35	33	35	30— 35	34	43
280	260	*260	260—280	273	240	260—320	273	44
240	240	*240	240—260	247	220	220—260	235	45
200	220	*220	220	220	210	190—230	210	46
72	68	*68	64— 68	65	70	68— 70	69	47
70	66	*66	60— 64	61	—	62— 66	65	48
67	64	*64	60— 64	61	66	58— 64	63	49
80	85	*85	75— 80	78	—	75— 80	78	50
70	70	*70	50— 60	56	—	60— 65	61	51
190	—	-	120—140	130	—	157—161	159	52
160	—	-	100—140	120	—	130	130	53
—	—	-	1 200	*1200	—	—	-	54

1911. *) For Kristiania: meieribehandlet smør. *) Jfr. bemerkningerne i nr. 3, side 33.

3 A. Priser i smaaalig paa endel vigtigere

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Bergen.		Kristiansund N.		Trondhjem.	
			Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.
			Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.
1	Okskjøt, fersk, stek	Kg.	100	100	80—110	*95	110—120	105
2	— — suppekjøt	-	90— 92	.91	80— 90	*85	90	90
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	90	*90	80	*80	100	100
4	— — bakpart	-	100	100	90—100	*95	110—120	115
5	— salt	-	—	—	70	*70	90—100	95
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	—	—	100—120	*110	140	*140
7	— — forpart	-	—	—	80— 90	*85	120	*120
8	— spædkalv	-	—	—	60	*60	60	*60
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	140	*140	100—120	*110	120	*120
10	— — norsk saltet sideflesk	-	150	*150	120	*120	130—140	135
11	— amerikansk	-	—	—	120	*120	130	*130
12	Torsk, fersk	-	40	*40	30— 60	46	—	—
13	— saltet	-	30	*30	25	*25	35	*35
14	Sild, fersk	-	—	—	—	—	—	—
15	— saltet (spekesild)	Stkr.	3— 5	5	—	—	2	*2
16	Kveite (hellefisk)	Kgr.	70	*70	60	*60	80	*80
17	Makrel, fersk	Stkr.	30— 40	33	—	—	—	—
18	— saltet	-	—	—	—	—	—	—
19	Klipfisk	Kg.	—	—	—	—	—	—
20	Melk, nysilt	Liter	16	16	15—16	16	17	17
21	— skummet	-	9— 10	10	6	6	7	7
22	Fløte	-	100	*100	70— 80	73	80	80
23	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	250	*250	200—220	213	240	*240
24	— fjeldsmør	-	220—230	*225	180—210	200	220	220
25	— margarin, bedste	-	150	*150	140—145	143	140	140
26	— — billigste	-	—	—	100—110	105	100—115	108
27	Ost, norsk schweizer	-	—	—	150—160	155	140—150	145
28	— gjetost, prima	-	160—180	*170	120—160	140	120—160	133
29	— komysost	-	80	*80	50— 60	55	45— 60	52
30	— nøkkelost	-	—	—	80	80	60— 70	65
31	— pultost	-	70	*70	60	*60	70	*70
32	Egg, friske, norske	Snes	150—180	163	135—145	140	140—150	147
33	— preserverte	-	—	—	—	—	—	—
34	Hyetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	33	*33	33— 35	34	32— 34	33
35	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	20	*20	19— 20	19	20— 22	21
36	Potetesmel	-	40— 50	45	40— 50	45	43— 50	46
37	Rugbrød	-	—	—	20	*20	—	—
38	Erter, gule (Victoria)	-	—	—	30— 40	35	30— 40	35
39	Byggryn, hele, 1ma	-	—	—	20	20	22— 23	22
40	Risengryn	-	40— 50	45	35— 40	39	40— 45	42
41	Havregryn, norske	-	30— 40	35	28— 30	29	30	*30
42	— amerikanske	-	—	—	28— 30	29	30— 34	31
43	Poteter, norske	5 liter	30	*30	25— 30	27	38— 40	39
44	Kaffe, brændt, Java Malang . . .	Kg.	—	—	280—300	290	280—300	293
45	— — Guatemaala	-	240	*240	280	*280	260—280	263
46	— — Santos ell. Rio	-	—	—	220	220	220—240	227
47	Sukker, raffinade, klipp. Stett.	-	63— 72	68	65— 70	68	75	75
48	— — crushed	-	67	*67	60— 65	63	75	75
49	— — farin, tysk	-	58— 65	62	60	60	71	71
50	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	—	—	75	75	80	80
51	— alm. (Standard white)	-	55	*55	55— 60	58	65	65
52	Kul	Hl.	—	—	—	—	160	*160
53	Koks nr. 2	-	—	—	110	*110	140	*140
54	Granved	mf.	—	—	—	—	1 500	*1500

forbruksartikler 15 september 1911 (forts.).

Narvik.		Tromsø.	Hammerfest.		Gjesdal.	Kvinesdal.	Nordfj.eid.	Gloppen.	Nr.
Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	*	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	*	*	*	*	
Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	
90	*90	90	90	*90	100	-	90	80	1
80	*80	80	75	*75	85	-	80	65	2
90	*90	80	85	*85	80	-	60	60	3
90	*90	90	95	*95	85	-	65	70	4
-	-	80	-	-	85	-	-	-	5
-	-	90	-	-	-	-	60	-	6
-	-	75	-	-	-	-	50	-	7
-	-	45	-	-	55	-	40	-	8
130	*130	130	-	-	120	100	-	90	9
130	*130	140	-	-	120	120	-	-	10
140	*140	140	-	-	-	-	-	-	11
25—30	*28	-	15	*15	-	-	-	25	12
30	*30	25	20	*20	-	60	-	25	13
15	*15	-	-	-	-	-	-	-	14
-	-	30	3	3	5	4	-	-	15
60	*60	50	-	-	-	-	50	-	16
-	-	-	-	-	-	-	10	-	17
-	-	-	-	-	-	15	-	-	18
-	-	-	-	-	55	-	-	-	19
16	*16	16	18	*18	12	10	12	13	20
10	*10	10	10	*10	7	4	7	-	21
100	*100	60—80	70	*70	80	70	-	-	22
220—230	225	220	200—220	210	-	-	200	200	23
200	200	200	180—200	190	200	160	180	-	24
130—150	140	130	130—135	133	130	-	125	-	25
110—120	115	105	100	100	100	-	100	-	26
150	150	180	-	-	-	-	150	-	27
100—160	130	140	-	-	140	125	130	140	28
40—50	45	60	-	-	45	-	40	60	29
60—70	65	-	-	-	-	-	-	-	30
-	-	-	-	-	50	-	-	-	31
160	160	160	167	167	-	100	120	120	32
-	-	-	-	-	-	-	-	-	33
33	33	40	37—40	39	30	29	30	30	34
19—20	20	19	20	*20	20	20	18	20	35
45—50	48	50	50	50	40	-	45	50	36
25	*25	-	25	*25	20	-	-	-	37
30—35	33	30	30	*30	30	-	26	30	38
20—22	21	20	30	*30	-	-	20	20	39
40	40	40	35—40	39	50	50	40	40	40
30	30	30	30—35	33	30	-	25	30	41
30	*30	30	30	30	-	-	25	-	42
24—30	27	50	38—40	39	20	-	25	25	43
280	*280	260	--	-	-	-	260	-	44
--	-	240	--	-	250	-	240	220	45
--	-	230	240	*240	-	-	220	-	46
70	70	70	75	*75	70	60	60	70	47
68	*68	-	-	-	-	-	60	65	48
65	65	65	65—70	*68	65	50	55	63	49
85	85	85	90	90	-	65	-	-	50
75	75	70	75	*75	60	-	60	60	51
130—160	148	160	150	*150	180	-	180	-	52
140	*140	-	110	*110	157	-	-	-	53
-	-	-	1 600	*1600	-	-	-	-	54

3 A. Priser i smaasalg paa endel vigt. forbruksartikler 15 septbr. 1911 (slutn.).

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Røros.	Gjennemsnit for byerne.	Gjennemsnit for land-distr.ne.	Gjennemsnit for riket.
			*	Øre.	Øre.	Øre.
			Øre.			
1	Oksekjøt, fersk, stek	Kg.	100	104	93	99
2	— — suppekjøt	-	70	90	75	83
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	80	97	70	84
4	— — bakpart	-	90	106	78	92
5	— salt	-	-	89	*85	87
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	90	118	75	97
7	— — forpart	-	75	102	63	83
8	— spædkalv	-	45	72	47	60
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	-	128	103	116
10	— norsk saltet sideflesk	-	110	136	117	127
11	— amerikansk	-	120	132	*120	126
12	Torsk, fersk	-	30	45	28	37
13	— saltet	-	35	32	40	36
14	Sild, fersk	-	-	20	-	20
15	— saltet (spekesild)	Stkr.	3	5	4	5
16	Kveite (hellefisk)	Kg.	45	80	48	64
17	Makrel, fersk	Stkr.	-	34	*10	22
18	— saltet	-	-	25	*15	20
19	Klipfisk	Kg.	-	72	*55	64
20	Melk, nysilt	Liter	14	16	12	14
21	— skummet	-	6	9	6	8
22	Fløte	-	70	81	73	77
23	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	-	239	200	220
24	— fjeldsmør	-	210	216	188	202
25	— margarin, bedste	-	140	139	132	136
26	— — billigste	-	100	106	100	103
27	Ost, norsk schweizer	-	150	155	150	153
28	— gjetost, prima	-	110	147	129	138
29	— komysost	-	30	59	44	52
30	— nøkkelost	-	70	70	*70	70
31	— pultost	-	80	73	65	69
32	Egg, friske, norske	Snes	150	161	123	142
33	— preserverte	-	-	148	-	148
34	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	30	34	30	32
35	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	19	20	19	20
36	Potetesmel	-	45	47	45	46
37	Rugbrød	-	-	21	*20	21
38	Erter, gule (Victoria)	-	30	32	29	31
39	Byggryn, hele, 1ma	-	20	24	20	22
40	Risengryn	-	45	42	45	44
41	Havregryn, norske	-	30	33	29	31
42	— — amerikanske	-	-	31	*25	28
43	Poteter, norske	5 liter	30	33	25	29
44	Kaffe, brændt, Java Malang . . .	Kg.	-	271	*260	266
45	— — Guatemala	-	-	243	237	240
46	— — Santos ell. Rio	-	-	218	*220	219
47	Sukker, raffinade, klipp. Stett. . .	-	68	68	66	67
48	— — crushed	-	68	66	64	65
49	— — farin, tysk.	-	64	64	60	62
50	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	75	80	70	75
51	— alm. (Standard white)	-	65	64	61	63
52	Kul	Hl.	200	156	187	172
53	Koks nr. 2	-	160	131	159	145
54	Granved	mf.	-	1 325	-	1 325

3 B. Priser i smaasalg paa endel vigtigere forbruksartikler 15 oktober 1911.

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Kristiania. ¹⁾		Fredrikshald.	Fredrikstad.	
			Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.		*	Høieste og laveste opgave.
			Øre.	Øre.		Øre.	Øre.
1	Oksekjøt, fersk, stek	Kg.	80—110	99	100—110	100—140	116
2	— — suppekjøt	-	60—100	79	—	90—100	97
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	60— 92	80	120	90—130	106
4	— — bakpart.	-	70—100	90	120	100—130	112
5	— salt	-	60— 80	75	—	80—110	98
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	100—130	120	—	120—130	125
7	— — forpart	-	80—120	107	120	120	120
8	— spædkalv	-	40— 70	59	70	80— 95	86
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	100—140	120	—	100—140	120
10	— norsk saltet sideflesk	-	120—160	143	—	100—140	122
11	— amerikansk	-	120—140	132	—	120—160	134
12	Torsk, fersk	-	—	—	60— 80	50— 80	65
13	— saltet	-	—	—	—	40— 60	44
14	Sild, fersk	-	—	—	—	25	*25
15	— saltet (spekesild)	Stkr.	—	—	—	3— 8	6
16	Kveite (hellefisk)	Kg.	110	*110	—	90—110	99
17	Makrel, fersk	Stkr.	—	—	—	3— 80	37
18	— saltet	-	20— 35	28	—	15— 50	25
19	Klipfisk	Kg.	40— 70	63	—	70	70
20	Melk, nysilt	Liter	18— 19	19	16	16— 17	16
21	— skummet	-	8	8	—	7— 8	8
22	Fløte	-	—	—	—	75—135	80
23	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	240—260	249	250	224—260	253
24	— fjeldsmør ²⁾	-	200—235	225	—	196—232	222
25	— margarin, bedste	-	—	—	—	140—160	149
26	— — billigste	-	—	—	110	100—110	108
27	Ost, norsk schweizer	-	140—180	158	—	120—160	137
28	— gjetost, prima	-	—	—	160	140—160	150
29	— komysost	-	60— 80	72	—	50— 70	60
30	— nøkkelost	-	—	—	—	60—100	81
31	pultost.	-	60—100	93	—	40—100	75
32	Egg, friske, norske	Snes	140—200	181	160	160—180	172
33	— preserverte	-	140—175	163	—	160	*160
34	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	30— 40	33	—	30— 34	31
35	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	17— 24	20	—	20	20
36	Potetesmel.	-	40— 50	47	—	50	50
37	Rugbrød ³⁾	-	—	—	—	16— 20	18
38	Erter, gule (Victoria)	-	32— 50	37	—	30— 35	32
39	Byggryn, hele, 1ma	-	24— 32	28	—	22— 30	25
40	Risengryn	-	—	—	—	40— 50	44
41	Havregryn, norske	-	—	—	—	30— 40	33
42	— amerikanske	-	—	—	—	30— 35	31
43	Poteter, norske	5 liter	28— 35	31	35— 40	25— 30	28
44	Kaffe, brændt, Java Malang . . .	Kg.	240—300	276	—	240—320	272
45	— — Guatatemala	-	220—260	240	—	220—260	238
46	— — Santos ell. Rio	-	200—240	217	—	200—240	216
47	Sukker, raffinade, klipp. Stett..	-	68— 72	72	—	66	66
48	— — crushed	-	66— 68	68	—	64	64
49	— — farin, tysk..	-	62— 66	66	64	62	62
50	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	65— 70	68	—	70— 86	74
51	— alm. (Standard white)	-	55— 60	58	—	60— 70	62
52	Kul	Hl.	161	161	—	157—161	*160
53	Koks nr. 2	-	150	150	—	130—140	138
54	Granved	mf.	—	—	—	1 000	*1000

¹⁾ Efter opgave fra Kristiania kommunens statistiske kontor. Priserne er notert 30 septbr. 1911. ²⁾ For Kristiania: meieribehandlet smør. ³⁾ Jfr. bemerkningerne i nr. 3, side 33.

3 B. Priser i smaasalg paa endel vigtigere

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Hamar.	Gjøvik.		Drammen.	
			*	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.
			Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.
1	Osekjøt, fersk, stek	Kg.	—	90—100	*95	110	110
2	— — suppekjøt	-	—	70— 90	*80	80—100	88
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	—	90	*90	90—100	93
4	— — bakpart	-	—	100	*100	100—110	105
5	— salt	-	—	90	*90	80— 85	83
6	Kalvekjøt, gjødkalyv, stek	-	—	—	-	120	120
7	— — forpart	-	—	—	-	90—110	100
8	— spædkalyv	-	—	60— 70	*65	70— 80	75
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	—	100	*100	110—120	115
10	— norsk saltet sideflesk	-	—	130—140	138	120—140	127
11	— amerikansk	-	—	—	-	120—130	125
12	Torsk, fersk	-	—	—	-	40	*40
13	— saltet	-	—	—	-	35— 40	38
14	Sild, fersk	-	—	—	-	35	*35
15	— saltet (spakesild)	Stkr.	3	3— 4	4	5— 10	7
16	Kveite (hellefisk)	Kg.	—	—	-	80	80
17	Makrel, fersk	Stkr.	—	—	-	40	*40
18	— saltet	-	—	—	-	15	*15
19	Klipfisk	Kg.	—	80	*80	65— 70	68
20	Melk, nysilt	Liter	—	15	*15	14— 16	15
21	— skummet	-	—	7	*7	8	8
22	Fløte	-	—	65	*65	80—100	85
23	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	250	240—250	245	230—260	250
24	— fjeldsmør	-	230	220	220	215—230	222
25	— margarin, bedste	-	140	140	140	130—140	133
26	— billigste	-	105	110	110	90—100	97
27	Ost, norsk schweizer	-	180	150	150	140—160	153
28	— gjetost, prima	-	140	140—150	145	140—180	152
29	— komysost	-	55	60	60	40— 70	60
30	— nøkkelost	-	70	65— 70	68	40—110	78
31	pultost	-	70	60— 70	65	60—100	83
32	Egg, friske, norske	Snes	160	170—180	175	190—200	197
33	— preserverte	-	—	—	-	150—170	160
34	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	30	33	33	25— 33	30
35	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	20	20— 21	21	18— 20	19
36	Potetesmel	-	50	50	50	44— 50	46
37	Rugbrød	-	—	22	*22	18	*18
38	Erter, gule (Victoria)	-	32	34— 40	37	30— 38	35
39	Byggryn, hele, 1ma	-	26	25— 30	28	20— 25	22
40	Risengryn	-	40	50	50	38— 50	43
41	Havregryn, norske	-	35	35	35	30— 40	36
42	— amerikanske	-	35	35	35	28— 40	34
43	Poteter, norske	5 liter	20	20— 30	24	30	30
44	Kaffe, brændt, Java Malang . . .	Kg.	280	260	*260	280—300	287
45	— — Guatema	-	240	240	240	240—280	260
46	— — Santos ell. Rio	-	200	220	220	220—260	240
47	Sukker, raffinade, klipp. Stett.	-	72	72	72	68	68
48	— — crushed	-	70	70	70	64— 66	65
49	— — farin, tysk	-	67	68	68	64	64
50	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	80	85— 90	88	75— 80	78
51	— alm. (Standard white)	-	70	70— 80	75	55— 65	60
52	Kul	Hl.	190	170	*170	157	*157
53	Koks nr. 2	-	160	150	*150	140	*140
54	Granved	mf.	1 200	—	-	1 200	*1200

forbruksartikler 15 oktober 1911 (forts.).

Skien.		Kristiansand S.		Bergen.		Kristiansund N.		Trondhjem.		Nr.
Høieste og laveste opgavé.	Gjennemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjennemsnit.	*		Høieste og laveste opgavé.	Gjennemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjennemsnit.	
Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.		Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	
120	*120	100—110	108	100		—	—	100—110	105	1
90—100	*95	92—100	98	80		—	—	80—90	85	2
—	-	92—100	97	75		—	—	80—90	85	3
90—100	*95	100—110	107	100		—	—	90—100	95	4
90—100	*95	80—120	97	—		—	—	80—90	85	5
120	*120	120	120	—		—	—	140	*140	6
120	*120	100—120	110	—		—	—	110—120	115	7
90	*90	80—90	84	—		—	—	60	60	8
140	*140	120—160	140	—		—	—	120	*120	9
140	*140	130—160	144	—		—	—	130—140	135	10
130	*130	140	*140	—		120	*120	130	*130	11
40—70	63	50	*50	40		—	—	35—40	38	12
40—60	50	32—50	43	50		—	—	35	*35	13
—	—	—	—	—		—	—	—	—	14
3—10	6	5—10	6	—		—	—	3	3	15
80—120	110	100	*100	—		—	—	90	*90	16
10—40	19	—	—	—		—	—	—	—	17
15—40	28	10—70	33	—		—	—	—	—	18
50—80	70	60—70	65	—		—	—	—	—	19
16	*16	14—15	15	16		16	16	17—18	18	20
10	*10	8—9	8	10		6—7	7	7	7	21
130	*130	70—100	77	60		70—75	73	80	80	22
260	*260	230—248	244	220		210—220	215	240—250	245	23
240	*240	192—210	204	200		200—210	205	220	220	24
140	*140	130—145	136	—		140—145	143	140	140	25
100	*100	100—105	104	—		100—105	103	100—115	108	26
120—140	*130	140—180	160	—		150—160	155	145—160	152	27
160	*160	160—180	163	140		120—160	140	120—160	*140	28
50—70	*60	45—80	71	—		50—60	55	50—65	58	29
80	*80	60—80	76	—		80	80	60	60	30
72	*72	60—68	62	—		60	*60	70	*70	31
180	*180	160—190	178	170		135—145	139	150—160	153	32
160	*160	150	*150	—		—	—	—	—	33
30	*30	30—32	32	32		33—35	34	32—34	33	34
20	*20	20—24	22	—		20	20	20—22	21	35
44	*44	48—50	49	45		40—50	47	46—50	48	36
22	*22	20	*20	—		—	—	—	—	37
28	*28	30—35	32	—		30—40	35	30—40	33	38
18	*18	24—25	25	—		20	20	22—24	23	39
40	*40	40—50	47	—		40	40	40—45	42	40
30	*30	28—34	30	—		30	30	30	*30	41
30	*30	28—30	30	—		28	28	30—35	32	42
30	*30	25—35	29	25		25	25	35—38	36	43
250	*250	260—280	270	280		300	*300	280—300	293	44
220	*220	220—260	244	—		260	*260	260—280	267	45
210	*210	200—240	222	—		220	*220	220—260	230	46
70	*70	68—70	70	74		70	70	75	75	47
—	-	64—68	66	68		65	65	75	75	48
65	*65	64	64	64		65	65	71	71	49
65	*65	65—85	79	—		75	75	80	80	50
60	*60	60	60	—		55—60	59	65	65	51
150—170	160	157—161	159	—		—	—	160	*160	52
120—140	130	130	130	—		—	—	140	*140	53
1 200	*1200	1 200	*1200	—		—	—	1 400	*1400	54

3 B. Priser i smaasalg paa endel viktigere

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Narvik.		Tromsø	Hammerfest.	
			Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	*	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.
			Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.
1	Osekjøt, fersk, stek	Kg.	80	80	90—100	100	*100
2	— — suppekjøt	-	65—70	68	80	85	*85
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	70—75	73	80	80	*80
4	— — bakpart	-	80—85	83	90	90	*90
5	— salt	-	80	80	80	—	—
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	80	*80	—	—	—
7	— — forpart	-	60	*60	—	—	—
8	— spædkalv	-	50	50	45	—	—
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	120—130	125	130	—	—
10	— norsk saltet sideflesk	-	130	130	130	—	—
11	— amerikansk	-	—	—	140	—	—
12	Torsk, fersk	-	25	*25	40	15	*15
13	— saltet	-	30	*30	30	20	*20
14	Sild, fersk	-	—	—	—	—	—
15	— saltet (spekesild)	Stkr.	3	*3	3	3	*3
16	Kveite (hellefisk)	Kg.	65	*65	50	50—60	58
17	Makrel, fersk	Stkr.	—	—	—	—	—
18	— saltet	-	—	—	—	—	—
19	Klipfisk	Kg.	—	—	—	—	—
20	Melk, nysilt	Liter	18	*18	20	20	*20
21	— skummet	-	12	*12	10	10	*10
22	Fløte	-	80	*80	70—80	80	*80
23	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	230—240	233	220	220—240	230
24	— fjeldsmør	-	220	220	200	210	*210
25	— margarin, bedste	-	130—150	140	130	135—140	138
26	— — billigste	-	105—120	113	105	100	100
27	Ost, norsk schweizer	-	150—160	155	—	—	—
28	— gjætost, prima	-	160—180	170	120	—	—
29	— komyost	-	50—55	53	60	—	—
30	— nøkkelost	-	70	70	—	—	—
31	— pultost	-	—	—	—	—	—
32	Egg, friske, norske	Snes	160—200	183	170	184	*184
33	— preserverte	-	—	—	—	—	—
34	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	33—35	34	40	37—40	39
35	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	20	20	20	20	*20
36	Potetesmel	-	45	45	50	40—50	45
37	Rugbrød	-	25	*25	—	—	—
38	Erter, gule (Victoria)	-	30—35	33	35	30—35	33
39	Byggryn, hele, 1ma	-	20—23	22	23	20—30	25
40	Risengryn	-	40—50	43	40	40	40
41	Havregryn, norske	-	30	30	30	30—35	33
42	— amerikanske	-	30	*30	30	30	*30
43	Poteter, norske	5 liter	24	24	38	38	38
44	Kaffe, brændt, Java Malang . . .	Kg.	280	280	280	300	*300
45	— — Guatamala	-	260	*260	260	240	*240
46	— — Santos ell. Rio	-	220—240	230	230	240	*240
47	Sukker, raffinade, klipp. Stett . . .	-	75	75	75	80	*80
48	— — crushed	-	73	*73	—	80	*80
49	— — farin, tysk	-	70	70	70	70	*70
50	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	—	—	85	90	90
51	— alm. (Standard white)	-	—	—	70	75	*75
52	Kul	Hl.	130—160	*147	160	150	*150
53	Koks nr. 2	-	140	*140	150	110	*110
54	Granved	mf.	—	—	—	1 600	*1600

forbruksartikler 15 oktober 1911 (slutn.).

Gjesdal.	Fjotland	Nordfj.eid	Gloppen.	Røros.	Gjennem-snit for byerne.	Gjennem-snit for land-distr.ne.	Gjennem-snit for riket.	Nr.
* Øre.	* Øre.	* Øre.	* Øre.	* Øre.	* Øre.	* Øre.	* Øre.	
100	-	80	75	90	103	86	95	1
80	-	70	60	60	85	68	77	2
85	-	-	55	75	89	72	81	3
85	-	60	60	80	99	71	85	4
85	-	-	-	-	87	*85	86	5
-	-	60	-	70	118	65	92	6
-	-	-	-	60	107	*60	84	7
55	-	40	-	45	68	47	58	8
100	100	80	85	110	123	95	109	9
100	120	-	-	115	134	112	123	10
-	-	-	-	120	131	*120	126	11
-	-	-	20	30	45	25	35	12
-	60	-	20	35	38	38	38	13
-	-	-	-	25	30	*25	28	14
4	4	1	-	3	4	3	4	15
-	-	-	-	45	86	*45	66	16
-	-	5	-	-	32	*5	(19)	17
-	15	-	-	-	26	*15	21	18
55	-	-	-	-	69	*55	62	19
12	10	10	12	13	17	11	14	20
4	-	7	-	6	9	6	8	21
80	50	-	-	70	80	67	74	22
-	-	180	200	-	240	190	215	23
200	160	180	185	200	217	185	201	24
120	-	125	140	140	139	131	135	25
100	-	100	-	100	105	100	103	26
-	-	-	-	150	153	*150	152	27
140	125	130	140	110	148	129	139	28
45	-	40	60	30	60	44	52	29
-	-	-	-	70	74	*70	72	30
50	-	-	-	80	72	65	69	31
-	100	110	120	150	172	120	146	32
-	-	-	-	-	159	-	159	33
30	29	30	30	30	33	30	32	34
20	20	19	20	19	20	20	20	35
50	-	45	50	45	47	48	48	36
20	-	-	-	-	21	*20	21	37
30	-	30	25	30	34	29	32	38
-	-	20	20	22	24	21	23	39
50	50	40	40	45	43	45	44	40
30	26	25	27	30	32	28	30	41
30	-	25	-	-	31	28	30	42
20	25	25	-	24	30	24	27	43
-	-	260	240	-	279	250	265	44
250	-	240	-	-	247	245	246	45
-	-	220	-	220	223	220	222	46
70	60	70	70	72	72	68	70	47
-	-	70	70	-	69	70	70	48
65	50	65	65	68	66	63	65	49
-	-	-	-	75	78	*75	77	50
60	65	-	60	65	65	63	64	51
180	-	170	-	200	161	183	172	52
157	-	160	-	160	140	159	150	53
-	-	-	-	-	1 257	-	1 257	54

Foranstaende opgaver over priser paa livsfornødenheter for september og oktober 1911 omfatter som tidligere 14 byer; fra landdistrikterne foreligger for begge maaneder opgaver fra 5 forskjellige steder.

Der er ialt indkommet 41 opgaver for september og 43 for oktober. Hertil kommer som vanlig for hver av disse maaneder de fra Kristiania kommunes statistiske kontor utlaante 17 opgaver.

Den stigning, som den sidste oversigt viste for natursmør, fortsætter for byernes vedkommende; likeledes stiger eggpriserne i byerne. De forskjellige sukkersorter viser en tydelig stigende tendens. Kjøtvarene er noget billigere. For de øvrige varesorters vedkommende holder priserne sig nogenlunde jevnt.

En stjerne i tabellen betegner, at der kun foreligger en enkelt opgave. Angaaende tabellens indretning m. m. henviser man til det i maanedsskriftets nr. 1 side 5 anførte.

4. Varepriserne's bevægelse 1880—1910.

(Ved sekretær Einar Ruud.)

Det er en kjendsgjerning, at varepriserne forandrer sig — vi har «billige tider» og vi har «dyrtider». Aarsakerne til denne forandring vil det her ikke være anledning til at gaa ind paa; hvad enten de bestaar i en øket tilførsel af ædle metaller eller i økonomiske kriser eller i forandringer i høstutbyttets størrelse, saa vil de allesammen faa samme virkning: der vil indtræde en forandring i forholdet mellem varernes og pengenes værdi. Hvis et kvantum av en bestemt varesort i 1900 kostet kr. 1.00 og i 1910 kr. 1.50, saa vil det si, at man for at faa det samme kvantum i 1910 som i 1900 maa lægge 50 pct. til den i 1900 betalte værdi. Pengenes værdi som byttemiddel er i dette tilfælde sunket med $33\frac{1}{3}$ pct. Omvendt vil det, at en vare, som i 1900 kostet kr. 1.00, i 1910 faaes for kr. 0.75, si, at pengenes værdi i den mellemliggende tid er steget med $33\frac{1}{3}$ pct.

Spørsmålet om og hvorledes varepriserne har forandret sig er et saavel teoretisk som praktisk viktig spørsmål. Særlig har det en overordentlig stor betydning for spørsmålet om forandringer i arbeidslønnen, idet lønningerne jo bør være fastsat saaledes, at de gir anledning til at løntagerne kan hæve sin «standard of living», og ikke bare sætte dem istand til at tilfredsstille det forhaandenværende behov for livsmidler med de stigende priser. Først naar man kjender til prisnivaets bevægelser, vil det med sikkerhet la sig avgjøre, om et tillæg i lønnen ogsaa virkelig blir effektivt, d. v. s. om der blir noget tilovers, naar behovet for livsmidler er dækket ved de høiere priser.

For den enkelte vares vedkommende vil prisbevægelsens retning og styrke kunne konstateres, naar man har prisopgaver fra forskjellige tidsrum. Gjælder det imidlertid det samlede prisnivaet eller en del derav, vil man vanskelig komme til noget resultat uten ved en mere metodisk undersøkelse. Dels vil antallet av varer være til hinder derfor, dels den omstændighet, at ikke alle priser stiger og falder til samme tid, men at der tvertimot finder bevægelse

i motsat retning sted for de forskjellige varesorter paa samme tid. Det er derfor nødvendig at finde et middel; en resultant av de forskjellige kræfter, som kan angi, om prisnivaet i et givet tidsrum har forandret sig og hvor sterkt i tilfælde en slik forandring har været. Som et saædant uttryksmiddel bruker man sedvanlig de saakaldte indekstal (index numbers). Disse gir ikke uttryk for værdien, men er forholdstal. Man kan altsaa ikke av et indekstal slutte sig til varens pris i et bestemt tidsrum; det fortæller os kun om forholdet mellem de forskjellige priser paa en vare i forskjellige tidsrum.

Skjønt kjendt i noget over 100 aar¹⁾ er det dog først i den sidste menneskealderen, at metoden med ved hjælp af indekstal at bestemme prisbevægelsen er benyttet. Den bekjendte engelske bankmand og statistiker Newmarch offentliggjorde i «Journal of the Statistical Society» 1859 en artikel om priserne, hvor han optok metoden, idet han for hver varesort regnet ut gjennemsnitsprisen for de 6 aar 1845—50 og sat denne gjennemsnitspris = 100. For hvert av aarene beregnet han derefter varens pris i procent av gjennemsnitsprisen. Metoden forstaaes bedst ved et praktisk eksempel: Man har fundet gjennemsnitsprisen for f. eks. hvete: 50 shilling. Dette tal sættes altsaa = 100. I 1875 kostet hveten f. eks. 40 shilling; for 1875 blir da indekstallet for hvete $\frac{40}{50} \cdot 100 = 80$. I et senere aar er hveten sunket til f. eks. 30 shilling; indekstallet blir 60.

Newmarch gik som nævnt ut fra aarene 1845—50. For hver av de varer, han opførte, hadde han aarlig 4 prisnoteringer, altsaa laa der til grund for hver gjennemsnitsberegning 24 noteringer. I 1859 meddelte han oplysninger for 19 varer; i løpet av de nærmeste aar kom 3 andre varer til, saa hans tabeller ialt omfattet 22 varer. Indekstallene for de forskjellige varesorter blev saa summert sammen for hvert aar til et hovedindekstal, der altsaa for normalperioden 1845—50 var 2200. Ved at dividere dette med antallet av varer (22) fik man bevægelserne i prisnivaet fra aar til andet uttrykt i procenttal og derved let overskuelige.

Newmarch's indekstal blev i 1867 overtat av «Economist» og danner nu som «Economist's index number» en av de mest kjendte og ansete kilder til belysning av prisnivaets bevægelser.

Ved utregningen av «Economist's» hovedindekstal tillægges enhver av de enkelte varesorter like vekt. Dette vil under særlige omstændigheder kunne bevirke, at indekstallene antyder en forandring i det samlede prisniva, som ikke har fundet sted, idet en sterkt forandring av prisen paa en enkelt vare — kanske av forholdsvis underordnet betydning i varehandelen — kan bevirke hovedindekstallets forandring. Dette nævnes ogsaa i «Economist», hvor der imidlertid hævdes, at hovedindekstallet læst med kritik tiltrods for denne mangel vil være av stor betydning.

For imidlertid at bøte paa denne mangel foreslog Palgrave at konstruere indekstallene under hensyntagen til vedkommende vares forholds-

¹⁾ Indekstal blev første gang benyttet av Sir George Shuckburgh (1798).

mæssige andel i det engelske folks forbruk (beregnet ved produksjon + indførsel - utførsel). «Economist's» utgangspunkt (2200) er saa multiplisert med dette forholdstal for at finde et tal, som angir «vegen» (betydningen) av hver varesort i forhold til 2200. Den saaledes fundne vigtighetskoefficient multipliseres igjen med «Economist's» indekstal for varen for de forskjellige aar, der forøvrig av Palgrave er omberegnet med aarene 1865—69 som utgangspunkt. Ved at anstille en sammenligning mellem de to her omtalte metoder viser det sig imidlertid, at der ikke blir nogen betydelig forskjel mellom deres indekstal. Sættes saaledes gjennemsnitspriserne i perioden 1891—1900 = 100, faar man følgende indekstal¹⁾:

A a r.	«Economist»:		Sauerbeck.
	ordinære indekstal.	«veiede» indekstal.	
1861—1870.....	152	146	151
1871—1880.....	131	131	144
1881—1890.....	108	107	113
1891—1900.....	100	100	100
1901—1910.....	108	110	110

Der er altsaa nogen forskjel mellom utslagenes styrke, men det fremgaar med tydelighet, at priserne i 90-aarene var ca. $\frac{2}{3}$ av priserne i 60-aarene, likesom det sidste tiaar viser en stigning i prisnivaaet paa omkring 10 pct.

Mr. Sauerbeck, hvis indekstal ovenfor er medtat til sammenligning, er kjendt som prisstatistiker gjennem sine aarlige avhandlinger i «Journal of the Royal Statistical Society». Hans indekstal (ikke «veiede») er utarbeidet paa grundlag av prisnoteringer for perioden 1867—77. Opgaverne omfatter 45 forskjellige varer (paa grundlag av priser for 56 vareslags), som er slaat sammen til 6 hovedgrupper: 1) vegetabilsk føde, 2) animalsk føde, 3) kaffe, sukker, te, 4) mineraler, 5) tekstilvarer og 6) endel andre varer.

Ved siden av de her nævnte metoder skal kortelig nævnes de av dr. Soetbeer, væsentlig paa grundlag av Hamburgs handelsstatistik utarbeidede indekstal, som omfatter priser paa 114 artikler. For Frankrikes vedkommende er prisbevægelsen behandlet i et nylig utkommet officielt verk: Salaires et coût de l'existence. Fra Amerika skal nævnes de av United States Department of Labor utarbeidede indekstal, som omfatter et særdeles stort materiale, ca. 250 varesorter²⁾.

¹⁾ «Economist», 26 august 1911. ²⁾ I dansk «Nationaløkonomisk Tidsskrift» 1904 leverer Edv. Ph. Mackeprang en utførlig fortegnelse over index numbers i de forskjellige land i sin avhandling: Prisbevægelsens hoveddata i de sidste 30 aar. En jevnførende sammenstilling av prisbevægelsen 1881—1910 i forskjellige land vil antagelig om ikke lang tid foreligge fra den bekjendte statistiker C. A. Verrijn Stuart's haand-

De her nævnte metoder har væsentlig som opgave at maale pengenes værdiforandringer i almindelighet; gjælder det at bestemme virkningerne av forandringerne i prisnivaaet f. eks. for en enkelt samfunds klasse, maa man ved varevalget ta specielle hensyn dertil, idet jo mange av de varesorter, som i almindelighet medtages til bestemmelsen af forandringerne i det almindelige prisnivaa ofte liten eller ingen interesse har for den omhandlede klasses forbruk, mens det paa den anden side kan hænde, at varesorter, som har betydning for dette forbruk, ingen synderlig rolle spiller i det store prisnivaa. Der kan ogsaa som foran nævnt bli spørsmål om at tillægge de forskjellige varer forskjellig vekt i forhold til deres betydning for forbruket. Den amerikanske dr. Falkner beregner saaledes i *Bulletin of the Department of Labor* en række indekstal, som tillægges vekt efter vedkommende vares værdi i procent av det samlede forbruk i en amerikansk arbeiderfamilie.

Har man adgang til opgaver over detaljpriser, vil det i slike tilfælde falde naturligst at anvende dem. Den bekjendte, nylig avdøde franske statistiker Levassieur, har bl. a. behandlet prissvingningerne paa forbruksartikler i det franske marked i en avhandling: *Le coût de la vie*¹⁾. Beregningerne er utført paa grundlag av regnskaper fra endel store lycéinternater. Paa grund av disse anstalters størrelse og konstante forbruk kan dog disse priser ikke helt ut betraktes som almindelige detaljpriser, men snarere som en slags middelpriis mellem grossist- og detaljpriser²⁾.

Det hævdtes imidlertid av mange prisstatistikere, at det er tilstrækkelig at utarbeide indekstallene paa grundlag av engrospriserne, idet bevægelserne i detaljpriserne i det store og hele følger den samme linje som engrospriserne.

Efter «Economist» for 26 august 1911 hitsættes en sammenligning mellem «Economist's» indeksnummer, utregnet av grossistpriser, og det engelske Board of Trade's indeksnummer paa detaljpriser i London. Priserne i aaret 1900 er sat == 100.

A a r.	«Eco-nomist».	Board of Trade.	A a r.	«Eco-nomist».	Board of Trade.
1895.....	89	93.2	1903.....	93	103.2
1896.....	93	92.0	1904.....	103	104.3
1897.....	91	96.2	1905.....	99	103.7
1898.....	88	100.8	1906.....	109	103.2
1899.....	89	96.4	1907.....	117	105.8
1900.....	100	100.0	1908.....	108	108.4
1901.....	99	101.9	1909.....	103	108.2
1902.....	91	101.6	1910.....	112	109.9

¹⁾ «Revue économique internationale», mai 1909 og november 1910. ²⁾ Department of Labor beregner ogsaa indekstal paa grundlag av detaljpriser.

Det vil sees, at rækkerne ofte ikke viser samme retning, naar man følger bevægelsen fra aar til aar. Særlig er engrospriserne gjenstand for meget voldsommere forandringer end detaljpriserne¹⁾. Men ser man paa den hele utvikling, fremgaar det med tydelighet, at indekstallene for saavel engros som detaljpriserne viser en sterk stigende tendens.

Det efterfølgende forsøk paa for Norges vedkommende at bestemme prisnivaets bevægelser ved hjælp av indekstal er utført paa grundlag av de priser paa indførselsartikler, som er benyttet i den officielle handelsstatistik²⁾. Disse priser indhentes aarlig ved henvendelse til en række fabrikanter og grossister fra forskjellige dele av landet, og der er grund til at tro, at de i det store og hele gir et rigtig uttryk for varernes værdi i de forskjellige aar, og at særlig prisernes bevægelse fra aar til andet er korrekt gjengitt³⁾.

Opgaverne omfatter priser paa 39 varer, som er delt op i 5 grupper. Gruppe 1 omhandler kjøt, flesk, ost, smør, margarin, egg og poteter; gruppe 2 uformalt byg, havre, hvete, rug, byggryn, havregryn samt mel av byg, havre, hvete og rug; gruppe 3 omfatter kaffe, te, sukker i toppe og sukker, andet, tobak (røktobak og skraatobak) samt risengryn; gruppe 4 indeholder manufakturvarer: ufarvet og farvet uldgarn, enkelt og flertraadet bomulds-garn, trykte, ensfarvede og ublekte bomuldsvarer; gruppe 5 omfatter petroleum, stenkul og koks (underett), bindsaalelær, rujern, staal, stang-, bolt- og baand-jern samt raat sink, bly og tin.

Som utgangspunkt for beregningen er gjennemsnitspriserne i perioden 1891—1900 valgt. Priserne i denne periode er saavel etter de utenlandske oversigter som efter vore egne op- og nedgangsperioder vel egnet til at sættes som basis, idet perioden indeholder baade opgangsaar og nedgangsaar.

(Se tabellen side 141.)

Hovedindekstallet, som er beregnet som et aritmetisk gjennemsnit for hver av gruppernes indekstal, gir altsaa det samlede uttryk for alle de forskjellige økonomiske kræfter, som tilsammen danner det vi kalder prisnivaet. Vi ser, hvordan indekstallet finder et kort, prægnant uttryk for det, vi tidligere visste om bevægelsene i prisnivaet: at de var regelmæssige og som regel slog om hvert 10-aar.

Tabellen viser os følgende perioder:

- nedgang 1880—1887 ∙: 7 aar,
- opgang 1888—1891 ∙: 4 aar,
- nedgang 1892—1897 ∙: 6 aar,
- opgang 1898—1900 ∙: 3 aar,
- nedgang 1901—1902 ∙: 2 aar og
- opgang fra 1903, med en avbrytelse i 1908 og 1909.

¹⁾ Hertil bidrager antagelig for en væsentlig del de foran anførte svakheter ved konstruktionen av «Economist's» indekstal. ²⁾) For aarene 1889—1908 er disse priser samlet i tabel 15 i Norges Handel 1908 (side 238 ff.) (N. O. S. V. nr. 87). ³⁾) For detaljpriserne vedkommende har professor N. Rygg i Dampkjøkkenets 50-aars beretning behandlet «Priser og prissvingninger» for endel av de av Dampkjøkkenet forbrukte varer.

Beregningerne har hat følgende resultat:

Aar.	I. Kjøt, flesk etc.	II. Korn og mel.	III. Kolonial- varer:	IV. Manu- faktur- varer.	V. Andre varer.	Hoved- indekstal.
1880.....	107	144	138	139	135	133 ^a
81.....	115	149	136	139	116	131
82.....	129	133	124	129	110	125
83.....	124	130	121	125	107	121
84.....	115	117	111	122	99	113
85.....	105	115	105	116	99	108
86.....	95	108	102	114	98	103
87.....	97	95	108	112	100	102
88.....	99	98	106	113	101	103
89.....	98	106	113	112	105	107
1890.....	97	108	112	111	111	108
91.....	101	131	110	105	105	110
92.....	103	120	111	102	98	107
93.....	108	100	118	102	94	104
94.....	101	83	105	98	90	95
95.....	96	84	99	99	92	94
96.....	92	87	97	98	91	93
97.....	92	92	89	96	90	92
98.....	100	101	89	93	98	96
99.....	100	103	89	96	112	100
1900.....	105	100	91	110	130	107
01.....	105	98	87	105	110	101
02.....	110	102	81	105	103	100
03.....	105	98	83	112	101	100
04.....	103	100	88	116	100	101
05.....	105	101	92	118	104	104
06.....	109	104	85	127	116	108
07.....	114	123	86	134	119	115
08.....	116	123	88	125	103	111
09.....	119	118	90	125	102	111
1910.....	122	104	98	134	106	113

Hvordan stemmer nu disse opgaver med lignende beregninger for andre land? — Efter «Economist» (26 august 1911) hitsættes beregninger fra England, Tyskland og Amerika. Tallene for Frankrike er utarbeidet paa grundlag av det før nævnte Salaires et coût de l'existence og for Danmark efter de i Danmarks Handel 1906 anførte indekstal:

A a r.	Norge.	England.	Tysk- land.	De Forenede Stater.	Frank- rike.	Dan- mark.
1881—1890.....	112	108	108	110	118	113
1891—1900.....	100	100	100	100	100	100
1901—1910.....	106	108	115	117	¹⁾ 109	²⁾ 108

I løpet av det sidste tiaar er priserne, som man ser, steget overalt, dog ikke i samme grad. Det synes, som om prisstigningen har været mindst i Norge. Dette kan vel for nogen del tilskrives den omstændighet, at prisbevægelsen ikke naar alle land samtidig³⁾ og like sterkt. For Norges vedkommende var prisnivaat i aarene nærmest efter den store krise i 1899—1900 særlig lavt. Senere har det steget sterkt, saaledes at indekstallet for det sidste femaar 1906—1910 er 112.

Prisnivaat synes at være jevnt stigende; det ser dog ikke ut til at det lettelig vil naa den samme høide som i 80-aarenes første del. Av tabellen fremgaar det imidlertid, at forholdet er forskjellig for de forskjellige varegrupper. Saaledes laa priserne i 1910 for de varers vedkommende, som er samlet i gruppe I 15 pct. (av basisprisen) o ver priserne i 1880, mens omvendt priserne for grupperne II og III i tidsrummet 1880—1910 er sunket med 40 pct. av basisprisen.

Ytterpunkterne, kriseaarene, i den kurve, som hovedindekstallet trækker op⁴⁾, falder noget senere end de, der sedvanlig anføres som betegnende for krisernes forløp⁵⁾. Dette har antagelig sin grund i, at indekstallet efter sin konstruktion væsentlig er internationalt — se ovenstaaende sammenligning mellem indekstellene i de forskjellige land — mens de økonomiske kriser i et land ofte er sterkt paavirket af indre aarsaker.

Gaar man fra en generel betragtning av det hele prisnivaat over til en undersøkelse av bevægelsen i de forskjellige varepriser, vil de enkelte vareindeks gi en et udmerket billede av de mangfoldige, vekslende skiftninger i det økonomiske liv.

¹⁾ Gjælder perioden 1901—09. ²⁾ Gjælder perioden 1901—06. ³⁾ Mackeprang, l. c side 498. ⁴⁾ Jfr. den grafiske fremstilling side 149. ⁵⁾ Se særlig dr. Einarsens verk: Gode og daarlige tider, Kjøbenhavn og Kristiania 1902.

Bevægelserne i varepriserne i gruppe I belyses ved følgende tabel:

Aar.	Kjøt.	Flesk.	Ost.	Smør.	Marga- rin.	Egg.	Pote- ter.	Ialt.	Indeks- tal for gruppen.
1880.....	141	124	103	-	-	71	97	(536)	107
1881.....	138	129	113	-	-	86	97	(563)	115
1882.....	151	149	98	-	-	97	150	(645)	129
1883.....	154	134	94	-	-	97	140	(619)	124
1884.....	136	112	96	-	-	97	133	(574)	115
1885.....	121	102	87	-	-	97	117	(524)	105
1886.....	103	98	87	-	-	86	100	(474)	95
1887.....	92	110	96	-	-	86	100	(484)	97
1888.....	90	122	96	98	96	91	100	693	99
1889.....	90	107	100	98	101	91	100	687	98
1890.....	90	97	104	98	101	91	100	681	97
1891.....	95	98	109	105	112	91	100	710	101
1892.....	92	112	104	101	112	97	100	718	103
1893.....	100	136	104	105	112	97	100	754	108
1894.....	95	115	96	98	107	97	100	708	101
1895.....	95	95	91	97	96	97	100	671	96
1896.....	92	75	96	91	90	102	100	646	92
1897.....	95	76	96	91	84	102	100	644	92
1898.....	105	93	100	105	92	102	100	697	100
1899.....	108	86	100	105	96	102	100	697	100
1900.....	113	115	100	105	96	108	100	737	105
1901.....	113	131	100	105	96	108	83	736	105
1902.....	118	153	104	105	96	108	83	767	110
1903.....	110	132	104	105	96	108	83	738	105
1904.....	103	114	104	105	96	108	92	722	103
1905.....	115	119	104	108	96	108	88	738	105
1906.....	128	136	113	105	101	108	72	763	109
1907.....	133	136	122	108	101	108	88	796	114
1908.....	123	132	113	115	112	108	111	814	116
1909.....	123	166	113	115	112	108	97	834	119
1910.....	131	180	113	129	112	108	83	856	122

Priserne i gjennemsnit for gruppe I nær sit maksimumspunkt i 1882, da de er 29 pct. over gjennemsnitsperiodens. Herfra synker de, indtil de i 80-aarenes sidste halvdel ligger under gjennemsnittet. Den første del av 90-arene viser nogen stigning, som imidlertid i 1894 slår om, saaledes at aarene 1896—97 viser gruppens minimumspunkt, hvor priserne ligger 8 pct. under gjennemsnittet. Herfra stiger priserne med en liten avbrydelse temmelig jevnt, indtil de i 1910 ligger 22 pct. over gjennemsnittet.

For de viktigste av de til gruppen hørende varer, kjøt og flesk, er prislinjen i det store og hele overensstemmende med den hele gruppens. For fleskepriserne vedkommende vil man særlig lægge merke til den voldsomme stigning i det sidste femaars.

Den jevneste prislinje viser eggene, hvis priser kun stiger med et sprang med flere aars mellemrum.

De indhentede prisopgaver skal opgi varens værdi uten toldtillæg. Det kan i denne forbindelse ha sin interesse at bemerke, at kjøt var toldfrit indtil 1897, da det blev paalagt en told av 10 øre. Flesk var likeledes toldfrit til august 1897; det blev da toldbeskattet med 10 øre, fra 1905 med 15 øre. Som det vil sees, viser der sig tydelige prisforhøjelser i de aar, som følger umiddelbart efter toldforhøjelserne.

Mens de til denne gruppe hørende varer væsentlig faar sin pris bestemt efter indenlandske forhold, vil prisbevægelsen for næste gruppe: korn- og melvarer i høiere grad føre os i kontakt med verdensmarkedet.

(Se tabellen side 145)

For disse varers vedkommende gjør der sig væsentlig to indtryk gjældende: de følges samtidig ad i langt høiere grad end de øvrige grupper og der er en mere utpræget forskjel mellem ytterpunktene — omslagene er voldsommere. Samtidigheten i prisbevægelsen har naturligvis sin grund i, at disse varer for en stor del kan remplacere hinanden — faar hvetepriserne en altfor sterkt stigende tendens, vil denne kunne hemmes ved et øket forbruk av rug, som igjen bringer denne vares pris i stigning, indtil den nærmer sig hvetens o. s. v. De voldsomme omslag i priserne er begrundet i de særegne vilkaar, som producenterne av disse varer er undergit og som de ikke kan øve nogen indgripende indflydelse paa, som feilslagen høst, særlig rik høst o. s. v.

Den tredje gruppe, kolonialvarer, viser som de øvrige grupper i det hele tat de høieste priser i 80-aarene. Fra 1893 indtrær der en avgjort nedgang, indtil det laveste punkt naaes i 1902, da priserne er 19 pct. under gjennemsnitsperiodens; herfra begynder stigningen, som omtrent uavbrutt vedvarer, indtil priserne i 1910 kun er 2 pct. under basispriserne. Prisnedgangen har siden 1890 været særlig stor for kaffens vedkommende.

(Se tabellen side 146.)

For korn- og melvarernes vedkommende stiller forholdet sig saaledes:

A a r.	Uformalt.				Gryne.		Mel.				IaIt.	Indeks-tal for gruppen.
	Byg.	Havre.	Hvete.	Rug.	Byg.	Havre.	Byg.	Rug.	Havre.	Hvete.		
1880.....	153	126	156	164	166	124	146	141	108	156	1 440	144
1881.....	157	136	163	164	139	129	155	165	114	167	1 489	149
1882.....	137	126	140	130	133	112	146	153	108	144	1 329	133
1883.....	134	110	156	124	146	112	138	143	102	139	1 304	130
1884.....	132	105	117	115	133	97	130	129	95	121	1 174	117
1885.....	119	105	111	104	126	135	130	114	95	110	1 149	115
1886.....	106	99	107	92	123	107	114	127	92	110	1 077	108
1887.....	97	84	106	84	113	79	98	103	83	107	954	95
1888.....	102	89	109	84	119	84	106	90	86	111	980	98
1889.....	109	110	113	94	119	90	114	101	98	108	1 056	106
1890.....	114	99	113	102	119	96	114	109	105	113	1 084	108
1891.....	134	115	132	148	136	112	142	146	111	129	1 305	131
1892.....	109	115	115	126	123	132	118	135	120	104	1 197	120
1893.....	94	105	97	96	96	120	87	97	108	95	995	100
1894.....	78	89	78	79	80	88	83	81	95	81	832	83
1895.....	86	76	82	78	83	87	89	82	89	85	837	84
1896.....	87	89	89	86	90	87	85	71	95	90	869	87
1897.....	87	103	105	86	88	87	85	71	95	110	917	92
1898.....	101	105	105	102	96	96	103	103	95	107	1 013	101
1899.....	109	102	100	102	105	98	107	111	95	103	1 032	103
1900.....	115	102	96	97	105	93	99	103	95	96	1 001	100
1901.....	108	107	96	93	97	93	98	96	95	92	975	98
1902.....	108	107	97	94	96	112	102	101	108	95	1 020	102
1903.....	98	97	97	93	94	105	98	96	102	97	977	98
1904.....	97	105	109	93	86	105	98	95	102	107	997	100
1905.....	105	105	104	103	87	104	100	101	102	100	1 011	101
1906.....	109	112	102	100	93	110	106	101	108	96	1 037	104
1907.....	131	127	118	128	108	121	138	132	117	112	1 232	123
1908.....	134	126	125	128	103	122	130	125	117	115	1 225	123
1909.....	126	112	128	121	101	121	118	116	109	127	1 179	118
1910.....	111	105	111	100	91	106	106	92	102	117	1 041	104

For kolonialvarernes vedkommende stiller forholdet sig saaledes:

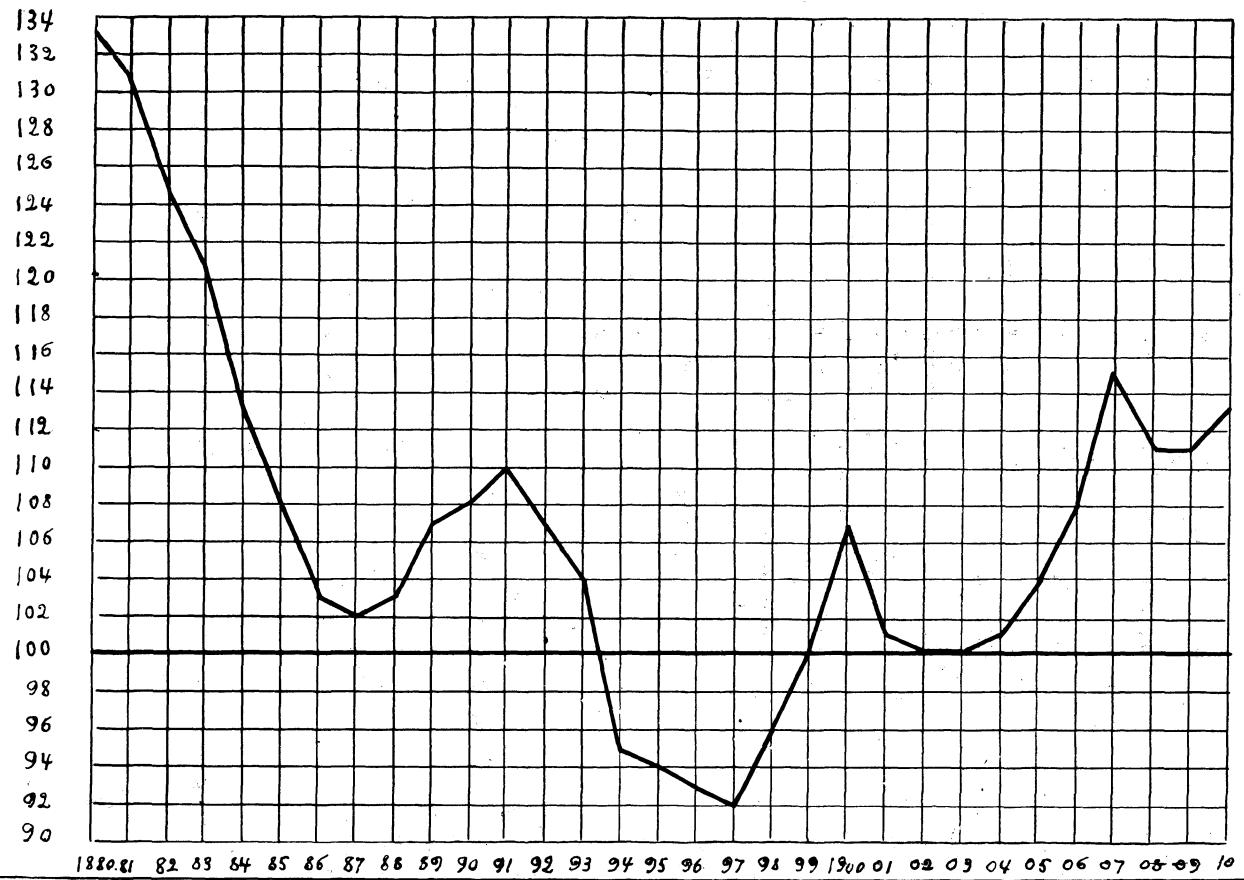
A a r.	Kaffe.	Te.	Sukker:		Tobak.	Risen-gryn.	Ialt.	Indeks-tal for gruppen.
			i toppe.	andet.				
1880.....	96	138	187	177	80	148	826	138
1881.....	82	146	194	192	80	119	813	136
1882.....	70	131	187	173	80	105	746	124
1883.....	70	151	171	162	76	95	725	121
1884.....	72	131	139	123	107	95	667	111
1885.....	64	126	123	119	107	90	629	105
1886.....	74	121	113	108	107	90	613	102
1887.....	111	116	113	108	107	90	645	108
1888.....	100	106	119	116	107	90	638	106
1889.....	117	106	126	127	107	95	678	113
1890.....	129	106	116	119	103	100	673	112
1891.....	117	106	113	115	103	105	659	110
1892.....	117	106	116	123	103	100	665	111
1893.....	125	106	119	123	99	138	710	118
1894.....	121	106	103	108	99	90	627	105
1895.....	122	101	94	92	99	86	594	99
1896.....	112	98	94	88	99	90	581	97
1897.....	82	95	84	81	99	95	536	89
1898.....	70	95	84	85	99	100	533	89
1899.....	61	95	87	89	99	100	531	89
1900.....	69	94	90	92	99	100	544	91
1901.....	63	93	84	81	99	100	520	87
1902.....	54	95	74	69	99	95	486	81
1903.....	51	95	77	73	99	100	495	83
1904.....	56	95	90	89	96	100	526	88
1905.....	63	95	97	100	96	100	551	92
1906.....	61	95	81	81	92	100	510	85
1907.....	52	101	81	81	92	110	517	86
1908.....	58	103	87	89	88	100	525	88
1909.....	61	101	90	92	92	105	541	90
1910.....	70	103	103	108	96	105	585	98

Den største stigning i vor undersøkelse opviser gruppen manufakturvarer. Den linje, prisbevægelsen danner er imidlertid meget regelmæssig. Fra maksimumspunktet i 1880—81, som ligger 39 pct. over gjennemsnitsprisen, synker den jevnt og næsten uavbrutt, indtil den nær til laveste punkt i 1898, da priserne er 7 pct. under gjennemsnitspriserne. Herfra stiger den igjen likesaa regelmæssig, indtil den i 1907 er 34 pct. over gjennemsnittet — en høide, som den efter nogen nedgang i 1908—09 atter nær i 1910. I de store træk er prisbevægelsen ens for de her medtagne varer.

A a r.	Uldgarn:		Bomuldsgarn, ublekt:		Bomuldsvarer:			I alt.	Gruppe- indeks- tal.
	ufarvet og ublekt..	farvet, melert etc.	enkelt.	fler- traadet.	trykte.	helt ensf. eller blekte.	ublekte.		
1880.....	144	148	-	-	142	134	128	(696)	139
1881.....	144	148	-	-	142	134	128	(696)	139
1882.....	144	148	-	-	120	118	117	(647)	129
1883.....	132	140	-	-	120	118	117	(627)	125
1884.....	128	132	-	-	120	118	114	(612)	122
1885.....	121	119	-	-	114	118	110	(582)	116
1886.....	122	120	-	-	114	110	103	(569)	114
1887.....	122	120	-	-	108	104	107	(561)	112
1888.....	122	119	-	-	108	106	110	(565)	113
1889.....	115	114	-	-	108	108	114	(559)	112
1890.....	115	112	-	-	107	108	114	(556)	111
1891.....	109	106	-	-	101	102	107	(525)	105
1892.....	106	103	-	-	98	100	103	(510)	102
1893.....	106	106	-	-	97	100	103	(512)	102
1894.....	103	101	-	-	91	94	99	(488)	98
1895.....	103	101	-	-	99	94	99	(496)	99
1896.....	101	98	-	-	99	94	99	(491)	98
1897.....	86	93	97	100	103	98	96	673	96
1898.....	86	93	93	93	99	98	92	654	93
1899.....	92	95	93	93	103	102	92	670	96
1900.....	106	106	117	113	108	112	110	772	110
1901.....	101	103	109	120	103	102	99	737	105
1902.....	101	103	109	117	103	102	99	734	105
1903.....	93	111	121	127	108	110	114	784	112
1904.....	95	111	121	133	114	114	124	812	116
1905.....	102	116	113	120	117	122	135	825	118
1906.....	115	132	125	133	121	124	142	892	127
1907.....	115	138	137	143	125	128	149	935	134
1908.....	101	116	133	133	125	128	142	878	125
1909.....	109	122	113	133	124	132	142	875	125
1910.....	118	127	144	147	125	134	145	940	134

For den sidste gruppe, som bestaar dels av endel vigtige raastoffer, dels av halv- og helfabrikata, følger priserne i det store og hele kurven for det samlede prisnivaa: høie priser i 80-aarenes første del, noget fald i 1884—86 (altsaa litt før det almindelige prisnivaa), saa noget høiere priser indtil 1890, da priserne er faldende indtil 1897, hvor et «ryk» indtræffer. I 1906—07 indtræffer igjen et «ryk», hvorefter priserne synker ned til noget over gjennemsnits-periodens.

A a r.	Bind-saale-lær.	Petro-leum.	Ru-jern.	Staal.	Stang-, bolt- og baand-jern.	Sink.	Bly.	Tin.	Sten-kul, koks og cinders.	Ialt.	Gruppe-indeks-tal.
1880.....	157	188	109	148	112	-	144	-	86	(944)	135
1881.....	141	150	100	157	110	103	108	101	78	1 048	116
1882.....	140	131	95	157	110	77	104	101	78	993	110
1883.....	134	131	87	144	102	72	104	101	85	960	107
1884.....	122	131	78	135	99	66	80	91	87	889	99
1885.....	116	131	75	135	99	72	80	91	91	890	99
1886.....	113	122	71	126	93	72	88	101	93	879	98
1887.....	107	113	75	117	90	80	96	126	95	899	100
1888.....	101	127	77	112	89	86	104	120	90	906	101
1889.....	98	127	96	121	101	100	104	107	90	944	105
1890.....	101	122	103	126	106	114	108	116	103	999	111
1891.....	95	113	98	117	99	114	100	110	98	944	105
1892.....	92	103	89	99	92	100	100	110	94	879	98
1893.....	92	94	86	94	91	86	100	107	98	848	94
1894.....	89	94	87	90	86	86	96	88	94	810	90
1895.....	107	122	87	90	86	74	92	82	86	826	92
1896.....	101	113	84	94	91	86	88	79	81	817	91
1897.....	101	89	90	94	95	86	92	77	87	811	90
1898.....	104	85	99	99	99	114	96	91	96	883	98
1899.....	110	94	125	103	118	129	104	113	111	1 007	112
1900.....	110	94	154	121	142	114	128	145	158	1 166	130
1901.....	113	85	104	103	105	100	100	126	150	986	110
1902.....	110	75	104	94	101	103	92	142	107	928	103
1903.....	110	75	104	90	96	100	92	142	96	905	101
1904.....	110	75	96	85	95	114	92	142	90	899	100
1905.....	110	69	107	81	95	129	100	160	83	934	104
1906.....	116	77	112	82	103	143	132	195	87	1 047	116
1907.....	116	77	120	82	107	129	144	189	106	1 070	119
1908.....	104	86	107	72	89	109	108	157	94	926	103
1909.....	116	81	104	68	86	114	104	157	88	918	102
1910.....	128	75	104	72	94	114	104	173	86	950	106

Vareprisernes bevægelse 1880—1910.

5. Timeløn og dagløn opnaadd gjennem Kristiania Arbeidskontors formidlinger i aarene 1907—1910¹⁾.

I henhold til den arbeidsordning, som av Departementet for Handel, Sjøfart og Industri under 5 juli 1907 er utfærdiget for de offentlige arbeidskontorer, indsender disse hvert aar bl. a. 3 slags blanketter til det Statistiske Centralbyraa, nemlig:

1. Personblanketter, en for hver person, som i aarets løp har søkt arbeide, med oplysning om vedkommende arbeiders fag, alder, egtekabelige stilling m. v.

2. Arbeidsledighetsblanketter, av hvilke der utfyldes mindst 1 for hver enkelt arbeidssøkende (én for hver maaned, i hvilken han har meldt sig ved kontoret), og som bl. a. indeholder oplysning om, hvor længe han ialt har gåaet arbeidsledig siden kalenderarets begyndelse.

3. Formidlingsblanketter. En saadan blanket gjelder et opdrag fra en arbeidsgiver til arbeidskontoret om at faa besat en eller flere ledige pladser. Naar saadanne pladser blir besat, skal dette anføres paa formidlingsblanketten med opgave over den omforenede løn²⁾.

Av disse blanketter har man i det Statistiske Centralbyraa mottat et meget betydelig antal, mange tusener av hver sort for hvert av aarene 1908, 1909 og 1910. Desuten har man mottat aarsberetninger samt «statistiske skemaer», som for hvert specielt fag gir et aarsammendrag av kontorets virksomhet med oplysning om antallet av arbeidssøkende, ledige og besatte pladser o. s. v. fordelt maanedsvis.

Bearbeidelsen av dette omfangsrike materiale er nu i flere retninger langt fremskredet, og trykning av tabeller er tildels paabegyndt. Da det imidlertid endnu vil ta nogen tid, før de samlede resultater vil kunne offentliggjøres, agter man i «Maanedsskrift for Socialstatistik» efterhaanden at meddele enkelte oplysninger, som man mener vil kunne være av særlig interesse.

Disse meddelelser paabegyndes i nærværende numer med oplysninger om timeløn og dagløn opnaadd ved Kristiania Arbeidskontors formidlinger.

Opgaverne er for aaret 1907 sammenstillet efter detaljoplysninger i arbeidskontorets trykte aarsberetning for nævnte aar (side 26 fgg.), mens de for 1908, 1909 og 1910 er bygget paa de ovennævnte formidlingsblanketter. De gjelder kun timeløn og dagløn uten kost eller bolig.

A. Timeløn.

Den gjennemsnitlige timeløn for mænd utgjorde

ved 2 327 formidlinger i 1907.....	35.1 øre
« 1 976 — - 1908.....	36.5 «
« 1 307 — - 1909.....	37.8 «
« 2 538 — - 1910.....	37.9 «

altsaa stigning fra 1907—1909 og opretholdelse av samme stilling i 1910.

¹⁾ For aarene 1900, 1905, 1907, 1908 og 1909 findes der i «Statistisk aarbok for Kristiania for 1909», side 66—67, opgaver fra Norsk haandverks- og industriforening over arbeidsløn i forskjellige fag. ²⁾ I mange tilfælde er denne ikke anført paa blanketten. Forsaavidt da den av arbeidsgiveren tilbudte løn er bestemt anført (hertil ogsaa regnet «ca. 40 øre», «op til 40 øre» o. l., men ikke f. eks. 35—40 øre), har man regnet denne som omforenet.

De fleste av disse formidlinger gjelder «ulært arbeide» (dagarbeidere uten noget bestemt fag o. l.):

i 1907: 1 761 formidlinger; gjennemsnitsløn	34.9	ore
- 1908: 1 535 — —	36.6	«
- 1909: 999 — —	38.2	«
- 1910: 2 081 — —	38.0	«

Når gjennemsnitslønnen for «ulært arbeide» stiller sig omtrent likesaa høit eller tildels en smule høiere end gjennemsnitslønnen overhodet, har dette hovedsagelig sin grund deri, at der blandt de øvrige arbeidere er forholdsvis mange ganske unge, f. eks. i 1910 24 viser gutter (gjennemsnitsløn 21.6 øre) og 17 smed gutter (gjennemsnitsløn 17.9 øre); 33 opslagere med en gjennemsnitsløn av 26.5 øre bidrager ogsaa til at trække den samlede gjennemsnitsløn ned.

De egentlige fagarbeidere opnaar derimot lønninger, der tildels ligger betydelig høiere end de anførte gjennemsnitsbeløp for samtlige besatte pladser. Saaledes utgjorde den gjennemsnitlige timeløn i øre for:

Fag.	1907.	1908.	1909.	1910.
Tommermænd	49.1	44.4	51.3	51.4
Indredningssnekker	43.3	45.3	45.5	47.6
Malere, malersvender	48.4	46.6	51.2	51.2
Malerarbeidere	38.4	36.8	38.1	40.4
Grovsmeder	35.5	42.4	37.5	42.2
Mekanikere o. l. ¹⁾	34.3	36.8	36.7	40.8

Opgaverne omfatter adskillige pladser utenbys; blandt disse er dog de fleste i byens omegn. Saaledes var av de ovenanførte 2 538 formidlinger i 1910 397 utenbys. Beregnet for indenbys pladser alene utgjorde den gjennemsnitlige timeløn i 1908 36.2, i 1909 37.4 og i 1910 37.9 øre, mens den for utenbys pladser utgjorde henholdsvis 38.2, 39.7 og 38.0 øre.

Forsaavdigt der foreligger et nogenlunde stort antal opgaver, viser der sig i almindelighet ikke nogen synderlig forskjel mellem inden- og utenbys lønninger for de enkelte fag. Det kan dog merkes, at gjennemsnitslønnen for mekanikere baade i 1908, 1909 og 1910 var noget lavere ved indenbys end ved utenbys pladser, i 1910 var den i gjennemsnit for 45 indenbys formidlinger 39.7 øre, mens den ved 38 utenbys var 42.2 øre. Paa den anden side fik 20 havearbeidere ved indenbys pladser gjennemsnitlig 39.0 øre, mens ved utenbys pladser 24 saadanne arbeidere gjennemsnitlig fik 35.6 øre.

For kvindernes vedkommende utgjorde den gjennemsnitlige timeløn:

ved 72 formidlinger i 1907	23.3	ore
“ 211 — - 1908	27.5	“
” 204 — - 1909	29.1	“
“ 246 — - 1910	28.3	“

altsaa ogsaa for kvindernes vedkommende en væsentlig stigning i arbeidslønnen fra 1907 til 1909 og nogenlunde samme løn i 1910.

De fleste formidlinger gjelder for kvinderne rengjøringsarbeide. Lønnen herfor er, sammenlignet med andet kvindearbeide, forholdsvis høi, i gjennemsnit pr. time i 1910 ved 181 formidlinger 29.9 øre; 24 dagarbeidere

¹⁾ Iberegnet nogen faa med lønninger paa 25 øre og derunder. altsaa formentlig ganske unge og uøvede.

Lønningsstatistik for arbeidsformidlinger gjennem de

1. Timeløn

Gr. Nr.	Arbeidskontorer. Erhvervsgrupper. Fag.	Antal formidlinger med en timeløn av:												
		1 under 20 ore.	2 til 24 ore.	3 til 29 ore.	4 til 30 ore.	5 til 31 ore.	6 til 34 ore.	7 til 35 ore.	8 til 39 ore.	9 til 40 ore.	10 til 41 ore.	11 til 45 ore.	12 til 46 ore.	13 over 50 ore.
Kristiania.														
2	Jordbruks- og skogdrift	-	-	1	7	-	37	-	21	-	2	-	1	-
4	Jord-, sten- og bergverks.ind. ¹⁾	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Metal- og maskinindustri	14	19	29	9	10	21	12	36	11	22	8	17	6
6	Skibshygningsindustri ²⁾	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-
7	Betjening av kraftmaskiner ³⁾	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	Trævareindustri ⁴⁾	-	2	-	-	-	4	-	2	2	-	-	-	-
9	Bygningsindustri	1	1	-	4	-	7	1	10	-	7	1	37	21
14	Ind. i lær-, horn-, haar etc. ⁵⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
16	Ind. for nærm. og nydelsesm. ⁶⁾	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17	Handel- og forretningsførsel ⁷⁾	1	-	-	-	-	2	-	6	-	-	-	-	-
18	Landtransport	12	-	7	2	1	9	-	12	-	-	-	-	-
19	Vandtransport ⁸⁾	-	-	-	-	-	1	-	-	-	4	-	-	-
22	Vand-, vei- og jernbanebygning ⁹⁾	-	-	-	-	-	2	-	1	-	1	2	3	-
23	Ulært arbeide	39	14	141	216	30	450	1	852	18	23	7	273	17
	Tilsammen	67	36	179	239	43	533	17	940	31	60	18	331	44
<i>Herav viktigere fag :</i>														
A v g r u p p e 2:														
2	Slaattefolk og indhøstningsarb.	-	-	-	5	-	7	-	4	-	-	-	-	-
	Jordbruks- og landarb. (uten nærmere betegnelse)	-	-	-	2	-	2	-	3	-	-	-	-	-
	Gartnerarbeidere	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
	Havearbeidere	-	-	1	-	-	26	-	14	-	2	-	1	-
A v g r u p p e 5:														
5	Mekanikere o. l.	-	1	2	2	2	11	8	21	6	16	6	5	3
	Grovsmeder, laasesmeder	-	-	-	1	1	3	1	4	1	2	1	6	-
	Opslagere	-	9	17	3	2	2	-	-	-	-	-	-	-
	Smedgutter	8	5	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Platearbeidere, klinkere	-	-	1	1	1	-	2	2	3	1	1	4	1
A v g r u p p e 9:														
9	Malere, malersvender	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	3	7
	Malerarbeidere	-	1	-	1	-	4	-	-	-	1	-	5	-
	Tømmermann	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	9	4
	Indredningssnekkekere	-	-	-	1	-	1	-	5	-	3	-	13	6
	Bygningssnekkekere	-	-	-	-	-	2	1	3	-	1	3	-	-
	Murere	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	4
Murarbeidere														
A v g r u p p e 18:														
18	Kjørere	-	-	-	1	1	9	-	8	-	-	-	-	-
	Visergutter	12	-	7	1	-	-	-	4	-	-	-	-	-
A v g r u p p e 23:														
23	Fabrikarbeidere, -gutter	29	1	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Høvleriарbeidere	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Sjauere	-	-	2	17	6	56	-	74	-	1	7	75	1
	Flyttefolk	-	-	-	-	-	18	-	3	-	-	-	3	2
	Kul- og kokslempere	-	-	-	-	-	5	1	-	-	-	-	-	-
Gravere														
23	Hjælpere, -gutter	2	2	13	14	4	5	1	-	-	-	-	-	-
	Arbeidere, -gutter	8	11	123	170	20	362	-	767	18	21	-	195	14

¹⁾ Grubearb. ²⁾ Skibssnekkekere. ³⁾ Fyrbøter. ⁴⁾ Herav 4 møbelsnekkekere (timeløn øre), 1 lagergut (15 øre). ⁵⁾ 4 bryggearb. (45 øre), 1 matros (til at rigge kuttere, 35 øre).

offentlige arbeidskontorer i aaret 1910. A. Mænd.

(uten kost).

x4	x5	x6	x7	x8	x9	x10	x11	x12	x13	x14	x15	x16	x17	x18	x19	x20	x21	x22	x23	x24	x25	x26	x27	x28	x29	x30			
Til- sam- men.	Gjen- nem- snitlig timeløn. ore.	Derav til indenbys pladser:																		Til- sam- men.	Gjen- nem- snitlig timeløn. ore.	Gr. Nr.							
		under 20	20 til 24	25 til 29	30	31 til 34	35	36 til 39	40	41 til 44	45	46 til 49	47 over 50	50	over 50														
69	36.4	-	-	-	-	-	-	15	-	13	-	2	-	1	-	-	31	38.2	2										
1	30.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4				
214	35.4	13	18	20	3	6	14	6	19	8	8	2	8	-	-	-	125	32.2	5										
3	36.7	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	36.7	6									
1	27.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7				
10	34.4	-	2	-	-	-	-	4	-	-	1	-	-	-	-	-	-	7	31.7	8									
90	47.1	1	1	-	3	-	6	1	6	-	6	1	29	-	9	63	45.9	9											
1	45.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	45.0	14									
2	32.0	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	32.0	16									
9	36.1	1	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	7	36.4	17									
43	28.3	12	-	7	2	1	8	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	42	28.1	18									
5	43.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4	45.0	19									
9	44.3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	2	47.5	22									
2 081	38.0	38	14	137	149	26	386	-	801	11	16	7	252	17	1 854	38.2	23												
2 538	37.9	65	35	164	157	35	433	10	857	20	38	10	291	26	2 141	37.9													
16	34.7	-	-	-	-	-	-	5	-	4	-	-	-	-	-	-	9	37.2											
7	35.7	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	35.0		2									
2	35.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-					
44	37.2	-	-	-	-	-	-	8	-	9	-	2	-	1	-	-	20	39.0											
83	40.8	-	1	1	1	2	8	4	11	5	7	2	3	-	-	-	45	39.7											
20	42.2	-	-	-	-	-	3	1	3	1	-	-	5	-	-	-	13	42.6											
33	26.5	-	9	14	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26	25.8											
17	17.9	8	5	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	17.9		5									
17	42.3	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	4	36.5											
7	39.3	-	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	3	36.7											
13	51.2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3	1	5	50.0													
12	40.4	-	1	-	1	-	3	-	-	-	1	-	5	-	11	40.9													
14	51.4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	5	50.0													
29	47.6	-	-	-	-	-	1	-	3	-	3	-	10	5	22	48.4		9											
10	42.3	-	-	-	-	-	2	1	3	-	-	1	3	-	10	42.3													
5	59.4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	4	58.0													
3	48.3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	3	48.3													
19	36.7	-	-	-	1	1	8	-	8	-	-	-	-	-	-	18	36.8												
24	21.6	12	-	7	1	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	24	21.6		18										
39	16.6	28	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29	12.3												
3	27.0	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	27.0												
239	41.3	-	-	2	8	6	50	-	74	-	1	7	75	1	224	41.9													
5	54.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2	5	54.0													
21	35.7	-	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-	18	35.0												
13	37.7	-	-	-	-	2	-	-	3	-	1	-	-	-	-	6	37.5												
41	29.3	2	2	12	12	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	33	28.6												
1 709	38.3	8	11	120	123	19	309	-	723	11	14	-	174	14	1 526	38.4													

40 og 42 øre). ⁵⁾ Salmaker. ⁶⁾ Bryggeriarb. ⁷⁾ 6 kontorister (40 øre), 2 lagerarb. (35 øre). ⁸⁾ 4 betonstøpere (45 og 50 øre), 3 fjeldarb. (40 og 47 øre), 2 minerere (35 øre).

sker opnaadde samme aar gjennemsnitlig 24.2 øre, 22 vaskearbeidersker 25.1 øre, 7 fabrikarbeidersker 15.0 øre. Av de nævnte ren gjøringsarbeidersker opnaadde 6: 40 øre og 3: 50 øre pr. time.

Av de 246 formidlinger i 1910 var saagodtsom samtlige (237) til indenbys arbeide.

B. Dagløn.

Den gjennemsnitlige dagløn for mænd (paa egen kost) utgjorde:

ved 1 163 formidlinger i 1907.....	kr. 2.83
« 970 — - 1908.....	« 2.81
« 901 — - 1909.....	« 2.92
« 1 177 — - 1910.....	« 3.01

altsaa en jevn stigning fra 1908 til 1910.

Ogsaa for daglønnens vedkommende gjelder det overveiende antal oppgaver «ulært arbeide», nemlig:

i 1907: 755 formidlinger; gjennemsnitsløn	kr. 2.90
- 1908: 545 — —	« 2.80
- 1909: 533 — —	« 3.02
- 1910: 780 — —	« 3.02

De øvrige formidlinger med dagløn gjelder hovedsagelig havestel og landbruk samt kjørere og visergutter, men kun undtagelsesvis haandverks- eller fabrikarbeidere. Den gjennemsnitlige dagløn var:

	1907.	1908.	1909.	1910.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Havearbeidere	2.83	3.35	3.14	3.28
Indhostningsarbeidere (inkl. slaattefolk).....	2.96	3.16	2.74	2.95
Landarbeidere uten nærmere betegnelse ¹⁾	2.77	2.97	2.82	3.09
Kjørere	2.64	2.59	2.70	2.94
Visergutter	1.43	1.52	1.76	1.83

Av de heromhandlede lønningsoppgaver vedkommende dagløn gjelder i 1908 74 pct., i 1909 67 pct. og i 1910 77 pct. indenbys pladser. Særskilt inden- og utenbys utgjorde den gjennemsnitlige dagløn:

	1908.		1909.		1910.	
	Indenbys. Kr.	Utenbys. Kr.	Indenbys. Kr.	Utenbys. Kr.	Indenbys. Kr.	Utenbys. Kr.
Overhodet	2.71	3.10	2.82	3.13	2.94	3.24
Ulært arbeidere	2.75	2.98	2.95	3.20	3.00	3.14
Havearbeidere	3.39	3.33	2.96	3.25	3.12	3.41
Kjørere	2.58	-	2.68	-	2.93	-
Visergutter	1.52	-	1.76	-	1.83	-

altsaa i det hele adskillig lavere for indenbys end for utenbys pladser. Dette forhold synes for en væsentlig del at ha sin grund deri, at der blandt de indenbys formidlinger forekommer forholdsvis langt flere pladser for ganske unge gutter. Hvis man bortser fra lønninger paa kr. 2.00 eller mindre, blir den gjennemsnitlige dagløn:

¹⁾ 1907: løsarbeidere til landet.

	1908.		1909.		1910.	
	Indenbys. Kr.	Utenbys. Kr.	Indenbys. Kr.	Utenbys. Kr.	Indenbys. Kr.	Utenbys. Kr.
Overhodet	2.98	3.14	3.08	3.19	3.08	3.26
Ulaert arbeide.....	2.95	3.03	3.10	3.20	3.08	3.15
Havearbeidere	3.39	3.39	3.16	3.27	3.30	3.41

For kvindernes vedk. utgjorde den gjennemsnitlige dagløn (paa egen kost):

ved 449 formidlinger i 1907	kr. 2.20
« 769 — - 1908	« 2.21
« 657 — - 1909	« 2.46
« 611 — - 1910	« 2.58

Herav falder i 1910 421 formidlinger paa rengjøringsarbeide med en gjennemsnitsløn av kr. 2.81, 74 paa vask (gjennemsnitsløn kr. 2.36), 46 paa dagarbeide (kr. 1.91) og 44 paa havearbeide (kr. 1.82), 19 paa landarbeide (kr. 1.97). Av de nævnte 421 formidlinger til rengjøringsarbeide var 215 med en dagløn av kr. 2.75, 170 med kr. 3.00 og 2 med kr. 4.00.

Av de 611 formidlinger i 1910 var 543 indenbys (gjennemsnitsløn kr. 2.60).

Side 152—153 hitsættes en tabel over timeløn for mænd i 1910 efter de heromhandlede opgaver for Kristiania; denne tabel vil senere bli inndat i en samlet statistikk vedkommende den offentlige arbeidsformidling. Foruten gjennemsnitslønnen i de forskjellige erhvervsgrupper og viktigere fag vil man i tabellen ogsaa finde anført, hvorledes formidlingene fordeler sig paa de forskjellige lønningssatser.

6. En kritik av det Statistiske Centralbyraas redegjørelse for Bergverkskonflikten og Stor-lockouten sommeren 1911.

(Se «Maanedsskrift for Socialstatistik» nr. 6—8.)

Under overskriften «Ikke helt upartisk» er der i «Meddelelser for Norsk Arbeidsgiverforening» for november 1911 rettet en anke mot et par av byraaet i den senere tid offentliggjorte meddelelser. Forsaavidt der i denne anke skulde være antydet, at byraaet i den arbeidskonflikt, som her er tale om, har affattet sine meddelelser tendensiøst i favør av arbeidernes landsorganisation, maa der herimot nedlægges en bestemt protest. Enhver til den ene eller anden side partisk fremstilling av de forhold, som byraaet har at gjøre rede for, vilde være i absolut strid med den officielle statistiks opgave, og byraaet hævder med bestemthet, at det i dette tilfælde som i alle publikationer har bestræbt sig for at gi almenheten saa korrekte oplysninger som mulig. Men det vil indsees, at under en konflikt er det meget vanskelig for ikke at si umulig at tilfredsstille begge parter.

I Norsk Arbeidsgiverforenings Meddelelser er for det første gjentat en allerede i et enkelt blad fremsat og av byraaet besvaret anke over, at det i sommer fantd sig foranlediget til under en akut konfliktssituasjon at sende ut en foreløpig redegjørelse¹⁾ for forholdet mellom norsk og fremmed kapital i vore gruber. Da byraaet, som nævnt, allerede har git sit svar²⁾, skal man her alene tilføie, at det er stemmende med byraaets almindelige praksis, saasnart

¹⁾ Man maa her ikke lægge nogen vekt paa betegnelsen «foreløpig», da heri ikke ligger andet end, at opgaver, som byraaet anser for i det væsentlige rigtige, kan komme til at undergaa ændringer, inden vedk. tabelverk avsluttet. ²⁾ «Morgenbl.» nr. 405, 1911.

som mulig at offentliggjøre foreliggende resultater av den statistiske bearbeidelse og navnlig, naar de kan antages at være av aktuel betydning, enten for den ene eller for den anden part, eller for begge. At fravike denne praksis ved at tilbakeholde oppgaver, som den ene part for tilfældet maa ikke kan antages ikke at ønske offentliggjort, forekommer byraaet at ville være det samme som at ta parti mot den anden part.

Med hensyn til en anden av byraaets meddelelser er der anket dels over den som overskrift satte titel: «Bergverkskonflikten og Stor-lockouten sommeren 1911», dels over at byraaet i sin faktiske fremstilling helt undlater at nævne «de mange vanskeligheter, som arbeiderne gjorde med arbeidets gjenoptagelse», idet dette punkt «avfærdiges med den litet oplysende sats, at arbeidet gjen-optoges «de fleste steder»».

Ester byraaets opfatning viser disse anker, at dets bestræbelser for at gi et upartisk og objektivt referat ikke har været uten held. Ti naar et saavidt utførlig referat ikke gir den ene part anledning til flere eller væsentligere bemerkninger, saa synes dette at maatte opfattes som en erkjendelse av, at der ikke findes videre at bemerke ved noget væsentlig punkt av selve fremstillingen av arbeidskonfliktens forløp.

Hvad overskriften angaar, mener arbeidsgiverforeningens organ selv-følgelig ikke, at byraaet har tilsiget et at gi den nogen tendensiøs sving. Den er i virkeligheten ogsaa rent objektiv, og man skal erindre om, at i selve arbeidsgiverforeningens meddelelser nr. 90—91 er konflikten betegnet som «det store lockoutoppgjør» (s. 315). Men, siges der, overskriften lider av den feil, «at den undlater at antyde den av arbeiderne igangsatte angrepsstreik, som foranlediget den hele konflikt, mens samme overskrift — med bistand av et forsterkende adjektiv — omhyggelig fremhæver arbeidsgivernes forsvarstræk». Altsaa: Overskriften skulde være tendensiøs, fordi den ikke antyder, at arbeiderne hadde gjort streik, det er ikke nok, at der 6 linjer nedenfor overskriften uttrykkelig siges: «Foranledningen til denne lockout var en streik ved forskjellige bergverker» o. s. v. Men efter byraaets opfatning er overskriften netop mere upartisk ved at bruke betegnelsen: «Bergverkskonflikten» istedenfor «Bergverksstreiken», da konflikten begyndte dermed, at arbeidsgiverne høsten 1910 paa grund av de slette konjunkturer fandt det nødvendig at søke bergverksarbeidernes lønninger nedsat, om der end paa et senere stadium blev tilbuddt forhøielse, se Arbeidsgiverforeningens egne Meddelelser nr. 90—91, s. 327.

Hvad tilsidst angaar den anke, at byraaet ikke særskilt har omtalt de vanskeligheter, som arbeiderne tildels gjorde ved gjenoptagelsen av arbeidet, da har undlatelsen sin forklaring deri, at dette moment forekom byraaet at være av en meget underordnet betydning i sammenligning med det store og glædelige faktum, at det ved gjensidig imøtekommenhet mellem arbeidsgivere og arbeidere allikevel lykkedes at bringe denne store arbeidsstans tilende, og likeledes i sammenligning med det likesaa betydningsfulde forhold, at en saa vidtrækkende arbeidsstans ikke voldte nogen nævneværdig forstyrrelse av den offentlige orden.

Ved den fuldstændige behandling av konflikten, som i sin tid agtes offentliggjort, vil det kunne være paa sin plads ogsaa at omtale de efterfølgende vanskeligheter, men der vil da ogsaa være en række av andre momenter, der knyttet sig til denne arbeidsstans, som maa belyses.

Ovenstaaende imøtegaaelse er indtat i «Norsk Arbeidsgiverforenings Meddelelser» nr. 93 for december 1911, med endel bemerkninger, i anledning av hvilke byraaet har tat en reservation.

MAANEDSSKRIFT FOR SOCIALSTATISTIK.

(«ARBEIDSMARKEDET»S 9DE AARGANG.)

UTGIT AV

DET STATISTISKE CENTRALBYRAA.

Iste aargang.

Nr. 11—12.

1911.

In d h o l d .

	Side.		Side.
1—2. Arbeidsmarkedet i Norge i november og december 1911... 157—165		3. Priser paa livsfordøngheter (15 november og 15. desember 1911)... 166	
A. Almindelig oversigt..... 157, 161		4. Kooperationen i Storbritannien og Irland 176	
B. De offentl. arb.kontorer.... 158, 162		Meddelelse vedkommende et tillægshefte 176	
C. Opgaver fra fagforeninger ... 161, 165			

I. Arbeidsmarkedet i Norge i november 1911.

A. Almindelig oversigt.

Ogsaa for november tyder de indkomne opgaver paa en mindre arbeidsledighet end i den tilsvarende maaned forrige aar.

Saaledes er overskuddet av ledige mænd over ledige pladser ved 16 offentlige arbeidskontorer gaat ned fra 1 294 i november 1910 til 645 i november 1911. I Kristiania er overskuddet sunket fra 622 til 365, i Bergen fra 134 til 98, i Stavanger fra 255 til 3, i Fredrikstad fra 84 til 52, i Arendal fra 76 til 18; i Skien, hvor der i november 1910 var et overskud paa 23 ledige mænd, var der i november 1911 et overskud paa 34 ledige pladser. For endel andre byer var stillingen omtrent uforandret; men i Trondhjem var der en stigning i overskuddet av ledige mænd fra 36 til 59 og i Elverum i november 1911 et overskud av 9 ledige mænd mot et overskud av 11 ledige pladser i november 1910.

Den gjennemsnitlige ledighetsprosent for 11—13 000 fagforeningsmedlemmer er gaat ned fra 2.3 ved utgangen av november 1910 til 2.1 ved utgangen av november 1911. Blandt jern- og metalarbeidere gik ledighetsprosenten ned fra 1.4 til 1.0, blandt boktrykkere fra 0.5 til 0.3, blandt murere (Kristiania) fra 5.2 til 3.9 og blandt træarbeidere fra 4.7 til 4.4. Derimot var der blandt malere (Kristiania) en stigning fra 12.1 til 20.0 pct og blandt bakere (Kristiania) likesaa fra 6.0 til 7.7 pct.

Sammenlignet med den foregaaende maaned er der derimot — som rimelig efter aarstiden — nogen stigning i arbeidsledigheten; for de 16 arbeidskontorer steg overskuddet av ledige mænd fra 465 til 645, og for de nævnte fagforeninger tiltok ledighetsprocenten fra 1.2 til 2.1. Den sidstnævnte stigning falder dog omtrent udelukkende paa 3 fag, nemlig træarbeidere (fra 2.1 til 4.4 pct.), sag- og høvleri arbeidere (fra 1.7 til 7.9 pct.) og malere (Kristiania, fra 4.6 til 20.0 pct.), mens de øvrige 7 i nærværende oversigt medtagne fag ikke viser nogen væsentlig forandring.

Det samlede antal ledige mænd i vedkommende by ved utgangen av november 1911 beregnes av arbeidskontoret i Kristiania til 777 (novbr. f. a. 1 323), i Trondhjem anslaaes det til 125 (f. a. 100), i Fredrikstad til 30 (f. a. likesaa), i Hamar til 6 (f. a. ingen), i Drammen til 20 (f. a. 30), i Horten til 20 (f. a. 10), i Skien til 20 (f. a. 20), i Arendal til 20 (f. a. 30), samt i Gjøvik, Bodø og Elverum til ingen (f. a. likesaa) i Gjøvik og Elverum). I Kristiansund ingen arbeidsledighet, i Stenkjær faa eller ingen ledige.

Arbeidsstyrken hos medlemmer av Mekaniske Verksteders Landsforening steg i løpet av november 1911 fra 14 572 til 15 008.

B. De offentlige arbeidskontorer.¹⁾

Steder.	November 1911:						Arbeidssøkende mænd flere end ledige pladser.			
	Ved den mandlige avdeling.			Ved den kvindelige avdeling.			Novbr. 1911.	Novbr. 1910.	Oktbr. 1911.	Oktbr. 1910.
	Arbeids- søk.	Ledige pladser.	Besatte pladser.	Arbeids- søk.	Ledige pladser.	Besatte pladser.				
1. Kristiania	1 173	808	640	1 108	1 092	861	365	622	232	411
2. Bergen	363	265	240	164	133	123	98	134	67	125
3. Trondhjem	64	5	2	-	-	-	59	36	20	36
4. Stavanger	431	428	324	181	213	147	3	255	69	164
Nr. 1—4 tils.	2 031	1 506	1 206	1 453	1 438	1 131	525	1 047	388	736
5. Fredrikstad	70	18	10	9	5	2	52	84	44	70
6. Hamar	11	12	-	4	13	1	÷ 1	-	÷ 1	÷ 26
7. Gjøvik	4	5	1	9	19	3	÷ 1	÷ 4	÷ 2	÷ 7
8. Drammen	154	118	113	62	91	60	36	39	23	24
9. Horten	12	7	4	5	14	3	5	6	÷ 1	6
10. Skien	50	84	28	1	4	-	÷ 34	23	÷ 34	÷ 21
11. Arendal	76	58	58	23	23	12	18	76	15	61
12. Kristiansand S.	66	32	21	58	33	24	34	32	22	20
13. Kristiansund N.	1	-	-	5	4	-	1	2	7	÷ 3
14. Stenkjær	6	5	3	3	2	1	1	-	2	-
15. Bodø	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16. Elverum	17	8	1	5	12	-	9	÷ 11	2	÷ 8
Nr. 1—16 tils.	2 498	1 853	1 445	1 637	1 658	1 237	645	1 294	465	852
Nr. 1—16 i novbr. 1910	2 749	1 455	1 246	1 640	1 588	1 174	—	1 294	—	—
- - - - - oktbr. 1911	2 785	2 320	1 796	2 384	2 606	1 989	—	—	465	—
- - - - - oktbr. 1910	2 833	1 981	1 545	2 203	2 330	1 776	—	—	—	852

Av de ovenanførte 2 498 arbeidssøkende mænd i november 1911 var der 353 sæsonarbeidere, 695 ulært arbeidere og 1 450 andre. Av sæsonarbeidere ansattes 222, av de ulært arbeidere 417, av de øvrige 806. Av de besatte pladser var 155 ved sæsonarbeide, 714 ved ulært arbeide og 576 ved andet arbeide.

Blandt de 1 173 arbeidssøkende mænd i Kristiania var der 318 ulært arbeidere (186 ansat; ved ulært arbeide var der 302 ledige pladser, 288 blev

¹⁾ Jfr. «Maanedsskrift for Socialstatistik» nr. 2, side 14, note 1 og 2. — Lillehammer arbeidskontor ikke medregnet.

besat), 173 landtransportarbeidere (101 ansat; 146 ledige og 81 besatte plasser), 123 metall-, maskin- og skibsbrygningsindustriarbeidere (62 ansat; 101 ledige og 57 besatte plasser), 112 almindelige bygningsindustriarbeidere (68 ansat; 57 ledige og 54 besatte plasser), 75 ved jordbruks- og skogdrift (37 ansat; 33 ledige og 25 besatte plasser), 133 vandtransportarbeidere (59 ansat; 45 besatte plasser), 57 ved kraftmaskiner (36 ansat; 27 besatte plasser) samt 69 fjeldarbeidere (42 ansat; 25 besatte plasser). — I Bergen var der blandt 363 arbeidssøkende mænd 64 metall-, maskin- og skibsbrygningsindustriarbeidere (27 ansat; 13 ledige og 12 besatte plasser), 31 almindelige bygningsindustriarbeidere (20 ansat; 19 ledige og 16 besatte plasser), 40 maskinister og fyrbøtere (28 ansat; 23 ledige plasser, alle besatt), 48 matroser, letmatroser, stuarter m. v. (37 ansat; 23 ledige plasser, alle besatt) samt 36 ulærte arbeidere og 51 voksne uten livsstilling (henholdsvis 21 og 43 ansat; ved ulært arbeide blev 62 plasser besatt). — I Trondheim var av 64 arbeidssøkende mænd 11 almindelige bygningsindustriarbeidere (ingen ansat) samt 15 ulærte arbeidere (1 ansat). — I Stavanger var av 431 arbeidssøkende mænd 141 sjøfolk (iberegnet 44 maskinister og fyrbøtere), 30 almindelige bygningsindustriarbeidere, 15 hermetikarbeidere og 113 ulærte arbeidere, foruten 53 voksne uten livsstilling. Av sjøfolk ansattes 92 (antallet av besatte plasser ved denne erhvervsgren var 59), av almindelige bygningsindustriarbeidere 27 (5 besatte plasser), av hermetikarbeidere 13 (12 besatte plasser) og av ulærte arbeidere og voksne uten livsstilling henholdsvis 86 og 42 (207 besatte plasser ved ulært arbeide). — I Fredrikstad kan blandt 70 arbeidssøkende mænd merkes 7 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (1 ansat), 7 almindelige bygningsindustriarbeidere (ingen ansat) samt 36 ulærte arbeidere (7 ansat). — I Hamar 10 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (ingen ansat); av 12 ledige plasser var 8 ved jordbruks- og skogdrift. — I Drammen var av 154 arbeidssøkende mænd 27 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (22 ansat), 20 almindelige bygningsindustriarbeidere (12 ansat), 21 vand-, vei- og jernbanebygningsarbeidere (15 ansat), 17 vandtransportarbeidere (13 ansat) samt 42 ulærte arbeidere (33 ansat); av 118 ledige plasser var 13 ved jordbruks- og skogdrift, 11 ved bygningsindustri og 63 ved ulært arbeide. — I Skien var av 50 arbeidssøkende mænd 13 vandtransportarbeidere (8 ansat) og 20 ulærte arbeidere (10 ansat); av 84 ledige plasser var 53 ved vandtransport og 13 ved ulært arbeide. — I Arendal 59 ulærte arbeidere (51 ansat) og 7 skibsbrygningsindustriarbeidere (5 ansat). — I Kristiansand S. 45 ulærte arbeidere (18 ansat) og 13 landtransportarbeidere (2 ansat); av 32 ledige plasser var 26 ved ulært arbeide. — I Elverum 6 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (ingen ansat).

Av 1637 arbeidssøkende kvinner ansattes 1237; der var 1658 ledige plasser for kvinder, væsentlig som vask- og rengjøringsarbeidersker samt tjenestepiker. Av ledige plasser i andre fag kan merkes 38 ved jordbruks- og skogdrift, derav i Kristiania 7 (4 plasser besatt), i Stavanger 12 (4 plasser besatt), i Gjøvik 7 (ingen besatt).

For de enkelte steders vedkommende hitsættes følgende utdrag av arbeidskontorernes beretninger for november 1911:

Kristiania: Indvandringen av mandlig arbeidskraft har med vinter-sæsonens indtræden aytat litt, idet 30 pct. var fremmede mot 33 pct. i oktober og 21 pct. i november ifjor. Det hele beregnede overskud av arbeidsledige mænd er av samme grund steget fra 494 i oktober til 777 i november, mens det i november ifjor utgjorde næsten det dobbelte, nemlig 1323. Her har

været overflod av sjøfolk, bygningsarbeidere av alle slags, landarbeidere, fjeldarbeidere, kjørere og dagarbeidere, men mangel paa dygtige verksteds-snekker, maskinarbeidere, boktrykkere og butikbetjening, de sidste formentlig som følge av juletrafikken. Skikkelige visergutter har det længe været næsten umulig at skaffe, og nu begynder der ogsaa at bli mangel paa kvalifiserte læregutter. — Tilststrømningen av tjenestepiker, som vi berettet om i forrige maaned, har etter avtat, saa efterspørslerne nu er dobbelt saa mange som tilbudene.

Bergen: Kontoret har i maanedens løp hat overflod av smeder og opslagere, maskinarbeidere, skibstømmermænd, skibssnekker, klinkere og malere. Efterspørslen har i alt væsentlig kunnet tilfredsstilles. Av de mandlige arbeidssøkende var 24.9 pct. hjemmehørende utenbys.

Trondhjem: Tilgangen paa fremmed arbeidskraft gikk ned fra 40 pct. i oktober til 22 pct. i november. I november ifjor var den 30 pct. — Overskuddet av mandlig arbeidskraft i byen ved maanedsskiftet anslaaes til 125 mot 85 i oktober og 100 i november ifjor. — Til nødsarbeide anvises 29 mand mot 6 til samme tid ifjor.

Stavanger: Tilgangen av fremmed mandlig arbeidskraft er gått ned fra 38.8 pct. i oktober til 34.1 pct. i november. November ifjor var den 25.8 pct. — Den mandlige avdeling har i maanedens løp hat utilstrækkelig tilgang paa tjenestedrenger til landet, smedgutter, blikslagere, seilmakere, skibstømmermænd, andenmaskinister, møbelsnekker, bygningssnekker, erends-gutter, andenstyrmænd, stuarter og læregutter til forskjellige fag. — Den kvindelige avdeling har hat mangel paa fabrikarbeidersker og tjenestepiker til by og land.

Fredrikstad: Tilgangen av fremmed mandlig arbeidskraft er gått ned fra 67 pct. i oktober til 43 pct. i november. — Kontoret har denne maaned hat overflod av gaardsgutter til landet, skibstømmermænd, sagmestere, indredningssnekker, tømmermænd, murere, malere, tomtearbeidere, kjørekarer, sjømænd, sagarbeidere og ulærte arbeidere.

Hamar: Som vanlig ved disse tider er det stille paa arbeidsmarkedet. Det viser sig, at enkelte mænd i nogen tid ikke har kunnet faa beskjæftigelse.

Gjøvik: Der antages ikke at ha været nogen arbeidsledighet i november. — Kontoret har været meget litet benyttet i denne maaned.

Drammen: Kontoret har hat overflod av gaardsgutter, blikslagere, tømmermænd og anlægsarbeidere, derimot mangel paa flinke tjenestepiker og maanedspiker.

Horten: Der er forholdsvis betydelig flere arbeidssøkende mænd end ledige pladser. Da man vet, at her er flere arbeidsledige end de ved kontoret anmeldte, sættes tallet av ledige mænd i byen til ca. 20. — Kvindelige arbeidere er der — som vanlig — mangel paa.

Skien: Kontoret har denne maaned hat mangel paa jerndreiere, platearbeidere, maskinister samt alle slags sjøfolk, men overflod av ulærte arbeidere. — Behovet for kvindelig arbeidskraft er nu dækket undtagen for sætersker, som der fremdeles er mangel paa.

Arendal: De fleste av de ansatte mænd har været ulærte arbeidere til Saaheim.

Kristiansand S.: Der har i maanedens løp været mangel paa sykevogtere til Eg asyl, men overflod av ulærte arbeidere. — Der har været overflod av alleslags kvindelige arbeidere.

Kristiansund N.: Her er nu ingen arbeidsledighet, da det paa-gaaende storsildfiske skaffer alle, som kan og vil, nok arbeide.

S t e n k j æ r: Hittil jevnt godt om arbeide og faa eller ingen ledige. Et par gutter spurte 30 november om plads, men vilde ikke ha en plads, som antagelig kunde været skaffet, uagtet ikke anmeldt. De meldte sig ikke til notering. Antagelig kommer et sagbruk i Stenkjær til snart at indskrænke driften for vinteren paa grund av ishindring paa indtagsdam for tømmerbeholdning, og blir da antagelig nogen arbeidere ledige der.

B o d ø: Ingen arbeidsledige meldt sig paa kontoret. Forholdene fra forrige maaned antages uforandret.

E l v e r u m: Ved den mandlige avdeling har der været utilstrækkelig tilbud av formere, mens der har været overflødig tilbud av tjenestegutter, visergutter, gaardsgutter og anlægsarbeidere. — Ved den kvindelige avdeling har der været utilstrækkelig tilbud av kvinder til huslig arbeide.

C. Opgaver fra fagforeninger.

(Endel vigtigere foreninger.)

Fag.	31 oktober.				30 november.			
	Medlemstal.		Derav pct. ledige.		Medlemstal.		Derav pct. ledige.	
	1910.	1911.	1910.	1911.	1910.	1911.	1910.	1911.
Jern- og metalarbeidere	5 681	6 873	1.9	0.7	5 868	6 655	1.4	1.0
Boktrykkere	1 482	1 896	0.7	0.5	1 515	1 907	0.5	0.3
Træarbeidere	889	1 119	3.9	2.1	902	1 133	4.7	4.4
Træstof- og papirfabrikarb.....	684	801	-	0.1	705	798	-	0.1
Skotoiarbeidere	586	596	1.4	0.7	610	624	1.5	0.5
Sag- og hovleriарbeidere	450	540	4.0	1.7	448	544	7.4	7.9
Murere (Kristiania)	437	550	2.3	3.1	440	540	5.2	3.9
Møbelsnekere	435	520	0.7	-	431	519	0.2	0.8
Bakere (Kristiania)	300	352	6.3	8.8	300	388	6.0	7.7
Malere (Kristiania)	378	280	5.6	4.6	380	280	12.1	20.0
Tilsammen	11 322	13 527	2.1	1.2	11 599	13 388	2.3	2.1

2. Arbeidsmarkedet i Norge i december 1911.

A. Almindelig oversigt.

Ogsaa for december tyder de indkomne opgaver paa en mindre arbeidsledighet end i den tilsvarende maaned 1910.

Saaledes er overskuddet av ledige mænd over ledige pladser ved 16 offentlige arbeidskontorer gåaet ned fra 945 i december 1910 til 542 i december 1911. I Kristiania er overskuddet sunket fra 452 til 314, i Bergen fra 97 til 58, i Trondhjem fra 42 til 29, i Stavanger fra 173 til 57, i Fredrikstad fra 52 til 19 og i Arendal fra 59 til 4. I Skien, hvor der i december 1910 var et overskud paa 8 ledige mænd, var der i december 1911 et overskud paa 18 ledige pladser. Ved de øvrige kontorer var stillingen temmelig uforandret.

Den gjennemsnitlige ledighetsprocent for 12—14 000 fagforeningsmedlemmer er gåaet ned fra 4.6 pct. ved utgangen av december 1910 til 3.2 pct. ved utgangen av december 1911. Blandt jern- og metalarbeidere gik ledig-

hetsprocenten ned fra 2.2 til 1.4 pct., blandt boktrykkere fra 2.3 til 1.1 pct., blandt murere (i Kristiania) fra 18.1 til 5.6 pct og blandt malere (samme steds) fra 22.0 til 17.9 pct. Derimot viser træarbeidere en stigning fra 3.1 til 4.8 pct. og bakere (i Kristiania) likesaa fra 8.3 til 9.0 pct.

Fra november til december 1911 viser fagforeningsopgaverne som rimelig efter aarstiden en stigning i arbeidsledigheten (fra 1.8 til 3.2 pct.). Derimot viser arbetskontorerenes opgaver nedgang i overskuddet av ledige mænd (fra 645 til 542); dette staar imidlertid i forbindelse med den mindre søkning, som arbeitskontorerne har i december paa grund av julen. Pr. 100 ledige pladser steg antallet av arbeidssøkende mænd fra 135 i november til 139 i december.

Det samlede antal ledige mænd i vedkommende by ved utgangen av december 1911 kan efter opgaver fra vedkommende arbeitskontor i Kristiania ansættes til ca. 835 (1910: ca. 1300), i Trondhjem anslaaes det til 70 (1910: 100), i Fredrikstad til 10 (1910: 30), i Hamar til 5 (1910: ingen), i Drammen til ca. 30 (1910: 40), i Horten til ca. 20 (1910: 20), i Kristiansand S. til 40 à 50 (1910: 30) samt i Gjøvik og Elverum til ingen (1910: henholdsvis 5 og ingen).

Arbeidsstyrken hos medlemmer av Mekaniske Verksteders Landsforening steg i løpet av december 1911 fra 15 008 til 15 286

B. De offentlige arbeitskontorer.¹⁾

Steder.	December 1911.						Arbeidssøkende mænd flere end ledige pladser.			
	* Ved den mandlige avdeling.			Ved den kvindelige avdeling.			Decbr. 1911.	Decbr. 1910.	Novbr. 1911.	Novbr. 1910.
	Arbeids- søk.	Ledige pladser.	Besatte pladser.	Arbeids- søk.	Ledige pladser.	Besatte pladser.				
1. Kristiania	971	657	573	1 116	1 202	1 066	314	452	365	622
2. Bergen	234	176	156	148	147	140	58	97	98	134
3. Trondhjem	31	2	1	-	-	-	29	42	59	36
4. Stavanger	390	333	274	131	158	112	57	173	3	255
Nr. 1—4 tils.	1 626	1 168	1 004	1 395	1 507	1 318	458	764	525	1 047
5. Fredrikstad	33	14	10	4	7	3	19	52	52	84
6. Hamar	6	3	-	1	9	-	3	-	÷ 1	-
7. Gjøvik	-	5	-	4	14	1	÷ 5	-	÷ 1	÷ 4
8. Drammen	134	103	101	37	58	37	31	31	36	39
9. Horten	11	2	2	4	7	3	9	6	5	6
10. Skien	42	60	29	1	5	-	÷ 18	8	÷ 34	23
11. Arendal	7	3	3	14	15	8	4	59	18	76
12. Kristiansand S.	57	24	24	51	38	27	33	29	34	32
13. Kristiansund N.	1	-	-	-	-	-	1	2	1	2
14. Stenkjær	9	5	2	3	-	-	4	-	1	-
15. Bodø	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-
16. Elverum	19	17	1	8	15	1	2	÷ 7	9	÷ 11
Nr. 1—16 tils.	1 946	1 404	1 176	1 522	1 675	1 398	542	945	645	1 294
Nr. 1—16 decbr. 1910	1 912	967	840	1 490	1 700	1 387	—	945	—	—
—“— novbr. 1911	2 498	1 853	1 445	1 637	1 658	1 237	—	—	645	—
—“— novbr. 1910	2 749	1 455	1 246	1 640	1 588	1 174	—	—	—	1 294

¹⁾ Jfr. «Maanedsskrift for Socialstatistik» nr. 2, side 14, note 1 og 2. — Lillehammer arbeitskontor ikke medregnet.

Av de ovenansførte 1946 arbeidssøkende mænd ved utgangen av desember 1911 var der 322 sæsonarbeidere, 494 ulærte arbeidere og 1130 andre. Av sæsonarbeiderne ansattes 175, av de ulærte arbeidere 318, av de øvrige 683. Av de besatte pladser var 70 ved sæsonarbeide, 668 ved ulært arbeide og 438 ved andet arbeide.

Blandt de 971 arbeidssøkende mænd i Kristiania var der 251 ulærte arbeidere (154 ansat; ved ulært arbeide var der 323 ledige pladser, 317 blev besat), 179 landtransportarbeidere (127 ansat; 121 ledige og 84 besatte pladser), 72 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere (44 ansat; 52 ledige og 40 besatte pladser), 87 almindelige bygningsindustriarbeidere (39 ansat; 35 ledige og 33 besatte pladser), 52 ved jordbruk og skogdrift (34 ansat; 7 ledige pladser, alle besat), 107 vandtransportarbeidere (54 ansat; 49 ledige og 46 besatte pladser) samt 66 fjeldarbeidere (32 ansat; kun 1 ledig plads i dette fag, ingen besat). — I Bergen var der blandt 234 arbeidssøkende mænd 33 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere (13 ansat; 19 ledige og 12 besatte pladser), 25 almindelige bygningsindustriarbeidere (18 ansat; 13 ledige og 11 besatte pladser), 28 maskinister og fyrbøtere (20 ansat; 19 ledige og 18 besatte pladser), 37 matroser, letmatroser, stueter m. v. (31 ansat; 31 ledige og 29 besatte pladser) samt 25 ulærte arbeidere og 34 voksne uten livsstilling (henholdsvis 17 og 27 ansat; ved ulært arbeide var der 45 ledige pladser, 41 blev besat). — I Trondhjem var av 31 arbeidssøkende mænd 5 metal-, maskin- og skibsbygningsindustriarbeidere (ingen ansat), 12 almindelige bygningsindustriarbeidere (ingen ansat) samt 7 ulærte arbeidere (1 ansat). — I Stavanger var av 390 arbeidssøkende mænd 164 sjøfolk (iberegnet 62 maskinister og fyrbøtere), 32 almindelige bygningsindustriarbeidere, 15 hermetikarbeidere og 91 ulærte arbeidere. Av sjøfolk ansattes 103 (antallet av besatte pladser ved denne erhvervsgren var 66), av almindelige bygningsindustriarbeidere 30 (9 besatte pladser), av hermetikarbeidere 10 (ingen besatte pladser) og av ulærte arbeidere 72 (182 besatte pladser); av 333 ledige pladser var 200 ved ulært arbeide. — I Fredrikstad kan blandt 33 arbeidssøkende mænd merkes 9 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (2 ansat) samt 9 ulærte arbeidere (2 ansat). — I Drammen var av 134 arbeidssøkende mænd 17 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (12 ansat), 18 almindelige bygningsindustriarbeidere (8 ansat), 16 vandtransportarbeidere (14 ansat), 11 vand-, vei- og jernbanebygningsarbeidere (9 ansat) samt 45 ulærte arbeidere (37 ansat); av 103 ledige pladser var 79 ved ulært arbeide. — I Skien var av 42 arbeidssøkende 15 vandtransportarbeidere (12 ansat) og 13 ulærte arbeidere (8 ansat); av 60 ledige pladser var 35 ved vandtransport og 14 ved ulært arbeide. — I Kristiansand S. 40 ulærte arbeidere (23 ansat), 4 almindelige bygningsindustriarbeidere (1 ansat) og 11 landtransportarbeidere (ingen ansat); av 24 ledige pladser var samtlige ved ulært arbeide. — I Stenkjær 5 ulærte arbeidere (1 ansat). — I Elverum 9 jordbruks- og skogdriftsarbeidere (ingen ansat) og 7 landtransportarbeidere (ingen ansat); av 17 ledige pladser var 9 ved ulært arbeide.

Av 1522 arbeidssøkende kvinder ansattes 1398; der var 1675 ledige pladser for kvinder, væsentlig som vask- og rengjøringsarbeidersker samt tjenestepiker. Av ledige pladser i andre fag kan merkes 13 ved jordbruk og skogdrift, derav i Hamar 4 (ingen pladser besat), i Gjøvik 5 (ingen besat).

For de enkelte steders vedkommende hitsættes følgende utdrag av arbeidskontorernes beretninger for desember 1911:

Kristiania: Som sedvanlig viser desember en mindre søkering til arbeidskontoret end de andre aarets maaneder, forsaavidt det mandlige arbeids-

marked angaar, mens det kvindelige arbeidsmarked derimot da har en av sine bedste maaneder. Der meldtes nemlig 200 arbeidssøkende og 150 pladser færre for mænd end i november, og for kvinder samme antal arbeidssøkende, men 203 flere pladser. Det er vask- og rengjøringsarbeidet som gjør utslaget for kvindernes vedkommenle. Relativt er forholdet følgende: Der var 148 tilbud av mandlig arbeidskraft for hver 100 ledige pladser mot 145 i november og 194 i december 1910, og av kvindelig 93, mot 101 i november og 98 i december 1910. Indvandringen av fremmed mandlig arbeidskraft er avtatt fra 30 pct. i november til 27 pct. i december, mens den i december 1910 var 13 pct. — Her har været overflod av dagarbeidere, kjørere, jordbruksarbeidere, fjeldarbeidere, lagerarbeidere, fyrbøtere og sjøfolk, bygningshaandverkere samt bakere og konditorer, men mangel paa maskinarbeidere og boktrykkere. I boktrykkerfaget overgik efterspørslen tilbudent med 2, mens i maskinindustrien tilbudent overgik efterspørslen med 15. — Tilbudent av tjenestepiker utgjorde bare halvparten av efterspørslen, og samtidig har det vist sig vanskelig at tilfredsstille efterspørslen efter kvindelige industriarbeidere.

Bergen: Stillingen paa arbeidsmarkedet har i maanedens løp ikke gjennemgaat væsentlige forandringer, idet overskuddet av ledige arbeidere tilhører de samme fag som nævnt i forrige beretning. Man har derhos hat vanskelig for at tilfredsstille efterspørslen etter sjøfolk, særlig 2den styrmænd og stuarter, tildels ogsaa underordnede maskinister samt fyrbøtere. — Av de mandlige arbeidssøkende var 25 pct. hjemmehørende utenbys.

Trondhjem: Tilgangen paa fremmed arbeidskraft gik op fra 22 pct. i november til 24 pct. i december. December ifjor var den 10 pct. — Overskuddet av mandlig arbeidskraft i byen ved maanedsskiftet anslaes til 70 mot 125 i november iaar og 100 i december 1910. — Til nødsarbeide anvistes 5 mand mot 29 i november og 27 i december ifjor.

Stavanger: Tilgangen av fremmed mandlig arbeidskraft er gaat ned fra 34.1 pct. i november til 30.3 pct. i december. December ifjor var den 22.3 pct. — Den mandlige avdeling har i maanedens løp hat overflod av 1ste maskinister, dagarbeidere og yngre gutter uten livsstilling, men utilstrækkelig tilgang paa andenmaskinister, fyrbøtere, tømmermænd, bakergutter, erendsgutter og sjøfolk. — Den kvindelige avdeling har hat mangel paa sykepleiersker, tjenestepiker, fabrikarbeidersker og kvinder til vask og rengjøringsarbeide.

Fredrikstad: Tilgangen av fremmed mandlig arbeidskraft er steget fra 43 pct. i november til 45 pct. i december. I december f. a. var den 56 pct. — Kontoret har denne maaned hat overflod av gaardsgutter til landet, tømmermænd, malere, murere, tomtearbeidere, kjøregutter, sagarbeidere og ulærte arbeidere.

Hamar: Ualmindelig stille paa arbeidsmarkedet her denne maaned. Av mænd mer end til behovet; av kvinder forlitet.

Gjøvik: Det antages, at der i Gjøvik fremdeles ikke er nogen arbeidsledighet. I det omliggende distrikt derimot er vistnok flere baade mænd og kvinder nu ledige paa grund av mangel paa driftsvand.

Drammen: I slutten av maaneden merkedes endel arbeidsledighet blandt fagarbeidere, nemlig tømmermænd, murarbeidere og fjeldarbeidere.

— Ved den kvindelige avdeling er der fremdeles mangel paa flinke tjenestepiker.

Horten: Her er for tiden liten arbeidsrørelse. — De arbeidsledige mænds antal anslaaes nu — som for november — til ca. 20.

Skiens: Kontoret har denne maaned hat utilstrækkelig tilgang paa sjøfolk. — Ved den kvindelige avdeling har der været mangel paa sættersker.

Arendal: Der har været meget liten søkning til kontoret av virkelige arbeidssøkende, idet de fleste kun har forhørt sig om, hvad tid det Eydeske selskap skal paabegynde arbeidet her. De fleste av de herværende bedrifter, er paa grund av vinterens mildhed endnu igang, og nogen arbejdsløshet merkes ikke.

Kristiansand S.: Der har i maanedens løp været mangel paa sykevogtere, men overflod av gaardsgutter, visergutter og ulærte arbeidere. — Der har været mangel paa dygtige kokkepiker.

Kristiansund N.: Det gode storsildfiske i december maaned har gjort, at der ikke har været nogen arbeidsledighed. Alle har hat nok arbeide og god fortjeneste.

Stenkjær: Der blev endel arbeidsledige i denne maaned, bl. a. fordi et par bruk indskrænket driften før jul.

Bodø: Der antages at være endel ledige veiarbeidere — murere, jord- og fjeldarbeidere.

Elverum: Ved den mandlige avdeling har der i maanedene været utilstrækkelig tilbud av formere og dagarbeidere, mens der har været overflødig tilbud av tjenestegutter, visergutter, gaardsgutter og anlægsarbeidere. — Ved den kvindelige avdeling har der i maanedene været utilstrækkelig tilbud av tjenestepiker.

C. Opgaver fra fagforeninger.

(Endel vigtigere foreninger.)

Fag.	30 november.				31 december.			
	Medlemstal.		Derav pct. ledige.		Medlemstal.		Derav pct. ledige.	
	1910.	1911.	1910.	1911.	1910.	1911.	1910.	1911.
Jern- og metalarbeidere	5 868	6 655	1.4	1.0	6 226	6 936	2.2	1.4
Boktrykkere	1 515	1 907	0.5	0.3	1 510	1 920	2.3	1.1
Træarbeidere	746	988	1.2	2.3	747	986	3.1	4.8
Skotoiarbeidere.....	610	624	1.5	0.5	631	617	2.4	1.1
Murere (Kristiania)	440	540	5.2	3.9	441	535	18.1	5.6
Møbelsnekere	431	519	0.2	0.8	433	501	0.5	1.4
Bakere (Kristiania)	300	388	6.0	7.7	300	390	8.3	9.0
Malere (Kristiania).....	380	280	12.1	20.0	381	280	22.0	17.9
Træstof- og papirfabrikarb.....	845	995	-	0.2	848	1 008	6.1	0.2
Sag- og høvleriarbeidere	448	544	7.4	7.9	444	547	24.8	28.7
Bokbindere	334	446	-	-	339	443	0.3	0.5
Tilsammen	11 917	13 886	1.9	1.8	12 300	14 163	4.6	3.2

3 A. Priser i smaaalg paa endel vigtigere

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Kristiania. ¹⁾		Fredrikshald.		Fredrikstad.	
			Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.
			Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.
1	Okskjøt, fersk, stek	Kg.	70—110	95	100—110	103	100—120	108
2	— — suppekjøt	-	50—100	78	80—90	85	85—100	92
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	60—92	80	90—110	100	85—120	105
4	— — bakpart	-	80—100	90	100—120	110	90—120	107
5	— salt	-	70—80	77	80—90	*85	80—110	97
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	100—140	125	120—130	125	120—130	123
7	— — forpart	-	100—120	113	100	*100	120	120
8	— spædkalv	-	40—80	60	50—80	68	60—90	78
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	100—140	120	100—120	*110	120—140	123
10	— norsk saltet sideflesk	-	100—160	139	120—140	*130	120—140	123
11	— amerikansk	-	130—140	135	130	*130	130—140	133
12	Torsk, fersk	-	—	—	60—100	80	50—80	65
13	— saltet	-	—	—	70	*70	35—45	40
14	Sild, fersk	-	—	—	—	—	40—100	65
15	— saltet (spekesild)	Stkr.	—	—	5—10	*8	3—7	6
16	Kveite (hellefisk)	Kg.	100—110	*105	70—90	*80	100	100
17	Makrel, saltet	Stkr.	18	*18	15—40	*28	20—70	40
18	Klipfisk	Kg.	60—70	65	75	*75	60—80	70
19	Melk, nysilt	Liter	18—19	19	15—16	16	16—17	16
20	— skummet	-	8	8	8	*8	7	7
21	Fløte	-	—	—	80	*80	75—130	84
22	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	240—265	255	250	250	240—260	253
23	— fjeldsmør ²⁾	-	200—240	229	240	*240	220—240	230
24	— margarin, bedste	-	—	—	145	*145	140—150	147
25	— — billigste	-	—	—	100—110	105	108—110	109
26	Ost, norsk schweizer	-	140—180	161	—	—	130—160	150
27	— gjetost, prima	-	—	—	140—160	150	140—160	157
28	— komysost	-	60—80	67	60	*60	50—120	82
29	— nøkkelost	-	—	—	80	*80	40—100	73
30	— pultost	-	80—100	94	40	*40	50—90	73
31	Egg, friske, norske	Snes	180—270	221	200—210	205	200—220	213
32	— preserverte	-	140—200	176	—	—	180	180
33	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	30—40	33	33—35	34	30—34	33
34	Bugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	18—24	20	18	*18	18—20	19
35	Potetesmel	-	44—50	48	45	*45	50	50
36	Rugbrød ³⁾	-	—	—	—	—	17—20	19
37	Erter, gule (Victoria)	-	32—50	41	—	—	32—35	34
38	Byggryn, hele, Ima	-	25—32	28	—	—	24—30	28
39	Risengryn	-	—	—	—	—	45—50	48
40	Havregryn, norske	-	—	—	36	*36	35—45	40
41	— amerikanske	-	—	—	30	*30	30—35	33
42	Poteter, norske	5 liter	28—30	30	30—45	38	25—30	28
43	Kaffe, brændt, Java Malang . . .	Kg.	240—320	288	—	—	260—300	277
44	— — Guatemala	-	240—280	255	—	—	240—260	247
45	— — Santos ell. Rio	-	220—240	231	—	—	180—240	213
46	Sukker, raffinade, klipp. Stett..	-	68—74	72	70	*70	66—70	69
47	— — crushed	-	66—70	68	—	—	64—70	67
48	— — farin, tysk	-	62—68	66	66	66	62—66	64
49	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	60—65	65	—	—	70—78	74
50	— alm. (Standard white)	-	50—55	55	—	—	60—70	63
51	Kul	Hl.	168	168	—	—	140—175	159
52	Koks nr. 2	-	155	155	—	—	140—150	143
53	Granved	mf.	—	—	—	—	800	*800

¹⁾ Efter opgave fra Kristiania kommunens statistiske kontor. Priserne er notert 28 oktbr.

forbruksartikler 15 november 1911.

Hamar.	Gjøvik.		Drammen.		Skien.		Kristiansand S.		Nr.
	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.							
Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.
—	70— 90	*80	100—120	107	110—120	*115	100—110	105	1
—	80— 85	*83	90—100	93	90	*90	92—100	98	2
—	85— 90	*88	90—100	97	90	*90	92—100	95	3
—	100	*100	110—120	113	100	*100	92—110	101	4
—	90	*90	80	80	90	*90	70—100	89	5
—	—	—	120	120	110	*110	100—130	118	6
—	—	—	100	100	100	*100	100—120	107	7
—	65— 75	*70	80— 90	85	80	*80	80— 90	83	8
—	—	—	120	120	120	*120	140	140	9
—	120—140	133	120—140	133	120	*120	120—140	137	10
120	—	—	120—130	125	120	*120	—	—	11
—	—	—	40	*40	40— 70	63	50— 55	53	12
—	40	*40	30— 40	35	40— 50	45	30— 50	43	13
—	—	—	—	—	30	*30	—	—	14
3	—	—	4— 10	6	4— 10	6	5— 7	6	15
—	—	—	80—100	90	100	100	100	100	16
—	—	—	15— 20	17	15— 20	17	10— 50	34	17
70	70— 75	73	70	70	60— 80	75	52— 68	62	18
—	15	*15	14— 16	15	15	*15	14— 15	15	19
—	7	*7	7— 9	8	—	—	8	8	20
—	65	*65	80—100	85	—	—	70—100	75	21
260	240	240	260	260	240	*240	240—248	246	22
220	220—230	225	230—240	233	—	—	192—220	208	23
135	140	140	130—150	140	140	*140	130—140	137	24
105	110	110	90—100	93	100	*100	100—120	107	25
180	140—150	145	120—170	150	140	*140	140—180	160	26
140	150	150	150—180	164	160	*160	160	160	27
55	50— 60	58	60— 75	65	68	*68	45— 80	74	28
60	70	70	60—110	81	68	*68	40— 80	74	29
70	60— 70	65	60—120	88	70	*70	60— 68	63	30
180	180	180	200—240	220	—	—	200—220	213	31
—	—	—	160—170	165	—	—	160—175	168	32
30	33	33	27— 36	32	30	*30	30— 34	32	33
18	21— 22	22	18— 20	19	20	*20	20— 24	22	34
50	54— 55	55	44— 50	48	40	*40	48— 50	49	35
20	22	*22	20	*20	20	*20	20	*20	36
32	34— 35	35	34— 38	35	31	*31	28— 30	30	37
26	25— 30	28	20— 25	23	25	*25	20— 24	22	38
40	40— 55	49	38— 50	45	40	*40	44— 54	49	39
35	35	35	35— 40	37	30	*30	28— 32	31	40
—	35	35	28— 40	34	30	*30	28— 32	30	41
—	24— 25	25	30	30	30	*30	25— 35	30	42
300	260—280	270	280—300	293	250	*250	260—280	270	43
260	250	250	260—280	267	230	*230	210—260	238	44
220	220	220	240	240	210	*210	190—240	221	45
72	72	72	68	68	70	*70	70— 74	72	46
—	70	70	64— 66	65	—	—	65— 72	69	47
67	68	68	64	64	64	*64	64— 68	66	48
80	85	85	75	75	—	—	70— 85	79	49
70	70— 75	73	55— 65	62	60	*60	60— 65	61	50
190	—	—	154—168	158	170	*170	154—161	156	51
160	—	—	140—160	150	140	*140	110—140	128	52
—	—	—	1 300	*1300	—	—	1200—1300	1250	53

3 A. Priser i smaa salg paa endel vigtigere

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Bergen.		Kristiansund N.		Trondhjem.	
			Høieste og laveste opgave.	Gjennemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjennemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjennemsnit.
			Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.
1	Oksekjøt, fersk, stek	Kg.	100	100	80—100	*90	100—120	110
2	— — suppekjøt	-	72—80	76	70—80	*75	80—90	85
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	70—80	75	70—80	*75	80—90	85
4	— — bakpart	-	80—92	86	80—100	*90	90—100	95
5	— salt	-	80	*80	65	*65	80—90	85
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	110	*110	100—120	*110	130	*130
7	— — forpart	-	56—90	73	80—100	*90	100	*100
8	— spædkalv	-	45	*45	60	*60	55	*55
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	90—100	95	100	*100	120	*120
10	-- norsk saltet sideflesk	-	120	*120	120	*120	120—130	125
11	— amerikansk	-	—	—	120	120	130	*130
12	Torsk, fersk	-	40	*40	30—35	*33	30	*30
13	— saltet	-	30—50	40	25	*25	35	35
14	Sild, fersk	Stkr.	2—5	*4	—	—	—	—
15	— saltet (spekesild)	Kg.	80	*80	50—60	55	90	*90
16	Kveite (hellefisk)	Stkr.	—	—	—	—	—	—
17	Makrel, saltet	Kg.	50	*50	—	—	—	—
18	Klipfisk	Liter	17	17	16	16	17	17
19	Melk, nysilt	-	10—11	11	6	6	7	7
20	— skummet	-	60	*60	70—80	*75	80	80
21	Fløte	Kg.	220—255	238	210—220	215	240—250	245
22	Smør, meierismør, 1ste klasses	-	200—220	210	200—210	205	220	220
23	— fjeldsmør	-	120	*120	140—145	143	140	140
24	— margarin, bedste	-	105	*105	100—105	103	100—115	108
25	— — billigste	-	180	*180	150—160	155	140—160	147
26	Ost, norsk schweizer	-	145	*145	140—160	150	120—160	133
27	— gjetost, prima	-	72	*72	50—60	58	40—60	53
28	— komysost	-	—	—	80	80	60	*60
29	— nøkkelost	-	—	—	60	*60	—	—
30	pultost	Snes	170	170	150—160	155	150—160	153
31	Egg, friske, norske	-	—	—	—	—	—	—
32	— preserverte	-	—	—	—	—	—	—
33	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	36—38	37	33—35	34	32—34	33
34	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	26	*26	20	*20	20—22	21
35	Potetesmel	-	40—45	43	45—50	48	48—50	49
36	Rugbrød	-	—	—	—	—	—	—
37	Erter, gule (Victoria)	-	30	*30	30—35	34	30—40	32
38	Byggryn, hele, 1ma	-	—	—	20	20	24—25	24
39	Risengryn	-	40	*40	40	40	40—45	42
40	Havregryn, norske	-	26—30	28	28—30	30	—	—
41	— amerikanske	-	—	—	28	28	30	30
42	Poteter, norske	5 liter	25—30	28	25—30	28	35—38	36
43	Kaffe, brændt, Java Malang . . .	Kg.	280	*280	280—300	290	280—300	293
44	— — Guatemala	-	240	*240	240—260	250	260—280	267
45	— — Santos ell. Rio	-	—	—	220—240	230	220—240	223
46	Sukker, raffinade, klipp. Stett.	-	72—74	73	70	70	75	75
47	— — crushed	-	70	*70	65—75	70	75	75
48	— — farin, tysk	-	66—72	69	65	65	71	71
49	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	—	—	70	70	80	80
50	— alm. (Standard white)	-	55	*55	55	55	65	65
51	Kul	Hl.	175	*175	—	—	160	*160
52	Koks nr. 2	-	125	*125	—	—	140	*140
53	Granved	mf.	—	—	—	—	1 400	*1400

forbruksartikler 15 november 1911 (forts.).

Narvik.		Hammerfest.		Gloppen.	Nordfj.eid.	Odda.	Røros.	Nr.
Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	*	*	*	*	
Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	
100	*100	85	*85	65	85	90—120	80	1
80	*80	80	*80	60	75	85—110	60	2
85	*85	75	*75	55	55	70—75	70	3
100	*100	85	*85	60	60	80	80	4
80	*80	85	*85	-	60	70	80	5
—	-	—	-	-	80	100—120	80	6
—	-	—	-	-	60	90	70	7
—	-	—	-	-	40	60	35	8
130	*130	120	*120	75	90	110	100	9
140	*140	—	-	-	-	90—100	110	10
150	*150	—	-	-	-	-	120	11
25	*25	10	*10	25	23	50	30	12
30	*30	15	*15	-	-	35	35	13
20	*20	—	-	-	-	-	-	14
3	*3	3	3	-	-	4	-	15
60	*60	60	*60	-	-	-	45	16
—	-	—	-	-	-	-	-	17
—	-	—	-	-	-	60	-	18
17	*17	20	*20	10	10	15	13	19
—	-	10	*10	5	-	7	6	20
100	*100	80	*80	-	-	90	70	21
230—240	235	220—230	225	200	190	220	-	22
200—220	210	200	*200	180	190	200	200	23
130—150	140	135—140	138	135	125	115	150	24
100—120	108	100—105	102	-	100	100	100	25
150—160	155	—	-	-	140	140	150	26
100—160	145	—	-	-	130	130	110	27
50—55	53	—	-	-	60	60	30	28
70—80	75	—	-	-	-	80	70	29
—	-	—	-	-	-	100	90	30
180—200	190	200	*200	120	140	150	170	31
—	-	—	-	-	-	-	-	32
33—35	34	35—40	37	30	30	30	30	33
20	20	21—22	22	20	19	20	19	34
45—50	48	40—50	47	50	45	45	50	35
25	*25	—	-	-	-	-	-	36
35	35	30—35	32	30	28	27	35	37
20	20	25—30	28	20	20	20	24	38
40—50	43	40	40	40	40	35	45	39
30	30	30—35	33	30	28	30	30	40
30	30	30	30	-	28	27	-	41
24—30	28	38—40	39	25	-	-	24	42
280	280	300—350	325	260	260	240	-	43
—	-	—	-	-	240	-	-	44
240—260	250	240—260	250	-	220	180	230	45
75	75	75—80	77	70	70	65	72	46
73	*73	75—80	78	-	-	-	72	47
70	70	70—75	73	65	65	60	68	48
85	*85	90	90	-	-	-	75	49
75	*75	75—80	78	55	56	60	65	50
130—160	*145	150	150	-	170	160	200	51
140	*140	125	125	-	165	120	160	52
—	-	1 600	*1600	-	-	-	-	53

3 A. Priser i smaasalg paa endel vigt. forbruksartikler 15 novbr. 1911 (slutn.).

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Gjennem-	Gjennem-	Gjennem-
			snit for byerne.	snit for land-distr.ne.	snit for riket.
		Øre.	Øre.	Øre.	
1	Oksekjøt, fersk, stek	Kg.	100	84	92
2	— suppekjøt	-	85	73	79
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	88	63	76
4	— bakpart	-	98	70	84
5	— salt	-	84	70	77
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	112	90	101
7	— forpart	-	100	73	87
8	— spædkalv	-	68	45	57
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	118	94	106
10	— norsk saltet sideflesk	-	129	103	116
11	— amerikansk	-	129	*120	125
12	Torsk, fersk	-	44	32	38
13	— saltet	-	38	35	37
14	Sild, fersk	-	38	-	38
15	— saltet (spekesild)	Stkr.	5	*4	5
16	Kveite (hellefisk)	Kg.	84	*45	65
17	Makrel, saltet	Stkr.	26	-	26
18	Klipfisk	Kg.	68	*60	64
19	Melk, nysilt	Liter	17	12	15
20	— skummet	-	8	6	7
21	Fløte	-	78	80	79
22	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	243	203	223
23	— fjeldsmør	-	219	193	206
24	— margarin, bedste	-	139	131	135
25	— billigste	-	105	100	103
26	Ost, norsk schweizer	-	157	143	150
27	— gjetost, prima	-	150	123	137
28	— komysost	-	64	50	57
29	— nøkkelost	-	72	75	74
30	— pultost	-	69	95	82
31	Egg, friske, norske	Snes	192	145	169
32	— preserverte	-	172	-	172
33	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	33	30	32
34	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	21	20	21
35	Potetesmel	-	48	48	48
36	Rugbrød	-	21	-	21
37	Erter, gule (Victoria)	-	33	30	32
38	Byggryn, hele, 1ma	-	25	21	23
39	Risengryn	-	43	40	42
40	Havregryn, norske	-	33	30	32
41	— amerikanske	-	31	28	30
42	Poteter, norske	5 liter	31	25	28
43	Kaffe, brændt, Java Malang	Kg.	285	253	269
44	— — Guatemala	-	250	*240	245
45	— — Santos ell. Rio	-	228	210	219
46	Sukker, raffinade, klipp. Stett	-	72	69	71
47	— crushed	-	71	*72	72
48	— farin, tysk	-	67	65	66
49	Petroleum, Water white, amerik	5 liter	78	*75	77
50	— alm. (Standard white)	-	64	59	62
51	Kul	Hl.	163	177	170
52	Koks nr. 2	-	141	148	145
53	Granved	mf.	1 270	-	1 270

3 B. Priser i smaaalg paa endel vigtigere forbruksartikler 15 decbr. 1911.

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Kristiania. ¹⁾		Fredrikstad.		Hamar.
			Høreste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	Høreste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	*
			Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.
1	Oksekjøt, fersk, stek	Kg.	90—110	98	110—120	115	—
2	— suppekjøt	-	70—100	84	100	100	—
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	70—100	88	110	*110	—
4	— bakpart	-	80—110	100	110	*110	—
5	— salt	-	60—100	81	110	*110	—
6	Kalvekjøt, gjodkalf, stek	-	110—140	122	120—130	125	—
7	— forpart	-	100—130	110	120	120	—
8	spædkalv	-	60—100	76	90	90	—
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	110—140	120	120—140	130	100
10	— norsk saltet sideflesk	-	110—160	138	120—140	130	—
11	— amerikansk	-	130—140	135	130—140	135	—
12	Torsk, fersk	-	—	—	50—80	73	—
13	— saltet	-	—	—	40	40	40
14	Sild, fersk	-	—	—	60	*60	—
15	— saltet (spekesild)	Stkr.	—	—	3—7	6	3
16	Kveite (hellefisk)	Kg.	90—100	95	90—100	95	—
17	Makrel, saltet	Stkr.	—	—	60	*60	—
18	Klipfisk	Kg.	60—80	68	70	70	60
19	Melk, nysilt	Liter	18—19	19	16	16	—
20	— skummet	-	7	7	7—8	8	—
21	Fløte	-	—	—	70—135	89	—
22	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	240—260	253	260	260	—
23	— fjeldsmør ²⁾	-	160—240	224	240	240	220
24	— margarin, bedste	-	—	—	140—160	150	135
25	— billigste	-	—	—	110	110	105
26	Ost, norsk schweizer	-	140—180	161	160	160	180
27	— gjetost, prima	-	—	—	160	160	140
28	— komysost	-	48—80	71	50—60	55	50
29	— nøkkelost	-	—	—	80—100	90	80
30	— pultost	-	60—100	88	80—100	90	70
31	Egg, friske, norske	Snes	220—285	253	220—240	230	200
32	— preserverte	-	160—200	181	170—180	175	—
33	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	30—40	33	33—34	34	30
34	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	18—24	20	20	20	18—20
35	Potetesmel	-	44—50	48	50	50	50
36	Rugbrod ³⁾	-	—	—	20	20	—
37	Erter, gule (Victoria)	-	32—45	39	35	35	35
38	Byggryn, hele, 1ma	-	24—32	28	30	30	26
39	Risengrynn	-	—	—	40—50	45	40
40	Havregrynn, norske	-	—	—	30—40	35	35
41	— amerikanske	-	—	—	30—35	33	—
42	Poteter, norske	5 liter	28—33	30	30	30	20
43	Kaffe, brændt, Java Malang . . .	Kg.	240—300	281	280—300	290	300
44	— — Guatemala	-	240—280	253	240—260	250	260
45	— — Santos ell. Rio	-	220—240	229	220—240	230	220
46	Sukker, raffinade, klipp. Stett. . .	-	70—72	71	70—74	72	65
47	— — crushed	-	66—70	68	66—70	68	—
48	— — farin, tysk	-	64—66	66	64—66	65	60
49	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	60—65	65	70—75	73	80
50	— alm. (Standard white)	-	50—55	55	60	60	70
51	Kul	Hl.	182	182	161	*161	210
52	Koks nr. 2	-	170	170	140—150	145	170
53	Granved	mf.	—	—	—	—	—

¹⁾ Efter opgave fra Kristiania kommunes statistiske kontor. Priserne er notert 25 novbr.1911. ²⁾ For Kristiania: meieribehandlet smør. ³⁾ Jfr. bemerkningerne i nr. 3, side 33.

3 B. Priser i smaasalg paa endel vigtigere

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Gjøvik.		Drammen.		Skien. *
			Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	
			Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	
1	Oksekjøt, fersk, stek	Kg.	100—110	*105	90—120	105	—
2	— — suppekjøt	-	80— 90	*85	80—100	92	—
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	90—100	*95	100	*100	—
4	— — bakpart	-	105—110	*108	120	*120	—
5	— salt	-	90	*90	80— 90	83	—
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	—	—	120	120	—
7	— — forpart	-	—	—	100—110	107	—
8	— spædkalv	-	80— 90	*85	70— 90	83	—
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	95	*95	100—120	112	—
10	— norsk saltet sideflesk ..	-	120—135	127	120—130	123	—
11	— amerikansk	-	—	—	120—130	125	—
12	Torsk, fersk	-	—	—	50— 80	58	40— 70
13	— saltet	-	40	*40	40— 70	50	40— 60
14	Sild, fersk	-	—	—	—	—	—
15	— saltet (spekesild)	Stkr.	—	—	4— 10	6	3— 10
16	Kveite (hellefisk)	Kg.	—	—	80—100	85	60—100
17	Makrel, saltet	Stkr.	—	—	15— 30	18	—
18	Klipfisk	Kg.	75	*75	65— 70	68	60— 80
19	Melk, nysilt	Liter	15	*15	14— 15	15	—
20	— skummet	-	6	*6	7— 9	8	—
21	Fløte	-	65	*65	70—110	87	—
22	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	240	240	250—260	253	—
23	— fjeldsmør	-	220—230	225	225—240	232	—
24	— margarin, bedste	-	140	140	130—150	140	—
25	— billigste	-	110	110	90	90	—
26	Ost, norsk schweizer	-	140—150	145	120—180	152	—
27	— gjetost, prima	-	150	150	160—180	167	—
28	— komysost	-	60	60	40— 80	62	—
29	— nøkkelost	-	65— 70	68	60— 80	73	—
30	— pultost	-	60— 70	65	60— 80	70	—
31	Egg, friske, norske	Snes	180—200	190	240—260	247	—
32	— preserverte	-	—	—	170—180	175	—
33	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	33	33	27— 35	31	—
34	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	20— 21	21	18— 20	19	—
35	Potetesmel	-	55	55	44— 50	47	—
36	Rugbrød	-	22	*22	18— 20	19	—
37	Erter, gule (Victoria)	-	36— 40	38	30— 34	32	—
38	Byggryn, hele, 1ma	-	30	30	18— 30	23	—
39	Risengryn	-	50	50	38— 50	43	—
40	Havregryn, norske	-	35— 40	38	35— 40	37	—
41	— amerikanske	-	35	35	28	28	—
42	Poteter, norske	5 liter	25	25	30	30	—
43	Kaffe, brændt, Java Malang ..	Kg.	280—300	290	240—300	287	—
44	— — Guatemala	-	260	260	270—280	275	—
45	— — Santos ell. Rio	-	220—240	230	220—240	230	—
46	Sukker, raffinade, klipp. Stett..	-	72	72	68— 74	70	—
47	— — crushed	-	70	70	66— 70	67	—
48	— — farin, tysk	-	68	68	64— 66	65	—
49	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	85	85	75	75	—
50	— alm. (Standard white)	-	65	65	55— 65	60	—
51	Kul	Hl.	182	*182	154—168	162	180
52	Koks nr. 2	-	175	*175	140—160	150	160
53	Granved	mf.	800	*800	1 300	*1300	—

forbruksartikler 15. desember 1911 (forts.).

3 B. Priser i smaaalg paa endel vigtigere

Nr.	Varesort.	Mængde-enhet.	Tromsø.	Hammerfest.		Gloppen.	Odda.
			*	Høieste og laveste opgave.	Gjen-nemsnit.	*	*
			Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.
1	Oksekjøt, fersk, stek	Kg.	90—100	100	*100	80	115
2	— — suppekjøt	-	80—90	90	*90	70	90
3	Faarekjøt, fersk, forpart	-	90	90	*90	-	75
4	— — bakpart	-	100	100	*100	-	90
5	— salt	-	85	—	-	60	70
6	Kalvekjøt, gjødkalv, stek	-	100	—	-	-	75
7	— — forpart	-	80	—	-	-	65
8	— spædkalv	-	50	—	-	-	60
9	Flesk, fersk (almindelig)	-	140	120	*120	70	120
10	— norsk saltet sideflesk	-	130	120	*120	-	100
11	— amerikansk	-	140	120	*120	-	-
12	Torsk, fersk	-	(?) 60—70	(?) 9	*9	25	35
13	— saltet	-	(?) 70	(?) 13	*13	23	30
14	Sild, fersk	-	—	—	-	-	-
15	— saltet (spekesild)	Stkr.	3	3	3	-	4
16	Kveite (hellefisk)	Kg.	60	55	*55	-	-
17	Makrel, saltet	Stkr.	—	—	-	-	-
18	Klipfisk	Kg.	—	—	-	35	50
19	Melk, nysilt	Liter	12	20	*20	10	15
20	— skummet	-	8	10	*10	5	7
21	Fløte	-	60—80	80	*80	-	75
22	Smør, meierismør, 1ste klasses	Kg.	220	230	*230	210	220
23	— fjeldsmør	-	200	210	*210	190	200
24	— margarin, bedste	-	130	130—135	133	135	115
25	— — billigste	-	105	100	100	-	100
26	Ost, norsk schweizer	-	180	—	-	-	140
27	— gjetost, prima	-	100	—	-	-	130
28	— komysost	-	60	—	-	60—70	60
29	— nøkkelost	-	—	—	-	-	100
30	— pultost	-	—	—	-	-	-
31	Egg, friske, norske	Snes	200	200	*200	130	200
32	— preserverte	-	—	—	-	-	-
33	Hvetemel, amerik. (Gold Medal)	Kg.	40	37—39	38	30	30
34	Rugmel, norsk (000X ell. Krone)	-	18	22—25	*24	20	20
35	Potetesmel	-	50	40—50	45	50	45
36	Rugbrød	-	—	30	*30	-	-
37	Erter, gule (Victoria)	-	40	30	30	30	30
38	Byggryn, hele, 1ma	-	23	30	*30	20	20
39	Risengrypn	-	40	40	*40	40	35
40	Havregrypn, norske	-	30	30	30	30	35
41	— amerikanske	-	30	30	30	-	30
42	Poteter, norske	5 liter	38	38—40	39	20	45
43	Kaffe, brændt, Java Malang	Kg.	280	300	*300	250	-
44	— — Guatamala	-	260	—	-	-	-
45	— — Santos ell. Rio	-	240	230—240	*235	230	-
46	Sukker, raffinade, klipp. Stett	-	75	70—75	74	70	65
47	— — crushed	-	—	75	*75	-	-
48	— — farin, tysk	-	70	70	70	65	60
49	Petroleum, Water white, amerik.	5 liter	85	85—90	*88	-	-
50	— alm. (Standard white)	-	70	75	*75	55	60
51	Kul	Hl.	160	150	*150	-	160
52	Koks nr. 2	-	—	125	*125	-	120
53	Granved	mf.	—	—	-	-	-

forbruksartikler 15. december 1911 (slutn.).

Gjesdal.	Liknes.	Fjotland.	Røros.	Gjennemsnit for byerne.	Gjennemsnit for land-distr.ne.	Gjennemsnit for riket.	Nr.
* Øre.	* Øre.	* Øre.	* Øre.	* Øre.	* Øre.	* Øre.	
100	100	-	80	102	95	99	1
80	70	-	60	87	74	81	2
100	70	-	80	96	81	89	3
100	70	-	90	105	88	97	4
80	75	-	80	87	73	80	5
-	70	-	90	115	78	97	6
-	65	-	70	99	67	83	7
50	50	-	50	73	53	63	8
100	100	84	100	114	96	105	9
100	110	-	110	128	105	117	10
-	-	-	120	129	*120	125	11
-	-	-	25	49	28	39	12
35	-	50	35	39	35	37	13
-	-	-	-	40	-	40	14
-	4	4	-	5	4	5	15
-	-	-	-	76	-	76	16
-	15	12	-	36	14	25	17
55	-	-	-	68	47	58	18
12	10	10	13	17	12	15	19
4-7	3	4	6	8	5	7	20
80	80	40	70	81	69	75	21
220	-	-	-	241	217	229	22
200	-	160	210	219	192	206	23
120	120	-	140	139	126	133	24
100	100	-	100	105	100	103	25
-	-	-	150	161	145	153	26
140	-	125	110	149	126	138	27
45	50	-	30	60	50	55	28
-	60	-	60	76	73	75	29
50	40	-	90	72	60	76	30
-	180	120	170	210	160	185	31
-	-	-	-	169	-	169	32
30	28	29	30	34	30	32	33
20	20	20	20	21	20	21	34
50	40	50	50	49	48	49	35
20	-	-	-	25	*20	23	36
30	25	20	35	35	28	32	37
-	22	18	24	25	21	23	38
50	40	50	45	43	43	43	39
30	30	30	30	32	31	32	40
30	-	30	-	31	30	31	41
20	-	30	24	31	28	30	42
-	-	240	-	288	245	267	43
250	-	-	-	256	*250	253	44
-	-	-	-	231	*230	231	45
70	70	70	72	72	70	71	46
-	60	-	72	70	66	68	47
65	60	60	68	67	63	65	48
-	-	-	75	79	*75	77	49
60	65	65	60	63	61	62	50
180	-	-	200	171	180	176	51
157	-	-	160	150	146	148	52
-	-	-	1 000	1 100	*1 000	1 050	53

Foranstaende opgaver over priser paa livsfornødenheter for november og december 1911 omfatter for november 13 byer og 4 landdistrikter og for december 13 byer og 6 landdistrikter. Desværre har man ikke kunnet erholde nogen opgave for Tromsø for november maaned og for Fredrikshald for december maaned.

Dér er ialt indkommet 41 opgaver for november og 38 for december. Hertil kommer som vanlig for hver av disse maaneder de fra Kristiania kommunes statistiske kontor utlaante opgaver (for december bearbeidet av nævnte kontor).

En sammenligning mellem priserne i november—december og den sidst avgivne oversigt (september—oktober) viser for kjøtprisernes vedkommende i det hele tat nogen nedgang i november, men stigning i december. Fleske-priserne falder jevnt. Den stigning, som de sidste oversigter har vist for natursmørret vedkommende, synes at ha stanset; derimot fortsætter egge-priserne at stige. Likeledes synes kaffe at være steget noget; for kul og koks er priserne i gjennemsnit for byerne i december 10 øre dyrere pr. hl. end i oktober.

Man vil antagelig i næste numer indta en oversigt over prisernes bevægelse i hele aaret 1911.

En stjerne i tabellen betegner, at der kun foreligger en enkelt opgave. Angaaende tabellens indretning m. m. henviser man til det i maanedsskriftets nr. 1 side 5 anførte.

4. Kooperationen i Storbritannien og Irland.

Det britiske Labour Department har utsendt en statistik om kooperationens stilling i 1909: «Report on Industrial and Agricultural Co-operative Societies».

De kooperative produktions- og forbruksforeninger hadde i 1909 ialt 2 597 236 medlemmer eller 9.7 pct. av den samlede befolkning over 20 aars alderen; sammenlignet med aaret 1899, da der likeledes blev foretaget en statistisk undersøkelse af den kooperative bevægelse¹⁾, viser medlemsantallet en stigning paa 55 pct. Verdien av den samlede omsætning (herfra undtagt omsætningen i de kooperative banker, kreditkasser, assuranceselskaper og byggeselskaper) var i 1909 henimot 132 millioner pund sterling -- ca. 2 400 millioner kroner —, en stigning fra 1899 paa 75 pct.

Avgangen fra den samlede omsætning faldt 105 millioner pund (over 1 900 millioner kroner) paa handel (fordeling) og 27 millioner pund (henimot 500 millioner kroner) paa produktion. Av handelsforeningene hadde de kooperative engrosforeninger en samlet omsætning paa 33.1 millioner pund (ca. 600 mill. kroner), detaljforeningene en samlet omsætning paa 70.4 millioner pund (ca. 1 280 millioner kroner).

Et tillægshefte

vil avslutte nærværende aargang av «Maanedsskrift for Socialstatistik». Det vil indeholde en oversigt over arbeidsledighed blandt fagforeningsmedlemmer i hver maaned av 1911 samt opgaver fra arbeidsgivere angaaende antallet av de av dem beskjæftigede arbeidere i de samme maaneder.

¹⁾ «Report on Workmen's Co-operative Societies», London 1901.

